

YR EGLWYS
YNG NGHYMRU

THE CHURCH
IN WALES

GWASANAETHAU ANGLADD

*Y Llyfr Gweddi Gyffredin i'w arfer yn
yr Eglwys yng Nghymru*

FUNERAL SERVICES

*The Book of Common Prayer for use in
the Church in Wales*

2020

© Hawlfraint Corff Cynrychiolwyr yr Eglwys yng Nghymru.
2 Sgwâr Callaghan, Caerdydd. CF10 5BT.

www.churchinwales.org.uk

ISBN: 978-1-78461-958-9

Cyhoeddwyd gan:
Y Lolfa.
Aberystwyth,
Cymru.
SY24 5HE

Cynllun y clawr, gosodiad a chysodiad mewn Plantin
gan Ritchie Craven, Cyhoeddiadau'r Eglwys yng Nghymru.

© Copyright The Representative Body of the Church in Wales.
2 Callaghan Square, Cardiff. CF10 5BT.

www.churchinwales.org.uk

ISBN: 978-1-78461-958-9

Published by:

Y Lolfa.

Aberystwyth,

Wales.

SY24 5HE

Cover design, layout and typeset in Plantin
by Ritchie Craven, Church in Wales Publications.

Dylid diolch i aelodau'r Comisiwn Litwrgaidd Ymgynghorol Sefydlog, a fu dros nifer o flynyddoedd yn gweithio i ysgrifennu a chrynhai'r litwrgïau. Estynnir diolch arbennig i Dr Gwendraeth Morgan am ei gwaith manwl o gyfieithu a darllen proflenni.

Thanks are due to the members of the Standing Liturgical Advisory Commission over a number of years for writing and compiling the liturgy. Special thanks are extended to Dr Gwendraeth Morgan for her detailed work of translation and proof-reading.

GWASANAETHAU ANGLADD

Y Llyfr Gweddi Gyffredin i'w arfer yn
yr Eglwys yng Nghymru

FUNERAL SERVICES

The Book of Common Prayer for use in
the Church in Wales

Cynnwys

	Rhagair	tudalen	i
---	---------------	---------	---

Rhan un

	Y Gwasanaeth Angladd	tudalen	1
---	----------------------------	---------	---

	Y Gwasanaeth Angladd oddi mewn i'r Cymun Bendigaid	tudalen	17
---	---	---------	----

	Claddu Llŵch	tudalen	46
---	--------------------	---------	----

	Y Gwasanaeth Angladd Y Llyfr Gweddi Gyffredin Cyfrol II (1984)	tudalen	55
---	---	---------	----

Atodiad

	Y Gwasanaeth Angladd oddi mewn i'r Cymun Bendigaid	tudalen	86
---	---	---------	----

Rhan dau.....

	Nodiadau, gwasanaethau ychwanegol, deunydd ychwanegol a simplau o wasanaethau	tudalen	91
--	--	---------	----

Rhan tri.....

	Litwrgïau ychwanegol ar gyfer amgylchiadau arbennig, wedi eu cymeradwyo gan Fainc yr Esgobion (heb fod yn rhan o'r Llyfr Gweddi Gyffredin)	tudalen	187
---	--	---------	-----

	Hawlfraint a Chydnabyddiaethau	tudalen	201
---	--------------------------------------	---------	-----

Contents

	Preface	page	i
<i>Part one</i>			
	The Funeral Service	page	1
	The Funeral Service within the Holy Eucharist	page	17
	The Burial of Cremated Remains	page	46
	The Funeral Service The Book of Common Prayer Volume II (1984) ...	page	55
<i>Appendix</i>			
	The Funeral Service within the Holy Eucharist	page	86
<i>Part two</i>			
	Notes, additional services, additional content and sample services	page	91
<i>Part three</i>			
	Additional liturgies for special circumstances approved by the Bench of Bishops (not part of the Book of Common Prayer)	page	187
	Copyright and Acknowledgments	page	201

continued ...

Nodiadau, gwasanaethau ychwanegol, deunydd ychwanegol a samplau o wasanaethau

- I. Nodiadau ar Y Gwasanaeth Angladd tudalen 92
- II. Gwasanaeth yn y Cartref Cyn yr Angladd... tudalen 94
- III. Derbyn yr Arch
i'r Eglwys Cyn yr Angladd tudalen 96
- IV. Gwylfa Angladd tudalen 100
Darlleniad neu Ddarlleniadau Addas
Sicrwydd a Diddanwch
Ffyddlondeb Duw tudalen 102
Gobaith am y Nefoedd tudalen 103
Y Pasg
Yr Adfent tudalen 104
Marwolaeth Annisgwyl
Plentyn tudalen 105
- V. Ar Fore'r Angladd tudalen 106
- VI. Rhagarweiniad Bugeiliol
i'r Gwasanaeth Angladd tudalen 108
- VII. Amlinelliad o'r Drefn ar gyfer Angladdau ... tudalen 109
- VIII. Testunau Atodol tudalen 110
Rhai testunau y gall y gweinidog eu defnyddio
Derbyn yr Arch tudalen 111
Taenellu Dŵr a Fendithiwyd ar yr Arch
Gosod Gorchudd Galar dros yr Arch
Gosod Beibl ar yr Arch tudalen 112
Gosod Croes ar yr Arch
Bendithio Bedd tudalen 113

Notes, additional services, additional content and sample services

- I. Notes to The Funeral Service page 92
- II. A Service at Home Before the Funeral page 94
- III. Receiving the Coffin
at Church Before the Funeral page 96
- IV. A Funeral Vigil page 100
A Suitable Reading or Readings
Assurance and Comfort
The Faithfulness of God page 102
The Hope of Heaven page 103
Easter
Advent page 104
An Unexpected Death
A Child page 105
- V. On the Morning of the Funeral page 106
- VI. Pastoral Introduction
to The Funeral Service page 108
- VII. The Outline Order for Funerals page 109
- VIII. Supplementary Texts page 110
Some texts which may be used by the minister
Receiving the Coffin page 111
Sprinkling the Coffin with Holy Water
Covering the Coffin with a Pall
Placing a Bible on the Coffin page 112
Placing a Cross on the Coffin
The Blessing of a Grave page 113

continued ...

▶	IX.	Angladd Plentyn	tudalen	114
		Gweddïau	tudalen	117
		<i>Dros y Rhieni</i>	tudalen	120
		<i>Dros y Plant yn y Teulu</i>		
		<i>Mewn achos o Enedigaeth Farw</i>		
		<i>neu Gamesgoriad</i>	tudalen	121
		<i>Gweddi Ffarwelio</i>		
		<i>Gweddïau at ddefnydd personol y rhieni ...</i>	tudalen	122
		Cyflwyno a Ffarwelio		
		<i>Plentyn Hŷn</i>		
		<i>Plentyn Ieuanc</i>	tudalen	125
		<i>Baban</i>		
		<i>Genedigaeth Farw</i>		
		<i>Camesgoriad</i>	tudalen	126
▶	X.	Gwasanaeth yn y Cartref ar ôl yr Angladd ..	tudalen	129
▶	XI.	Gwasanaeth Coffa	tudalen	131
▶	XII.	Gweddïau mewn Gwasanaethau Angladd a Choffa		
		Gweddïau wrth Ddod Ynghyd	tudalen	141
		Gweddïau o Edifeirwch - <i>Kyriau</i>	tudalen	142
		Gollyngdod		
		Colectau ar gyfer Gwasanaethau Angladd		
		a Choffa	tudalen	144
		Diolch am Fywyd yr Ymadawedig	tudalen	145
		Gweddïau dros y rhai sy'n Galaru	tudalen	148
		Wedi Bywyd Byr		
		Wedi Marwolaeth Sydyn	tudalen	152
		Wedi Marwolaeth Dreisgar		
		Pan Nad Oes Corff yn Bresennol		
		Wedi Hunanladdiad	tudalen	153
		Wedi Cystudd Hir		
		Mewn Gofid, Euogrwydd ac Edifeirwch ..	tudalen	154
		Gweddïau am Barodrwydd i Fyw		
		yng Ngoleuni Tragwyddoldeb	tudalen	155
		Litaniau a Gweddïau Ymatebol	tudalen	159

IX.	Funeral of a Child	page	114
	Prayers	page	117
	<i>For the Parents</i>	page	120
	<i>For the Children in the Family</i>		
	<i>In times of Stillbirth or Miscarriage</i>	page	121
	<i>Prayer of Farewell</i>		
	<i>Prayers which may be commended</i>		
	<i>for personal use by the parents</i>	page	122
	Commendation and Farewell		
	<i>An Older Child</i>		
	<i>A Young Child</i>	page	125
	<i>A Baby</i>		
	<i>Stillbirth</i>		
	<i>Miscarriage</i>	page	126
X.	A Service at Home after the Funeral	page	129
XI.	A Memorial Service	page	131
XII.	Prayers at Funeral and Memorial Services		
	Gathering Prayers	page	141
	Prayers of Penitence - <i>Kyries</i>	page	142
	Absolutions		
	Collects for Funeral and		
	Memorial Services	page	144
	Thanksgiving for the Life of the Departed ...	page	145
	Prayers for those who Mourn	page	148
	After a Short Life		
	After a Sudden Death	page	152
	After a Violent Death		
	When the Body is Not Present		
	After a Suicide.....	page	153
	After a Long Illness		
	In Sorrow, Guilt and Regret.....	page	154
	Prayers for Readiness		
	to Live in the Light of Eternity	page	155
	Litanies and Responsive Prayers	page	159

continued ...

Gweddïau o Ymddiried a Chyflwyno	tudalen	164
Ffurfiâu ar y Fendith a Diweddiadau Eraill ..	tudalen	167
Mewn Gwasanaeth Coffa	tudalen	168
Gweddïau i'w defnyddio ar ôl Salmâu		
<i>I'w defnyddio ar ôl Salm 6</i>	tudalen	169
<i>I'w defnyddio ar ôl Salm 32</i>		
<i>I'w defnyddio ar ôl Salm 38</i>		
<i>I'w defnyddio ar ôl Salm 39</i>		
<i>I'w defnyddio ar ôl Salm 90</i>	tudalen	170
<i>I'w defnyddio ar ôl Salm 116</i>		
<i>I'w defnyddio ar ôl Salm 120</i>		
<i>I'w defnyddio ar ôl Salm 121</i>		
<i>I'w defnyddio ar ôl Salm 130</i>		
<i>I'w defnyddio ar ôl Salm 138</i>	tudalen	171
<i>I'w defnyddio ar ôl Salm 139</i>	tudalen	172

 XIII. Darlleniadau o'r Beibl a Salmâu i'w Defnyddio mewn Gwasanaethau Angladd a Choffa ...	tudalen	172
---	---------	-----

 XIV. Cantiglau i'w Defnyddio mewn Gwasanaethau Angladd a Choffa		
<i>Cân am y Gwarddwr</i>	tudalen	174
<i>Cân Manasse</i>	tudalen	175
<i>Iustorum Animae</i>	tudalen	176
<i>Nunc Dimittis</i>	tudalen	177
<i>Cân y Rhai a Gyfiawnhawyd</i>	tudalen	178
<i>Cân Plant Duw</i>	tudalen	179
<i>Cân o Ffydd</i>	tudalen	180
<i>Cân y Rhai a Brynwyd</i>	tudalen	181
<i>Cân am yr Oen</i>	tudalen	182
<i>Cân o'r Eiddo Sant Anselm</i>	tudalen	183

 XV. Detholiad o Emynau ac Anthemau i'w Defnyddio mewn Gwasanaethau Angladd a Choffa ...	tudalen	184
--	---------	-----

Prayers of Entrusting and Commending	page	164
Blessings and Other Endings	page	167
For a Memorial Service	page	168
Prayers for use after Psalms		
<i>For use after Psalm 6</i>	page	169
<i>For use after Psalm 32</i>		
<i>For use after Psalm 38</i>		
<i>For use after Psalm 39</i>		
<i>For use after Psalm 90</i>	page	170
<i>For use after Psalm 116</i>		
<i>For use after Psalm 120</i>		
<i>For use after Psalm 121</i>		
<i>For use after Psalm 130</i>		
<i>For use after Psalm 138</i>	page	171
<i>For use after Psalm 139</i>	page	172

 XIII. Bible Readings and Psalms for use at Funeral and Memorial Services	page	172
---	------	-----

 XIV. Canticles for use at Funeral and Memorial Services		
<i>A Song of the Redeemer</i>	page	174
<i>The Song of Manasseh</i>	page	175
<i>Iustorum Animae</i>	page	176
<i>Nunc Dimittis</i>	page	177
<i>A Song of the Justified</i>	page	178
<i>A Song of God's Children</i>	page	179
<i>A Song of Faith.</i>	page	180
<i>A Song of the Redeemed</i>	page	181
<i>A Song of the Lamb</i>	page	182
<i>A Song of St. Anselm</i>	page	183

 XV. A Selection of suggested Hymns and Anthems for use at Funeral and Memorial Services	page	184
---	------	-----

continued ...

Litwrgïau ychwanegol ar gyfer amgylchiadau arbennig, wedi eu cymeradwyo gan Fainc yr Esgobion (heb fod yn rhan o'r Llyfr Gweddi Gyffredin)

Gweddïau dros Blentyn

Gweddïau ar ôl Camesgor tudalen 188

Amser o weddi a myfyrdod i'r rhai sy'n methu

â bod mewn angladd tudalen 194

**Additional liturgies for special circumstances approved
by the Bench of Bishops (not part of the Book of
Common Prayer)**

Prayers for a Child

Prayers after a Miscarriage page 188

A time of prayer and reflection for those who are

unable to attend a funeral page 194

Ar hyd ei hanes breintwyd yr Eglwys â'r cyfle i symud yn agos at bobl, ar amserau tyngedfennol yn eu bywyd, a cheisio bod yn dystion byw i gariad a gras Duw. Nid yw'r Cristion yn credu bod person yn cael ei ddiffodd fel kannwyll ar derfyn ei fywyd daearol; o ganlyniad mae angladdau ymhlith y defodau hynny sy'n nodi newidiaeth, ynghyd â Bedydd a Phriodas, ac sy'n cynrychioli prif droeon bywyd tra, hefyd, yn cyfeirio ymlaen at y dyfodol a'r gobaith am y bywyd tragwyddol. Nid yw'r Eglwys ychwaith, wrth ystyried hunaniaeth pobl, yn cyfrif mai dibwys yw'r corff ond, yn hytrach, ei fod yn breswylfa enaid, yn gysegredig ac yn haeddu urddas a pharch, hyd yn oed wedi marwolaeth. Rhaid, felly, i ddefod yr angladd Cristnogol gwmpasu'r agweddau hyn, a chyflwyno'r ymadawedig yn berson, yn enaid, i Dduw ac i dragwyddoldeb, a darparu achlysur parchus a chysegredig ar gyfer rhoddi ei weddillion i orffwys, "mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad."

Mae dwy ystyriaeth ychwanegol. Rhaid bod cydnabyddiaeth, dathliad o bopeth a oedd yn dda a chreadigol ym mywyd yr ymadawedig, yn adlewyrchu rhywbeth o'u harwyddocâd tragwyddol – eu heffaith ar eu teulu a'u cydnabod, eu cyfraniad i'r gymdeithas ac i fywyd. Rhaid hefyd goffáu ffydd, pan fydd person, o ran ei hunan, wedi cyffesu Crist yn Waredwr a thystio i'r addewid o'r bywyd tragwyddol a geir ynddo. Yn olaf, y mae cynulleidfa – teulu, ffrindiau a chydabod, a fydd yn teithio drwy alar ac arnynt angen i'r seremonïau ogylch yr angladd gyfleu negeseuon o gysur, o obaith, o ffydd, o gariad ac o drugaredd.

Mae llawer i'w gyflawni mewn byr amser. Yn y cyddestun modern mae ffurfiau defodau'r gorffennol yn dal yn ddefnyddiol, ond mae cynulleidfaoedd fel arfer yn disgwyl mwy – yn disgwyl gwasanaeth sy'n adlewyrchu cymeriad yr un a goffeir, sy'n crisialu ystod eu teimladau a'u greddfau hwy eu hunain, sy'n mynegi rhywfaint o'u credoau a'u gobeithion, sy'n cynnig iddynt gysur personol. Felly bydd rhaid i weinidog yr Eglwys, ar adeg angladd, lunio litwrgi a fydd yn ymateb i'r

PREFACE

Throughout its history, the Church has been privileged to draw close to people at crucial times of their lives, seeking to be living witnesses to God's love and grace. For Christians, the end of physical life is not the extinguishing of a person, and funerals therefore number among the rites of passage together with Baptisms and Marriages, marking the major staging posts of life, but which point onwards into the future and the hope of eternal life. Nor does the Church see the human body merely as inconsequential to human identity, but rather, as the habitation of a soul, sacred and deserving of dignity and respect, even after death. The Christian funeral rite must therefore encompass these facets, commending a human being, a soul, to God and to eternity, and providing a respectful and sacred context for the laying to rest of human remains, "in the sure and certain hope of the resurrection."

There are two further aspects. There must be an acknowledgement, a celebration of all that was good and creative in a person's life, reflecting something of their eternal significance – their impact on their family and those who knew them, their contribution to human society and life. Faith must also be commemorated, where a person had themselves acknowledged Christ as Saviour, and borne witness to the promise of eternal life found in him. Finally, there is a congregation – family, friends and associates, who will be going through bereavement, and who will want the ceremonies surrounding the funeral to speak to them messages of reassurance, of hope, of faith, of love, and of mercy.

There is a great deal to be achieved in a little time. In the modern context, the formulaic rites of the past retain their usefulness, but congregations are generally looking for more – for a service which reflects the character of the person commemorated, which captures the range of their own feelings and instincts, which expresses for them something of their own beliefs and hopes, and which can offer them personal comfort. The minister of the Church at a funeral will therefore have

anghenion a'r amcanion hyn i gyd.

Cadwyd hynny mewn cof, ac y mae'r litwrgiau angladd, a gymeradwywyd i fod yn rhan o Lyfr Gweddi Gyffredin yr Eglwys yng Nghymru gan y Corff Llywodraethol ym Mai 2019, yn cynnwys craidd-ddefod, a gyhoeddir yn Rhan Un, ac adnoddau helaeth a gyhoeddir yn Rhan Dau. Y syniad yw bod y litwrgi angladd hanfodol ar gael yn Rhan Un, ond bod yno Ran Dau y gellir troi ato neu hyd yn oed 'gloddio' ynddo, am ddeunydd ategol, addas. Yr ydym yn dra diolchgar i aelodau'r Comisiwn Litwrgaidd Ymgynghorol Sefydlog am dros ddegawd o lafur ar y litwrgi hwn a'r adnoddau ategol, a hefyd yn arbennig i Dr Gwendraeth Morgan am ymgymryd â'r gwaith o drosi'r deunydd i'r Gymraeg.

Gobaith esgobion yr Eglwys yng Nghymru yw y bydd y cyfoeth hwn o adnoddau yn galluogi'r rhai sy'n arwain gwasanaethau angladd i lunio litwrgi a fydd yn ateb yr holl anghenion amryfal a restrwyd uchod ond, yn fwyaf pwysig, a fydd hefyd yn fodd i gyhoeddi'r Efengyl yn fugeiliol sensitif a datgan y gobaith sydd ar gael i bawb yng ngwaith achubol Iesu Grist, a orchfygodd angau drwy ei atgyfodiad.

+Gregory Llanellwy

Yr Esgob sy'n gyfrifol am Faterion Litwrgaidd ac Athrawiaethol

Mehefin 2020

to shape a liturgy which will respond to all these needs and purposes.

With this in mind, the funeral liturgies approved as part of the Book of Common Prayer for the Church in Wales by the Governing Body in May 2019 comprise of a core rite, which is published in Part One, and extensive resources, which are published in Part Two. The idea is that the essential funeral liturgy is available in Part One, but that Part Two might be consulted, one might even say “mined”, for appropriate supplementary material. We are enormously grateful to the members of the Standing Liturgical Advisory Commission for over a decade’s labour on this liturgy and the accompanying resources, and also especially to Dr Gwendraeth Morgan, who undertook the work of rendering the material in Welsh.

It is the hope of the bishops of the Church in Wales that these rich resources may enable those leading funeral services to create a liturgy which meets all of the manifold needs set out above, but, most importantly, which also serves as the vehicle for a pastorally sensitive proclamation of the Gospel and of the hope that all people may find in the saving work of Jesus Christ, who conquered death in his resurrection.

A handwritten signature in black ink, reading '+Gregory Llanwry'. The signature is written in a cursive style with a large, sweeping flourish at the end.

+Gregory Llanwry

Bishop with responsibility for Liturgical and Doctrinal Matters

June 2020

Y GWASANAETH ANGLADD

THE FUNERAL SERVICE

Y DOD YNGHYD

Gall y gweimidog dderbyn yr arch.

Gellir defnyddio brawddeg neu frawddegau o'r Ysgrythur:

‘Myfi yw'r atgyfodiad a'r bywyd,’ medd yr Arglwydd. ‘Pwy bynnag sy'n credu ynof fi, er iddo farw, fe fydd byw; a phob un sy'n byw ac yn credu ynof fi, ni bydd marw byth.’

Ioan 11. 25, 26

Yr wyf yn gwbl sicr na all nac angau nac einioes, nac angyllion na thywysogaethau, na'r presennol na'r dyfodol, na grymusterau nac uchelderau na dyfnderau, na dim arall a grewyd, ein gwahanu ni oddi wrth gariad Duw yng Nghrist Iesu ein Harglwydd.

Rhufeiniaid 8. 38, 39

Os ydym yn credu i Iesu farw ac atgyfodi, felly hefyd bydd Duw, gydag ef, yn dod â'r rhai a hunodd drwy Iesu; ac felly byddwn gyda'r Arglwydd yn barhaus. Calonogwch eich gilydd, felly, â'r geiriau hyn.

1 Thesalonïaid 4. 14, 17b, 18

Ni ddaethom â dim i'r byd, ac felly ni allwn fynd â dim allan ohono. Yr Arglwydd a roddodd, a'r Arglwydd a ddygodd ymaith. Bendigedig fyddo enw'r Arglwydd.

1 Timotheus 6. 7: Job 1. 21b

Nid oes terfyn ar gariad yr Arglwydd, ac yn sicr ni phalla ei dosturiaethau. Y maent yn newydd bob bore, a mawr yw dy ffyddlondeb.

Galarnad 3. 22, 23

Gwyn eu byd y rhai sy'n galaru, oherwydd cânt hwy eu cysuro.

Mathew 5. 4

THE GATHERING

The coffin may be received by the minister.

One or more sentences of Scripture may be used:

‘I am the resurrection and the life’, says the Lord. ‘Those who believe in me, even though they die, will live, and everyone who lives and believes in me will never die.’

John 11. 25, 26

I am convinced that neither death, nor life, nor angels, nor rulers, nor things present, nor things to come, nor powers, nor height, nor depth, nor anything else in all creation, will be able to separate us from the love of God in Christ Jesus our Lord.

Romans 8. 38, 39

We believe that Jesus died and rose again and so we believe that God will bring with Jesus those who have fallen asleep in him. And so we will be with the Lord for ever. Therefore encourage each other with these words.

1 Thessalonians 4. 14, 17b, 18

We brought nothing into the world, and we can take nothing out of it. The Lord gave and the Lord has taken away; may the name of the Lord be praised.

1 Timothy 6. 7: Job 1. 21b

The steadfast love of the Lord never ceases, his mercies never come to an end; they are new every morning; great is his faithfulness.

Lamentations 3. 22, 23

Blessed are those who mourn, for they will be comforted.

Matthew 5. 4

Do, carodd Duw y byd gymaint nes iddo roi ei unig Fab, er mwyn i bob un sy'n credu ynddo ef beidio â mynd i ddistryw ond cael bywyd tragwyddol.

Ioan 3. 16

Os byw yr ydym, i'r Arglwydd yr ydym yn byw, ac os marw, i'r Arglwydd yr ydym yn marw. Prun bynnag ai byw ai marw yr ydym, eiddo'r Arglwydd ydym. Oherwydd pwrpas Crist wrth farw a dod yn fyw oedd bod yn Arglwydd ar y meirw a'r byw.

Rhufeiniaid 14. 8, 9

Peidiwch â gadael i ddim gynhyrfu'ch calon. Credwch yn Nuw, a chredwch ynof finau. Yn nhŷ fy Nhad y mae llawer o drigfannau; pe na byddai felly, a fyddwn i wedi dweud wrthy ch fy mod yn mynd i baratoi lle i chwi? Ac os af a pharatoi lle i chwi, fe ddof yn ôl, a'ch cymryd chwi ataf fy hun, er mwyn i chwithau fod lle'r wyf fi.

Ioan 14. 1-3

God so loved the world that he gave his one and only Son, that whoever believes in him shall not perish but have eternal life.

John 3. 16

While we are alive, we are living for the Lord, and when we die, we die for the Lord: and so, alive or dead, we belong to the Lord. It was for this purpose that Christ both died and came to life again: so that he might be Lord of both the dead and the living.

Romans 14. 8, 9

Set your troubled hearts at rest. Trust in God always; trust also in me. There are many dwelling places in my Father's house; if it were not so I should have told you; for I am going to prepare a place for you. And if I go and prepare a place for you, I shall come again and take you to myself, so that where I am you may be also.

John 14. 1-3

Dywed y gweinidog:

Yn enw'r Tad,
a'r Mab,
a'r Ysbryd Glân. **Amen.**

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi
A'th gadw di yng nghariad Crist.

(neu yn nhymor y Pasg):

Alelwia! Atgyfododd Crist.
Atgyfododd yn wir. Alelwia!

Yr ydym wedi dod ynghyd i gyflwyno ein *brawd/chwaer E.*
i ddwylo Duw hollalluog, ein Tad nefol.
Yn wyneb angau
mae gan Gristnogion sail sicr i obaith a hyder,
ie, i lawenydd,
am fod yr Arglwydd Iesu Grist,
a fu byw a marw fel dyn,
wedi atgyfodi mewn buddugoliaeth
ac yn fyw am byth.
Ynddo ef y mae ei bobl yn etifeddion bywyd tragwyddol,
a chan gredu hyn,
yr ydym yn ymddiried yn llwyr
yn ei ddaioni a'i drugaredd.

neu

Yr ydym yn cwrdd yn enw Iesu Grist,
a fu farw ac a gyfododd er gogoniant Duw Dad.
Daethom yma heddiw
i gofio gerbron Duw ein *brawd/chwaer E.*
i ddiolch am ei *fywyd/bywyd*;
i'w *gyflwyno/chyflwyno* i Dduw,
ein hiachawdwr a'n barnwr trugarog;
i draddodi ei *gorff/chorff* i'w *gladdu/amlosgi*,
ac i gysuro ein gilydd yn ein galar.

neu eiriau cyffelyb.

The minister says:

In the name of the Father,
and of the Son,
and of the Holy Spirit. **Amen.**

Grace and peace be with you
And keep you in the love of Christ.

(or in Eastertide):

Alleluia! Christ is risen.
He is risen indeed. Alleluia!

We have come together to commend our *brother/sister N.*
into the hands of Almighty God our heavenly Father.
In the presence of death,
Christians have sure ground for hope and confidence,
and even for joy,
because the Lord Jesus Christ,
who shared our human life and death,
was raised again triumphant
and lives for evermore.
In him his people find eternal life,
and, in this faith,
we put our whole trust
in his goodness and mercy.

or

We meet in the name of Jesus Christ,
who died and was raised to the glory of God the Father.
We have come here today
to remember before God our *brother/sister N.*
to give thanks for *his/her* life;
to commend *him/her* to God
our merciful redeemer and judge;
to commit *his/her* body to be *buried/cremated*,
and to comfort one another in our grief.

or other similar words.

Gall y gweinidog ddweud un o'r gweddïau canlynol:

Dduw pob diddanwch,
torrodd dy Fab Iesu Grist i wyllo
wrth fedd Lasarus ei ffrind.
Edrych yn drugarog ar dy blant yn eu colled;
dyro i galonnau gofidus oleuni gobaith
a chryfha ynom ddawn ffydd
yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

neu

Hollalluog Dduw,
yr wyt yn ein barnu â thrugaredd a chyfiawnder diderfyn
ac yn caru pob peth a wnaethost.
Yn dy drugaredd
cynorthwya ni i wybod dy fod yn troi tywyllwch marwolaeth
yn wawr bywyd newydd
a galar gwahanu yn llawenydd y nefoedd;
trwy ein Hiachawdwr Iesu Grist. **Amen.**

Gellir camu emyn.

Y Colect

*Y mae'r gweinidog yn gwahodd y bobl i weddio; cedwir distawrwydd
a dywed y gweinidog naill ai un o'r Colectau a ganlyn neu Golect
addas arall:*

Dad trugarog,
clyw ein gweddïau a chysura ni;
adnewyddda ein hymddiried yn dy Fab,
a gyfodaist oddi wrth y meirw;
cryfha ein ffydd
y bydd i bawb a fu farw yng nghariad Crist
rannu ei atgyfodiad ef,
sy'n fyw ac yn teyrnasu gyda thi,
yn undod yr Ysbryd Glân,
yn un Duw, yn awr a hyd byth. **Amen.**

The minister may say one of these prayers:

God of all consolation,
your Son Jesus Christ was moved to tears
at the grave of Lazarus his friend.
Look with compassion on your children in their loss;
give to troubled hearts the light of hope
and strengthen in us the gift of faith,
in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

or

Almighty God,
you judge us with infinite mercy and justice
and love everything you have made.
In your mercy
help us to know that you turn the darkness of death
into the dawn of new life
and the sorrow of parting into the joy of heaven;
through our Saviour, Jesus Christ. **Amen.**

A hymn may be sung.

The Collect

The minister invites the people to pray, silence is kept and the minister says this or another suitable Collect:

Merciful Father,
hear our prayers and comfort us;
renew our trust in your Son,
whom you raised from the dead;
strengthen our faith
that all who have died in the love of Christ
will share in his resurrection,
who lives and reigns with you,
in the unity of the Holy Spirit,
one God, now and for ever. **Amen.**

DARLLENIADAU A PHREGETH

Gellir darllen o'r Hen Destament neu o'r Testament Newydd.

Gellir defnyddio'r salm hon, neu salm arall neu emyn:

Yr Arglwydd yw fy mugail:
ni bydd eisiau arnaf.

Gwna imi orwedd mewn porfeydd breision:
a thywys fi gerllaw dyfroedd tawel,

Ac y mae ef yn fy adfywio.
fe'm harwain ar hyd llwybrau cyfiawnder
er mwyn ei enw.

Er imi gerdded trwy ddyffryn tywyll du:
nid ofnaf unrhyw niwed,

Oherwydd yr wyt ti gyda mi:
a'th wialen a'th ffon yn fy nghysuro.

Yr wyt yn arlwygo bwrdd o'm blaen:
yng ngŵydd fy ngelynion;

yr wyt yn eneinio fy mhen ag olew:
y mae fy nghwpan yn llawn.

Yn sicr, bydd daioni a thrugaredd
yn fy nilyn bob dydd o'm bywyd:
a byddaf yn byw yn nhŷ'r Arglwydd weddill fy nyddiau.

Salm 23

Defnyddir darlenniad o'r Testament Newydd (a all fod yn ddarlenniad o'r Efengyl).

Gellir traddodi pregeth.

READINGS AND SERMON

A reading from the Old or New Testament may be read.

This or another psalm or hymn is used:

The Lord is my shepherd:
therefore can I lack nothing.

He makes me lie down in green pastures:
and leads me beside still waters.

He shall refresh my soul:
and guide me in the paths of righteousness
for his name's sake.

Though I walk through the valley of the shadow of death,
I will fear no evil:
for you are with me;
your rod and your staff, they comfort me.

You spread a table before me
in the presence of those who trouble me:
you have anointed my head with oil
and my cup shall be full.

Surely goodness and loving mercy shall follow me
all the days of my life:
and I will dwell in the house of the Lord for ever.

Psalm 23

*A reading from the New Testament (which may be a Gospel reading)
is used.*

A sermon may be preached.

GWEDDIAU

Y mae'r gweinidog yn arwain gweddïau'r bobl.

Fel rheol, bydd y gweddïau'n dilyn y drefn a ganlyn:

- † *Diolchgarwch am fywyd yr ymadawwedig*
- † *Gweddi dros y rhai sy'n galaru*
- † *(Gweddïau o edifeirwch)*
- † *Gweddi am barodrzydd i fyw yng ngoleuni tragwyddoldeb*

Gellir defnyddio'r ffurf a ganlyn. Os bydd achos, gellir hepgor yr ymatebion a gall y gweinidog ei hun ddweud y weddi derfynol.

Dduw trugarog, Arglwydd pob bywyd,
lluniaist ni ar dy ddelw
i adlewyrchu dy wirionedd a'th oleuni.
Diolchwn iti am *E.*,
am y cariad a'r trugaredd a dderbyniodd gennyt,
am y cyfan a fu'n dda yn ei *fywyd/bywyd*,
am yr atgofion yr ydym yn eu trysori heddiw.
(Diolchwn iti yn arbennig am ...)

Distawrwydd

(Arglwydd, yn dy drugaredd: **gwrando ein gweddi.**)

Diolchwn iti am bawb a fu byw, trwy dy ras,
yn ôl dy ewyllys ac sy'n awr yn gorffwyso.
Bydded i'w hesiampl dda ein hannog a'n tywys
holl ddyddiau ein bywyd.
Tyrd i gwrdd â ni yn ein tristwch
a llanw ein calonnau â moliant a diolch.

Distawrwydd

(Arglwydd, yn dy drugaredd: **gwrando ein gweddi.**)

PRAYERS

The minister leads the prayers of the people.

The prayers usually follow this sequence:

- † *Thanksgiving for the life of the departed*
- † *Prayer for those who mourn*
- † *(Prayers of Penitence)*
- † *Prayer for readiness to live in the light of eternity*

This form may be used. If occasion demands, the responses may be omitted and the concluding prayer said by the minister alone.

God of mercy, Lord of life,
you have made us in your image
to reflect your truth and light;
we give you thanks for N.,
for the grace and mercy *he/she* received from you,
for all that was good in *his/her* life,
for the memories we treasure today.
(Especially we thank you ...)

Silence

(Lord, in your mercy: **hear our prayer.**)

We thank you for all who through your grace
have lived according to your will and are now at rest.
May their good example encourage and guide us
all the days of our life.
Meet us in our sadness
and fill our hearts with praise and thanksgiving.

Silence

(Lord, in your mercy: **hear our prayer.**)

Yn dy Fab yr wyt yn addo bywyd tragwyddol
i bawb sy'n credu.
Dwg *E.* a phawb sy'n gorffwyso yng Nghrist
i gyflawnder dy deyrnas
lle y maddeuwyd pechodau
ac nid oes angau mwyach.

Distawrwydd

(Arglwydd, yn dy drugaredd: **gwrando ein gweddi.**)

Daw dy allu nerthol â llawenydd o dristwch
a bywyd o farwolaeth.
Edrych yn drugarog ar bawb sy'n galaru.
(*[neu]* Edrych yn drugarog ar *E.* a phawb sy'n galaru).
Dyro iddynt ffydd amyneddgar pan fo'r dyddiau'n dywyll.
Nertha hwy ag ymwybod o'th gariad.

Distawrwydd

(Arglwydd, yn dy drugaredd: **gwrando ein gweddi.**)

Yr wyt yn dyner wrth dy blant
ac y mae dy drugaredd dros dy holl weithredoedd.
Dyro inni ddoethineb a gras
i iawn ddefnyddio'r amser sy'n weddill
inni ar y ddaear hon,
i droi at Grist a dilyn ôl ei draed
ar y ffordd sy'n arwain i fywyd tragwyddol.

Distawrwydd

(Arglwydd, yn dy drugaredd: **gwrando ein gweddi.**)

Yna dywed y gweimidog:

Dduw trugarog,
gan ymddiried i'th ddwylo bopeth a wnaethost
a chan lawenhau yn ein cymundeb â'th holl bobl ffyddlon,
offrymwn ein gweddiâu trwy Iesu Grist ein Hiachawdwr.
Amen.

In your Son you promise eternal life
to those who believe.
Bring *N.* and all who rest in Christ
into the fullness of your kingdom
where sins have been forgiven
and death is no more.

Silence

(Lord, in your mercy: **hear our prayer.**)

Your mighty power brings joy out of grief
and life out of death.
Look in mercy on (*for*) *N.* and) all who mourn.
Give them patient faith in times of darkness.
Strengthen them with the knowledge of your love.

Silence

(Lord, in your mercy: **hear our prayer.**)

You are tender towards your children
and your mercy is over all your works.
Heal the memories of hurt and failure.
Give us the wisdom and grace to use aright
the time that is left to us here on earth,
to turn to Christ and follow in his steps
in the way that leads to everlasting life.

Silence

(Lord, in your mercy: **hear our prayer.**)

Then the Minister says:

God of mercy,
entrusting into your hands all that you have made
and rejoicing in our communion with all your faithful people,
we make our prayers through Jesus Christ our Saviour.
Amen.

Gellir dweud Gweddi'r Arglwydd.

Fel y dysgodd ein Hiachawdwr ni, gweddiwn yn hyderus:

**Ein Tad,
yr hwn wyt yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneled dy ewyllys;
megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol
a maddau i ni ein dyledion,
fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
Ac nac arwain ni i brofedigaeth;
eithr gwared ni rhag drwg.**

**Canys eiddot ti yw'r deyrnas,
a'r gallu, a'r gogoniant,
yn oes oesoedd. Amen.**

neu

Gweddiwn yn hyderus ar y Tad:

**Ein Tad yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneled dy ewyllys,
ar y ddaear fel yn y nef.
Dyro inni heddiw ein bara beunyddiol;
a maddau inni ein troseddau,
fel yr ŷm ni wedi maddau
i'r rhai a droseddodd yn ein herbyn;
a phaid â'n dwyn i brawf,
ond gwared ni rhag yr Un drwg.**

**Oherwydd eiddot ti yw'r deyrnas
a'r gallu a'r gogoniant
am byth. Amen.**

Gellir canu emyn.

The Lord's Prayer may be said.

As our Saviour taught us, we boldly pray:

**Our Father who art in heaven,
hallowed be thy name;
thy kingdom come,
thy will be done,
on earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread.
and forgive us our trespasses
as we forgive those
who trespass against us.
And lead us not into temptation
but deliver us from evil.**

**For thine is the kingdom,
the power and the glory,
for ever and ever. Amen.**

or

Let us pray with confidence to the Father:

**Our Father in heaven,
hallowed be your name;
your kingdom come,
your will done,
on earth as in heaven.
Give us today our daily bread.
Forgive us our sins
as we forgive those
who sin against us.
Save us from the time of trial
and deliver us from evil.**

**For the kingdom, the power
and the glory are yours,
now and for ever. Amen.**

A hymn may be sung.

CYFLWYNO A FFARWELIO

Saif y gweinidog wrth yr arch a gall wahodd eraill i ymgynnull o'i chwmpas.

Dywed y gweinidog:

Cyflwynwn *E.* i ddwylo Duw,
ein crëwr a'n gwaredwr.

Cedwir distawrwydd.

Defnyddia'r gweinidog un o'r gweddiâu canlynol o ymddiried a chyflwyno, neu weddi briodol arall:

O Dduw ein crëwr a'n gwaredwr,
trwy dy allu gorchfygodd Crist farwolaeth
a mynd i mewn i'w ogoniant.

Yn llawn hyder yn ei fuddugoliaeth
a chan hawlio ei addewidion,
ymddiriedwn *E.* i'th ofal
yn enw Iesu ein Harglwydd,
a fu farw ac sy'n fyw
ac yn teyrnasu gyda thi,
yn awr ac am byth. **Amen.**

neu

I'th ddwylo di, O Waredwr trugarog,
y cyflwynwn dy *was/wasanaethferch E.*
Gweddiwn arnat i ti arddel dafad o'th gorlan dy hun,
oen o'th ddiadell dy hun,
pechadur a waredwyd gennyt ti dy hun.
Cofleidia *ef/hi* ym mreichiau dy drugaredd,
yng ngorffwys bendigaid tangnefedd tragwyddol
ac yng nghwmni gogoneddus y saint yn y goleuni. **Amen.**

COMMENDATION AND FAREWELL

The minister stands by the coffin and may invite others to gather around it.

The minister says:

Let us commend *N.* into the hands of God,
our maker and redeemer.

Silence is kept.

The minister uses one of the following prayers of entrusting and commending, or some other appropriate prayer:

God our creator and redeemer,
by your power Christ conquered death
and entered into glory.
Confident of his victory
and claiming his promises,
we entrust *N.* to your mercy
in the name of Jesus our Lord,
who died and is alive
and reigns with you,
now and for ever. **Amen.**

or

Into your hands, O merciful Saviour;
We commend your servant *N.*
Acknowledge, we pray, a sheep of your own fold,
a lamb of your own flock,
a sinner of your own redeeming.
Enfold *him/her* in the arms of your mercy,
in the blessed rest of everlasting peace
and in the glorious company of the saints in light. **Amen.**

Gall y sawl sy'n gweinyddu ychwanegu un o'r canlynol:

Dyro orffwys, O Grist, i'th *was/wasanaethferch* gyda'r saint:
lle nad oes poen na thristwch na galar mwy,
ond bywyd yn dragwyddol.
Ti yn unig yw'r un anfarwol,
crëwr a lluniwr pob un ohonom.
Marwolion ydym:
o'r ddaear y'n lluniwyd, i'r ddaear y dychwelwn;
oherwydd felly yr ordeiniaist pan greaist fi, gan ddweud:
"llwch wyt ti, ac i'r llwch y dychweli".
I'r llwch y disgyn pawb ohonom ni;
ond hyd yn oed uwch y bedd canwn ein cân:
Alelwia, Alelwia, Alelwia.

neu

E., dos allan o'r byd hwn:
yng nghariad Duw'r Tad a'th greodd,
yn nhrugaredd Iesu Grist a'th brynodd,
yn nerth yr Ysbryd Glân sy'n dy gryfhau.
Boed i'r angylion dy arwain i baradwys;
Boed i'r merthyron dy dderbyn pan gyrhaeddi
a'th arwain i'r ddinas sanctaidd Jerwsalem.
Boed i gorau o angylion dy dderbyn a chyda Lasarus,
a fu unwaith yn dlawd, boed i ti orffwys tragwyddol. **Amen.**

*Onid yw'r Traddodiant yn rhan o'r un gwasanaeth yn yr un lle,
gellir defnyddio yma adrannau o'r Anfon Allan.
Gweler tudalen 14.*

The officiant may add either of the following:

Give rest, O Christ, to your servant with the saints:
where pain and sorrow and grief are no more,
but life everlasting.

You alone are the immortal one,
the creator and maker of us all.

We are mortals:

from earth we were fashioned, to earth we shall return;
for so you ordained when you made me, saying:
“dust you are, and unto dust you shall return”.

All we go down to the dust;
yet even over the grave we make our song:

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

or

N., go forth from this world:
in the love of God the Father who created you,
in the mercy of Jesus Christ who redeemed you,
in the power of the Holy Spirit who strengthens you.
May the angels lead you into paradise;
may the martyrs receive you at your arrival
and lead you to the holy city Jerusalem.
May choirs of angels receive you and with Lazarus,
once poor, may you have eternal rest. **Amen.**

If the Committal does not follow as part of the same service in the same place, some sections of the Dismissal may be used here. See page 14.

Y TRADDODIANT

Gellir defnyddio brawddegau o'r Ysgrhythur.

Dywed y gweinidog:

Trugarog a graslon yw'r Arglwydd,
araf i ddigio a llawn ffyddlondeb.
Fel y mae tad yn tosturio wrth ei blant,
felly y tosturia'r Arglwydd wrth y rhai sy'n ei ofni.
Oherwydd y mae ef yn gwybod ein deunydd,
yn cofio mai llwch ydym.
Y mae dyddiau dyn fel glaswelltyn;
y mae'n blodeuo fel blodeuyn y maes —
pan â'r gwynt drosto fe ddiplanna,
ac nid yw ei le'n ei adnabod mwyach.
Ond y mae ffyddlondeb yr Arglwydd
o dragwyddoldeb hyd dragwyddoldeb ar y rhai sy'n ei ofni,
a'i gyfiawnder i blant eu plant.

neu

Nid oes gennym i fyw ond byr amser.
Blodeuwn fel blodau'r maes ac yna gwywo,
ehedwn ymaith fel cysgod heb aros byth.
Yng nghanol bywyd yr ydym mewn angau;
at bwy y gallwn droi am gymorth
ond atat ti, O Arglwydd,
sydd am ein pechodau'n gyfiawn yn ddi-clon?
Er hynny, Arglwydd sancteiddiaf, Arglwydd galluocaf,
O Iachawdwr sanctaidd a thrugarocaf,
na ollwng ni i chwerw boenau angau tragwyddol.
Arglwydd, adwaenost ddirgelion ein calonau;
O Dduw galluocaf, clyw ein gweddi;
tydi, deilyngaf Farnwr tragwyddol, arbed ni;
O Waredwr sanctaidd a thrugarog.
na ad inni yn ein hawr olaf syrthio oddi wrthyt.

THE COMMITTAL

Sentences of Scripture may be used.

The minister says:

The Lord is full of compassion and mercy,
slow to anger and of great goodness.
As a father is tender towards his children,
so is the Lord tender to those that fear him.
For he knows of what we are made;
he remembers that we are but dust.
Our days are like the grass;
we flourish like a flower of the field;
when the wind goes over it, it is gone
and its place will know it no more.
But the merciful goodness of the Lord endures
for ever and ever toward those that fear him
and his righteousness upon their children's children.

or

We have but a short time to live.
Like a flower we blossom and then wither;
like a shadow we flee and never stay.
In the midst of life we are in death;
to whom can we turn for help,
but to you, Lord,
who are justly grieved by our sins?
Yet, Lord God most holy, Lord most mighty,
O holy and most merciful Saviour,
deliver us from the bitter pain of eternal death.
Lord, you know the secrets of our hearts;
hear our prayer, O God most mighty;
spare us, most worthy judge eternal;
at our last hour let us not fall from you,
O holy and merciful Saviour.

Mae'r gweinidog yn defnyddio un o'r ffurfiau canlynol ar y Traddodiant.

Wrth gladdu corff:

Yn ffydd Crist a chan gredu bod E.
yn nwylo Duw,
yr ydym yn traddodi ei *gorff/chorff* i'r ddaear:
pridd i'r pridd, lludw i'r lludw, llwch i'r llwch:
mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad i'r bywyd tragwyddol
trwy ein Harglwydd Iesu Grist,
a newidia ein cyrff eiddil ni
i fod yn unffurf â'i gorff gogoneddus ef,
a fu farw, a gladdwyd, ac a gyfododd drachefn er ein mwyn.
Iddo ef y bo'r gogoniant am byth. **Amen.**

neu

Caniatâ, O Arglwydd, i ni a fedyddiwyd
i farwolaeth dy Fab, ein Hiachawdwr Iesu Grist,
farwhau'n wastad ein dymuniadau llygredig,
a chael ein claddu gydag ef;
a, thrwy'r bedd a phorth angau,
yr awn rhagom i'n hatgyfodiad llawen;
trwy ei haeddiannau ef, a fu farw, ac a gladdwyd,
ac a gyfododd drachefn er ein mwyn,
dy Fab Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

neu

Dduw a Thad ein Harglwydd Iesu Grist,
trwy ei orffwys yn y bedd
sancteiddiaist feddau pawb sy'n credu ynddo.
Mae ei bresenoldeb gwastadol
yn cryfhau gobaith yr atgyfodiad ynom ni
sydd â chyrff marwol yn dihoeni a darfod.
Gorffwysed dy *was/wasanaethferch E.* yma mewn heddwch
hyd yr awr pan eilw llais y Gwarddwr
ef/hi i atgyfodiad ac i fywyd.
Gofynnwn hyn trwy dy Fab,
a oedd yn farw ond a gyfodwyd i fywyd gan dy Ysbryd
ac sy'n teyrnasu yn Arglwydd yn oes oesoedd. **Amen.**

The minister uses one of the following forms of Committal.

At the burial of a body:

In the faith of Christ and believing that *N.*
is in the hands of God,
we commit *his/her* body to the ground:
earth to earth, ashes to ashes, dust to dust,
in sure and certain hope of the resurrection to eternal life
through our Lord Jesus Christ,
who will transform our frail bodies
that they may be conformed to his glorious body,
who died, was buried, and rose again for us.
To him be glory for ever. **Amen.**

or

Grant, Lord, that we who are baptized into the death
of your Son our Saviour Jesus Christ
may continually put to death our evil desires
and be buried with him;
and that through the grave and gate of death
we may pass to our joyful resurrection;
through his merits, who died and was buried
and rose again for us,
your Son Jesus Christ our Lord. **Amen.**

or

God and Father of our Lord Jesus Christ,
who by resting in the tomb
made holy the graves of all who believe in him,
and whose abiding presence
strengthens the hope of resurrection in us,
whose mortal bodies are subject to decay;
may your servant *N.* rest here in peace
until that hour when the voice of the Saviour
calls *him/her* to resurrection and to life.
We ask this through your Son,
who was dead but was brought to life by your Spirit
and reigns as Lord for ever and ever. **Amen.**

Yn yr amlogfa, os yw'r Traddodiant i ddigwydd yno:

Yr ydym wedi ymddiried ein *brawd/chwaer E.*
i drugaredd Duw.

Yn ffydd Crist a chan gredu bod *E.*
yn nwylo Duw,

yr ydym yn awr yn traddodi ei *gorff/chorff* i'w amlogi:
mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad i'r bywyd tragwyddol
trwy ein Harglwydd Iesu Grist,
a newidia ein cyrff eiddil ni
i fod yn unffurf â'i gorff gogoneddus ef,
a fu farw, a gladdwyd, ac a gyfododd drachefn er ein mwyn.
Iddo ef y bo'r gogoniant am byth. **Amen.**

Yn yr amlogfa, os yw'r Traddodiant i ddilyn wrth Gladdu'r Lkuch:

Yr ydym wedi ymddiried ein *brawd/chwaer E.*
i drugaredd Duw.

Yn ffydd Crist a chan gredu bod *E.*
yn nwylo Duw,

paratown ar gyfer ei *gladdedigaeth/chladdedigaeth,*
trwy roddi ei *gorff/chorff* i'w amlogi.

Disgwylw'n am gyflawnder yr atgyfodiad
pan fydd Crist yn casglu ynghyd ei holl saint
i deyrnasu gydag ef mewn gogoniant am byth. **Amen.**

neu

Hollalluog Dduw,

na all nac angau nac einioes ein gwahanu

oddi wrth dy gariad yng Nghrist Iesu,

ac y mae dy garedigrwydd yn cofleidio pawb o'th blant

yn y byd hwn a'r byd sydd i ddod:

tynn *E.* atat dy hun

fel, yn ein cymdeithas â thi,

y gwybyddom ein bod yn un *ag ef/â hi.*

Gofynnwn hyn trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

In a crematorium, if the Committal is to take place then:

We have entrusted our *brother/sister N.* to God's mercy.
In the faith of Christ and believing that *N.*
is in the hands of God,
we commit *his/her* body to be cremated:
in sure and certain hope of the resurrection to eternal life
through our Lord Jesus Christ,
who will transform our frail bodies
that they may be conformed to his glorious body,
who died, was buried, and rose again for us.
To him be glory for ever. **Amen.**

In a crematorium, if the Committal is to follow at the Burial of the Ashes:

We have entrusted our *brother/sister N.* to God's mercy.
In the faith of Christ and believing that *N.*
is in the hands of God,
in preparation for burial, we give *his/her* body to be cremated.
We look for the fullness of the resurrection
when Christ shall gather all his saints
to reign with him in glory for ever. **Amen.**

or

Almighty God,
from whose love in Christ Jesus
neither death nor life can separate us,
and whose kindness embraces all your children
in this world and the next:
draw *N.* to yourself
that in our fellowship with you
we may know ourselves to be united with *him/her*.
This we ask through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Pan gleddir corff yn y môr:

Yn ffydd Crist a chan gredu bod E.
yn nwylo Duw,
yr ydym yn traddodi ei *gorff/chorff* i'r dwfn:
mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad i'r bywyd tragwyddol
trwy ein Harglwydd Iesu Grist,
a newidia ein cyrff eiddil ni
i fod yn unffurf â'i gorff gogoneddus ef,
a fu farw, a gladdwyd, ac a gyfododd drachefn er ein mwyn.
Iddo ef y bo'r gogoniant am byth. **Amen.**

YR ANFON ALLAN

Gall hyn gynnwys:

- † *Gweddi'r Arglwydd (omis defnyddiwyd eisoes)*
- † *Y Nunc Dimittis*
- † *Gweddi neu weddïau addas*
- † *Diwedd glo*

Gweddi'r Arglwydd (*gweler tudalen 8*)

Nunc Dimittis (Cân Simeon):

Yn awr yr wyt yn gollwng dy was yn rhydd O Arglwydd:
mewn tangnefedd yn unol â'th air;

Oherwydd y mae fy llygaid wedi gweld dy iachawdwriaeth:
a ddarperaist yng ngŵydd yr holl bobloedd;

Goleuni i fod yn ddatguddiad i'r Cenhedloedd:
ac yn ogoniant i'th bobl Israel.

Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab,
ac i'r Ysbryd Glân;
fel yr oedd yn y dechrau, y mae yn awr,
ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. **Amen.**

At the burial of a body at sea:

In the faith of Christ and believing that *N.*
is in the hands of God,
we commit *his/her* body to the deep:
in sure and certain hope of the resurrection to eternal life
through our Lord Jesus Christ,
who will transform our frail bodies
that they may be conformed to his glorious body,
who died, was buried, and rose again for us.
To him be glory for ever. **Amen.**

THE DISMISSAL

This may include:

- † *The Lord's Prayer (if not used earlier)*
- † *The Nunc Dimittis*
- † *One or more suitable prayers*
- † *An Ending*

The Lord's Prayer (*see page 8*)

Nunc Dimittis (The Song of Simeon):

Lord, now you have set your servant free
to go in peace as you have promised.

For these eyes of mine have seen your salvation
which you have prepared for all the world to see;

a light to reveal you to the nations
and to give glory to your people Israel.

Glory to the Father, and to the Son,
and to the Holy Spirit;
as it was in the beginning, is now,
and shall be for ever. **Amen.**

Gellir dweud un neu ragor o'r gweddïau hyn, neu weddïau addas eraill:

Dad nefol,
yn dy Fab Iesu Grist
rhoddaist inni wir ffydd a gobaith diogel.
Cryfha ynom y ffydd a'r gobaith hyn holl ddyddiau ein bywyd
fel y byddom fyw yn bobl sy'n credu
yng nghymundeb y saint,
maddeuant pechodau
a'r atgyfodiad i fywyd tragwyddol;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Duw fo yn fy mhen
ac yn fy neall;
Duw fo yn fy nhrem,
ac yn f'edrychiad;
Duw fo yn fy ngair
ac yn fy siarad;
Duw fo yn fy mron
ac yn fy nirnad;
Duw fo ar ben fy nhaith,
ac ar f'ymadawiad. **Amen.**

O Arglwydd, cynnal ni
trwy gydol dydd ein bywyd blin,
hyd onid estynno'r cysgodion a dyfod yr hwyr,
distewi o ddwndwr byd,
tawelu o dwymyn bywyd
a gorffen ein gwaith.
Yna, Arglwydd, yn dy drugaredd dyro inni breswylfa ddiogel,
gorffwysfa sanctaidd a thangnefedd yn y diwedd;
trwy Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Gellir defnyddio un o'r canlynol neu ddiweddglo addas arall:

Bydded i Dduw yn ei gariad a'i drugaredd diderfyn
ddwyn yr Eglwys gyfan,
y byw a'r meirw yn yr Arglwydd Iesu,
i atgyfodiad llawen
a chyflawniad ei deyrnas dragwyddol. **Amen.**

One or more of these prayers, or other suitable prayers, may be used:

Heavenly Father,
In your Son Jesus Christ
You have given us a true faith and a sure hope.
Strengthen this faith and hope in us all our days
that we may live as those who believe in
the communion of saints,
the forgiveness of sins
and the resurrection to eternal life;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

God be in my head,
 and in my understanding;
God be in my eyes,
 and in my looking;
God be in my mouth,
 and in my speaking;
God be in my heart,
 and in my thinking;
God be at my end,
 and at my departing. **Amen.**

Support us, O Lord,
all the day long of this troublous life,
until the shadows lengthen and the evening comes,
the busy world is hushed,
the fever of life is over
and our work is done.
Then, Lord, in your mercy grant us a safe lodging,
a holy rest, and peace at the last;
through Christ our Lord. **Amen.**

One of these, or another suitable ending, may be used:

May God in his infinite love and mercy
bring the whole Church,
living and departed in the Lord Jesus,
to a joyful resurrection
and the fulfilment of his eternal kingdom. **Amen.**

Rhodded Duw ichwi
ei ddiddanwch a'i dangnefedd,
ei oleuni a'i lawenydd,
yn y byd hwn a'r byd sydd i ddod;
a bendith Duw hollalluog,
y Tad a'r Mab a'r Ysbryd Glân,
a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad. **Amen.**

Fe ddengys Duw inni lwybr bywyd;
yn ei bresenoldeb ef y mae cyflawnder llawenydd:
ac yn ei ddeheulaw fwyniant bythol.

cf. Salm 16. 11

Iddo ef, sydd â'r gallu ganddo i'ch cadw rhag syrthio,
a'ch gosod yn ddi-fai a gorfoleddus gerbron ei ogoniant,
iddo ef, yr unig Dduw, ein Gwarddwr,
trwy Iesu Grist ein Harglwydd,
y byddo gogoniant a mawrhydi,
gallu ac awdurdod,
cyn yr oesoedd,
ac yn awr, a byth bythoedd! **Amen.**

Jwdas 24, 25

Dyro *iddo/iddi*, O Arglwydd, orffwys tragwyddol:
A llewyrched goleuni gwastadol *arno/arni*.

Arhosed cymorth Duw gyda ni,
a gorffwysed ein brodyr a'n chwiorydd ymadawedig
mewn tangnefedd yn yr Arglwydd,
a chyfodi mewn gogoniant. **Amen.**

Ewch mewn tangnefedd i garu a gwasanaethu'r Arglwydd:
Yn enw Crist. **Amen.**

May God give you
his comfort and his peace,
his light and his joy,
in this world and the next;
and the blessing of God almighty,
the Father, the Son, and the Holy Spirit,
be among you and remain with you always. **Amen.**

God will show us the path of life;
in his presence is the fullness of joy:
and at his right hand
there is pleasure for evermore.

cf. Psalm 16. 11

To him who is able to keep you from falling
and to present you before his glorious presence
without fault and with great joy -
to the only God our Saviour
be glory, majesty,
power and authority,
through Jesus Christ our Lord,
before all ages,
now and for evermore. **Amen.**

Jude 24, 25

Eternal rest grant unto *him/her*, O Lord,
And let perpetual light shine upon *him/her*.

May God's help remain with us
and may our departed brothers and sisters in the Lord
rest in peace,
And rise in glory. **Amen.**

Go in peace to love and serve the Lord.
In the name of Christ. **Amen.**

**GWASANAETH ANGLADD
ODDI MEWN I'R CYMUN BENDIGAID**

**A FUNERAL SERVICE
WITHIN THE HOLY EUCHARIST**

Nodyn

Cyhyd ag y bo modd, dylai fod yn amkwg mai'r offeiriad sy'n llywyddu drwy gydol y Cymun Bendigaid er mwyn pwysleisio undod y gwasanaeth. Pan fo angen gall diacon neu ddarllenydd arwain y rhannau penodol o'r gwasanaeth lle bo ganddynt awdurdod dilys i wneud. Yn yr amgylchiadau hymny, deellir bod y rhuddell sy'n cyfeirio at eiriau neu weithred yr offeiriad yn cyfeirio at y diacon neu'r darllenydd, fel y bo'n gymwys.

Y DOD YNGHYD

Gall yr offeiriad dderbyn yr arch.

Gellir defnyddio brawddeg neu frawddegau o'r Ysgrhythur:

‘Myfi yw'r atgyfodiad a'r bywyd,’ medd yr Arglwydd. ‘Pwy bynnag sy'n credu ynof fi, er iddo farw, fe fydd byw; a phob un sy'n byw ac yn credu ynof fi, ni bydd marw byth.’

Ioan 11. 25, 26

Yr wyf yn gwbl sicr na all nac angau nac einioes, nac angylion na thywysogaethau, na'r presennol na'r dyfodol, na grymustersau nac uchelderau na dyfinderau, na dim arall a grewyd, ein gwahanu ni oddi wrth gariad Duw yng Nghrist Iesu ein Harglwydd.

Rhufeiniaid 8. 38, 39

Os ydym yn credu i Iesu farw ac atgyfodi, felly hefyd bydd Duw, gydag ef, yn dod â'r rhai a hunodd drwy Iesu; ac felly byddwn gyda'r Arglwydd yn barhaus. Calonogwch eich gilydd, felly, â'r geiriau hyn.

1 Thesalonaiad 4. 14, 17b, 18

Ni ddaethom â dim i'r byd, ac felly ni allwn fynd â dim allan ohono. Yr Arglwydd a roddodd, a'r Arglwydd a ddygodd ymaith. Bendigedig fyddo enw'r Arglwydd.

1 Timotheus 6. 7: Job 1. 21b

Note

As far as possible, the priest should be seen to preside over the whole of the Eucharist in order to emphasize the unity of the service. When circumstances require it, a deacon or reader may lead certain parts of the service for which they are duly authorised. In such circumstances, the rubric referring to the words or action of the priest may be read as referring to the deacon or reader, as appropriate.

THE GATHERING

The coffin may be received by the priest.

One or more sentences of Scripture may be used:

‘I am the resurrection and the life’, says the Lord. ‘Those who believe in me, even though they die, will live, and everyone who lives and believes in me will never die.’

John 11. 25, 26

I am convinced that neither death, nor life, nor angels, nor rulers, nor things present, nor things to come, nor powers, nor height, nor depth, nor anything else in all creation, will be able to separate us from the love of God in Christ Jesus our Lord.

Romans 8. 38, 39

We believe that Jesus died and rose again and so we believe that God will bring with Jesus those who have fallen asleep in him. And so we will be with the Lord for ever. Therefore encourage each other with these words.

1 Thessalonians 4. 14, 17b, 18

We brought nothing into the world, and we can take nothing out of it. The Lord gave and the Lord has taken away; may the name of the Lord be praised.

1 Timothy 6. 7: Job 1. 21b

Nid oes terfyn ar gariad yr Arglwydd, ac yn sicr ni phalla ei dosturiaethau. Y maent yn newydd bob bore, a mawr yw dy ffyddlondeb.

Galarnad 3. 22, 23

Gwyn eu byd y rhai sy'n galaru, oherwydd cânt hwy eu cysuro.

Mathew 5. 4

Do, carodd Duw y byd gymaint nes iddo roi ei unig Fab, er mwyn i bob un sy'n credu ynddo ef beidio â mynd i ddistryw ond cael bywyd tragwyddol.

Ioan 3. 16

Os byw yr ydym, i'r Arglwydd yr ydym yn byw, ac os marw, i'r Arglwydd yr ydym yn marw. Prun bynnag ai byw ai marw yr ydym, eiddo'r Arglwydd ydym. Oherwydd pwrpas Crist wrth farw a dod yn fyw oedd bod yn Arglwydd ar y meirw a'r byw.

Rhufeiniaid 14. 8, 9

Peidiwch â gadael i ddim gynhyrfu'ch calon. Credwch yn Nuw, a chredwch ynof finnau. Yn nhŷ fy Nhad y mae llawer o drigfannau; pe na byddai felly, a fyddwn i wedi dweud wrthyhch fy mod yn mynd i baratoi lle i chwi? Ac os af a pharatoi lle i chwi, fe ddof yn ôl, a'ch cymryd chwi ataf fy hun, er mwyn i chwithau fod lle'r wyf fi.

Ioan 14. 1-3

The steadfast love of the Lord never ceases, his mercies never come to an end; they are new every morning; great is his faithfulness.

Lamentations 3. 22, 23

Blessed are those who mourn, for they will be comforted.

Matthew 5. 4

God so loved the world that he gave his one and only Son, that whoever believes in him shall not perish but have eternal life.

John 3. 16

While we are alive, we are living for the Lord, and when we die, we die for the Lord: and so, alive or dead, we belong to the Lord. It was for this purpose that Christ both died and came to life again: so that he might be Lord of both the dead and the living.

Romans 14. 8, 9

Set your troubled hearts at rest. Trust in God always; trust also in me. There are many dwelling places in my Father's house; if it were not so I should have told you; for I am going to prepare a place for you. And if I go and prepare a place for you, I shall come again and take you to myself, so that where I am you may be also.

John 14. 1-3

Dywed yr offeiriad:

Yn enw'r Tad,
a'r Mab,
a'r Ysbryd Glân. **Amen.**

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi
A'th gadw di yng nghariad Crist.

(neu yn nhymor y Pasg):

Alelwia! Atgyfododd Crist.
Atgyfododd yn wir. Alelwia!

Yr ydym wedi dod ynghyd i gyflwyno ein *brawd/chwaer E.*
i ddwylo Duw hollalluog, ein Tad nefol.
Yn wyneb angau
mae gan Gristnogion sail sicr i obaith a hyder,
ie, i lawenydd,
am fod yr Arglwydd Iesu Grist,
a fu byw a marw fel dyn,
wedi atgyfodi mewn buddugoliaeth
ac yn fyw yn byth.
Ynndo ef y mae ei bobl yn etifeddion bywyd tragwyddol,
a chan gredu hyn,
yr ydym yn ymddiried yn llwyr
yn ei ddaioni a'i drugaredd.

neu

Yr ydym yn cwrdd yn enw Iesu Grist,
a fu farw ac a gyfododd er gogoniant Duw Dad.
Daethom yma heddiw
i gofio gerbron Duw ein *brawd/chwaer E.*
i ddiolch am ei *fywyd/bywyd*;
i'w *gyflwyno/chyflwyno* i Dduw,
ein hiachawdwr a'n barnwr trugarog;
i draddodi ei *gorff/chorff* i'w *gladdu/amlosgi*,
ac i gysuro ein gilydd yn ein galar.

neu eiriau cyffelyb.

The priest says:

In the name of the Father,
and of the Son,
and of the Holy Spirit. **Amen.**

Grace and peace be with you
And keep you in the love of Christ.

(or in Eastertide):

Alleluia! Christ is risen.
He is risen indeed. Alleluia!

We have come together to commend our *brother/sister N.*
into the hands of Almighty God our heavenly Father.
In the presence of death,
Christians have sure ground for hope and confidence,
and even for joy,
because the Lord Jesus Christ,
who shared our human life and death,
was raised again triumphant
and lives for evermore.
In him his people find eternal life,
and, in this faith,
we put our whole trust
in his goodness and mercy.

or

We meet in the name of Jesus Christ,
who died and was raised to the glory of God the Father.
We have come here today
to remember before God our *brother/sister N.:*
to give thanks for *his/her* life;
to commend *him/her* to God
our merciful redeemer and judge;
to commit *his/her* body to be *buried/cremated*,
and to comfort one another in our grief.

or other similar words.

Gall yr offeiriad ddweud un o'r gweddïau canlynol:

Dduw pob diddanwch,
torrodd dy Fab Iesu Grist i wylu
wrth fedd Lasarus ei ffrind.
Edrych yn drugarog ar dy blant yn eu colled;
dyro i galonnau gofidus oleuni gobaith
a chryfha ynom ddawn ffydd
yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

neu

Hollalluog Dduw,
yr wyt yn ein barnu â thrugaredd a chyfiawnder diderfyn
ac yn caru pob peth a wnaethost.
Yn dy drugaredd
cynorthwya ni i wybod dy fod yn troi tywyllwch marwolaeth
yn wawr bywyd newydd
a galar gwahanu yn llawenydd y nefoedd;
trwy ein Hiachawdwr Iesu Grist. **Amen.**

Gellir camu emyn.

The priest may say one of these prayers:

God of all consolation,
your Son Jesus Christ was moved to tears
at the grave of Lazarus his friend.
Look with compassion on your children in their loss;
give to troubled hearts the light of hope
and strengthen in us the gift of faith,
in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

or

Almighty God,
you judge us with infinite mercy and justice
and love everything you have made.
In your mercy
help us to know that you turn the darkness of death
into the dawn of new life,
and the sorrow of parting into the joy of heaven;
through our Saviour, Jesus Christ. **Amen.**

A hymn may be sung.

GWEDDIAU O EDIFEIRWCH

Dywed yr offeiriad y geiriau hyn neu eiriau cyffelyb:

A ninnau'n blant i Dad nefol cariadus,
cydnabyddwn ein pechod a gofynnwn am ei faddeuant,
oherwydd y mae ef yn drugarog ac yn addfwyn.

*Gellir darllen un neu fwy o'r brawddegau o 'Geiriau Sicrwydd'
naill ai i gyflwyno'r distawrwydd cyn y gyffes neu ar ôl y
gollyngdod.*

Dywedodd ein Harglwydd Iesu Grist, Dewch ataf fi , bawb sy'n
flinedig ac yn llwythog, ac fe roddaf fi orffwystra i chwi.

Mathew 11. 28

Carodd Duw y byd gymaint nes iddo roi ei unig Fab, er mwyn
i bob un sy'n credu ynddo ef beidio â mynd i ddistryw ond cael
bywyd tragwyddol.

Ioan 3. 16

A dyma air i'w gredu, sy'n teilyngu derbyniad llwyr:
Daeth Crist Iesu i'r byd i achub pechaduriaid.

1 Timotheus 1. 15

Os bydd i rywun bechu, y mae gennym Eiriolwr gyda'r Tad, sef
Iesu Grist, y cyfiawn; ac ef sy'n foddion ein puredigaeth oddi
wrth ein pechodau.

1 Ioan 2. 1

Gellir cadw distawrwydd.

PRAYERS OF PENITENCE

The priest says these or similar words:

As children of a loving heavenly Father,
let us acknowledge our sin and ask for his forgiveness,
for he is merciful and gentle.

One or more of the sentences of 'Words of Assurance' may be read either to introduce the silence before the confession or after the absolution.

Our Lord Jesus Christ said, Come to me, all whose work is hard, whose load is heavy; and I will give you rest.

Matthew 11. 28

God loved the world so much that he gave his only Son, that everyone who believes in him may not die but have eternal life.

John 3. 16

This is a true saying, to be completely accepted and believed: Christ Jesus came into the world to save sinners.

1 Timothy 1. 15

When anyone sins, we have an advocate to plead with the Father for us: Jesus Christ, the righteous one, by whom our sins are forgiven.

1 John 2. 1

Silence may be kept.

Gellir defnyddio'r geiriau hyn:

Arglwydd Iesu, yr wyt yn cyfodi'r meirw i fywyd
yn yr Ysbryd.

Arglwydd trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

Arglwydd Iesu, yr wyt yn rhoddi i'r pechadur faddeuant
a thangnefedd.

Crist trugarha. **Crist, trugarha.**

Arglwydd Iesu, yr wyt yn rhoddi goleuni i'r rhai sydd
mewn tywyllwch.

Arglwydd trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

neu

Dad nefol,
yr ydym wedi pechu ar feddwl, gair a gweithred,
a heb wneud yr hyn a ddylem.
Mae'n wir ddrwg gennym,
ac yr ydym o ddifrif yn edifarhau.
Er mwyn dy Fab Iesu Grist a fu farw drosom,
maddau inni'r cwbl a aeth heibio
ac arwain ni yn ei ffordd ef
i gerdded fel plant y goleuni. Amen.

Yna dywed yr offeiriad:

Yr Hollalluog Dduw,
sy'n maddau i bawb sy'n wir edifeiriol,
a drugarhao wrthyich, a'ch rhyddhau o bechod,
eich cadarnhau mewn daioni
a'ch cadw yn y bywyd tragwyddol;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

These words may be used:

Lord Jesus, you raise the dead to life in the Spirit.
Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

Lord Jesus, you bring pardon and peace to the sinner.
Christ, have mercy. **Christ, have mercy.**

Lord Jesus, you give light to those in darkness.
Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

or

**Heavenly Father,
we have sinned in thought, word and deed,
and have failed to do what we ought to have done.
We are sorry and truly repent.
For the sake of your son Jesus Christ who died for us,
forgive us all that is past
and lead us in his way
to walk as children of light. Amen.**

The priest then says:

Almighty God,
who forgives all who truly repent,
have mercy on you and set you free from sin,
strengthen you in goodness
and keep you in eternal life;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Gloria in Excelsis

**Gogoniant yn y goruchaf i Dduw,
ac ar y ddaear tangnefedd i'r rhai sydd wrth ei fodd.
Moliannwn di, bendithiwn di,
addolwn di, gogoneddwn di,
diolchwn i ti am dy fawr ogoniant.
Arglwydd Dduw, Frenin nefol,
Dduw Dad Hollalluog.**

**O Arglwydd, yr Unig Fab, Iesu Grist;
O Arglwydd Dduw, Oen Duw, Fab y Tad,
sy'n dwyn ymaith bechod y byd,
trugarha wrthym;
tydi sy'n eistedd ar ddeheulaw Duw Dad,
derbyn ein gweddi.**

**Oherwydd ti yn unig sy'n Sanctaidd;
ti yn unig yw'r Arglwydd;
ti yn unig, O Grist, gyda'r Ysbryd Glân,
sydd Oruchaf yng ngogoniant Duw Dad. Amen.**

Y Colect

*Y mae'r offeiriad yn gwahodd y bobl i weddio; cedwir distawrwydd
a dywed yr offeiriad y Colect hwn neu Golect addas arall:*

Dad trugarog,
clyw ein gweddiau a chysura ni;
adnewyddu ein gobaith yn dy Fab,
a gyfodaist o blith y meirw;
cryfha ein ffydd
y bydd i bawb a fu farw yng nghariad Crist
rannu ei atgyfodiad ef
sy'n fyw ac yn teyrnasu gyda thi,
yn undod yr Ysbryd Glân,
yn un Duw yn awr a byth. **Amen.**

Gloria in Excelsis

**Glory to God in the highest,
and peace to his people on earth.
Lord God, heavenly King,
Almighty God and Father,
we worship you, we give you thanks,
we praise you for your glory.**

**Lord Jesus Christ, only Son of the Father,
Lord God, Lamb of God,
you take away the sin of the world:
have mercy on us;
you are seated at the right hand of the Father:
receive our prayer.**

**For you alone are the Holy One,
you alone are the Lord,
you alone are the Most High,
Jesus Christ, with the Holy Spirit,
in the glory of God the Father. Amen.**

The Collect

The priest invites the people to pray, silence is kept and the priest says this or another suitable Collect:

Merciful Father,
hear our prayers and comfort us;
renew our trust in your Son,
whom you raised from the dead;
strengthen our faith
that all who have died in the love of Christ
will share in his resurrection;
who lives and reigns with you,
in the unity of the Holy Spirit,
one God, now and for ever. **Amen.**

CYHOEDDI'R GAIR

Bydd un neu ddau ddarlleniad o'r Ysgrythur cyn y darlleniad o'r Efengyl.

Ar ddiwedd y darlleniad(au) gall y darllenydd ddweud:

Gwrandewch ar yr hyn y mae'r Ysbryd yn ei ddweud wrth yr eglwys.

Diolch a fo i Dduw.

neu

Dyma air yr Arglwydd.

Diolch a fo i Dduw.

Bydd salm neu gantigl yn dilyn y darlleniad cyntaf; gellir defnyddio emynau neu ganeuon eraill rhwng y darlleniadau.

Darlleniad o'r Efengyl:

Gellir rhagflaenu'r darlleniad o'r Efengyl â banllef.

Gellir defnyddio un o'r canlynol:

Alelwia, Alelwia,

Do, carodd Duw y byd gymaint nes iddo roi ei unig Fab,
er mwyn i ni gael bywyd tragwyddol.

cf. Ioan 3. 16

Alelwia.

neu

Alelwia, Alelwia,

Gwyn eu byd y meirw sy'n marw yn yr Arglwydd.
Cânt orffwys am byth o'u llafur.

cf. Datguddiad 14. 13

Alelwia.

PROCLAMATION OF THE WORD

Either one or two readings from Scripture precede the Gospel reading.

At the end of each the reader may say:

Hear what the Spirit is saying to the church.
Thanks be to God.

or

This is the word of the Lord.
Thanks be to God.

The psalm or canticle follows the first reading; other hymns or songs may be used between the readings.

Gospel Reading:

An acclamation may herald the Gospel reading.

One of the following may be used:

Alleluia, Alleluia,
God so loved the world that he gave his only Son
that we might have everlasting life.

cf. John 3. 16

Alleluia.

or

Alleluia, Alleluia,
Blessed are those who die in the Lord.
Now they rest from their labours.

cf. Revelation 14. 13

Alleluia.

(neu, yn y Garawys)

O Dduw sanctaidd,
sanctaidd a nerthol,
sanctaidd ac anfarwol,
trugarha wrthym.

Wrth gyhoeddi'r Efengyl dywed y darlennydd:

Gwrandewch Efengyl Crist yn ôl Sant ...
Gogoniant i ti, O Arglwydd.

Ar ôl yr Efengyl dywed y darlennydd:

Dyma Efengyl yr Arglwydd.
Moliant i ti, O Grist.

YMBILIAU

Y mae'r gweinidog yn arwain gweddïau'r bobl.
Fel rheol, bydd y gweddïau'n dilyn y drefn a ganlyn:
† *Diolchgarwch am fywyd yr ymadawedig*
† *Gweddi dros y rhai sy'n galaru*
† *Gweddi am barodrzydd i fyw yng ngoleuni tragwyddoldeb*

Gellir defnyddio'r ffurf a ganlyn. Os bydd achos, gellir hepgor yr ymatebion a gall yr offeiriad ei hun ddweud y weddi derfynol.

Dduw trugarog, Arglwydd pob bywyd,
lluniaist ni ar dy ddelw
i adlewyrchu dy wirionedd a'th oleuni.
Diolchwn iti am *E.*,
am y cariad a'r trugaredd a dderbyniodd gennynt,
am y cyfan a fu'n dda yn ei *fywyd/bywyd*,
am yr atgofion yr ydym yn eu trysori heddiw.
(Diolchwn iti yn arbennig am ...)

Distawrwydd

(Arglwydd, yn dy drugaredd: **gwrando ein gweddi.**)

(or, in Lent:)

Holy God,
holy and strong,
holy and immortal,
have mercy upon us.

When the Gospel is announced the reader says:

Listen to the Gospel of Christ according to Saint ...
Glory to you, O Lord.

After the Gospel the reader says:

This is the Gospel of the Lord.
Praise to you, O Christ.

THE INTERCESSION

The minister leads the prayers of the people.

The prayers usually follow this sequence:

- † *Thanksgiving for the life of the departed*
- † *Prayer for those who mourn*
- † *Prayer for readiness to live in the light of eternity*

This form may be used. If occasion demands, the responses may be omitted and the concluding prayer said by the priest alone.

God of mercy, Lord of life,
you have made us in your image
to reflect your truth and light;
we give you thanks for *N.*,
for the grace and mercy *he/she* received from you,
for all that was good in *his/her* life,
for the memories we treasure today.
(Especially we thank you ...)

Silence

(Lord, in your mercy: **hear our prayer.**)

Diolchwn iti am bawb a fu byw, trwy dy ras,
yn ôl dy ewyllys ac sy'n awr yn gorffwyso.
Bydded i'w hesiampl dda ein hannog a'n tywys
holl ddyddiau ein bywyd.
Tyrd i gwrdd â ni yn ein tristwch
a llanw ein calonnau â moliant a diolch.

Distawrwydd

(Arglwydd, yn dy drugaredd: **gwrando ein gweddi.**)

Yn dy Fab yr wyt yn addo bywyd tragwyddol
i bawb sy'n credu.
Dwg *E.* a phawb sy'n gorffwyso yng Nghrist
i gyflawnder dy deyrnas
lle y maddeuwyd pechodau
ac nid oes angau mwyach.

Distawrwydd

(Arglwydd, yn dy drugaredd: **gwrando ein gweddi.**)

Daw dy allu nerthol â llawenydd o dristwch
a bywyd o farwolaeth.
Edrych yn drugarog ar bawb sy'n galaru.
(*[neu]* Edrych yn drugarog ar *E.* a phawb sy'n galaru).
Dyro iddynt ffydd amyneddgar pan fo'r dyddiau'n dywyll.
Nertha hwy ag ymwybod o'th gariad.

Distawrwydd

(Arglwydd, yn dy drugaredd: **gwrando ein gweddi.**)

Yr wyt yn dyner wrth dy blant
ac y mae dy drugaredd dros dy holl weithredoedd.
Dyro inni ddoethineb a gras
i iawn ddefnyddio'r amser sy'n weddill
inni ar y ddaear hon,
i droi at Grist a dilyn ôl ei draed
ar y ffordd sy'n arwain i fywyd tragwyddol.

Distawrwydd

(Arglwydd, yn dy drugaredd: **gwrando ein gweddi.**)

We thank you for all who through your grace
have lived according to your will and are now at rest.
May their good example encourage and guide us
all the days of our life.
Meet us in our sadness
and fill our hearts with praise and thanksgiving.

Silence

(Lord, in your mercy: **hear our prayer.**)

In your Son you promise eternal life
to those who believe.
Bring *N.* and all who rest in Christ
into the fullness of your kingdom
where sins have been forgiven
and death is no more.

Silence

(Lord, in your mercy: **hear our prayer.**)

Your mighty power brings joy out of grief
and life out of death.
Look in mercy on (*for*) *N.* and) all who mourn.
Give them patient faith in times of darkness.
Strengthen them with the knowledge of your love.

Silence

(Lord, in your mercy: **hear our prayer.**)

You are tender towards your children
and your mercy is over all your works.
Heal the memories of hurt and failure.
Give us the wisdom and grace to use aright
the time that is left to us here on earth,
to turn to Christ and follow in his steps
in the way that leads to everlasting life.

Silence

(Lord, in your mercy: **hear our prayer.**)

**Dduw trugarog,
gan ymddiried i'th ddwylo bopeth a wnaethost
a chan lawenhau yn ein cymundeb â'th holl bobl
ffyddlon, offrymwn ein gweddiâu trwy Iesu Grist ein
Hiachawdwr. Amen.**

LITWRGI'R SACRAMENT

Y Tangnefedd

Gellir darllen brawddeg o'r Ysgrythur:

Dywed Iesu,
Yr wyf yn gadael i chwi dangnefedd;
fy nhangnefedd yr wyf yn ei roi i chwi.
Peidiwch â gadael i ddim gynhyrfu'ch calon
a pheidiwch ag ofni.

cf: Ioan 14. 27

neu

Daeth y Crist atgyfodedig a sefyll ymhlith ei ddisgyblion a
dweud, Tangnefedd i chwi!
Pan welsant yr Arglwydd, llawenychodd y disgyblion.

cf: Ioan 20. 19-20

neu gweler tudalen 86 yn yr atodiad.

Tangnefedd yr Arglwydd a fo gyda chwi bob amser.
A hefyd gyda thi.

Gellir cyfnewid arwydd o dangnefedd.

**God of mercy,
entrusting into your hands all that you have made
and rejoicing in our communion with all your faithful
people, we make our prayers through Jesus Christ our
Saviour. Amen.**

THE LITURGY OF THE SACRAMENT

The Peace

A sentence of Scripture may be read:

Jesus says,
Peace I leave with you; my peace I give to you.
Do not let your hearts be troubled,
neither let them be afraid.

cf: John 14. 27

or

The risen Christ came and stood among his disciples and
said, Peace be with you!
They were overjoyed on seeing the Lord.

cf: John 20. 19-20

or see page 86 in the appendix.

The peace of the Lord be with you always.
And also with you.

A sign of peace may be exchanged.

Y DIOLCH

Cymer yr offeiriad y bara a'r cwpan.

Gall yr offeiriad ddweud naill ai:

Dathlwn gyda'n gilydd roddion a gras Duw.

**Cymerwn y bara hwn,
cymerwn y gwin hwn
i ddilyn esiampl Crist
ac i ufuddhau i'w orchymyn.**

neu gall foli Duw am ei roddion yn y geiriau hyn:

Bendigedig wyt ti, Arglwydd Dduw yr holl greadigaeth.
Trwy dy ddaioni y mae gennym y bara hwn i'w offrymu,
rhodd y ddaear a gwaith dwylo dynol.
Fe ddaw i ni yn fara'r bywyd.

Bendigedig fyddo Duw am byth.

Bendigedig wyt ti, Arglwydd Dduw yr holl greadigaeth.
Trwy dy ddaioni y mae gennym y gwin hwn i'w offrymu,
ffrwyth y winwydden a gwaith dwylo dynol.
Fe ddaw i ni yn ddiod ysbrydol.

Bendigedig fyddo Duw am byth.

THE THANKSGIVING

The priest takes the bread and the cup.

Either the priest may say:

We celebrate together the gifts and grace of God.

**We take this bread,
we take this wine
to follow Christ's example
and obey his command.**

or the priest may praise God for his gifts in these words:

Blessed are you, Lord, God of all creation.

Through your goodness we have this bread to offer,
which earth has given and human hands have made.
It will become for us the bread of life.

Blessed be God for ever.

Blessed are you, Lord, God of all creation.

Through your goodness we have this wine to offer,
fruit of the vine and work of human hands.
It will become our spiritual drink.

Blessed be God for ever.

Yr Arglwydd a fo gyda chwi. *neu* Y mae'r Arglwydd yma.
A hefyd gyda thi. Y mae ei Ysbryd gyda ni.

Dyrchefwch eich calonnau.

Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.

Iawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

Iawn yn wir, ein dyletswydd a'n llawenydd
bob amser ac ym mhob lle
yw diolch i ti, Dad Sanctaidd,
hollalluog a bythfywiol Dduw,
trwy Iesu Grist ein Harglwydd:

a gyfododd yn fuddugoliaethus o blith y meirw
ac sy'n ein cysuro ni
â'r gobraith gwynfydedig o fywyd tragwyddol.
I'th bobl ffyddlon di, O Arglwydd,
newidir bywyd ond nid ei gymryd ymaith,
ac wedi dileu'r corff anianol hwn gan angau,
fe ddarperir cartref tragwyddol inni
yn y nefoedd gyda thi.

Felly, gyda llu'r angylion

a holl gwmpeni'r nef,
cyhoeddwn ogoniant dy enw
ac ymuno â hwy yn eu hemyn diderfyn o fawl:

**Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd,
Duw gallu a nerth,
nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant.
Hosanna yn y goruchaf.**

**Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn enw'r Arglwydd.
Hosanna yn y goruchaf.**

The Lord be with you. *or* The Lord is here.
And also with you. His Spirit is with us.

Lift up your hearts.
We lift them to the Lord.

Let us give thanks to the Lord our God.
It is right to give our thanks and praise.

It is indeed right, it is our duty and our joy
at all times and in all places
to give you thanks, holy Father,
all-powerful and everliving God,
through Jesus Christ our Lord,

Who rose victorious from the dead
and comforts us
 with the blessed hope of everlasting life.
For your faithful people, Lord,
life is changed but not taken away
and, when this mortal body is laid aside in death,
an everlasting dwelling place is made ready for us
in heaven with you.

And so with the hosts of angels
 and all the company of heaven
we proclaim the glory of your name
and join in their unending hymn of praise:

**Holy, holy, holy Lord,
God of power and might,
Heaven and earth are full of your glory.
Hosanna in the highest.**

**Blessed is he who comes in the name of the Lord.
Hosanna in the highest.**

Pob moliant a diolch i ti, y gwir a'r bywiol Dduw,
Crëwr pob peth, Rhoddwr bywyd.
Lluniaist ni ar dy ddelw dy hun,
ond yr ydym ni wedi difwyno'r ddelw honno
a syrthio'n brin o'th ogoniant.
Rhoddwn ddiolch i ti
am anfon dy Fab i rannu ein bywyd ni;
fe'i hildiaist i farwolaeth fel y câi'r byd ei achub,
a'i atgyfodi oddi wrth y meirw
fel y bo i ni fyw ynddo ef, ac yntau ynom ninnau.

Sancteiddia â'th Ysbryd y bara hwn a'r gwin hwn,
dy roddion inni,
fel y bônt i ni yn gorff a gwaed
ein Hiachawdwr Iesu Grist.

Y nos y bradychwyd ef, cymerodd fara
ac, wedi rhoi diolch,
fe'i torrodd a'i roi i'w ddisgyblion, gan ddweud,
Cymerwch, bwytwch; hwn yw fy nghorff a roddir drosoch:
gwnewch hyn er cof amdanaf.
Yr un modd ar ôl swper cymerodd y cwpan,
ac, wedi rhoi diolch,
fe'i rhoddodd iddynt, gan ddweud,
Yfwch o hwn bawb,
oherwydd hwn yw fy ngwaed o'r cyfamod newydd
a dywelltir drosoch a thros lawer
er maddeuant pechodau:
gwnewch hyn bob tro yr yfwch ef
er cof amdanaf.

[Gadewch inni gyhoeddi dirgelwch y ffydd:]

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

All praise and thanks to you, true and living God,
Creator of all things, Giver of life.

You formed us in your image;
but we have marred that image
and fall short of your glory.

We give you thanks
that you sent your Son to share our life;
you gave him up to death that the world might be saved,
and you raised him from the dead
that we might live in him and he in us.

Sanctify with your Spirit this bread and wine,
your gifts to us,
that they may be for us
the body and blood of our Saviour Jesus Christ.

On the night he was betrayed, he took bread,
and when he had given thanks
he broke it and gave it to his disciples, saying,
Take, eat; this is my body which is given for you;
do this in remembrance of me.

In the same way after supper he took the cup,
and when he had given thanks
he gave it to them, saying,
Drink from this, all of you,
for this is my blood of the new covenant
which is shed for you and for many
for the forgiveness of sins:
do this as often as you drink it
in remembrance of me.

[Let us proclaim the mystery of faith:]

Christ has died,

Christ is risen.

Christ will come in glory.

Fel y gorchmynnodd ef inni, O Dad,
yr ydym yn cofio Iesu Grist, dy Fab.
Gan gyhoeddi ei farwolaeth fuddugoliaethus,
a chan ymlawenhau yn ei atgyfodiad,
a disgwyl iddo ddod mewn gogoniant,
deuwn â'r bara hwn a'r cwpan hwn i ti.

Derbyn ein haberth o ddiolch a moliant.
Adfer ac adfywia dy holl bobl,
adnewyddu ni a phawb y gweddïwn trostynt
â'th ras a'th fendith nefol
a derbyn ni yn y diwedd gyda'th holl saint
i'r llawenydd diderfyn hwnnw a addawyd inni gan dy Fab,
ein Harglwydd Iesu Grist.

Trwyddo ef, gydag ef, ynddo ef,
yn undod yr Ysbryd Glân,
eiddot ti, Dad hollalluog,
yw pob anrhydedd a gogoniant,
yn oes oesoedd.

Amen.

Distawrwydd

As he has commanded us, Father,
we remember Jesus Christ, your Son.
Proclaiming his victorious death,
rejoicing in his resurrection
and waiting for him to come in glory
we bring to you this bread, this cup.

Accept our sacrifice of thanks and praise.
Restore and revive your people,
renew us and all for whom we pray
with your grace and heavenly blessing,
and at the last receive us with all your saints
into that unending joy promised by your Son,
Jesus Christ our Lord.

Through him, with him, in him,
in the unity of the Holy Spirit
all honour and glory are yours,
almighty Father,
for ever and ever.
Amen.

Silence

Gellir dweud Gweddi'r Arglwydd.

Fel y dysgodd ein Hiachawdwr ni, gweddiwn yn hyderus:

**Ein Tad,
yr hwn wyt yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneled dy ewyllys;
megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol
a maddau i ni ein dyledion,
fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
Ac nac arwain ni i brofedigaeth;
eithr gwared ni rhag drwg.**

**Canys eiddot ti yw'r deyrnas,
a'r gallu, a'r gogoniant,
yn oes oesoedd. Amen.**

neu

Gweddiwn yn hyderus ar y Tad:

**Ein Tad yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneled dy ewyllys,
ar y ddaear fel yn y nef.
Dyro inni heddiw ein bara beunyddiol;
a maddau inni ein troseddau,
fel yr ŷm ni wedi maddau
i'r rhai a droseddodd yn ein herbyn;
a phaid â'n dwyn i brawf,
ond gwared ni rhag yr Un drwg.**

**Oherwydd eiddot ti yw'r deyrnas
a'r gallu a'r gogoniant
am byth. Amen.**

The Lord's Prayer may be said.

As our Saviour taught us, we boldly pray:

**Our Father who art in heaven,
hallowed be thy name;
thy kingdom come,
thy will be done,
on earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread.
and forgive us our trespasses
as we forgive those
who trespass against us.
And lead us not into temptation
but deliver us from evil.**

**For thine is the kingdom,
the power and the glory,
for ever and ever. Amen.**

or

Let us pray with confidence to the Father:

**Our Father in heaven,
hallowed be your name;
your kingdom come,
your will done,
on earth as in heaven.
Give us today our daily bread.
Forgive us our sins
as we forgive those
who sin against us.
Save us from the time of trial
and deliver us from evil.**

**For the kingdom, the power
and the glory are yours,
now and for ever. Amen.**

Y CYMUN

Mae'r offeiriad yn torri'r bara.

Yr ydym yn torri'r bara hwn i rannu yng Nghorff Crist.
**A ninnau'n llawer, un corff ydym,
gan ein bod ni oll yn rhannu'r un bara.**

neu

Bob tro y bwydawn y bara hwn ac yr yfwn y cwpan hwn
**yr ydym yn cyhoeddi marwolaeth yr Arglwydd
hyd nes y daw.**

Gellir defnyddio'r anthem hon yma neu adeg y cymun.

**Iesu, Oen Duw:
trugarha wrthym.**

**Iesu, sy'n dwyn ein pechodau:
trugarha wrthym.**

**Iesu, iachawdwr y byd:
dyro inni dy dangnefedd.**

neu

**Oen Duw,
sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd:
trugarha wrthym.**

**Oen Duw,
sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd:
trugarha wrthym.**

**Oen Duw,
sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd:
dyro inni dangnefedd.**

THE COMMUNION

The priest breaks the bread.

We break this bread to share in the body of Christ.
**Though we are many, we are one body
for we all share in one bread.**

or

Every time we eat this bread and drink of this cup
we proclaim the Lord's death until he comes.

This anthem may be used here or during the communion.

**Jesus, Lamb of God:
have mercy on us.**

**Jesus, bearer of our sins:
have mercy on us.**

**Jesus, redeemer of the world:
give us your peace.**

or

**Lamb of God,
you take away the sins of the world:
have mercy on us.**

**Lamb of God,
you take away the sins of the world:
have mercy on us.**

**Lamb of God,
you take away the sins of the world:
grant us peace.**

Un o'r gwahoddiadau canlynol:

Rhoddion sanctaidd Duw ar gyfer pobl sanctaidd Duw.
**Y mae Iesu Grist yn sanctaidd,
y mae Iesu Grist yn Arglwydd,
er gogoniant Duw Dad.**

neu

Iesu yw Oen Duw
sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd.
Gwyn eu byd y rhai a elwir i'w swper.
**Arglwydd, nid wyf yn deilwng i'th dderbyn,
ond dywed y gair a chaf fy iacháu.**

neu

Dewch, derbyniwn gorff a gwaed ein Harglwydd Iesu Grist,
a roddwyd drosom, ac ymborthwn arno yn ein calonnau
trwy ffydd gan roi diolch.

(neu yn nhymor y Pasg):

Alelwia. Crist, ein Pasg, a aberthwyd drosom ni.
Felly, gadewch i ni gadw'r wyl. Alelwia.

Mae'r offeiriad a'r bobl yn derbyn y cymun.

Gweinyddir y sacrament â'r geiriau hyn:

Corff Crist a'th gadwo yn y bywyd tragwyddol. **Amen.**
neu Corff Crist, bara'r bywyd. **Amen.**
neu Corff Crist. **Amen.**

Gwaed Crist a'th gadwo yn y bywyd tragwyddol. **Amen.**
neu Gwaed Crist, y wir winwydden. **Amen.**
neu Gwaed Crist. **Amen.**

One of the following invitations is used:

God's holy gifts for God's holy people.
**Jesus Christ is holy,
Jesus Christ is Lord,
to the glory of God the Father.**

or

Jesus is the Lamb of God
who takes away the sins of the world.
Happy are those who are called to his supper.
**Lord, I am not worthy to receive you,
but only say the word and I shall be healed.**

or

Come, let us receive the body and blood of our Lord
Jesus Christ, given for us, and feed on him in our hearts
by faith with thanksgiving.

(or in Eastertide):

Alleluia. Christ our passover is sacrificed for us.
Therefore let us keep the feast. Alleluia.

The priest and people receive the communion.

The sacrament is administered with these words:

The body of Christ keep you in eternal life. **Amen.**
or The body of Christ, the bread of life. **Amen.**
or The body of Christ. **Amen.**

The blood of Christ keep you in eternal life. **Amen.**
or The blood of Christ, the true vine. **Amen.**
or The blood of Christ. **Amen.**

Gellir bendithio'r rhai nad ydynt yn cymuno.

Darperir ffurf ar gyfer cysegru pellach yn yr atodiad ar dudalen 90.

Ar ôl y cymun, gellir darllen brazwdeg addas o Ysgrythur a ddarllenwyd wrth Gyhoeddi'r Gair.

Cedwir distawrwydd.

Gellir canu emyn.

Bwyteir ac yfir unrhyw fara a gwin cysegredig nas neilltuir ar gyfer cymun cadw.

Ar ôl y cymun â'r offeiriad ymlaen:

**Diolchwch i'r Arglwydd, oherwydd graslon yw ef;
ei gariad sy'n dragywydd.**

Defnyddir gweddi ôl-gymun ac/neu un o'r gweddïau a ganlyn:

**Dduw'r gwirionedd,
yr ydym wedi gweld â'n llygaid
a chyffwrdd â'n dwylo fara'r bywyd.
Cryfha ein ffydd
fel y tyfwn mewn cariad atat ti,
ac at ein gilydd,
trwy Iesu Grist, ein Harglwydd atgyfodedig. Amen.**

neu

**Dad nefol,
yn dy Fab Iesu Grist
rhoddaist inni wir ffydd a gobaith diogel.
Cryfha ynom y ffydd a'r gobaith
hyn holl ddyddiau ein bywyd
fel y byddom fyw yn bobl sy'n credu
yng nghymundeb y saint,
maddeuant pechodau
a'r atgyfodiad i fywyd tragwyddol;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.**

Non-communicants may be given a blessing.

A form for additional consecration is provided in the appendix on page 90.

After the communion, an appropriate sentence of Scripture from the Proclamation of the Word may be read.

Silence is kept.

A hymn may be sung.

Any consecrated bread and wine which is not to be reserved for purposes of communion is consumed.

After the communion the priest continues:

Give thanks to the Lord for he is gracious;

His love is everlasting.

A post-communion prayer and or one of the following prayers may be used:

**God of truth,
we have seen with our eyes
and touched with our hands the bread of life.
Strengthen our faith
that we may grow in love for you
and for each other,
through Jesus Christ, our risen Lord. Amen.**

or

**Heavenly Father,
In your Son Jesus Christ
you have given us a true faith and a sure hope.
Strengthen this faith and hope in us all our days,
that we may live as those who believe in
the communion of saints,
the forgiveness of sins
and the resurrection to eternal life.
through Jesus Christ, our Lord. Amen.**

CYFLWYNO A FFARWELIO

Saif yr offeiriad wrth yr arch a gall wahodd eraill i ymgynnull o'i chwmpas.

Dywed yr offeiriad:

Cyflwynwn *E.* i ddwylo Duw,
ein crëwr a'n gwaredwr.

Cedwir distawrwydd.

Defnyddia'r offeiriad un o'r gweddïau canlynol o ymddiried a chyflwyno, neu weddi briodol arall:

O Dduw ein crëwr a'n gwaredwr,
trwy dy allu gorchfygodd Crist farwolaeth
a mynd i mewn i'w ogoniant.
Yn llawn hyder yn ei fuddugoliaeth
a chan hawlio ei addewidion,
ymddiriedwn *E.* i'th ofal
yn enw Iesu ein Harglwydd,
a fu farw ac sy'n fyw
ac yn teyrnasu gyda thi,
yn awr ac am byth. **Amen.**

neu

I'th ddwylo di, O Waredwr trugarog,
y cyflwynwn dy *was/wasanaethferch E.*
Gweddiwn arnat i ti arddel dafad o'th gorlan dy hun,
oen o'th ddiadell dy hun,
pechadur a waredwyd gennyt ti dy hun.
Cofleidia *ef/hi* ym mreichiau dy drugaredd,
yng ngorffwys bendigaid tangnefedd tragwyddol
ac yng nghwmni gogoneddus y saint yn y goleuni. **Amen.**

COMMENDATION AND FAREWELL

The priest stands by the coffin and may invite others to gather around it.

The priest says:

Let us commend *N.* into the hands of God,
our maker and redeemer.

Silence is kept.

The priest uses one of the following prayers of entrusting and commending, or some other appropriate prayer:

God our creator and redeemer,
by your power Christ conquered death
and entered into glory.
Confident of his victory
and claiming his promises,
we entrust *N.* to your mercy
in the name of Jesus our Lord,
who died and is alive
and reigns with you,
now and for ever. **Amen.**

or

Into your hands, O merciful Saviour;
We commend your servant *N.*
Acknowledge, we pray, a sheep of your own fold,
a lamb of your own flock,
a sinner of your own redeeming.
Enfold *him/her* in the arms of your mercy,
in the blessed rest of everlasting peace
and in the glorious company of the saints in light. **Amen.**

Gall yr offeiriad ychwanegu un o'r canlynol:

Dyro orffwys, O Grist, i'th *was/wasanaethferch* gyda'r saint:
lle nad oes poen na thristwch na galar mwy,

ond bywyd yn dragwyddol.

Ti yn unig yw'r un anfarwol,

crëwr a lluniwr pob un ohonom.

Marwolion ydym:

o'r ddaear y'n lluniwyd, i'r ddaear y dychwelwn;

oherwydd felly yr ordeiniaist pan greaist fi, gan ddweud:

“llwch wyt ti, ac i'r llwch y dychweli”.

I'r llwch y disgyn pawb ohonom ni;

ond hyd yn oed uwch y bedd canwn ein cân:

Alelwia, Alelwia, Alelwia.

neu

E., dos allan o'r byd hwn:

ying nghariad Duw'r Tad a'th greodd,

yn nhrugaredd Iesu Grist a'th brynodd,

yn nerth yr Ysbryd Glân sy'n dy gryfhau.

Boed i'r angylion dy arwain i baradwys;

Boed i'r merthyron dy dderbyn pan gyrhaeddi

a'th arwain i'r ddinas sanctaidd Jerwsalem.

Boed i gorau o angylion dy dderbyn a chyda Lasarus,

a fu unwaith yn dlawd, boed i ti orffwys tragwyddol. **Amen.**

*Onid yw'r Traddodiant yn rhan o'r un gwasanaeth yn yr un lle,
gellir defnyddio yma adrannau o'r Anfon Allan. Gweler tudalen 42.*

The priest may add either of the following:

Give rest, O Christ, to your servant with the saints:
where pain and sorrow and grief are no more,
but life everlasting.

You alone are the immortal one,
the creator and maker of us all.

We are mortals:

from earth we were fashioned, to earth we shall return;
for so you ordained when you made me, saying:
“dust you are, and unto dust you shall return”.

All we go down to the dust;
yet even over the grave we make our song:

Alleluia, Alleluia, Alleluia.

or

N., go forth from this world:
in the love of God the Father who created you,
in the mercy of Jesus Christ who redeemed you,
in the power of the Holy Spirit who strengthens you.
May the angels lead you into paradise;
may the martyrs receive you at your arrival
and lead you to the holy city Jerusalem.
May choirs of angels receive you and with Lazarus,
once poor, may you have eternal rest. **Amen.**

If the Committal does not follow as part of the same service in the same place, some sections of the Dismissal may be used here. See page 42.

Y TRADDODIANT

Gellir defnyddio brawddegau o'r Ysgrhythur.

Dywed yr offeiriad:

Trugarog a graslon yw'r Arglwydd,
araf i ddigio a llawn ffyddlondeb.
Fel y mae tad yn tosturio wrth ei blant,
felly y tosturia'r Arglwydd wrth y rhai sy'n ei ofni.
Oherwydd y mae ef yn gwybod ein deunydd,
yn cofio mai llwch ydym.
Y mae dyddiau dyn fel glaswelltyn;
y mae'n blodeuo fel blodeuyn y maes —
pan â'r gwynt drosto fe ddiplanna,
 ac nid yw ei le'n ei adnabod mwyach.
Ond y mae ffyddlondeb yr Arglwydd
o dragwyddoldeb hyd dragwyddoldeb ar y rhai sy'n ei ofni,
a'i gyfiawnder i blant eu plant.

neu

Nid oes gennym i fyw ond byr amser.
Blodeuwn fel blodau'r maes ac yna gwywo,
ehedwn ymaith fel cysgod heb aros byth.
Yng nghanol bywyd yr ydym mewn angau;
at bwy y gallwn droi am gymorth
ond atat ti, O Arglwydd,
sydd am ein pechodau'n gyfiawn yn ddi-clon?
Er hynny, Arglwydd sancteiddiaf, Arglwydd galluocaf,
O Iachawdwr sanctaidd a thrugarocaf,
na ollwng ni i chwerw boenau angau tragwyddol.
Arglwydd, adwaenost ddirgelion ein calonau;
O Dduw galluocaf, clyw ein gweddi;
tydi, deilyngaf Farnwr tragwyddol, arbed ni;
O Waredwr sanctaidd a thrugarog.
na ad inni yn ein hawr olaf syrthio oddi wrthyt.

THE COMMITTAL

Sentences of Scripture may be used.

The priest says:

The Lord is full of compassion and mercy,
slow to anger and of great goodness.
As a father is tender towards his children,
so is the Lord tender to those that fear him.
For he knows of what we are made;
he remembers that we are but dust.
Our days are like the grass;
we flourish like a flower of the field;
when the wind goes over it, it is gone
 and its place will know it no more.
But the merciful goodness of the Lord endures
for ever and ever toward those that fear him
and his righteousness upon their children's children.

or

We have but a short time to live.
Like a flower we blossom and then wither;
like a shadow we flee and never stay.
In the midst of life we are in death;
to whom can we turn for help,
but to you, Lord,
who are justly grieved by our sins?
Yet, Lord God most holy, Lord most mighty,
O holy and most merciful Saviour,
deliver us from the bitter pain of eternal death.
Lord, you know the secrets of our hearts;
hear our prayer, O God most mighty;
spare us, most worthy judge eternal;
at our last hour let us not fall from you,
O holy and merciful Saviour.

Mae'r offeiriad yn defnyddio un o'r ffurfiau canlynol ar y Traddodiant.

Wrth gladdu corff:

Yn ffydd Crist a chan gredu bod *E.* yn nwylo Duw,
yr ydym yn traddodi ei *gorff/chorff* i'r ddaear:
pridd i'r pridd, lludw i'r lludw, llwch i'r llwch:
mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad i'r bywyd tragwyddol
trwy ein Harglwydd Iesu Grist,
a newidia ein cyrff eiddil ni
i fod yn unffurf â'i gorff gogoneddus ef,
a fu farw, a gladdwyd, ac a gyfododd drachefn er ein mwyn.
Iddo ef y bo'r gogoniant am byth. **Amen.**

neu

Caniatâ, O Arglwydd, i ni a fedyddiwyd
i farwolaeth dy Fab, ein Hiachawdwr Iesu Grist,
farwhau'n wastad ein dymuniadau llygredig,
a chael ein claddu gydag ef;
a, thrwy'r bedd a phorth angau,
yr awn rhagom i'n hatgyfodiad llawen;
trwy ei haeddiannau ef, a fu farw, ac a gladdwyd,
ac a gyfododd drachefn er ein mwyn,
dy Fab Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

neu

Dduw a Thad ein Harglwydd Iesu Grist,
trwy ei orffwys yn y bedd
sancteiddiaist feddau pawb sy'n credu ynddo.
Mae ei bresenoldeb gwastadol
yn cryfhau gobaith yr atgyfodiad ynom ni
sydd â chyrff marwol yn dihoeni a darfod.
Gorffwysed dy *was/wasanaethferch E.* yma mewn heddwch
hyd yr awr pan eilw llais y Gwarddwr
ef/hi i atgyfodiad ac i fywyd.
Gofynnwn hyn trwy dy Fab,
a oedd yn farw ond a gyfodwyd i fywyd gan dy Ysbryd
ac sy'n teyrnasu yn Arglwydd yn oes oesoedd. **Amen.**

The priest uses one of the following forms of Committal.

At the burial of a body:

In the faith of Christ and believing that *N.* is in the hands of God, we commit *his/her* body to the ground:
earth to earth, ashes to ashes, dust to dust,
in sure and certain hope of the resurrection to eternal life
through our Lord Jesus Christ,
who will transform our frail bodies
that they may be conformed to his glorious body,
who died, was buried, and rose again for us.
To him be glory for ever. **Amen.**

or

Grant, Lord, that we who are baptized into the death of your Son our Saviour Jesus Christ
may continually put to death our evil desires
and be buried with him;
and that through the grave and gate of death
we may pass to our joyful resurrection;
through his merits, who died and was buried
and rose again for us,
your Son Jesus Christ our Lord. **Amen.**

or

God and Father of our Lord Jesus Christ,
who by resting in the tomb
made holy the graves of all who believe in him,
and whose abiding presence
strengthens the hope of resurrection in us,
whose mortal bodies are subject to decay;
may your servant *N.* rest here in peace
until that hour when the voice of the Saviour
calls *him/her* to resurrection and to life.
We ask this through your Son,
who was dead but was brought to life by your Spirit
and reigns as Lord for ever and ever. **Amen.**

Yn yr amlogfa, os yw'r Traddodiant i ddigwydd yno:

Yr ydym wedi ymddiried ein *brawd/chwaer E.*
i drugaredd Duw.

Yn ffydd Crist a chan gredu bod *E.* yn nwylo Duw,
yr ydym yn awr yn traddodi ei *gorff/chorff* i'w amlogi:
mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad i'r bywyd tragwyddol
trwy ein Harglwydd Iesu Grist,
a newidia ein cyrff eiddil ni
i fod yn unffurf â'i gorff gogoneddus ef,
a fu farw, a gladdwyd, ac a gyfododd drachefn er ein mwyn.
Iddo ef y bo'r gogoniant am byth. **Amen.**

Yn yr amlogfa, os yw'r Traddodiant i ddilyn wrth Gladdu'r Llŵch:

Yr ydym wedi ymddiried ein *brawd/chwaer E.*
i drugaredd Duw.

Yn ffydd Crist a chan gredu bod *E.* yn nwylo Duw,
paratown ar gyfer ei *gladdedigaeth/chladdedigaeth,*
trwy roddi ei *gorff/chorff* i'w amlogi.
Disgwyliwn am gyflawnder yr atgyfodiad
pan fydd Crist yn casglu ynghyd ei holl saint
i deyrnasu gydag ef mewn gogoniant am byth. **Amen.**

neu

Hollalluog Dduw,
na all nac angau nac einioes ein gwahanu
oddi wrth dy gariad yng Nghrist Iesu,
ac y mae dy garedigrwydd yn cofleidio pawb o'th blant
yn y byd hwn a'r byd sydd i ddod:
tynn *E.* atat dy hun
fel, yn ein cymdeithas â thi,
y gwybyddom ein bod yn un *ag ef/â hi.*
Gofynnwn hyn trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

In a crematorium, if the Committal is to take place then:

We have entrusted our *brother/sister N.* to God's mercy.
In the faith of Christ and believing that *N.*
is in the hands of God,
we commit *his/her* body to be cremated:
in sure and certain hope of the resurrection to eternal life
through our Lord Jesus Christ,
who will transform our frail bodies
that they may be conformed to his glorious body,
who died, was buried, and rose again for us.
To him be glory for ever. **Amen.**

In a crematorium, if the Committal is to follow at the Burial of the Ashes:

We have entrusted our *brother/sister N.* to God's mercy.
In the faith of Christ and believing that *N.*
is in the hands of God,
in preparation for burial, we give *his/her* body to be cremated.
We look for the fullness of the resurrection
when Christ shall gather all his saints
to reign with him in glory for ever. **Amen.**

or

Almighty God,
from whose love in Christ Jesus
neither death nor life can separate us,
and whose kindness embraces all your children
in this world and the next:
draw *N.* to yourself
that in our fellowship with you
we may know ourselves to be united with *him/her*.
This we ask through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Pan gleddir corff yn y môr:

Yn ffydd Crist a chan gredu bod E.
yn nwylo Duw,
yr ydym yn traddodi ei *gorff/chorff* i'r dwfn:
mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad i'r bywyd tragwyddol
trwy ein Harglwydd Iesu Grist,
a newidia ein cyrff eiddil ni
i fod yn unffurf â'i gorff gogoneddus ef,
a fu farw, a gladdwyd, ac a gyfododd drachefn er ein mwyn.
Iddo ef y bo'r gogoniant am byth. **Amen.**

YR ANFON ALLAN

Gall hyn gynnwys:

- † *Y Nunc Dimittis*
- † *Gweddï neu weddïau addas*
- † *Diweddglo*

Y Nunc Dimittis (Cân Simeon):

Yn awr yr wyt yn gollwng dy was yn rhydd O Arglwydd:
mewn tangnefedd yn unol â'th air;

Oherwydd y mae fy llygaid wedi gweld dy iachawdwriaeth:
a ddarperaist yng ngŵydd yr holl bobloedd;

Goleuni i fod yn ddatguddiad i'r Cenhedloedd:
ac yn ogoniant i'th bobl Israel.

Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab,
ac i'r Ysbryd Glân;
fel yr oedd yn y dechrau, y mae yn awr,
ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. **Amen.**

At the burial of a body at sea:

In the faith of Christ and believing that *N.*
is in the hands of God,
we commit *his/her* body to the deep:
in sure and certain hope of the resurrection to eternal life
through our Lord Jesus Christ,
who will transform our frail bodies
that they may be conformed to his glorious body,
who died, was buried, and rose again for us.
To him be glory for ever. **Amen.**

THE DISMISSAL

This may include:

- † *The Nunc Dimittis*
- † *One or more suitable prayers*
- † *An Ending*

The Nunc Dimittis (The Song of Simeon):

Lord, now you have set your servant free
to go in peace as you have promised.

For these eyes of mine have seen your salvation
which you have prepared for all the world to see;

a light to reveal you to the nations
and to give glory to your people Israel.

Glory to the Father, and to the Son,
and to the Holy Spirit;
as it was in the beginning, is now,
and shall be for ever. **Amen.**

Gellir dweud un neu ragor o'r gweddïau hyn, neu weddïau addas eraill:

Dad nefol,
yn dy Fab Iesu Grist
rhoddaist inni wir ffydd a gobaith diogel.
Cryfha ynom y ffydd a'r gobaith hyn holl ddyddiau ein bywyd
fel y byddom fyw yn bobl sy'n credu
yng nghymundeb y saint,
maddeuant pechodau
a'r atgyfodiad i fywyd tragwyddol;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Duw fo yn fy mhen
ac yn fy neall;
Duw fo yn fy nhrem,
ac yn f'edrychiad;
Duw fo yn fy ngair
ac yn fy siarad;
Duw fo yn fy mron
ac yn fy nirnad;
Duw fo ar ben fy nhaith,
ac ar f'ymadawiad. **Amen.**

O Arglwydd, cynnal ni
trwy gydol dydd ein bywyd blin,
hyd onid estynno'r cysgodion a dyfod yr hwyr,
distewi o ddwndwr byd,
tawelu o dwymyn bywyd
a gorffen ein gwaith.
Yna, Arglwydd, yn dy drugaredd dyro inni breswylfa ddiogel,
gorffwysfa sanctaidd a thangnefedd yn y diwedd;
trwy Grist ein Harglwydd. **Amen.**

One or more of these prayers, or other suitable prayers, may be used:

Heavenly Father,
In your Son Jesus Christ
You have given us a true faith and a sure hope.
Strengthen this faith and hope in us all our days
that we may live as those who believe in
the communion of saints,
the forgiveness of sins
and the resurrection to eternal life;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

God be in my head,
 and in my understanding;
God be in my eyes,
 and in my looking;
God be in my mouth,
 and in my speaking;
God be in my heart,
 and in my thinking;
God be at my end,
 and at my departing. **Amen.**

Support us, O Lord,
all the day long of this troublous life,
until the shadows lengthen and the evening comes,
the busy world is hushed,
the fever of life is over
and our work is done.
Then, Lord, in your mercy grant us a safe lodging,
a holy rest, and peace at the last;
through Christ our Lord. **Amen.**

Gellir defnyddio un o'r canlynol neu ddiweddglo addas arall:

Bydded i Dduw yn ei gariad a'i drugaredd diderfyn
ddwyn yr Eglwys gyfan,
y byw a'r meirw yn yr Arglwydd Iesu,
i atgyfodiad llawen
a chyflawniad ei deyrnas dragwyddol. **Amen.**

Rhodded Duw ichwi
ei ddiddanwch a'i dangnefedd,
ei oleuni a'i lawenydd,
yn y byd hwn a'r byd sydd i ddod;
a bendith Duw hollalluog,
y Tad a'r Mab a'r Ysbryd Glân,
a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad. **Amen.**

Fe ddengys Duw inni lwybr bywyd;
yn ei bresenoldeb ef y mae cyflawnder llawenydd:
ac yn ei ddeheulaw fwyniant bythol.

cf. Salm 16. 11

Iddo ef, sydd â'r gallu ganddo i'ch cadw rhag syrthio,
a'ch gosod yn ddi-fai a gorfoleddus gerbron ei ogoniant,
iddo ef, yr unig Dduw, ein Gwardwr,
trwy Iesu Grist ein Harglwydd,
y byddo gogoniant a mawrhydi,
gallu ac awdurdod,
cyn yr oesoedd,
ac yn awr, a byth bythoedd! **Amen.**

Ƴwdas 24, 25

One of these, or another suitable ending, may be used:

May God in his infinite love and mercy
bring the whole Church,
living and departed in the Lord Jesus,
to a joyful resurrection
and the fulfilment of his eternal kingdom. **Amen.**

May God give you
his comfort and his peace,
his light and his joy,
in this world and the next;
and the blessing of God almighty,
the Father, the Son, and the Holy Spirit,
be among you and remain with you always. **Amen.**

God will show us the path of life;
in his presence is the fullness of joy:
and at his right hand
there is pleasure for evermore.

cf. Psalm 16. 11

To him who is able to keep you from falling
and to present you before his glorious presence
without fault and with great joy -
to the only God our Saviour
be glory, majesty,
power and authority,
through Jesus Christ our Lord,
before all ages,
now and for evermore. **Amen.**

Jude 24, 25

Dyro *iddo/iddi*, O Arglwydd, orffwys tragwyddol:
A llewyrched goleuni gwastadol *arno/arni*.

Arhosed cymorth Duw gyda ni,
a gorffwysed ein brodyr a'n chwiorydd ymadawedig
mewn tangnefedd yn yr Arglwydd,
a chyfodi mewn gogoniant. **Amen.**

Yr Arglwydd a fo gyda chwi.
A hefyd gyda thi.

Defnyddir y fendith hon neu fendith addas arall:

Bydded i Dduw Dad,
a gyfododd Crist oddi wrth y meirw trwy ei gariad,
agor i chwi sy'n credu byrth y bywyd tragwyddol. **Amen.**

Bydded i Dduw Fab,
a enillodd, trwy ddryllio pyrth y bedd, y fuddugoliaeth
ogoneddus, roddi ichwi lawenydd wrth rannu ffydd y Pasg.
Amen.

Bydded i Dduw Ysbryd Glân,
yr hwn a anadlodd yr Arglwydd atgyfodedig ar ei
ddisgyblion, eich nerthu a'ch llenwi â thangnefedd Crist.
Amen.

A bendith Duw hollalluog,
y Tad a'r Mab a'r Ysbryd Glân,
a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad. **Amen.**

Ewch mewn tangnefedd i garu a gwasanaethu'r Arglwydd:
Yn enw Crist. **Amen.**

(neu yn nhymor y Pasg):

Ewch mewn tangnefedd i garu a gwasanaethu'r Arglwydd.
Alelwia! Alelwia!
Yn enw Crist.
Alelwia! Alelwia!

Eternal rest grant unto *him/her*, O Lord,
And let perpetual light shine upon *him/her*.

May God's help remain with us
and may our departed brothers and sisters
in the Lord rest in peace,
And rise in glory. **Amen.**

The Lord be with you.
And also with you.

This or another suitable blessing is used:

God the Father,
by whose love Christ was raised from the dead,
open to you who believe the gates of everlasting life. **Amen.**

God the Son,
who in bursting from the grave has won a glorious victory,
give you joy as you share the Easter faith. **Amen.**

God the Holy Spirit,
whom the risen Lord breathed into his disciples,
empower you and fill you with Christ's peace. **Amen.**

And the blessing of God almighty,
the Father, the Son, and the Holy Spirit,
be among you and remain with you always. **Amen.**

Go in peace to love and serve the Lord.
In the name of Christ. Amen.

(or in Eastertide):

Go in peace to love and serve the Lord.
Alleluia! Alleluia!
In the name of Christ.
Alleluia! Alleluia!

**CLADDU
LLWCH WEDI AMLOSGIAD**

**THE BURIAL
OF CREMATED REMAINS**

Nodyn

Os bydd y gwasanaeth yn dechrau mewn eglwys neu gapel, fe all y bydd yn addas gwahodd y galarwyr i fan y claddu ar ddiwedd y darlleniadau, a defnyddio'r salmau ym man y claddu.

BENDITHIO BEDD

Os nad yw'r man claddu yn dir sydd wedi ei gysegru, defnyddir y weddi ganlynol i fendithio'r bedd:

O Dduw,

y gosodwyd dy Fab Iesu Grist mewn bedd:

gweddiwn ar i ti fendithio'r bedd hwn

fel y bo'n breswylfa dawl lle gall corff *E.*

dy *was/wasanaethferch* orffwys mewn tangnefedd,

trwy dy Fab, yr atgyfodiad a'r bywyd;

a fu farw ac sy'n fyw ac yn teyrnasu gyda thi

yn awr a hyd byth. **Amen.**

PARATOAD

Gellir defnyddio brawddegau priodol o'r Ysgrythur.

Y mae'r gweinigdog yn cyfarch y bobl â'r geiriau hyn neu eiriau addas eraill:

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi:

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Er nad ydym ond llŵch a lludw,

y mae Duw wedi paratoi i'r rhai sy'n ei garu

drigfan yn y nef.

Yn ei *angladd/hangladd* cyflwynasom *E.* i ddwylo

Duw hollalluog.

Wrth inni ymddiried gweddillion *E.* i'r ddaear, ymddiriedwn

ein hunain a phawb sy'n caru Duw i'w ofal cariadus.

Note

If the service begins in church or chapel, it may be appropriate to invite the mourners to the place of burial at the end of the readings, and to use the psalms at the place of burial.

THE BLESSING OF A GRAVE

If the place of burial is not consecrated ground, the following blessing of a grave is used:

O God,
whose Son Jesus Christ was laid in a tomb:
bless, we pray, this grave
as the place where the body of *N.* your servant may
rest in peace,
through your Son, who is the resurrection and the life;
who died and is alive and reigns with you
now and for ever. **Amen.**

PREPARATION

Appropriate sentences of Scripture may be used.

The minister greets the people in these or other suitable words:

Grace and peace be with you
And keep you in the love of Christ.

Though we are dust and ashes,
God has prepared for those who love him
a heavenly dwelling place.
At *his/her* funeral we commended *N.* into the hands of
almighty God.
As we entrust the remains of *N.* to the earth, we entrust
ourselves and all who love God to his loving care.

DARLLENIADAU

Y mae darlenniad neu ddarlenniadau yn dilyn.

Gellir defnyddio'r salmau ym man y claddu.

Mi wn fod fy amddiffynnwr yn fyw:
ac y saif o'm plaid yn y diwedd;
Ac wedi i'm croen ddifa fel hyn:
eto o'm cnawd caf weld Duw.
Fe'i gwelaf ef o'm plaid:

ie, fy llygaid fy hun a'i gwêl, ac nid yw'n ddieithr.

Job 19. 25-27

Ti, Arglwydd, yw fy nghyfran a'm cwpan:
ti sy'n diogelu fy rhan;

Syrthiodd y llinynnau i mi mewn manau dymunol:
ac y mae gennyf etifeddiaeth ragorol.

Bendithiaf yr Arglwydd a roddodd gyngor i mi:
yn y nos y mae fy meddyliau'n fy hyfforddi.

Gosodais yr Arglwydd o'm blaen yn wastad:
am ei fod ar fy neheulaw, ni'm symudir.

Am hynny, llawenha fy nghalon a gorfoledda f'ysbryd:
a chaiff fy nghnawd fyw'n ddiogel;

Oherwydd ni fyddi'n gadael fy enaid i Sheol:
ac ni chaiff yr un teyrngar i ti weld Pwll Distryw.

Dangosi i mi lwybr bywyd:
yn dy bresenoldeb di y mae digonedd o lawenydd,
ac yn dy ddeheulaw fwyniant bythol.

Salm 16. 5-11

READINGS

One or more readings follows.

The psalms may be used at the place of burial.

I know that my Redeemer lives,
and that at the last he will stand upon the earth;
and after my skin has been thus destroyed,
yet in my body I will see God.
Yes, I will see him for myself
with my own eyes - I, and not another.

Job 19. 25-27

The Lord himself is my portion and my cup:
in your hands alone is my fortune.

My share has fallen in a fair land:
indeed, I have a goodly heritage.

I will bless the Lord who has given me counsel:
and in the night watches he instructs my heart.

I have set the Lord always before me:
he is at my right hand, I shall not fall.

Wherefore my heart is glad and my spirit rejoices:
my flesh also shall rest secure.

For you will not abandon my soul to Death:
nor suffer your faithful one to see the Pit.

You will show me the path of life,
in your presence is the fullness of joy:
and in your right hand are pleasures for evermore.

Psalms 16. 4-10

Arglwydd, yr wyt wedi fy chwilio a'm hadnabod:
Gwyddost ti pa bryd y byddaf yn eistedd ac yn codi
yr wyt wedi deall fy meddwl o bell;

Yr wyt wedi mesur fy ngherdded a'm gorffwys:
ac yr wyt yn gyfarwydd â'm holl ffyrdd.

Oherwydd nid oes air ar fy nhafod:
heb i ti Arglwydd ei wybod i gyd.

Yr wyt wedi cau amdanaf yn ôl ac ymlaen:
ac wedi gosod dy law dros of.

Y mae'r wybodaeth hon yn rhy ryfedd i mi:
y mae'n rhy uchel i mi ei chyrraedd.

I ble yr af oddi wrth dy ysbryd:
i ble y ffoaf o'th bresenoldeb?

Os dringaf i'r nefoedd, yr wyt yno:
os cyweiriaf wely yn Sheol, yr wyt yno hefyd.

Os cymeraf adenydd y wawr:
a thrigo ym mhellafoedd y môr,

Yno hefyd fe fydd dy law yn fy arwain:
a'th ddeheulaw yn fy nghynnal.

Os dywedaf, "Yn sicr bydd y tywyllwch yn fy nghuddio:
a'r nos yn cau amdanaf",

Eto nid yw tywyllwch yn dywyllwch i ti:
y mae'r nos yn goleuo fel dydd
a'r un yw tywyllwch a goleuni.

Ti a greodd fy ymysgaroedd:
a'm llunio yng nghroth fy mam.

Clodforaf di, oherwydd yr wyt yn ofnadwy a rhyfeddol :
ac y mae dy weithredoedd yn rhyfeddol;
Yr wyt yn fy adnabod mor dda

O Lord, you have searched me out and known me:
you know my sitting down and my rising up;
you discern my thoughts from afar.

You mark out my journeys and my resting place:
and are acquainted with all my ways.

For there is not a word on my tongue:
but you, O Lord, know it altogether.

You encompass me behind and before:
and lay your hand upon me.

Such knowledge is too wonderful for me:
so high that I cannot attain it.

Where can I go then from your spirit?:
Or where can I flee from your presence?

If I climb up to heaven, you are there:
if I make the grave my bed, you are there also.

If I take the wings of the morning:
and dwell in the uttermost parts of the sea,

Even there your hand shall lead me:
your right hand hold me fast.

If I say, 'Surely the darkness will cover me:
and the light around me turn to night',

Even darkness is no darkness with you;
the night is as clear as the day:
darkness and light to you are both a like.

For you yourself created my inmost parts:
you knit me together in my mother's womb.

I thank you, for I am fearfully and wonderfully made:
marvellous are your works, my soul knows well.

Psalms 139. 1-13

Bydd rhywun yn dweud: “Pa fodd y mae’r meirw’n cael eu cyfodi? Â pha fath gorff y byddant yn dod?”

Y ffŵl! Beth am yr had yr wyt ti yn ei hau? Ni roddir bywyd iddo heb iddo farw yn gyntaf. A’r hyn yr wyt yn ei hau, nid y corff a fydd ydyw, ond gronyn noeth, o wenith efallai, neu o ryw rawn arall. Ond Duw, yn ôl ei ewyllys ei hun, sydd yn rhoi corff iddo, i bob un o’r hadau ei gorff ei hun.

Felly hefyd y bydd gyda golwg ar atgyfodiad y meirw. Heuir mewn llygredigaeth, cyfodir mewn anllygredigaeth. Heuir mewn gwaradwydd, cyfodir mewn gogoniant. Heuir mewn gwendid, cyfodir mewn nerth. Yn gorff anianol yr heuir ef, yn gorff ysbrydol y cyfodir ef.

1 Corinthiaid 15. 35-38, 42-43

Ar ôl hyn, gofynnodd Joseff o Arimathea ganiatâd gan Pilat i gymryd corff Iesu i lawr. Yr oedd Joseff yn ddisgybl i Iesu, ond yn ddisgybl cudd, gan fod ofn yr Iddewon arno. Rhoddodd Pilat ganiatâd, ac felly aeth Joseff i gymryd y corff i lawr. Aeth Nicodemus hefyd, y dyn oedd wedi dod at Iesu y tro cyntaf liw nos, a daeth ef â thua chan mesur o fyrr ac aloes yn gymysg. Cymerasant gorff Iesu, a’i rwymo, ynghyd â’r peraroglau, mewn llieiniau, yn unol ag arferion claddu’r Iddewon.

Yn y fan lle croeshoeliwyd ef yr oedd gardd, ac yn yr ardd yr oedd bedd newydd nad oedd neb erioed wedi ei roi i orwedd ynddo. Felly, gan ei bod yn ddydd Paratoad i’r Iddewon, a chan fod y bedd hwn yn ymyl, rhoesant Iesu i orwedd ynddo.

Ioan 19. 38-diwedd

Someone may ask, “How are the dead raised? With what kind of body will they come?”

How foolish! What you sow does not come to life unless it dies. When you sow, you do not plant the body that will be, but just a seed, perhaps of wheat or of something else. But God gives it a body as he has determined, and to each kind of seed he gives its own body.

So will it be with the resurrection of the dead. The body that is sown is perishable, it is raised imperishable; it is sown in dishonour, it is raised in glory; it is sown in weakness, it is raised in power; it is sown a natural body, it is raised a spiritual body.

1 Corinthians 15. 35-38, 42-44a

After these things, Joseph of Arimathea, who was a disciple of Jesus, though a secret one because of his fear of the Jews, asked Pilate to let him take away the body of Jesus. Pilate gave him permission; so he came and removed his body. Nicodemus, who had at first come to Jesus by night, also came, bringing a mixture of myrrh and aloes, weighing about a hundred pounds. They took the body of Jesus and wrapped it with the spices in linen cloths, according to the burial custom of the Jews.

Now there was a garden in the place where he was crucified, and in the garden there was a new tomb in which no one had ever been laid. And so, because it was the Jewish day of Preparation, and the tomb was nearby, they laid Jesus there.

John 19. 38-end

A theml ni welais ynnddi, oherwydd ei theml hi yw'r Arglwydd Dduw, yr Hollalluog, a'r Oen. Nid oes ar y ddinas angen na'r haul na'r lleuad i dywynnu arni, oherwydd gogoniant Duw sy'n ei goleuo, a'i lamp hi yw'r Oen. A bydd y cenedloedd yn rhodio yn ei goleuni hi, a brenhinoedd y ddaear yn dwyn eu gogoniant i mewn iddi. Byth ni chaeir ei phyrth y dydd, ac ni bydd nos yno.

Yna dangosodd yr angel imi afon dŵr y bywyd, yn ddisglair fel grisial, yn llifo allan o orsedd Duw a'r Oen, ar hyd canol heol y ddinas. Ar ddwy lan yr afon yr oedd pren y bywyd, yn dwyn deuddeg cnwd, gan roi pob cnwd yn ei fis; ac yr oedd dail y pren er iachâd y cenedloedd. Ni bydd dim mwyach dan felltith. Yn y ddinas bydd gorsedd Duw a'r Oen, a'i weision yn ei wasanaethu; cânt weld ei wyneb, a bydd ei enw ar eu talcennau. Ni bydd nos mwyach, ac ni bydd arnynt angen na golau lamp na golau haul, oherwydd bydd yr Arglwydd Dduw yn eu goleuo, a byddant hwy'n teyrnasu byth bythoedd.

Datguddiad 21. 22-26, 22. 1-5

I saw no temple in the city, for its temple is the Lord God the Almighty and the Lamb. And the city has no need of sun or moon to shine on it, for the glory of God is its light, and its lamp is the Lamb. The nations will walk by its light, and the kings of the earth will bring their glory into it. Its gates will never be shut by day - and there will be no night there. People will bring into it the glory and the honour of the nations.

Then the angel showed me the river of the water of life, bright as crystal, flowing from the throne of God and of the Lamb through the middle of the street of the city. On either side of the river is the tree of life with its twelve kinds of fruit, producing its fruit each month; and the leaves of the tree are for the healing of the nations. Nothing accursed will be found there any more. The throne of God and of the Lamb will be in it, and his servants will worship him; they will see his face, and his name will be on their foreheads. And there will be no more night; they need no light of lamp or sun, for the Lord God will be their light, and they will reign for ever and ever.

Revelation 21. 22-26, 22. 1-5

Y TRADDODIANT

Gellir defnyddio brawddegau o'r Ysgrhythur.

Dywed y gweinidog:

Yr ydym wedi ymddiried ein *brawd/chwaer E.*
i drugaredd Duw.
Yn ffydd Crist a chan gredu bod *E.* yn nwylo Duw
yr ydym yn awr yn traddodi ei *weddillion/gweddillion*
marwol i'r ddaear:
pridd i'r pridd, lludw i'r lludw, llwch i'r llwch:
mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad i'r
bywyd tragwyddol
trwy ein Harglwydd Iesu Grist,
a newidia ein cyrff eiddil ni
i fod yn unffurf â'i gorff gogoneddus ef,
a fu farw, a gladdwyd, ac a gyfododd drachefn er ein mwyn.
Iddo ef y bo'r gogoniant am byth. **Amen.**

neu

Dduw ffyddlon,
Arglwydd y cread oll,
sy'n ewyllysio na cholli'r byth
neb o'r rhai a brynwyd gan dy Fab,
ac y cyfodir yr uniawn yn y dydd olaf:
cysura ni heddiw â gair dy addewid
wrth inni ddychwelyd llwch ein *brawd/chwaer* i'r ddaear.
Dyro i *E.* orffwysfa mewn tangnefedd
lle nad oes gan angau golyn mwy.
Cryfha ynom y gobaith y creïr *ef/hi* o'r newydd
ar y dydd pan atgyfodi di *ef/hi* mewn gogoniant
i fyw gyda thi a'r holl saint
byth bythoedd. **Amen.**

THE COMMITTAL

Sentences of Scripture may be used.

The minister says:

We have entrusted our *brother/sister N.* to God's mercy.
In the faith of Christ and believing that *N.*
is in the hands of God,
we commit *his/her* mortal remains to the ground:
earth to earth, ashes to ashes, dust to dust:
in sure and certain hope of the resurrection to eternal life
through our Lord Jesus Christ,
who will transform our frail bodies
that they may be conformed to his glorious body,
who died, was buried, and rose again for us.
To him be glory for ever. **Amen.**

or

Faithful God,
Lord of all creation,
you desire that nothing redeemed by your Son
will ever be lost,
and that the just will be raised up on the last day.
Comfort us today with the word of your promise
as we return the ashes of our *brother/sister* to the earth.
Grant *N.* a place of rest and peace
where death has no dominion.
Confirm us in our hope that *he/she* will be created anew
on the day when you will raise *him/her* up in glory
to live with you and all the saints
for ever and ever. **Amen.**

GWEDDIAU

Gellir dweud Gweddi'r Arglwydd.

Fel y dysgodd ein Hiachawdwr ni, gweddiwn yn hyderus:

**Ein Tad,
yr hwn wyt yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneled dy ewyllys;
megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol
a maddau i ni ein dyledion,
fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
Ac nac arwain ni i brofedigaeth;
eithr gwared ni rhag drwg.**

**Canys eiddot ti yw'r deyrnas,
a'r gallu, a'r gogoniant,
yn oes oesoedd. Amen.**

neu

Gweddiwn yn hyderus ar y Tad:

**Ein Tad yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneled dy ewyllys,
ar y ddaear fel yn y nef.
Dyro inni heddiw ein bara beunyddiol;
a maddau inni ein troseddau,
fel yr ŷm ni wedi maddau
i'r rhai a droseddodd yn ein herbyn;
a phaid â'n dwyn i brawf,
ond gwared ni rhag yr Un drwg.**

**Oherwydd eiddot ti yw'r deyrnas
a'r gallu a'r gogoniant
am byth. Amen.**

PRAYERS

The Lord's Prayer may be said.

As our Saviour taught us, we boldly pray:

**Our Father who art in heaven,
hallowed be thy name;
thy kingdom come,
thy will be done,
on earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread.
and forgive us our trespasses
as we forgive those
who trespass against us.
And lead us not into temptation
but deliver us from evil.**

**For thine is the kingdom,
the power and the glory,
for ever and ever. Amen.**

or

Let us pray with confidence to the Father:

**Our Father in heaven,
hallowed be your name;
your kingdom come,
your will done,
on earth as in heaven.
Give us today our daily bread.
Forgive us our sins
as we forgive those
who sin against us.
Save us from the time of trial
and deliver us from evil.**

**For the kingdom, the power
and the glory are yours,
now and for ever. Amen.**

Dad nefol,
diolchwn iti am bawb o'r rhai a garwn
 ond na welwn mwyach.
Dyro iddynt dy dangnefedd
a llewyrched goleuni gwastadol arnynt.
A ninnau yn y lle hwn yn cofio *E.*,
dwg ar gof inni ein dechrau a'n diwedd,
y llwch y daethom ohono
a'r angau yr ydym yn teithio tuag ato,
â gobaith cadarn yn dy gariad tragwyddol
 a'th bwrpas ar ein cyfer,
yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Gellir defnyddio gweddïau eraill, a diweddu â:

Dduw gobaith,
caniatâ fod i ni, gyda phawb a gredodd ynot,
gael ein huno mewn llwyr adnabyddiaeth o'th gariad
a gweledigaeth ddigwmwl o'th ogoniant;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

YR ANFON ALLAN

Bydded i'r Drindod dragwyddol a gogoneddus,
y Tad a'r Mab a'r Ysbryd Glân,
gyfarwyddo ein bywyd mewn gweithredoedd da,
a rhoddi inni, ar derfyn ein taith trwy'r byd hwn,
orffwysfa dragwyddol gyda'r saint. **Amen.**

Heavenly Father,
we thank you for all those whom we love
but see no longer.
As we remember *N.* in this place,
hold before us our beginning and our ending,
the dust from which we come
and the death to which we move,
with a firm hope in your eternal love
and purposes for us,
in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Other prayers may be used, ending with:

God of hope,
grant that we, with all who have believed in you,
may be united in the full knowledge of your love
and the unclouded vision of your glory;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

THE DISMISSAL

May the infinite and glorious Trinity,
the Father, the Son, and the Holy Spirit,
direct our life in good works,
and after our journey through this world
grant us eternal rest with all the saints. **Amen.**

**Y LLYFR GWEDDI GYFFREDIN, 1984
TREFN
CLADDEDIGAETH Y MEIRW**

**THE 1984 BOOK OF COMMON PRAYER
ORDER FOR
THE BURIAL OF THE DEAD**

DERBYN Y CORFF I'R EGLWYS

Adeg y claddu, neu cyn hynny

Gan gyfarfod â'r corff wrth y fynedfa i'r fynwent, neu wrth borth yr eglwys, â'r Gweinidog o'i flaen, tra dywedir neu cenir un neu fwy o'r brawddegau neu'r salmau hyn:

Myfi yw'r atgyfodiad a'r bywyd. Pwy bynnag sy'n credu ynof fi, er iddo farw, fe fydd byw; a phob un sy'n byw ac yn credu ynof fi, ni bydd marw byth.

Ioan 11. 25, 26

Myfi a wn fod fy Mhrynwr yn fyw, ac y saif yn y diwedd ar y ddaear: yr hwn a gaf fi i mi fy hun ei weled, a'm llygaid a'i gwelant, ac nid arall.

Job 19. 25, 27

Peidiwch â gadael i ddim gynhyrfu'ch calon. Credwch yn Nuw, a chredwch ynof finnau. Yn nhŷ fy Nhad y mae llawer o drigfannau; pe na byddai felly, a fyddwn i wedi dweud wrthyh fy mod yn mynd i baratoi lle i chwi? Ac os af a pharatoi lle i chwi, fe ddof yn ôl, a'ch cymryd chwi ataf fy hun, er mwyn i chwithau fod lle'r wyf fi.

Ioan 14. 1-3

Os byw yr ydym, i'r Arglwydd yr ydym yn byw, ac os marw, i'r Arglwydd yr ydym yn marw. Prun bynnag ai byw ai marw yr ydym, eiddo'r Arglwydd ydym. Oherwydd pwrpas Crist wrth farw a dod yn fyw oedd bod yn Arglwydd ar y meirw a'r byw.

Rhufeiniaid 14. 8, 9

Ni ddygasom ni ddim i'r byd, ac eglur yw na allwn ddwyn dim allan chwaith. Yr Arglwydd a roddodd, a'r Arglwydd a ddygodd ymaith; bendigedig fyddo Enw yr Arglwydd.

1 Timotheus 6, 7; Job 1. 21

Bendigedig fyddo Duw a Thad ein Harglwydd Iesu Grist! O'i fawr drugaredd, fe barodd ef ein geni ni o'r newydd i obaith bywiol trwy atgyfodiad Iesu Grist oddi wrth y meirw.

1 Pedr 1. 3

THE RECEPTION OF THE BODY INTO CHURCH

At the time of burial or previously

The Minister, meeting the body at the entrance to the churchyard, or at the church door, goes before it while one or more of these sentences, or of the psalms following, is said or sung.

I am the resurrection and the life, says the Lord; he who believes in me, though he die, yet shall he live, and whoever lives and believes in me shall never die.

John 11. 25, 26

I know that my Redeemer lives, and at last he will stand upon the earth; whom I shall see for myself, and my eyes shall behold, and not another.

Job 19. 25, 27

Let not your hearts be troubled; you believe in God, believe also in me. In my Father's house are many dwelling-places; if it were not so, would I have told you that I go to prepare a place for you? And when I go and prepare a place for you, I will come again and take you to myself, that where I am you may be also.

John 14. 1-3

If we live, we live to the Lord, and if we die, we die to the Lord; so then, whether we live or whether we die, we are the Lord's. For to this end Christ died and lived again, that he might be Lord both of the dead and of the living.

Romans 14. 8, 9

We brought nothing into the world, and we cannot take anything out of the world. The Lord gave, and the Lord has taken away; blessed be the name of the Lord.

1 Timothy 6; 7; Job 1. 21

Blessed be the God and Father of our Lord Jesus Christ. By his great mercy we have been born anew to a living hope through the resurrection of Jesus Christ from the dead.

1 Peter 1. 3

Salm 27. 1, 4, 5, 9, 11-14

Yr Arglwydd yw fy ngoleuni a'm hiachawdwriaeth * rhag /
pwy yr / ofnaf?: yr Arglwydd yw nerth fy mywyd * rhag /
pwy / y dych/rynaf?

Un peth a ddeisyfais i gan yr Arglwydd / hynny a / geisiaf: sef
caffael trigo yn nhŷ yr Arglwydd holl ddyddiau fy mywyd * i
edrych ar brydferthwch yr Arglwydd * ac i y/mofyn / yn ei /
deml.

Canys yn y dydd blin y'm cuddia o / fewn ei / babell: yn nirgelfa
ei babell y'm cuddia * ar / graig y'm / cyfyd / i.

Na chuddia dy wyneb oddi wrthyf * na fwrw ymaith dy / was
mewn / soriant: fy nghymorth fuost * na ad fi ac na wrthod fi
O / Dduw fy / iachaw/dwriaeth.

Dysg i mi dy / ffordd / Arglwydd: ac arwain fi ar hyd llwybrau
uniondeb * o / herwydd / fy nge/lynion.

Na ddyro fi i fyny i ewyllys / fy nge/lynion: canys gau dystion a
rhai a adroddant drawster * a / gyfo/dasant · i'm / herbyn.

Diffygiaswn pe na chredaswn weled / daioni · yr / Arglwydd:
yn / nhir y / rhai / byw.

Disgwyl wrth yr Arglwydd * ymwrola ac efe a / nertha · dy /
galon: disgwyl, / meddaf, / wrth yr / Arglwydd.

Psalm 27. 1, 4-6, 11-12, 14-17

The Lord is my light and my salvation; * whom then/shall I /
fear: the Lord is the strength of my life; * of whom then /
shall I / be a-/fraid?

One thing have I desired of the Lord/that I / long for: that I
may dwell in the house of the Lord/all the/days of · my/life.

To behold the fair beauty / of the/Lord: and to/seek him/in
his /temple.

For in the time of trouble he shall hide me/in his/shadow: yea in
the secret place of his dwelling shall he hide me, * and set me
up up-/on a/rock of/stone.

O hide not thou thy/face/from me: nor cast thy servant
a-/way/in dis-/pleasure.

Thou hast / been my / succour: leave me not neither forsake me,
O/God of/my sal-/vation.

Teach me thy/way O/Lord: and lead me in the right/way
be-/cause of · mine/enemies.

Deliver me not over into the/will of · mine/adversaries: for
there are false witnesses risen up against me, * and/such as/
breathe out/cruelty.

I believe verily to see the goodness / of the / Lord: even in the /
land/of the/living.

O wait for the Lord, * be strong and let thine / heart take /
courage: and put thou thy/trust/in the/Lord.

Salm 130

O'r dyfnder y / llefais / arnat: O / - / Ar/glwydd.
Arglwydd / clyw fy / llefain: ystyried dy glustiau wrth / lef / fy
ngwe/ddïau.
Os creffi ar anwi/reddau, / Arglwydd: O / Arglwydd / pwy a /
saif?
Ond y mae / gyda / thi: fa/ddeuant / fel y'th / ofner.
Disgwyliaf am yr Arglwydd disgwyl · fy / enaid: ac yn ei /
air ef / y go/beithiaf.
Fy enaid sydd yn / disgwyl · am yr / Arglwydd: yn fwy nag y
mae y gwylwyr am y bore * yn fwy nag y mae y / gwylwyr /
am y / bore.
Disgwylied Israel / am yr / Arglwydd: oherwydd y mae trugaredd
gyda'r Arglwydd * ac aml ym/ward / gydag / ef.
Ac ef a / wared / Israel: oddi wrth ei / holl / anwi/reddau.

Onis defnyddiwyd yn yr Orymdaith, gellir defnyddio un o'r salmau hyn o flaen y Llith, pan ddygir y corff i'r eglwys y noson cyn y claddu, neu yn lle'r salmau yn Y Gwasanaeth yn yr Eglwys (pan na weinyddir y Cymun Bendigaid).

**DARLLENIADAU A GWEDDÏAU AR NOSWYL
CLADEDIGAETH**

Pan ddygir y corff i'r eglwys ar noswyl y claddu, darllenir un o'r llithoedd a geir yn Y Llithoedd.

Dywed y Gweinidog:

Yr Arglwydd a fo gyda chwi;
A chyda'th ysbryd dithau.

Gweddiwn.

Arglwydd, trugarha wrthym.
Crist, trugarha wrthym.
Arglwydd, trugarha wrthym.

Psalm 130

Out of the deep have I called unto / thee O / Lord: Lord /
hearken / unto · my / voice.

O let thine ears con-/sider / well: the / voice of · my / suppli- /
cations.

If thou Lord shouldest mark what is / done a-/miss: O / Lord
who / could a-/bide it?

But there is / mercy · with / thee: that / so thou / mayest · be /
feared.

I wait for the Lord, * my / soul doth / wait for him: and in his /
word / is my / trust.

My soul doth / wait · for the / Lord: more than watchmen for
the morning, * yea more than / watchmen / for the / morning.

O Israel trust in the Lord, * for with the / Lord · there is /
mercy: and with / him is / plenteous · re- / demption.

And he shall re-/deem Israel: from the / multi·tude / of his /
sins.

*If not used in the Procession, either of these psalms may be used before
the Lesson when the body is brought into church on the eve of the
burial, or in place of the psalms in The Service in Church (if the
Eucharist is not celebrated).*

READINGS AND PRAYERS FOR THE EVE OF BURIAL

*When the body is brought into church on the eve of burial, one of the
lessons printed in Lessons shall be read.*

The Minister says:

The Lord be with you;
And with your spirit.

Let us pray.

Lord, have mercy upon us.
Christ, have mercy upon us.
Lord, have mercy upon us.

**Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw;
deled dy deyrnas;
gwneled dy ewyllys;
megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol.
A maddau i ni ein dyledion,
fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
Ac nac arwain ni i brofedigaeth;
eithr gwared ni rhag drwg. Amen.**

Yna dyweder un neu fwy o'r gweddïau canlynol, a'r Gras.

Dad pawb oll, gweddïwn arnat dros y rhai a garwn, er eu bod o'n golwg ni. Dyro iddynt dy dangnefedd; llewyrched bythol oleuni arnynt; ac yn dy ddoethineb grasol a'th allu anfeidrol cyflawna ynddynt fwriad daionus dy ewyllys perffaith; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

O Arglwydd Iesu Grist, Mab y Duw byw, a orffwysaist mewn beddrod, a thrwy hynny a sancteiddiaist y bedd i fod yn wely gobaith i'th bobl: gwna i ni ddwys ofidio am ein pechodau a fu'n achos dy ddiodefaint, fel, pan orwedd ein cyrff yn y llwch, y gall ein heneidiau fyw gyda thi sy'n byw ac yn teyrnasu gyda'r Tad a'r Ysbryd Glân, yn un Duw, byth heb ddiwedd. **Amen.**

Cantiatâ, O Arglwydd, megis y'n bedyddir ni i farwolaeth dy fendigedig Fab ein Hiachawdwr Iesu Grist, fod inni felly, trwy farwhau'n wastad ein serchiadau llygredig, gael ein claddu gydag ef; a thrwy'r bedd a phorth angau fynd ymlaen i'n hatgyfodiad llawen; trwy ei haeddiannau ef a fu farw, ac a gladdwyd, ac a gyfododd drachefn er ein mwyn, dy Fab Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Gras ein Harglwydd Iesu Grist, a chariad Duw, a chymdeithas yr Ysbryd Glân, a fo gyda ni oll byth bythoedd. **Amen.**

Gellir hefyd ddefnyddio'r ddwy adran flaenorol o'r Drefn hon, neu unrhyw ran ohonynt mewn gwasanaeth yn y tŷ, lle mae'n arfer lleol.

**Our Father, who art in heaven,
hallowed be thy name;
thy kingdom come;
thy will be done;
on earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread.
And forgive us our trespasses,
as we forgive those who trespass against us.
And lead us not into temptation;
but deliver us from evil. Amen.**

Then shall be said one or more of the prayers following, ending with the Grace.

Father of all, we pray to thee for those we love, but now no longer see. Grant them thy peace; let light perpetual shine upon them; and in thy loving wisdom and almighty power work in them the good purpose of thy perfect will; through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Lord Jesus Christ, Son of the living God, who did rest in the sepulchre and did thereby sanctify the grave to be a bed of hope to thy people: make us so to abound in sorrow for our sins which were the cause of thy passion, that, when our bodies lie in the dust, our souls may live with thee; who lives and reigns with the Father and the Holy Spirit, one God, world without end. **Amen.**

Grant, O Lord, that as we are baptised into the death of thy blessed Son our Saviour Jesus Christ, so by continual mortifying our corrupt affections we may be buried with him; and that through the grave, and gate of death, we may pass to our joyful resurrection; for his merits, who died, and was buried, and rose again for us, thy Son Jesus Christ our Lord. **Amen.**

The grace of our Lord Jesus Christ, and the love of God, and the fellowship of the Holy Spirit, be with us all evermore. **Amen.**

The two preceding sections of this Order, or any part of them, may also be used for prayers in the house, where this is the local custom.

**Y GWASANAETH YN YR EGLWYS
(Os gweinyddir y Cymun Bendigaid)**

Pan fydd pawb wedi ymgynnull, gall y Gweinidog ddweud:

Yr ydym wedi dod ynghyd i gyflwyno ein *brawd/chwaer E.* i ddwylo Duw hollalluog, ein Tad nefol. Yn wyneb angau mae gan Gristionogion sail sicr i obaith a hyder, ie, i lawenydd, am fod yr Arglwydd Iesu Grist, a fu byw a marw fel dyn, wedi atgyfodi, gan orchfygu angau, ac yn byw byth. Ynddo ef, gan hynny, y mae ei bobl yn etifeddion bywyd tragwyddol, a chan gredu hyn, yr ydym yn gosod ein holl ymddiried yn ei ddaioni a'i drugaredd.

Dechreuir yn awr drefn y Cymun Bendigaid.

Gellir defnyddio un neu'r ddau o'r Colectau hyn:

O Dduw, Crëwr a Gwaredwr pawb sy'n credu: dyro i'th *was/wasanaethferch E.* a'r holl ffyddloniaid ymadawedig ddoniau anchwiliadwy dioddefaint dy Fab, fel yn nydd ei ymddangosiad yr amlygir hwy'n blant i ti; trwy Iesu Grist ein Harglwydd, sy'n byw ac yn teyrnasu gyda thi a'r Ysbryd Glân, yn un Duw, byth heb ddiwedd. **Amen.**

O Dduw, a roddaist dy annwyl Fab i farwolaeth y groes er ein hiachawdwriaeth, a'n gwaredu oddi wrth allu'r gelyn trwy ei atgyfodiad gogoneddus: dyro inni farw beunydd i bechod, fel y byddwn byw byth gydag ef yn llawenydd ei atgyfodiad; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Darllener un o'r llithoedd, ac eithrio'r Efengylau, a geir yn Y Llithoedd.

THE SERVICE IN CHURCH
(If it be the Eucharist)

When all are assembled, the Minister may say:

We have come together to commend our *brother/sister N.* into the hands of Almighty God our heavenly Father. In the presence of death, Christians have sure ground for hope and confidence, and even for joy, because the Lord Jesus Christ, who shared our human life and death, was raised again triumphant and lives for evermore. In him his people find eternal life, and, in this faith, we put our whole trust in his goodness and mercy.

The order for the Holy Eucharist now begins.

One or both of the following Collects shall be used:

O God, the maker and Redeemer of all believers: grant to thy servant *N.* and all the faithful departed the unsearchable benefits of thy Son's passion; that, in the day of his appearing, they may be manifested as thy children; through the same Jesus Christ thy Son our Lord, who lives and reigns with thee and the Holy Spirit, one God, world without end. **Amen.**

O God, who for our redemption gave thine only-begotten Son to the death of the cross, and has delivered us from the power of our enemy by his glorious resurrection: grant us so to die daily unto sin, that we may evermore live with him in the joy of his resurrection; through the same Jesus Christ our Lord. **Amen.**

*One of the lessons from those printed in Lessons shall be read.
This should not be taken from the Gospels.*

Gellir defnyddio'r salm neu'r anthemau canlynol:

Salm 116. 3-8

Gofidion angau a'm cylchynasant * a gofidiau uffern / a'm dal-
iasant: ing a / blinder / a / gefais.

Yna y gelwais ar / enw yr / Arglwydd: Atolwg / Arglwydd /
gwared · fy / enaid.

Graslon yw yr / Arglwydd · a / chyfiawn: a thosturiol / yw ein /
Duw / ni.

Yr Arglwydd sydd yn cadw y rhai / anni/chellgar: tlodais ac
e/fe / a'm ha/chubodd.

Dychwel O fy enaid / i'th or/ffwysfa: canys yr / Arglwydd · fu /
dda / wrthyt.

Oherwydd i ti waredu fy / enaid oddi wrth / angau: fy llygaid
oddi wrth / ddagrau · a'm / traed rhag / llithro.

ANTHEMAU'R PASG: 3-8

Nid yw Crist, * wedi ei gyfodi oddi wrth y meirw, * yn / marw /
mwyach: nid yw marwolaeth yn arglwydd/iaethu / arno /
mwyach.

Canys fel y bu farw * bu farw / unwaith · i / bechod: ac fel y
mae'n byw, * / byw y / mae i / Dduw.

Felly chwithau hefyd, * cyfrifwch eich hunain yn / feirw i /
bechod: eithr yn fyw i Dduw yng / Nghrist / Iesu · ein /
Harglwydd.

Crist a gyfodwyd oddi / wrth y / meirw: ac a wnaed yn /
flaenffrwyth · y / rhai a / hunodd.

Canys gan fod mar/wolaeth · trwy / ddyn: trwy ddyn hefyd y
mae / atgy/fodiad · y / meirw.

Oblegid megis yn Adda y mae / pawb yn / marw: felly hefyd
yng / Nghrist · y byw/heir / pawb.

The following psalm or anthems may be used:

Psalm 116. 3-8

The cords of death compassed me round about, * and the snares
of the grave laid / hold up-/ on me: I suffered / sore dis-/tress
and / sorrow.

Then I called upon the / name · of the / Lord: ‘O Lord I be-/
seech · thee de-/liver · my / soul.’

Gracious is the / Lord and / righteous: yea our / God is / full ·
of com-/passion.

The Lord pre-/serveth · the / simple: I was brought / low, / and
he / saved me.

Turn again then unto thy rest / O my / soul: for the Lord hath /
dealt so / loving·ly / with thee.

For thou hast saved my / soul from / death: mine eyes from /
tears · and my / feet from / falling.

EASTER ANTHEMS: 3-8

Christ being raised from the dead / dieth · no / more: death
hath no / more do-/minion / over him.

For in that he died, * he died unto / sin / once: but in that he
liveth, * he / liveth / unto / God.

Likewise reckon ye also yourselves to be dead indeed / unto /
sin: but alive unto God, through / Jesus / Christ our / Lord.

Christ is / risen · from the dead: and become the / firstfruits ·
of / them that / slept.

For since by / man came / death: by man came also the resur-
rection / of the / dead.

For as in Adam / all / die: even so in Christ shall / all be / made
a- / live.

*Darllener yn Efengyl un o'r rhai a geir yn Y Llithoedd.
Ar ôl y Cymun, dyweder:*

Rhoddodd ymborth i'r rhai a'i hofna ef;
Fe gofia ei gyfamod yn dragywydd.

Hollalluog Dduw, ein Tad nefol, a roddaist i ni dy Fab Iesu
Grist yn fara'r bywyd tragwyddol: pâr i ni oll sy'n gyfrannog
o'i Gorff a'i Waed gael ein cyfodi y dydd diwethaf ynddo ef,
sy'n byw ac yn teyrnasu gyda thi yn undod yr Ysbryd Glân,
yn un Duw, byth heb ddiwedd. **Amen.**

*Parheir â'r Gwasanaeth yn yr Eglwys gyda'r Cyflwyniant a'r
Diweddglô.*

Y GWASANAETH YN YR EGLWYS (Pan na weinyddir y Cymun Bendigaid)

*Gellir defnyddio'r Gwasanaeth hwn wrth y bedd neu yng nghapel
yr amlosgfa neu'r gladdfa.*

Pan fydd pawb wedi ymgynnull, gall y Gweinidog ddweud:

Yr ydym wedi dod ynghyd i gyflwyno ein *brawd/chwaer E.*
i ddwylo Duw hollalluog, ein Tad nefol. Yn wyneb angau
mae gan Gristionogion sail sicr i obaith a hyder, ie, i
lawenydd, am fod yr Arglwydd Iesu Grist, a fu byw a marw
fel dyn, wedi atgyfodi, gan orchfygu angau, ac yn byw byth.
Ynddo ef, gan hynny, y mae ei bobl yn etifeddion bywyd
tragwyddol, a chan gredu hyn, yr ydym yn gosod ein holl
ymddiried yn ei ddaioni a'i drugaredd.

*Dyweder neu caner un neu fwy o'r salmau canlynol. Gellir dweud neu
ganu yr antiffon hwn o flaen ac ar ôl unrhyw salm neu nifer o salmau.*

**Iachawdwr y byd a'n prynodd trwy dy Groes a'th
werthfawr waed: achub a chymorth ni, O Arglwydd.**

*A Gospel taken from those printed in Lessons shall be read.
After the Communion the following shall be said:*

He hath given food unto them that fear him;
He shall ever be mindful of his covenant.

Almighty God, our heavenly Father, who has given unto us thy Son Jesus Christ to be the bread of life eternal; grant that all we who are partakers of his body and blood may at the last day be raised up in him; who lives and reigns with thee in the unity of the Holy Spirit, one God, world without end. **Amen.**

The Service in Church continues with the Commendation and Conclusion.

THE SERVICE IN CHURCH (If the Eucharist is not celebrated)

This service may be used at the graveside or in the chapel of the crematorium or cemetery.

When all are assembled, the Minister may say:

We have come together to commend our *brother/sister N.* into the hands of Almighty God our heavenly Father. In the presence of death, Christians have sure ground for hope and confidence, and even for joy, because the Lord Jesus Christ, who shared our human life and death, was raised again triumphant and lives for evermore. In him his people find eternal life, and, in this faith, we put our whole trust in his goodness and mercy.

One or more of the following psalms shall be said or sung. Before and after any psalm or group of psalms this antiphon may be said or sung.

O Saviour of the world, who by thy cross and precious blood hast redeemed us: save us and help us, we humbly beseech thee, O Lord.

SALM 23

Yr Arglwydd / yw fy / Mugail: ni / bydd eisiau / arnaf.
Efe a wna i mi orwedd mewn por/feydd gwelltog: efe a'm
tywys ger/llaw y / dyfroedd / tawel.
Efe a / ddychwel · fy / enaid: efe a'm harwain ar hyd llwybrau
cyf/iawnder · er / mwyn ei / enw.
Ie pe rhodiwn ar hyd glyn cysgod angau nid / ofnaf / niwed:
cans yr wyt ti gyda mi * dy wi/alen · a'th / ffon a'm ·
cy/surant.
Ti a arlwyi ford ger fy mron yng ngŵydd fy / ngwrthwy/nebwyr:
iraist fy mhen ag / olew; · fy / ffiol / sydd / lawn.
Daioni a thrugaredd yn ddiau a'm canlynant holl / ddyddiau ·
fy / mywyd: a phreswyliaf yn nhŷ yr / Arglwydd / yn
dra/gywydd.

SALM 90. 1-6, 10, 12-17

Ti Arglwydd fuost yn bre/swylfa · i / ni: ym / mhob / cen /
hedlaeth.
Cyn gwneuthur y mynyddoedd * a llunio ohonot y / ddaear ·
a'r / byd: ti hefyd wyt Dduw o dragwy/ddoldeb · hyd /
dragwy/ddoldeb.
Trôi / ddyn i / ddinistr; a dywedi, Dy/chwelwch feibion /
dynion.
Cans mil o flynyddoedd ydynt yn dy olwg / di fel / doe: wedi
yr êl heibio ac fel / gwylia/dwriaeth / nos.
Dygi hwynt ymaith megis â llifeiriant * y / maent fel / hun: y
bore y maent fel llys/ieuyn / a ne/widir.
Y bore y blo/deua · ac y /tyf: prynhawn y torrir ef / ymaith /
ac y / gwywa.
Yn nyddiau ein blynyddoedd y mae deng mlynedd a thrigain * ac
os o gryfder y cyrhaeddir pedwar · ugain / mlynedd: eto eu
nerth sydd boen a blinder * cans ebrwydd y derfydd a / ni · a
e/hedwn / ymaith.

PSALM 23

The Lord / is my / shepherd: therefore / can I / lack / nothing.
He shall make me to lie down in / green / pastures: and lead me
forth be- / side the / waters · of / comfort.

He shall re-/fresh my / soul: and bring me forth in the right
way / for his / name's / sake.

Yea, though I walk through the darkest valley, * I will / fear
no / evil: for thou art with me, * thy / rod · and thy / staff /
comfort me.

Thou shalt prepare a table before me, * in the presence of /
them that / trouble me: thou hast anointed my head with oil,
* and my / cup / shall be / full.

Yea thy loving-kindness and mercy shall follow me * all the /
days of · my / life: and I will dwell in the / house · of the /
Lord for / ever.

PSALM 90. 1-6, 10, 12-17

Lord thou hast / been our / refuge: from one gener-/ation / to
an-/other.

Before the mountains were brought forth, * or ever the earth
and the / world were / made: thou art God from ever-/
lasting · and / world with · out / end.

Thou turnest man / back · to the / dust; yea thou sayest * 'Re-/
turn ye / children · of / men.'

For a thousand years in thy sight / are · but as / yesterday:
even as it / were a / day · that is / past.

As a night-watch that cometh quickly to an end thou / scatter ·
est / them: they are even as a / dream and / fade a-/way.

They are like the grass, which in the / morning · is / green: but
in the / evening · is / dried · up and / withered.

The days of our age are threescore years and ten; * and though
men be so strong that they come to / fourscore / years: yet is
their span but labour and sorrow, * so soon passeth it a-/way
and / we are / gone.

Dysg i ni felly / gyfrif · ein / dyddiau: fel y dygom ein / calon / i ddoe/thineb.

Dychwel / Arglwydd · pa / hyd?: ac edifar/ha o / ran dy / weision.

Diwalla ni yn fore / â'th dru/garedd: fel y gorfoleddom ac y llawenychom / dros ein / holl / ddyddiau.

Llawenha ni yn ôl y dyddiau y cys/tuddiaist / ni: a'r bly / nyddoedd · y / gwelsom / ddrygyd.

Gweler dy waith tuag / at dy / weision: a'th o/goniant · tuag at eu / plant hwy.

A bydded prydfertwch yr Arglwydd ein / Duw / arnom ni: a threfna weithred ein dwylo ynom ni * ie / trefna / waith ein / dwylo.

SALM 103. 1-4, 13-18

Fy enaid, ben/dithia · yr / Arglwydd: a chwbl sydd ynof ei / enw / sanctaidd / ef.

Fy enaid, ben/dithia · yr / Arglwydd: ac nac anghofia ei / holl / ddoniau / ef.

Yr hwn sydd yn maddau dy / holl · anwi/reddau: yr hwn sydd yn ia/cháu dy / holl / lesgedd,

Yr hwn sydd yn gwaredu dy / fywyd · o / ddistryw: yr hwn sydd yn dy goroni â thru/garedd · ac / â thos/turi.

Fel y tosturia / tad · wrth ei / blant: felly y tosturia yr Arglwydd wrth y / rhai a'i / hofnant / ef.

Canys efe a edwyn ein / defnydd / ni: cofia / mai / llwch / ydym.

Dyddiau dyn sydd / fel glas/welltyn: megis blodeuyn y maes / felly · y blo/deua · e fe.

Canys y gwynt a â drosto * ac ni bydd / mwy / o/hono: a'i le nid edwyn / ddim o/hono · ef / mwy.

Ond trugaredd yr Arglwydd sydd o dragwyddoldeb hyd dragwyddoldeb * ar y rhai a'i / hofnant / ef: a'i gyf/iawnder · i / blant eu / plant;

I'r sawl a gadwant ei / gyfamod / ef: ac a gofiant / ei orch-/mynion · i'w / gwneuthur.

So teach us to / number · our / days: that we may ap- / ply our / hearts · unto / wisdom.

Turn thee again O / Lord, and / tarry not: be / gracious / unto · thy / servants.

O satisfy us in the morning with thy / loving- / kindness: so shall we rejoice and be glad / all the / days of · our life.

Make us glad, * according to the number of the days wherein thou / hast af- / flicted us: and of the years where- / in · we have suffered · ad- / versity.

Shew thy / servants · thy work: and thy / glory / unto · their / children.

† And may the grace of the Lord our God / be up- / on us: prosper thou the work of our hands, * O / prosper / thou our / handiwork.

PSALM 103. 1-4, 13-18

Praise the Lord / O my / soul: and all that is within me / praise his / holy / name.

Praise the Lord / O my / soul: and for- / get not / all his / benefits,

Who forgiveth / all thy / sin: and / healeth / all · thine in- / firmities,

Who saveth thy / life · from the pit: and crowneth thee with / mercy · and loving-kindness.

Like as a father hath compassion up- / on his / children: so hath the Lord compassion up- / on / them that / fear him.

For he knoweth where- / of · we are / made: he remembereth / that we / are but / dust.

The days of man / are · but as / grass: he flourisheth / as a / flower · of the / field;

For as soon as the wind goeth over it / it is / gone: and the place there- / of shall / know it · no / more.

But the merciful goodness of the Lord endureth for ever and ever upon / them that / fear him: and his righteousness up- / on / children's / children,

Even upon such as / keep his / covenant: and think upon / his com- / mandments · to / do them.

SALM 121

Dyrchafaf fy llygaid / i'r my/nyddoedd: o'r / lle y / daw / fy /
nghymorth.

Fy nghymorth a ddaw oddi / wrth yr / Arglwydd: yr hwn a /
wnaeth / nefoedd · a / daear.

Ni ad efe i'th / droed / lithro: ac / ni / hun a · dy / geidwad.
Wele / ni / hun a: ac ni / chwsg / ceidwad / Israel.

Yr Arglwydd / yw dy / geidwad: yr Arglwydd yw dy / gysgod /
ar dy · dde/heulaw.

Ni'th dery yr / haul y / dydd: na'r / lleuad / y / nos.

Yr Arglwydd a'th geidw / rhag pob / drwg: e/fe a / geidw ·
dy / enaid.

Yr Arglwydd a geidw dy fynediad / a'th ddy/fodiad: o'r / pryd
hwn / hyd yn · dra/gywydd.

SALM 139. 1-12

Ar/glwydd / chwiliaist: ac / adna/buost / fi.

Ti a adwaenost fy eis/teddiad · a'm cy/fodiad: de/elli fy /
meddwl · o / bell.

Amgylchyni fy / llwybr · a'm gor/weddfa: a hysbys / wyt · yn
fy / holl / ffyrdd.

Canys nid oes / air · ar fy / nhafod: ond wele Arglwydd / ti
a'i / gwyddost / oll.

Amgylchynaist fi yn / ôl · ac ym/laen: a go/sodaist · dy / law /
arnaf.

Dyma wybodaeth ry / ryfedd · i/mi: uchel yw * ni fedraf /
oddi / wrthi.

I ba le yr af oddi / wrth dy / ysbryd?: ac i ba / le y / ffoaf ·
o'th / wÿydd?

Os dringaf i'r nefoedd / yno · yr wyt / ti: os cyweiriaf fy ngwely
yn / uffern / wele · di / yno.

Pe cymerwn a/denydd · y / wawr: a phe trigwn / yn ei-/
thafoedd · y / môr:

PSALM 121

I will lift up mine eyes / unto · the / hills: from / whence /
cometh · my / help?

My help cometh / from the / Lord: who hath / made / heaven ·
and / earth.

He will not suffer thy / foot · to be / moved: and he that /
keepeth · thee / will not / sleep.

Behold he that / keepeth / Israel: shall / neither / slumber ·
nor / sleep.

The Lord him-/self · is thy / keeper: the Lord upon thy right /
hand shall / give thee / shade;

The sun shall not / strike · thee by / day: neither / shall the /
moon by / night.

The Lord shall preserve thee from / all / evil: yea it is / he · that
shall / keep thee / safe.

The Lord shall preserve thy going out and thy / coming / in:
from this time / forth for / ever-/more.

PSALM 139. 1-11

O Lord thou hast searched me / out and / known me: thou
knowest my down-sitting and mine up-rising, * thou under-
standest my / thoughts / from a-/far.

Thou art ever about my path * and the places / where I / rest:
and art ac-/quainted · with / all my / ways.

For lo there is not a / word · in my / mouth: but thou O Lord /
knowest · it / alto-/gether.

Thou hast protected me be-/hind · and be-/fore: and hast /
covered · me / with thine / hand.

† Such knowledge is too / wonder-ful / for me: so excellent that
I / cannot · at-/tain / unto it.

Whither shall I go / from thy / spirit: or whither shall I / flee /
from thy / presence?

If I climb up into heaven / thou art / there: if I make my bed in
the grave / thou art / there / also.

If I fly on the / wings · of the / morning: or alight in the /
utter-·most / parts · of the / west,

Yno hefyd y'm ty/wysai · dy / law: ac y'm / daliai / dy dde-/
heulaw.

Pe dywedwn * Diau y ty/wyllwch · a'm / cuddiai: yna y byddai
y / nos · yn o/leuni · o'm / hamgylch.

Ni thywylla y tywyllwch rhagot ti * ond y nos a o/leua · fel /
dydd: un ffunud yw ty/wyllwch · a go/leuni · i/ ti.

*Darllener un o'r llithoedd a geir yn Y Llithoedd. Yna gellir canu
emyn.*

Y GWEDDÏAU

Dywed y Gweinidog:

Yr Arglwydd a fo gyda chwi;
A chyda'th ysbryd dithau.

Gweddiwn.

*Arglwydd, trugarha wrthym.
Crist, trugarha wrthym.
Arglwydd, trugarha wrthym.

**Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw;
deled dy deyrnas;
gwneled dy ewyllys;
megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol.
A maddau i ni ein dyledion,
fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
Ac nac arwain ni i brofedigaeth;
eithr gwared ni rhag drwg. Amen.**

**Gellir defnyddio'r Litani Leiaf a Gweddi'r Arglwydd naill ai yn y
fan hon, neu yn y lle a nodir wedi'r Traddodiant.*

Even there shall / thy hand / lead me: and / thy right / hand
shall / hold me.

If I say * 'Surely the / darkness · shall / cover me: and my / day
be / turned to / night',

The darkness is no darkness with thee, * but the night is as /
clear · as the / day: the darkness and the / light are / both
a-/like.

*One of the lessons printed in Lessons shall be read. Then a hymn
may be sung.*

THE PRAYERS

The Minister says:

The Lord be with you;
And with your spirit.

Let us pray.

*Lord, have mercy upon us.
Christ, have mercy upon us.
Lord, have mercy upon us.

**Our Father, who art in heaven,
hallowed be thy name;
thy kingdom come;
thy will be done;
on earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread.
And forgive us our trespasses,
as we forgive those who trespass against us.
And lead us not into temptation;
but deliver us from evil. Amen.**

**The Lesser Litany and Lord's Prayer may be used either at this
point or at the point indicated after the Committal.*

Ti, Grist, yw Brenin y gogoniant;
Ti yw tragwyddol Fab y Tad.

Pan orchfygaist holl nerth angau;
Agoraist deyrnas nef i bawb sy'n credu.

Ti sydd yn eistedd ar ddeheulaw Duw yng ngogoniant y
Tad;
Yr ŷm yn credu mai tydi a ddaw yn Farnwr arnom.

Gan hynny yr atolygwn i ti gynorthwyo dy weision;
Y rhai a brynaist â'th werthfawr waed.

Pâr iddynt gael eu cyfrif gyda'th saint;
Yn y gogoniant tragwyddol.

Gall y Gweinidog ychwanegu un neu ragor o'r gweddïau hyn:

Bydd rasol, Arglwydd, wrth ein *brawd/chwaer* ymadawedig,
fel, wedi ei *ryddhau/rhyddhau* oddi wrth rywmau pechod a
marwolaeth, y perffeithir *ef/hi* trwy dy ras a'i *derbyn/derbyn*
i'r bywyd tragwyddol; trwy Iesu Grist ein Harglwydd.
Amen.

Hollalluog Dduw, a ddatguddiaist mai dy annwyl Fab
yw'r atgyfodiad a'r bywyd: gweddiwn arnat ein cyfodi
ni o angau pechod i fywyd cyfiawnder, fel, wedi ymado
â'r bywyd hwn, y gorffwyswn ynddo ef, megis y mae
ein gobaith am ein *brawd hwn/chwaer hon*, a derbyn yn
y diwedd y fendith: Da was da a ffyddlon; dos i mewn i
lawenydd dy Arglwydd. Caniatâ hyn, O Dad trugarog,
trwy Iesu Grist, ein Cyfryngwr a'n Gwardrwr. **Amen.**

Dad nefol, a roddest i ni yn dy Fab Iesu Grist wir ffydd a
gobaith diogel: cymorth ni i fyw fel y rhai sy'n credu ac yn
ymddiried yng nghymun y saint, maddeuant pechodau, a'r
atgyfodiad i fywyd tragwyddol, a chryfha ynom y ffydd a'r
gobaith hwn holl ddyddïau ein bywyd; trwy Iesu Grist ein
Harglwydd. **Amen.**

Thou art the King of glory, O Christ;
Thou art the everlasting Son of the Father.

When thou hadst overcome the sharpness of death;
Thou didst open the kingdom of heaven to all believers.

Thou sittest at the right hand of God, in the glory of the
Father;
We believe that thou shalt come to be our Judge.

We therefore pray thee, help thy servants;
Whom thou hast redeemed with thy precious blood.

Make them to be numbered with thy saints;
In glory everlasting.

The Minister may add one or more of these prayers:

Be gracious, Lord, to this our *brother/sister* departed,
that, loosed from the bonds of sin and death, *he/she* may
be perfected by thy grace and enter into life everlasting:
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Almighty God, who has revealed thy only-begotten Son
as the resurrection and the life: raise us, we pray thee,
from the death of sin to the life of righteousness, that,
when we depart this life, we may rest in him, as we
hope our *brother/sister* does, and at the last may receive
the blessing: Well done, good and faithful servant;
enter thou into the joy of thy Lord. Grant this, O
merciful Father, through Jesus Christ, our Mediator and
Redeemer. **Amen.**

Heavenly Father, who in thy Son Jesus Christ has given
us a true faith and a sure hope: help us, we pray thee, to
live as those who believe and trust in the communion of
saints, the forgiveness of sins, and the resurrection to life
everlasting; and strengthen this faith and hope in us all the
days of our life: through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Hollalluog Dduw, Tad pob trugaredd a rhoddwr pob cysur:
bydd rasol wrth y rhai sy'n galaru, fel trwy fwrw pob gofal
arnat ti, y cânt brofi diddanwch dy gariad; trwy Iesu Grist
ein Harglwydd. **Amen.**

Diolchwn i ti, O Dduw,
am ddatguddio dy gariad a'th ras
yn y rhai sydd wedi byw yn ôl dy ewyllys
ac sy'n awr yn gorffwys.
Gofynnwn am i'w bywyd a'u hesiampl
barhau i'n calonogi a'n harwain
holl ddyddiau ein bywyd;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Arglwydd trugarog,
yn dy gariad rhoddaist inni dy Fab
i orchfygu angau
ac i ddwyn bywyd tragwyddol i'th bobl.
Cysura dy weision yn eu profedigaeth,
a chryfha ein ffydd a'n gobaith yn dy Fab,
ein Gwaredwr Iesu Grist. **Amen.**

Dad nefol,
ti sy'n noddfa a nerth i ni.
Gofynnwn iti ein cynorthwyo'r awr hon;
cryfha ein ffydd,
dilea ein hofnau,
adnewyddfa ein gobaith.
Arweinied yr Ysbryd Glân ni
trwy dywyllwch ein tristwch
i oleuni dy gariad tragwyddol
yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Parheir â'r gwasanaeth gyda'r Cyflwyniant a'r Diweddglo canlynol.

Almighty God, Father of all mercies and giver of all comfort: deal graciously, we pray thee, with those who mourn, that casting every care on thee, they may know the consolation of thy love; through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

We thank you, Lord God,
for the grace you gave
to those who lived according to your will
and are now at rest.

We pray that their good example
may encourage and guide us
all the days of our life;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

God of all mercy,
in love you gave us your Son
to conquer death
and restore eternal life to your people.
Comfort your servants in their sorrow,
and strengthen our faith and hope in your Son,
our Saviour Jesus Christ. **Amen.**

Heavenly Father,
you are our refuge and strength.
Help and comfort us today;
increase our faith,
dispel our fears,
revive our hope.
May the Holy Spirit lift us
from the darkness of our grief
to the light of your presence:
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

The service continues with the Commendation and Conclusion.

Y CYFLWYNIANT

Dywed y Gweinidog, yn sefyll:

Cyflwynwn ein *brawd/chwaer E.* i ddwylo Duw, ein Crëwr a'n Gwaredwr.

O Dduw, ein Tad nefol, sydd trwy dy allu mawr wedi ein cynysgaeddu â bywyd, ac yn dy drugaredd wedi rhoddi inni fywyd newydd yng Nghrist Iesu: cyflwynwn i'th ofal tosturiol *E.* ein *brawd/chwaer*, trwy Iesu Grist dy Fab ein Harglwydd, a fu farw ac a gyfododd drachefn i'n hachub, ac sy'n byw ac yn teyrnasu gyda thi mewn gogoniant byth bythoedd. **Amen.**

Y DIWEDDGLO

Gorffwys dyro, Grist, i'th weision gyda phawb o'th saint,
lle nid oes gofid mwy na phoen,
na gorthymderau blin a gwae,
ond bywyd yn dragwyddol.

Tydi dy hun yn unig sydd anfarwol,
Creawdwr a Chynhaliwr dyn;
Marwolion ydym ni o bridd y ddaear,
ac i'r un pridd y dychwelwn,
canys felly yr ordeiniaist,
pan greaist ni, gan ddywedyd:
Pridd wyt ti, ac i'r pridd y dychweli.
I'r llwch y disgyn pawb ohonom ni;
Dan wylo uwch y bedd dyrchafwn gân:
Alelwia, Alelwia, Alelwia.

neu

THE COMMENDATION

The Minister, standing, says:

Let us commend our *brother/sister N.* into the hands of God,
our Maker and Redeemer.

O God our heavenly Father, who by thy mighty power
has given us life, and by thy loving-kindness has bestowed
upon us new life in Christ Jesus: we commend to thy
merciful keeping *N. our brother/sister*, through Jesus Christ
thy Son our Lord, who died and rose again to save us, and
now lives and reigns with thee in glory for ever. **Amen.**

THE CONCLUSION

Give rest, O Christ, to thy servant with thy saints;
Where sorrow and pain are no more,
Neither sighing but life everlasting.

Thou only art immortal,
The Creator and Maker of man;
And we are mortal, formed of the earth,
And unto earth shall we return:
For so thou didst ordain
When thou createdst me, saying,
Dust thou art, and unto dust shalt thou return.
All we go down to the dust;
And, weeping o'er the grave, we make our song:
Alleluya, alleluya, alleluya.

or

Gras ein Harglwydd Iesu Grist, a chariad Duw, a chymdeithas yr Ysbryd Glân, a fo gyda ni oll byth bythoedd. **Amen.**

neu

Dyro *iddo/iddi*, O Arglwydd, orffwys tragwyddol;
A llewyrched goleuni gwastadol arno/arni.

neu

Awn ymaith mewn tangnefedd;
Yn enw Crist. **Amen.**

Y TRADDODIANT

Os bydd y tir heb ei gysegro, dywed yr Offeiriad yn union o flaen y Traddodiant y weddi a geir yn Bendithio'r Bedd.

Yn y lle y rhoddir y corff i'w gladdu dywed y Gweinidog:

Yng nghanol bywyd yr ydym mewn angau; gan bwy y mae i ni geisio ymward, ond gennyt ti, O Arglwydd, sydd am ein pechodau'n gyfiawn yn ddi-clon?

Er hynny, Arglwydd Dduw sancteiddiaf, Arglwydd galluocaf, O iachawdwr sanctaidd a thrugarocaf, na ollwng ni i chwerw boenau angau tragwyddol.

Ti adwaenost, Arglwydd, ddirgelion ein calonnau; na thro dy glustiau thrugarog oddi wrth ein gweddïau; eith arbed ni, O Arglwydd sancteiddiaf, O Dduw galluocaf, O iachawdwr sanctaidd a thrugarog, tydi deilyngaf Farnwr tragwyddol, na ad i ni yn ein hawr olaf, er unrhyw boenau angau, syrthio oddi wrthyt.

Os na ddefnyddiwyd y Cyflwyniant eisoes, defnyddier ef yma.

The grace of our Lord Jesus Christ, and the love of God,
and the fellowship of the Holy Spirit, be with us
all evermore. **Amen.**

or

Grant him, O Lord, eternal rest;
And let light perpetual shine upon *him/her*.

or

Let us go forth in peace;
In the name of Christ. **Amen.**

THE COMMITTAL

If the ground in which the burial is to take place is not consecrated, the Priest says, immediately before the Committal, the prayer provided for the Blessing of the Grave.

At the place of the committal of the body, the Minister says:

In the midst of life we are in death; of whom may we seek
for succour but of thee, O Lord, who for our sins art justly
displeased?

Yet, O Lord God most holy, O Lord most mighty, O holy
and most merciful Saviour, deliver us from the bitterness
of eternal death.

Thou knowest, Lord, the secrets of our hearts; shut not thy
merciful ears to our prayer; but spare us, Lord most holy,
O God most mighty, O holy and merciful Saviour, thou
most worthy Judge eternal, suffer us not at our last hour
for any pains of death to fall from thee.

If the Commendation has not already been used, it shall be used here.

Yna dywed y Gweinidog:

Yn ffydd Crist, a chan gredu fod enaid ein *brawd hwn/chwaer hon* yn nwylo Duw, yr ydym yn traddodi ei *gorff ef/chorff hi*

(ar lan y bedd)

i'r ddaear, pridd i'r pridd, lludw i'r lludw, llwch i'r llwch,

(yn yr amlogfa)

i'w amlogi,

(ar y môr)

i'r dwfn,

mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad i fywyd tragwyddol, trwy ein Harglwydd Iesu Grist, a newidia ein corff gwael ni, fel y bydd yn gyffelyb i'w gorff gogoneddus ef, trwy'r nerth sy'n ei alluogi i ddarostwng pob peth iddo ei hun.

Mi glywais lais o'r nef yn dywedyd, Gwyn eu byd y meirw sydd yn marw yn yr Arglwydd o hyn allan. Ie. Gwyn eu byd, medd yr Ysbryd: cânt orffwys oddi wrth eu llafur.

Yna, os na ddywedwyd hyn eisoes yn y Gweddïau, ychwaneger:

Arglwydd, trugarha wrthym.

Crist, trugarha wrthym.

Arglwydd, trugarha wrthym.

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd,

sancteiddier dy enw;

deled dy deyrnas;

gwneler dy ewyllys;

megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.

Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol.

A maddau i ni ein dyledion,

fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.

Ac nac arwain ni i brofedigaeth;

eithr gwared ni rhag drwg. Amen.

Gellir defnyddio yma rai o'r Gweddïau a geir o'r blaen, os na ddefnyddiwyd hwy'n barod.

Then the Minister says:

In the faith of Christ, and believing that our *brother/sister* is in the hands of God, we commit *his/her* body.

(at the grave)

to the ground, earth to earth, ashes to ashes, dust to dust,

(at cremation)

to be cremated,

(at sea)

to the deep,

in sure and certain hope of the resurrection to eternal life, through our Lord Jesus Christ; who shall change our corruptible body, that it may be like unto his glorious body, according to the mighty working whereby he is able to subdue all things to himself.

I heard a voice from heaven saying unto me, Blessed are the dead who die in the Lord from henceforth; Even so, says the Spirit, that they may rest from their labours.

If it has not already been used in the Prayers, shall be added:

Lord, have mercy upon us.

Christ, have mercy upon us.

Lord, have mercy upon us.

Our Father, who art in heaven,

hallowed be thy name;

thy kingdom come;

thy will be done;

on earth as it is in heaven.

Give us this day our daily bread.

And forgive us our trespasses,

as we forgive those who trespass against us.

And lead us not into temptation;

but deliver us from evil. Amen.

Any others of the Prayers previously set out which have not been used already may be used here.

Y DIWEDDGLO

Arhosed cymorth Duw gyda ni'n wastad a, thrwy ei drugaredd, gorffwysed eneidiau'r ffyddloniaid mewn tangnefedd. **Amen.**

neu

Bydded i Dduw, ffynhonnell gobaith, eich llenwi â phob llawenydd a thangnefedd. wrth i chwi arfer eich ffydd, nes eich bod, trwy nerth yr Ysbryd Glân, yn gorlifo â gobaith. Oblegid ohono ef a thrwyddo ef ac ynddo ef y mae pob peth. Iddo ef y bo'r gogoniant am byth. **Amen.**

neu

Gras ein Harglwydd Iesu Grist, a chariad Duw, a chymdeithas yr Ysbryd Glân, a fo gyda ni oll byth bythoedd. **Amen.**

neu

Bydded i Dduw tangnefedd, yr hwn a ddug yn ôl oddi wrth y meirw ein Harglwydd Iesu, Bugail mawr y defaid, trwy waed y cyfamod tragwyddol, eich cyflawni â phob daioni, er mwyn ichwi wneud ei ewyllys ef; a bydded iddo lunio ynom yr hyn sydd gymeradwy ganddo, trwy Iesu Grist, i'r hwn y byddo'r gogoniant yn oes oesoedd. **Amen.**

neu

Bydded i Dduw yn ei gariad a'i drugaredd diderfyn ddwyn yr Eglwys gyfan, y byw a'r meirw yn yr Arglwydd Iesu, i atgyfodiad llawen a chyflawniad ei deyrnas dragwyddol. **Amen.**

Nodiad.

Gellir defnyddio Y Gwasanaeth yn yr Eglwys, ar wahân i'r Cyflwyniant, fel Gwasanaeth Coffa. Dylid defnyddio un o'r ffurfiau Diweddglo sy'n dilyn y Cyflwyniant i ddiweddu'r gwasanaeth.

Os bydd pregeth, fe ddaw ar ôl y Llith, neu, os Y Cymun Bendigaidd fydd Y Gwasanaeth yn yr Eglwys, fe ddaw ar ôl y'r Efengyl.

Mae Trefn Claddu Llŵch wedi Amlosgiad i'w chael ar ôl Trefn Claddedigaeth Plentyn.

THE CONCLUSION

May God's help remain with us always, and may the souls of the faithful, through the mercy of God, rest in peace.

Amen.

or

May the God of hope fill you with all joy and peace in believing, so that by the power of the Holy Spirit you may abound in hope. For from him and through him and in him are all things. To him be glory for ever.

Amen.

or

The grace of our Lord Jesus Christ, and the love of God, and the fellowship of the Holy Spirit, be with us all evermore. **Amen.**

or

Now may the God of peace who brought again from the dead our Lord Jesus, the great shepherd of the sheep, by the blood of the eternal covenant, equip you with everything good that you may do his will, working in you that which is pleasing in his sight, through Jesus Christ; to whom be glory for ever and ever. **Amen.**

or

May God in his infinite love and mercy bring the whole Church, living and departed in the Lord Jesus, to a joyful resurrection and the fulfilment of his eternal kingdom.

Amen.

Note.

The Service in the Church, excluding the Commendation, may be used as a Memorial Service. One of the Conclusions which follow the Commendation should be used to end the service.

If a sermon is to be preached, it shall follow the Lesson, or, if The Service in Church be a celebration of the Eucharist, it shall follow the Gospel.

The Order for the Burial of Ashes after Cremation is to be found after the Order for the Burial of a Child.

TREFN CLADDEDIGAETH PLENTYN

Gan gyfarfod â'r corff a mynd o'i flaen i'r eglwys neu at ian y bedd, dywed y Gweinidog un neu fwy o'r brawddegau hyn:

Myfi yw'r atgyfodiad a'r bywyd. Pwy bynnag sy'n credu ynof fi, er iddo farw, fe fydd byw; a phob un sy'n byw ac yn credu ynof fi, ni bydd marw byth.

Ioan 11. 25, 26

Myfi yw'r bugail da; yr wyf yn adnabod fy nefaid, a'm defaid yn f'adnabod i.

Ioan 10. 14

Gwyn eu byd y rhai pur eu calon, oherwydd cânt hwy weld Duw.

Mathew 5. 8

Peidiwch â gadael i ddim gynhyrfu'ch calon. Credwch yn Nuw, a chredwch ynof finnau. Yn nhŷ fy Nhad y mae llawer o drigfannau; pe na byddai felly, a fyddwn i wedi dweud wrthyhch fy mod yn mynd i baratoi lle i chwi? Ac os af a pharatoi lle i chwi, fe ddof yn ôl, a'ch cymryd chwi ataf fy hun, er mwyn i chwithau fod lle'r wyf fi.

Ioan 14. 1-3

Gyfeillion annwyl, yn awr yr ydym yn blant Duw, ac nid amlygwyd eto beth a fyddwn. Yr ydym yn gwybod, pan amlygir hynny, y byddwn yn debyg iddo, oherwydd cawn ei weld ef fel y mae.

1 Ioan 3. 2

Os byw yr ydym, i'r Arglwydd yr ydym yn byw, ac os marw, i'r Arglwydd yr ydym yn marw. Prun bynnag ai byw ai marw yr ydym, eiddo'r Arglwydd ydym. Oherwydd pwrpas Crist wrth farw a dod yn fyw oedd bod yn Arglwydd ar y meirw a'r byw.

Rhufeiniaid 14. 8, 9

THE ORDER FOR THE BURIAL OF A CHILD

The Minister, meeting the body and going before it, either into the church or towards the grave, says one or more of these sentences:

I am the resurrection and the life, says the Lord; he who believes in me, though he die, yet shall he live, and whoever lives and believes in me shall never die.

John 11. 25, 26

I am the good shepherd: I know my own and my own know me.

John 10. 14

Blessed are the pure in heart: for they shall see God.

Matthew 5. 8

Let not your hearts be troubled; you believe in God, believe also in me. In my Father's house are many dwelling-places; if it were not so, would I have told you that I go to prepare a place for you? And when I go and prepare a place for you, I will come again and will take you to myself, that where I am you may be also.

John 14. 1-3

Beloved, we are God's children now; it does not yet appear what we shall be, but we know that when he appears we shall be like him, for we shall see him as he is.

1 John 3. 2

If we live, we live to the Lord, and if we die, we die to the Lord; so then, whether we live or whether we die, we are the Lord's. For to this end Christ died and lived again, that he might be Lord both of the dead and of the living.

Romans 14. 8, 9

*Yn yr eglwys gellir yn awr weinyddu'r Cymun Bendigaid.
Gellir defnyddio Mathew 18. 1-5, 10 fel Efengyl. Dilynir y Cymun
Bendigaid gan y Cyflwyniant.*

*Os na weinyddir y Cymun Bendigaid, parheir â'r gwasanaeth fel a
ganlyn:*

SALM 23

Yr Arglwydd / yw fy / Mugail: ni / bydd eisiau / arnaf.
Efe a wna i mi orwedd mewn por/feydd gwelltog: efe a'm
tywys ger/llaw y / dyfroedd / tawel.
Efe a / ddychwel · fy / enaid: efe a'm harwain ar hyd llwybrau
cyf/iawnder · er / mwyn ei / enw.
Ie pe rhodiwn ar hyd glyn cysgod angau nid / ofnaf / niwed:
canys yr wyt ti gyda mi * dy wi/alen · a'th / ffon a'm ·
cy/surant.
Ti a arlwyi ford ger fy mron yng ngŵydd fy / ngwrthwy/nebwyr:
iraist fy mhen ag / olew; · fy / ffiol / sydd / lawn.
Daioni a thrugaredd yn ddiâu a'm canlynant holl / ddyddiau ·
fy / mywyd: a phreswyliaf yn nhŷ yr / Arglwydd / yn
dra/gywydd.

MATHEW 18. 1-5, 10

Yr amser hwnnw daeth y disgyblion at Iesu a gofyn, “Pwy sydd fwyaf yn nheyrnas nefoedd?” Galwodd Iesu blentyn ato, a'i osod yn eu canol hwy, a dywedodd, “Yn wir, 'rwy'n dweud wrthyich, heb gymryd eich troi a dod fel plant, nid ewch fyth i mewn i deyrnas nefoedd. Pwy bynnag, felly, fydd yn ei ddarostwng ei hun i fod fel y plentyn hwn, dyma'r un sydd fwyaf yn nheyrnas nefoedd. A phwy bynnag sy'n derbyn un plentyn fel hwn yn fy enw i, y mae'n fy nerbyn i. Gwylwch rhag i chwi ddirmygu un o'r rhai bychain hyn; oherwydd 'rwy'n dweud wrthyich fod eu hangylion hwy yn y nefoedd bob amser yn edrych ar wyneb fy Nhad sydd yn y nefoedd.”

Gellir canu emyn.

In church, the Eucharist may now be celebrated.

Matthew 18. 1-5, 10 may be used as the Gospel.

The Eucharist shall be followed by the Commendation.

If the Eucharist is not celebrated, the service continues as follows:

PSALM 23

The Lord / is my / shepherd: therefore / can I / lack / nothing.
He shall make me to lie down in / green / pastures: and lead me
forth be- / side the / waters · of / comfort.

He shall re-/fresh my / soul: and bring me forth in the right
way / for his / name's / sake.

Yea, though I walk through the darkest valley, * I will / fear
no / evil: for thou art with me, * thy / rod · and thy / staff /
comfort me.

Thou shalt prepare a table before me, * in the presence of /
them that / trouble me: thou hast anointed my head with oil,
* and my / cup / shall be / full.

Yea thy loving-kindness and mercy shall follow me * all the /
days of · my / life: and I will dwell in the / house · of the /
Lord for / ever.

MATTHEW 18. 1-5, 10

At that time the disciples came to Jesus, saying, "Who is the greatest in the kingdom of heaven?" And calling to him a child, he put him in the midst of them, and said, "Truly, I say to you, unless you turn and become like children, you will never enter the kingdom of heaven. Whoever humbles himself like this child, he is the greatest in the kingdom of heaven. Whoever receives one such child in my name receives me. See that you do not despise one of these little ones; for I tell you that in heaven their angels always behold the face of my Father who is in heaven."

A hymn may be sung.

Y GWEDDIAU

Yr Arglwydd a fo gyda chwi;
A chyda'th ysbryd dithau.

Gweddiwn.

*Arglwydd, trugarha wrthym.

Crist, trugarha wrthym.

Arglwydd, trugarha wrthym.

**Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw;
deled dy deyrnas;
gwneled dy ewyllys;
megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol.
A maddau i ni ein dyledion,
fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
Ac nac arwain ni i brofedigaeth;
eithr gwared ni rhag drwg. Amen.**

Hollalluog Dduw, ein Tad nefol, a addewaist i ni trwy dy Fab Iesu Grist fywyd tragwyddol: dyro inni gredu'n ddiysgog fod y plentyn hwn yn ddiogel yng ngofal dy gariad tragwyddol; trwy Iesu Grist ein Harglwydd sy'n byw ac yn teyrnasu gyda'r Tad a'r Ysbryd Glân, yn un Duw, byth heb ddiwedd. **Amen.**

Gellir defnyddio rhai o'r Gweddiâu a geir o'r blaen naill ai yma neu ar ôl y Traddodiant yn ôl dewis y Gweinidog.

Y CYFLWYNIANT

I ti, O Dduw sanctaidd a Thad cariadlon, y cyflwynwn dy blentyn *E.*, a gweddiwn y bydd i ni yn dy amser di dy hun lawenhau *gydag ef/gyda hi* yn dy deyrnas dragwyddol; trwy Iesu Grist dy Fab ein Harglwydd. **Amen.**

**Gellir defnyddio'r Litani Leiaf a Gweddi'r Arglwydd naill ai yn y fan hon, neu yn y lle a nodir wedi'r Traddodiant.*

THE PRAYERS

The Lord be with you;
And with your spirit.

Let us pray.

*Lord, have mercy upon us.
Christ, have mercy upon us.
Lord, have mercy upon us.

**Our Father, who art in heaven,
hallowed be thy name;
thy kingdom come;
thy will be done;
on earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread.
And forgive us our trespasses,
as we forgive those who trespass against us.
And lead us not into temptation;
but deliver us from evil. Amen.**

Almighty God, our heavenly Father, who through thy Son Jesus Christ has promised us eternal life: grant us steadfastly to believe that this child is safe in the protection of thy eternal love; through the same Jesus Christ our Lord, who lives and reigns with thee and the Holy Spirit, one God, world without end. **Amen.**

Other prayers, from among those previously provided, may be said at the Minister's discretion, either here or after the Committal.

THE COMMENDATION

To thee, O holy God and loving Father, we commend thy child *N.*, praying that in thine own good time we may rejoice with *him/her* in thy eternal kingdom; through Jesus Christ thy Son our Lord. **Amen.**

**The Lesser Litany and Lord's Prayer may be used either at this point or at the point indicated after the Committal.*

Y TRADDODIANT

Os bydd y tir heb ei gysegru, dywed yr Offeiriad yn union o flaen y Traddodiant y weddi a geir yn Bendithio'r Bedd.

Yn y lle y rhoddir y corff i'w gladdu dywed y Gweinidog:

Fel y tosturia tad wrth ei blant: felly y tosturia yr Arglwydd wrth y rhai a'i hofnant ef. Canys efe a edwyn ein defnydd ni: cofia mai llwch ydym. Dyddiau dyn sydd fel glaswelltyn: megis blodeuyn y maes, felly y blodeua efe. Canys y gwynt a â drosto, ac ni bydd mwy ohono: a'i le nid edwyn ddim ohono ef mwy. Ond trugaredd yr Arglwydd sydd o dragwyddoldeb hyd dragwyddoldeb ar y rhai a'i hofnant ef: a'i gyfiawnder i blant eu plant.

Yn ffydd Crist, a chan gredu fod enaid y plentyn hwn yn nwylo Duw, cyflwynwn ei *gorff/chorff*.

(ar lan y bedd)

i'r ddaear, pridd i'r pridd, lludw i'r lludw, llwch i'r llwch,

(yn yr amlogfa)

i'w amlogi,

(ar y môr)

i'r dwfn,

mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad i fywyd tragwyddol, trwy ein Harglwydd Iesu Grist, a newidia ein corff gwael ni, fel y bydd yn gyffelyb i'w gorff gogoneddus ef, trwy'r nerth sy'n ei alluogi i ddarostwng pob peth iddo ei hun.

THE COMMITTAL

If the ground in which the burial is to take place is not consecrated, the Priest says, immediately before the Committal, the prayer provided for the Blessing of the Grave.

At the place of the committal of the body, the Minister says:

Like as a father hath compassion upon his children: so hath the Lord compassion upon them that fear him. For he knoweth whereof we are made: he remembereth that we are but dust. The days of man are but as grass: he flourisheth as a flower of the field; For as soon as the wind goeth over it, it is gone: and the place thereof shall know it no more. But the merciful goodness of the Lord endureth for ever and ever upon him that fear him: and his righteousness upon children's children.

In the faith of Christ, and believing that this child is in the hands of God, we commit *his/her* body.

(at the grave)

to the ground, earth to earth, ashes to ashes, dust to dust,

(at cremation)

to be cremated,

(at sea)

to the deep,

in sure and certain hope of the resurrection to eternal life, through our Lord Jesus Christ; who shall change our corruptible body, that it may be like unto his glorious body, according to the mighty working whereby he is able to subdue all things to himself.

Yna, os na ddywedwyd hyn eisoes yn y Gweddïau, ychwaneger:

Arglwydd, trugarha wrthym.

Crist, trugarha wrthym.

Arglwydd, trugarha wrthym.

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd,

sancteiddier dy enw;

deled dy deyrnas;

gwneler dy ewyllys;

megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.

Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol.

A maddau i ni ein dyledion,

fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.

Ac nac arwain ni i brofedigaeth;

eithr gwared ni rhag drwg. Amen.

Gellir defnyddio yma rai o'r Gweddïau a geir o'r blaen, os na ddefnyddiwyd hwy'n barod.

Y DIWEDDGLO

Iddo ef, sydd â'r gallu ganddo i'ch cadw rhag syrthio, a'ch gosod yn ddi-fai a gorfoleddus gerbron ei ogoniant, iddo ef, yr unig Dduw, ein Gwaredwr, trwy Iesu Grist ein Harglwydd, y byddo gogoniant a mawrhydi, gallu ac awdurdod, cyn yr oesoedd, ac yn awr, ac yn oes oesoedd. **Amen.**

Jwdas 24, 25

If it has not already been used in the Prayers, shall be added:

Lord, have mercy upon us.

Christ, have mercy upon us.

Lord, have mercy upon us.

Our Father, who art in heaven,

hallowed be thy name;

thy kingdom come;

thy will be done;

on earth as it is in heaven.

Give us this day our daily bread.

And forgive us our trespasses,

as we forgive those who trespass against us.

And lead us not into temptation;

but deliver us from evil. Amen.

Any others of the Prayers previously provided which have not been used already may be used here.

THE CONCLUSION

Now to him who is able to keep us from falling and to present us without blemish before the presence of his glory with rejoicing, to the only God, our Saviour, through Jesus Christ our Lord, be glory, majesty, dominion, and authority, before all time and now and for ever. **Amen.**

Jude 24, 25

CLADDU LLWCH WEDI AMGLOSGIAD

Pan fydd llwch wedi amlosgiad i'w gladdu mewn tir sydd wedi ei gysegru gellir amlosgi heb unrhyw wasanaeth ffurfiol. Yna defnyddier ffurf briodol y Traddodiant i gladdu'r llwch.

Gellir defnyddio'r Gwasanaeth yn yr Eglwys naill ai o flaen yr amlosgiad neu ar ei ôl.

Dylid claddu llwch Cristionogion mewn tir sydd wedi ei gysegru, oddieithr pan gleddir yn y môr. Ni chaniateir i glerigwr yn yr Eglwys yng Nghymru gymryd rhan mewn gwasgaru llwch, ac ni all yntau ychwaith ganiatáu i lwch gael ei wasgaru mewn unrhyw fynwent dan ei ofal.

Pan fydd llwch i'w gladdu, a'r Traddodiant wedi ei ddefnyddio, gall y Gweinidog ddefnyddio'n gyntaf Y Gwasanaeth yn yr Eglwys ynghyd ag unrhyw rai o'r Gweddiau.

Yn y lle y bydd y claddu dywed y Gweinidog:

Gan gredu fod ein *brawd/chwaer* yn gorffwys yng Nghrist, a chan lawenhau yng nghymun y saint, yr ydym yn traddodi ei *llwch/llwch* i'r ddaear mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad i fywyd tragwyddol; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

THE BURIAL OF ASHES AFTER CREMATION

When cremated remains are to be buried in consecrated ground, cremation may take place without any formal service. In this case the appropriate form of Committal shall be used at the burial of the cremated remains.

The Service in Church may either precede or follow the cremation.

The ashes of Christians should be buried in consecrated ground, except where burial is at sea. No clergyman of the Church in Wales may take part in the scattering of ashes, nor may he permit ashes to be scattered in any churchyard under his control.

*When ashes are to be buried and the Committal has been used at the Crematorium, the Minister may first use *The Service in Church*, with any of the Prayers.*

At the place of burial, the Minister says:

Believing that our *brother/sister* is at rest in Christ, and rejoicing in the communion of saints, we commit *his/her* ashes to the ground, in sure and certain hope of the resurrection to eternal life; through Jesus Christ our Lord.
Amen.

Yna, os na wnaed hyn eisoes, fe ddywedir:

Arglwydd, trugarha wrthym.

Crist, trugarha wrthym.

Arglwydd, trugarha wrthym.

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd,

sancteiddier dy enw;

deled dy deyrnas;

gwneled dy ewyllys;

megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.

Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol.

A maddau i ni ein dyledion,

fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.

Ac nac arwain ni i brofedigaeth;

eithr gwared ni rhag drwg. Amen.

Gellir defnyddio yma rai o'r Gweddiâu a geir or blaen os na ddefnyddiwyd hwy'n barod.

Y DIWEDDGLO

I Frenin tragwyddoldeb, yr anfarwol a'r anweledig a'r unig

Dduw, y byddo'r anrhydedd a'r gogoniant yn oes oesoedd.

Amen.

BENDITHIO'R BEDD

Os bydd y tir heb ei gysegru, defnyddier y weddi hon cyn y Traddodiant.

O Dduw, Tad ein Harglwydd Iesu Grist, bendithia'r bedd

hwn yn orffwysfa i gorff dy *was/wasanaethferch*; trwy dy

Fab bendigaidd, yr atgyfodiad a'r bywyd, sy'n byw ac yn

terynasu gyda thi a'r Ysbryd Glân, yn un Duw, byth heb

ddiwedd. **Amen.**

Then, if it has not already been used, shall be added:

Lord, have mercy upon us.

Christ, have mercy upon us.

Lord, have mercy upon us.

Our Father, who art in heaven,

hallowed be thy name;

thy kingdom come;

thy will be done;

on earth as it is in heaven.

Give us this day our daily bread.

And forgive us our trespasses,

as we forgive those who trespass against us.

And lead us not into temptation;

but deliver us from evil. Amen.

Any other of the Prayers previously provided which have not been used already may be used here.

THE CONCLUSION

To the King eternal, immortal, invisible, the only God,
be honour and glory for ever and ever. **Amen.**

THE BLESSING OF THE GRAVE

This prayer shall be used before the Committal when burial takes place in unconsecrated ground.

O God, the Father of our Lord Jesus Christ, bless this grave to be the resting-place of the body of thy servant; through the same thy blessed Son, who is the resurrection and the life, and who lives and reigns with thee and the Holy Spirit, one God, world without end. **Amen.**

Y LLITHOEDD

DOETHINEB SOLOMON 3. 1-9

Eithr y mae eneidiau y rhai cyfiawn yn llaw Duw; ac ni chyffwrdd cystudd â hwynt. Y rhai angall oedd yn tybied eu bod hwy yn meirw; a drwg y cyfrifid eu diwedd hwynt, a'u mynediad oddi wrthym ni yn ddinistr: eithr y maent hwy mewn heddwch. Oblegid er eu cystuddio hwy yng ngolwg dynion, y mae eu gobaith hwy yn llawn tragwyddoldeb. A lle y ceryddwyd hwy ychydig, hwy a gânt lawer o fudd: oblegid Duw a'u profodd hwynt, ac a'u cafodd yn addas iddo ei hun. Efe a'u profodd hwynt fel aur yn y ffrwn, ac a'u derbyniodd fel aberth llog. Ac yn amser eu gofwy hwy a ddisgleiriant, ac a redant i mewn ac allan, fel gwreichion mewn sofl. Hwy a farnant genhedloedd, ac a lywodraethant bobloedd; a'u Harglwydd hwy a deyrnasa byth. Y rhai a ymddiriedant ynddo ef a ddeallant y gwirionedd; a'r rhai ffyddlon mewn cariad a arhosant gydag ef: oblegid gras a thrugaredd sydd i'w saint ef, ac efe a ofala dros ei etholedigion.

IOAN 5. 24-29 a 6. 37-40

Dyweddodd Iesu wrth ei ddisgyblion, “Yn wir, yn wir, 'rwy'n dweud wrthyich fod y sawl sy'n gwrandao ar fy ngair i ac yn credu'r hwn a'm hanfonodd i yn meddu ar fywyd tragwyddol. Nid yw'n dod dan gondemniad; i'r gwrthwyneb, y mae wedi croesi o farwolaeth i fywyd. Yn wir, yn wir, 'rwy'n dweud wrthyich fod amser yn dod, yn wir y mae yma eisoes, pan fydd y meirw yn clywed llais Mab Duw, a'r rhai sy'n clywed yn cael bywyd. Oherwydd fel y mae gan y Tad fywyd ynddo ef ei hun, felly hefyd rhoddodd i'r Mab gael bywyd ynddo ef ei hun. Rhoddodd iddo hefyd awdurdod i weinyddu barn, am mai Mab y Dyn yw ef. Peidiwch â rhyfeddu at hyn, oherwydd y mae amser yn dod pan fydd pawb sydd yn eu beddau yn clywed ei lais ef ac yn dod allan; bydd y rhai a wnaeth ddaioni yn codi i fywyd, a'r rhai a wnaeth ddrygioni yn codi i farn.”

“Bydd pob un y mae'r Tad yn ei roi i mi yn dod ataf fi, ac ni

LESSONS

WISDOM OF SOLOMON 3. 1-9

But the souls of the righteous are in the hand of God, and no torment will ever touch them. In the eyes of the foolish they seemed to have died, and their departure was thought to be an affliction, and their going from us to be their destruction; but they are at peace. For though in the sight of men they were punished, their hope is full of immortality. Having been disciplined a little, they will receive great good, because God tested them and found them worthy of himself; like gold in the furnace he tried them, and like a sacrificial burnt offering he accepted them. In the time of their visitation they will shine forth, and will run like sparks through the stubble. They will govern nations and rule over peoples, and the Lord will reign over them for ever. Those who trust in him will understand truth, and the faithful will abide with him in love, because grace and mercy are upon his elect, and he watches over his holy ones.

JOHN 5. 24-29 and 6. 37-40

Jesus said to his disciples, "Truly, truly, I say to you, he who hears my word and believes him who sent me, has eternal life; he does not come into judgement, but has passed from death to life. Truly, truly, I say to you, the hour is coming, and now is, when the dead will hear the voice of the Son of God, and those who hear will live. For as the Father has life in himself, so he has granted the Son also to have life in himself, and has given him authority to execute judgement, because he is the Son of man. Do not marvel at this: for the hour is coming when all who are in the tombs will hear his voice and come forth, those who have done good, to the resurrection of life, and those who have done evil, to the resurrection of judgement."

"All that the Father gives me will come to me; and him who comes to me I will not cast out. For I have come down from

fwriaf allan byth mo'r sawl sy'n dod ataf fi. Oherwydd yr wyf wedi disgyn o'r nef nid i wneud fy ewylllys fy hun ond ewylllys yr hwn a'm hanfonodd i. Ac ewylllys yr hwn a'm hanfonodd i yw hyn: nad wyf i gollu neb o'r rhai y mae ef wedi eu rhoi i mi, ond fy mod i'w hatgyfodi yn y dydd olaf. Oherwydd ewylllys fy Nhad yw hyn: fod pob un sy'n gweld y Mab ac yn credu ynddo i gael bywyd tragwyddol. A byddaf fi'n ei atgyfodi ef yn y dydd olaf."

IOAN 6. 53-58

Dywedodd Iesu wrth yr Iddewon, "Yn wir, yn wir, 'rwy'n dweud wrthyich, oni fwyteuoch gnawd Mab y Dyn ac yfed ei waed, ni bydd gennych fywyd ynoch. Y mae gan yr hwn sy'n bwyta fy nghnawd i ac yn yfed fy ngwaed i fywyd tragwyddol yn ei feddiant, a byddaf fi'n ei atgyfodi ef yn y dydd olaf. Oherwydd fy nghnawd i yw'r gwir fwyd, a'm gwaed i yw'r wir ddioid. Y mae'r hwn sy'n bwyta fy nghnawd i ac yn yfed fy ngwaed i yn aros ynof fi, a minnau ynddo yntau. Y Tad byw a'm hanfonodd i, ac yr wyf fi'n byw oherwydd y Tad; felly'n union bydd hwnnw sy'n fy mwyta i yn byw o'm herwydd innau. Dyma'r bara a ddisgynnodd o'r nef. Nid yw hwn fel y bara a fwytaodd y tadau; buont hwy farw. Caiff yr hwn sy'n bwyta'r bara hwn fyw am byth.

heaven, not to do my own will, but the will of him who sent me; and this is the will of him who sent me, that I should lose nothing of all that he has given me, but raise it up at the last day. For this is the will of my Father, that every one who sees the Son and believes in him should have eternal life; and I will raise him up at the last day.”

JOHN 6. 53-58

Jesus said to the Jews, “Truly, truly, I say to you, unless you eat the flesh of the Son of man and drink his blood, you have no life in you; he who eats my flesh and drinks my blood has eternal life, and I will raise him up at the last day. For my flesh is food indeed, and my blood is drink indeed. He who eats my flesh and drinks my blood abides in me, and I in him. As the living Father sent me, and I live because of the Father, so he who eats me will live because of me. This is the bread which came down from heaven, not such as the fathers ate and died; he who eats this bread will live for ever.”

IOAN 11. 21-27

Dywedodd Martha wrth Iesu, “Pe buasit ti yma, Syr, ni buasai fy mrawd wedi marw. A hyd yn oed yn awr, mi wn y rhydd Duw i ti beth bynnag a ofynni ganddo.” Dywedodd Iesu wrthi, “Fe atgyfoda dy frawd.” “Mi wn,” meddai Martha wrtho, “y bydd yn atgyfodi yn yr atgyfodiad ar y dydd olaf.” Dywedodd Iesu wrthi, “Myfi yw’r atgyfodiad a’r bywyd. Pwy bynnag sy’n credu ynof fi, er iddo farw, fe fydd byw; a phob un sy’n byw ac yn credu ynof fi, ni bydd marw byth. A wyt ti’n credu hyn?” “Ydwyf, Arglwydd,” atebodd hithau, “yr wyf fi’n credu mai tydi yw’r Meseia, Mab Duw, yr Un sy’n dod i’r byd.”

RHUFENIAID 8. 31-39

Os yw Duw trosom, pwy sydd i’n herbyn? Nid arbedodd Duw ei Fab ei hun, ond ei draddodi i farwolaeth trosom ni oll. Ac os rhoddodd ei Fab, sut y gall beidio â rhoi pob peth i ni gydag ef? Pwy sydd i ddwyn cyhuddiad yn erbyn etholedigion Duw? Ai Duw, ac yntau’r un sy’n eu dyfarnu yn ddiuog? Pwy sydd yn ein collfarnu? Ai Crist Iesu, ac yntau’r un a fu farw, yn hytrach, a gyfodwyd, yr un sydd ar ddeheulaw Duw, yr un sydd yn ymbil trosom? Pwy a’n gwahana ni oddi wrth gariad Crist? Ai gorthrymder, neu ing, neu erlid, neu newyn, neu noethni, neu berygl, neu gleddyf? Hyn yn wir yw ein rhan, fel y mae’n ysgrifenedig: “Er dy fwyn di, fe’n rhoddir i farwolaeth ar hyd y dydd, fe’n cyfrifir fel defaid i’w lladd.” Ond yn y pethau hyn i gyd yr ydym yn ennill buddugoliaeth lwyr trwy’r hwn a’n carodd ni. Yr wyf yn gwbl sicr na all nac angau nac einioes, nac angylion na thywysogaethau, na’r presennol na’r dyfodol, na grymsterau nac uchelderau na dyfnderau, na dim arall a grewyd, ein gwahanu ni oddi wrth gariad Duw yng Nghrist Iesu ein Harglwydd.

JOHN 11. 21-27

Martha said to Jesus, "Lord, if you had been here, my brother would not have died. And even now I know that whatever you ask from God, God will give you." Jesus said to her, "Your brother will rise again." Martha said to him, "I know that he will rise again in the resurrection at the last day." Jesus said to her, "I am the resurrection and the life; he who lives and believes in me, though he die, yet shall he live, and whoever lives and believes in me shall never die. Do you believe this?" She said to him, "Yes, Lord; I believe that you are the Christ, the Son of God, he who is coming into the world."

ROMANS 8. 31-39

If God is for us, who is against us? He who did not spare his own Son but gave him up for us all, will he not also give us all things with him? Who shall bring any charge against God's elect? It is God who justifies; who is to condemn? It is Christ Jesus, who died, yes, who was raised from the dead, who is at the right hand of God, who indeed intercedes for us? Who shall separate us from the love of Christ? Shall tribulation, or distress, or persecution, or famine, or nakedness, or peril, or sword? As it is written, "For thy sake we are being killed all the day long; we are regarded as sheep to be slaughtered." No, in all these things we are more than conquerors through him who loved us. For I am sure that neither death, nor life, nor angels, nor principalities, nor things present, nor things to come, nor powers, nor height, nor depth, nor anything else in all creation, will be able to separate us from the love of God in Christ Jesus our Lord.

1 CORINTHIAID 15. 3-20

Yn y lle cyntaf, traddodais i chwi yr hyn a dderbyniais: i Grist farw dros ein pechodau ni, yn ôl yr Ysgrythurau; iddo gael ei gladdu, a'i gyfodi y trydydd dydd, yn ôl yr Ysgrythurau; ac iddo ymddangos i Cephas, ac yna i'r Deuddeg. Yna, ymddangosodd i fwy na phum cant o'r brodyr ar unwaith — ac y mae'r mwyafrif ohonynt yn fyw hyd heddiw, er bod rhai wedi huno. Yna, ymddangosodd i Iago, yna i'r holl apostolion. Yn ddiwethaf oll, fe ymddangosodd i minnau hefyd, fel i ryw erthyl o apostol. Oherwydd y lleiaf o'r apostolion wyf fi, un nad wyf deilwng i'm galw yn apostol, gan i mi erlid eglwys Dduw. Ond trwy ras Duw yr wyf yr hyn ydwyf, ac ni bu ei ras ef tuag ataf yn ofer. Yn wir, mi lafuriais yn helaethach na hwy i gyd — eto nid myfi, ond gras Duw, a oedd gyda mi. Ond prun bynnag ai myfi ai hwy, felly yr ydym yn pregethu, ac felly y credasoch chwithau.

Yn awr, os pregethir Crist, ei fod wedi ei gyfodi oddi wrth y meirw, sut y mae rhai yn eich plith yn dweud nad oes atgyfodiad y meirw? Os nad oes atgyfodiad y meirw, nid yw Crist wedi ei gyfodi chwaith. Ac os nad yw Crist wedi ei gyfodi, gwagedd yw ein pregethu ni, a gwagedd hefyd yw eich ffydd chwi. Ceir ein bod yn dystion twyllodrus i Dduw, am ein bod wedi tystiolaethu iddo gyfodi Crist — ac yntau heb wneud hynny, os yw'n wir nad yw'r meirw yn cael eu cyfodi. Oherwydd os nad yw'r meirw yn cael eu cyfodi, nid yw Crist wedi ei gyfodi chwaith. Ac os nad yw Crist wedi ei gyfodi, ofer yw eich ffydd, ac yn eich pechodau yr ydych o hyd. Y mae'n dilyn hefyd fod y rhai a hunodd yng Nghrist wedi darfod amdanynt. Os ar gyfer y bywyd hwn yn unig yr ydym wedi gobeithio yng Nghrist, nyni yw'r mwyaf truenus ymhlith dynion. Ond y gwir yw fod Crist wedi ei gyfodi oddi wrth y meirw, yn flaenffrwyth y rhai sydd wedi huno.

1 CORINTHIANS 15. 3-20

I delivered to you as of first importance what I also received, that Christ died for our sins in accordance with the scriptures, that he was buried, that he was raised on the third day in accordance with the scriptures, and that he appeared to Cephas, then to the twelve. Then he appeared to more than five hundred brethren at one time, most of whom are still alive, though some have fallen asleep. Then he appeared to James, then to all the apostles. Last of all, as to one untimely born, he appeared also to me. For I am the least of the apostles, unfit to be called an apostle, because I persecuted the church of God. But by the grace of God I am what I am, and his grace toward me was not in vain. On the contrary, I worked harder than any of them, though it was not I, but the grace of God which is with me. Whether then it was I or they, so we preach and so you believed.

Now if Christ is preached as raised from the dead, how can some of you say that there is no resurrection of the dead? But if there is no resurrection of the dead, then Christ has not been raised; if Christ has not been raised, then our preaching is in vain and your faith is in vain. We are even found to be misrepresenting God, because we testified of God that he raised Christ, whom he did not raise if it is true that the dead are not raised. If Christ has not been raised, your faith is futile and you are still in your sins. Then those also who have fallen asleep in Christ have perished. If for this life only we have hoped in Christ, we are of all men most to be pitied. But in fact Christ has been raised from the dead, the first fruits of those who have fallen asleep.

1 CORINTHIAID 15. 20-26 a 35-58

Y gwir yw fod Crist wedi ei gyfodi oddi wrth y meirw, yn flaenffrwyth y rhai sydd wedi huno. Gan mai trwy ddyw y daeth marwolaeth, trwy ddyw hefyd y daeth atgyfodiad y meirw. Oherwydd fel y mae pawb yn marw yn Adda, felly hefyd y gwneir pawb yn fyw yng Nghrist. Ond pob un yn ei briod drefn: Crist y blaenffrwyth, ac yna, ar ei ddyfodiad ef, y rhai sy'n eiddo Crist. Yna daw'r diwedd, pan fydd Crist yn traddodi'r deyrnas i Dduw'r Tad, ar ôl iddo ddileu pob tywysogaeth, a phob awdurdod a gallu. Oherwydd y mae'n rhaid iddo ef ddal i deyrnasu nes iddo osod pob gelyn dan ei draed. Y gelyn olaf a ddileir yw angau.

Ond bydd rhywun yn dweud: "Pa fodd y mae'r meirw yn cael eu cyfodi? Â pha fath gorff y byddant yn dod?" Ddyn ynfyd, beth am yr had yr wyt ti yn ei hau? Ni roddir bywyd iddo heb iddo farw yn gyntaf. A'r hyn yr wyt yn ei hau, nid y corff a fydd ydyw, ond gronyn noeth, o wenith efallai, neu o ryw rawn arall. Ond Duw, yn ôl ei ewyllys ei hun, sydd yn rhoi corff iddo, i bob un o'r hadau ei gorff ei hun. Oherwydd nid yr un cnawd yw pob cnawd, ond un peth yw cnawd dynion, peth arall yw cnawd anifeiliaid, peth arall yw cnawd adar, a pheth arall yw cnawd pysgod. Y mae hefyd gyrff nefol a chyrff daearol, ond un peth yw gogoniant y rhai nefol, a pheth gwahanol yw gogoniant y rhai daearol. Un peth yw gogoniant yr haul, a pheth arall yw gogoniant y lloer, a pheth arall yw gogoniant y sêr. Yn wir, y mae rhagor rhwng seren a seren mewn gogoniant.

Felly hefyd y bydd, gyda golwg ar atgyfodiad y meirw. Heuir mewn llygredigaeth, cyfodir mewn anllygredigaeth. Heuir mewn gwaradwydd, cyfodir mewn gogoniant. Heuir mewn gwendid, cyfodir mewn nerth. Yn gorff anianol yr heuir ef, yn gorff ysbrydol y cyfodir ef. Os oes corff anianol, y mae hefyd gorff ysbrydol. Felly, yn wir, y mae'n ysgrifenedig: "Daeth y dyn cyntaf, Adda, yn fod byw." Ond daeth yr Adda diwethaf yn ysbryd sydd yn rhoi bywyd. Eithr nid yr ysbrydol sy'n dod gyntaf, ond yr anianol, ac yna'r ysbrydol. Y dyn cyntaf, o'r ddaear y mae, a llwch ydyw; ond yr ail ddyw, o'r nef y mae.

1 CORINTHIANS 15. 20-26 *and* 35-38

Christ has been raised from the dead, the first fruits of those who have fallen asleep. For as by a man came death, by a man has come also the resurrection of the dead. For as in Adam all die, so also in Christ shall all be made alive. But each in his own order: Christ the first fruits, then at his coming those who belong to Christ. Then comes the end, when he delivers the kingdom to God the Father after destroying every rule and every authority and power. For he must reign until he has put all his enemies under his feet. The last enemy to be destroyed is death.

But someone will ask, "How are the dead raised? With what kind of body do they come?" You foolish man! What you sow does not come to life unless it dies. And what you sow is not the body which is to be, but a bare kernel, perhaps of wheat or of some other grain. But God gives it a body as he has chosen, and to each kind of seed its own body. For not all flesh is alike, but there is one kind for men, another for animals, another for birds, and another for fish. There are celestial bodies and there are terrestrial bodies; but the glory of the celestial is one, and the glory of the terrestrial is another. There is one glory of the sun, and another glory of the moon, and another glory of the stars; for star differs from star in glory.

So it is with the resurrection of the dead. What is sown is perishable, what is raised is imperishable. It is sown in dishonour, it is raised in glory. It is sown in weakness, it is raised in power. It is sown a physical body, it is raised a spiritual body. If there is a physical body, there is also a spiritual body. Thus it is written, "The first man Adam became a living being"; the last Adam became a life-giving spirit. But it is not the spiritual which is first but the physical and then the spiritual. The first man was from the earth, a man of dust; the second man is from heaven. As was the man of dust, so are those who are of the dust; and as is the man of heaven, so are those who are of heaven. Just as we have borne the image of the man of dust, we shall also bear the image of the man of heaven. I tell you this, brethren: flesh

Y mae'r rhai sydd o'r llwch yn debyg i'r dyn o'r llwch, ac y mae'r rhai sydd o'r nef yn debyg i'r dyn o'r nef. Ac fel y bu delw'r dyn o'r llwch arnom, felly hefyd y bydd delw'r dyn o'r nef arnom.

Hyn yr wyf yn ei olygu, frodyr: ni all cig a gwaed etifeddu teyrnas Dduw, ac ni all llygredigaeth etifeddu anllygredigaeth. Clywch! Yr wyf yn mynegi dirgelwch i chwi: nid ydym i gyd i huno, ond yr ydym i gyd i gael ein newid, mewn eiliad, ar drawiad amrant, ar ganiad yr utgorn diwethaf. Oherwydd bydd yr utgorn yn seinio, y meirw yn cael eu cyfodi yn anllygredig, a ninnau'n cael ein newid. Oherwydd rhaid i'r llygradwy hwn wisgo anllygredigaeth, ac i'r marwol hwn wisgo anfarwoldeb. A phan fydd y llygradwy hwn wedi gwisgo anllygredigaeth, a'r marwol hwn wedi gwisgo anfarwoldeb, yna bydd y geiriau hyn sydd yn ysgrifenedig yn dod yn wir: "Llyncwyd angau mewn buddugoliaeth. O angau, lle mae dy fuddugoliaeth? O angau, lle mae dy golyn?" Colyn angau yw pechod, a grym pechod yw'r Gyfraith. Ond i Dduw y bo'r diolch, yr hwn sy'n rhoi'r fuddugoliaeth i ni trwy ein Harglwydd Iesu Grist. Felly, fy mrodyr annwyl, byddwch yn gadarn a diysgog, yn helaeth bob amser yng ngwaith yr Arglwydd, gan eich bod yn gwybod nad yw eich llafur yn yr Arglwydd yn ofer.

DATGUDDIAD 20. 11-13

Gwelais orsedd fawr wen a'r Un oedd yn eistedd arni, hwnnw y ffoesai'r ddaear a'r nef o'i wydd a gadael eu lle yn wag. Gwelais y meirw, y rhai mawr a'r rhai bach, yn sefyll o flaen yr orsedd; ac agorwyd llyfrau. Yna agorwyd llyfr arall, sef llyfr y bywyd; a barnwyd y meirw ar sail yr hyn oedd yn ysgrifenedig yn y llyfrau, yn ôl eu gweithredoedd. Ildiodd y môr y meirw oedd ynddo, ac ildiodd Marwolaeth a Thrigfan y Meirw y rhai oedd ynddynt hwy, ac fe'u barnwyd, pob un yn ôl ei weithredoedd.

and blood cannot inherit the kingdom of God, nor does the perishable inherit the imperishable.

Lo! I tell you a mystery. We shall not all sleep, but we shall all be changed, in a moment, in the twinkling of an eye, at the last trumpet. For the trumpet will sound, and the dead will be raised imperishable, and we shall be changed. For this perishable nature must put on the imperishable, and this mortal nature must put on immortality. When the perishable puts on the imperishable, and the mortal puts on immortality, then shall come to pass the saying that is written: "Death is swallowed up in victory." "O death, where is thy victory? O death, where is thy sting?" The sting of death is sin, and the power of sin is the law. But thanks be to God, who gives us the victory through our Lord Jesus Christ.

Therefore, my beloved brethren, be steadfast, immovable, always abounding in the work of the Lord, knowing that in the Lord your labour is not in vain.

REVELATION 20. 11-13

Then I saw a great white throne and him who sat upon it; from his presence earth and sky fled away, and no place was found for them. And I saw the dead, great and small, standing before the throne, and books were opened. Also another book was opened, which is the book of life. And the dead were judged by what was written in the books, by what they had done. And the sea gave up the dead in it, Death and Hades gave up the dead in them, and all were judged by what they had done.

ATODIAD

**Y GWASANAETH ANGLADD
ODDI MEWN I'R CYMUN BENDIGAID**

Appendix

**THE FUNERAL SERVICE
WITHIN THE HOLY EUCHARIST**

BRAWDDEGAU AR GYFERY TANGNEFEDD

Y Tangnefedd

Gellir darllen brawddeg o'r Ysgrythur:

Crist yw ein heddwch ni. Cymododd ni â Duw mewn un corff ar y Groes. Deuwn ynghyd yn ei enw a rhannwn ei dangnefedd.

Ni yw corff Crist. Mewn un Ysbryd y cawsom i gyd ein bedyddio i un corff. Gadewch inni, felly, geisio'r pethau sy'n arwain i heddwch, ac sy'n nerthu ein bywyd fel cymuned.

Y mae Crist, Tywysog tangnefedd, yn dymchwel y muriau sydd yn ein gwahanu oddi wrth ein gilydd. Galwodd Duw ni i fyw mewn tangnefedd.

Duw sydd wedi ein cymodi ni ag ef ei hun trwy Grist a rhoi i ni weinidogaeth y cymod.

Dywedodd Iesu, Dyma fy ngorchymyn: carwch eich gilydd fel y cerais i chwi.

Yr ydym ni'n gwybod ein bod wedi croesi o farwolaeth i fywyd, am ein bod yn caru'n brodyr a'n chwiorydd. Y mae'r sawl nad yw'n caru yn aros mewn marwolaeth.

Bydded eich cariad yn ddiragrith. Peidiwch â thalu drwg am ddrwg i neb. Os yw'n bosibl, ac os yw'n dibynnu arnoch chwi, daliwch mewn heddwch â phob un.

Tros y rhain i gyd gwisgwch gariad, sy'n rhwymyn perffeithrwydd. Bydded i dangnefedd Crist lywio ein penderfyniadau; i'r tangnefedd hwn y cawsom ein galw, yn un corff.

Dywedodd Iesu, Yr wyf yn gadael i chwi fy nhangnefedd; nid fel y mae'r byd yn rhoi yr wyf fi'n rhoi i chwi.

THE LITURGY OF THE SACRAMENT

The Peace

A sentence of Scripture may be read:

Christ is our peace. He has reconciled us to God in one body on the cross. We meet in his name and share his peace.

We are the body of Christ. In the one Spirit we were all baptized into one body. Let us pursue all that makes for peace and strengthens our common life.

Christ, the Prince of peace, breaks down the walls that divide us. God has called us to live in peace.

God has reconciled us to himself through Christ and given us the ministry of reconciliation.

Jesus said, This is my commandment: love one another as I have loved you.

We have crossed over from death to life; this we know, because we love our brothers and sisters. Anyone who does not love remains in the realm of death.

Love in all sincerity. Never pay back evil for evil. If possible, so far as it lies with you, live at peace with all.

To bind everything together and complete the whole there must be love. Let Christ's peace guide us in our decisions, the peace to which we were called as members of a single body.

Jesus said, Peace I bequeath to you; my own peace I give you; a peace the world cannot give, this is my gift to you.

Atodiad:

Y Gwasanaeth Angladd oddi mewn i'r Cymun Bendigaid

Gwyn eu byd y tangnefeddwyr, oherwydd cânt hwy eu galw yn blant i Dduw.

Bydd yr Arglwydd yn cyhoeddi heddwch i'w bobl ac i'w ffyddloniaid, ac i'r rhai uniawn o galon.

Yr Adfent

Hyn yw trugaredd calon ein Duw – fe ddaw â'r wawrddydd oddi uchod i'n plith, i lewyrchu ar y rhai sy'n eistedd yn nhywyllwch cysgod angau ac i gyfeirio ein traed i ffordd tangnefedd.

Bydded i Dduw tangnefedd eich gwneud yn gwbl sanctaidd, yn barod ar gyfer dyfodiad ein Harglwydd Iesu Grist.

Y Nadolig a'r Ystwyll

Gogoniant yn y goruchaf i Dduw, ac ar y ddaear tangnefedd i bawb y mae'n ymhyfrydu ynddynt.

Ein Gwaredwr Crist yw Tywysog Tangnefedd; ni bydd diwedd ar gynydd ei lywodraeth nac ar ei heddwch.

Y Garawys

Am hynny, oherwydd ein bod wedi ein cyfiawnhau trwy ffydd, y mae gennym feddiant ar heddwch â Duw trwy ein Harglwydd Iesu Grist.

Tymor y Dioddefaint

Ond yn awr, yng Nghrist Iesu, yr ydych chiwi, a fu unwaith ymhell, wedi eich dwyn yn agos trwy farw aberthol Crist.

Blessed are those who make peace; they shall be called
God's children.

God will speak peace to his people, to those who turn to
him in their hearts.

Advent

In the tender compassion of our God the dawn from
heaven will break upon us, to shine on those who live in
darkness, under the shadow of death, and to guide our feet
into the way of peace.

May the God of peace make you completely holy, ready for
the coming of our Lord Jesus Christ.

Nativity and Epiphany

Glory to God in the highest heaven, and on earth peace to
all in whom he delights.

Our Saviour Christ is the Prince of peace; of the increase
of his government and of peace there shall be no end.

Lent

Now that we have been justified through faith, we are at
peace with God through our Lord Jesus Christ.

Passiontide

Once we were far away from God, but now in union
with Christ Jesus we have been brought near through the
shedding of his blood.

Atodiad:

Y Gwasanaeth Angladd oddi mewn i'r Cymun Bendigaid

Y Pasg a'r Dyrchafael

Dywed Iesu, Yr wyf yn gadael i chwi dangnefedd; fy nhangnefedd yr wyf yn ei roi i chwi. Pe baech yn fy ngharu i, byddech yn llawenhau fy mod yn mynd at y Tad.

Y Pentecost

Y mae bod â'n bryd ar y cnawd yn farwolaeth, ond y mae bod â'n bryd ar yr Ysbryd yn fywyd a heddwch.

Ffrwyth yr Ysbryd yw cariad, llawenydd, tangnefedd, goddefgarwch, caredigrwydd, daioni, ffyddlondeb, addfwynder, hunan-ddisgyblaeth. Os yw ein bywyd yn yr Ysbryd, ynddo hefyd bydded ein buchedd.

Tymor y Deyrnas

Teyrnas Dduw yw cyfiawnder, tangnefedd a llawenydd yn yr Ysbryd Glân.

Saint

Cyd-ddinasyddion ydym â'r saint ac aelodau o deulu Duw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd a ddaeth a phregethu heddwch i'r rhai pell a heddwch hefyd i'r rhai agos.

Bedydd

Bydded i dangnefedd Crist lywodraethu yn eich calonnau; i hyn y cawsoch eich galw, yn un corff. Y mae cariad Duw eisoes wedi ei dywallt yn ein calonnau trwy'r Ysbryd Glân y mae ef wedi ei roi i ni.

Diolchgarwch

Tangnefedd yw meithrinfa cyfiawnder, a bydd tangnefeddwyr yn medi ei gynhaeaf.

Easter and Ascension

Jesus says, Peace I leave with you; my peace I give to you.
If you love me, rejoice because I am going to the Father.

Pentecost

The mind of the sinful nature is death. The mind controlled by the Spirit is life and peace.

The fruit of the Spirit is love, joy, peace, patience, kindness, goodness, faithfulness, gentleness and self-control. If we live by the Spirit let us also walk by the Spirit.

Kingdom

The kingdom of God is righteousness, peace and joy in the Holy Spirit.

Saints

We are all citizens with the saints and belong to the family of God, through Jesus Christ our Lord who came and preached peace to those who were far away and to those who were near.

Baptism

Let the peace of Christ rule in our hearts; to this peace we are called as members of one body. God's love has been poured into our hearts through the Holy Spirit he has given us.

Thanksgiving

Peace is the seed-bed of righteousness, and peacemakers will reap its harvest.

Atodiad:

Y Gwasanaeth Angladd oddi mewn i'r Cymun Bendigaid

Cenhadaeth

Dywedodd y Crist atgyfodedig, Tangnefedd i chwi! Fel y mae'r Tad wedi fy anfon i, yr wyf fi hefyd yn eich anfon chwi. Yna anadlodd arnynt a dweud: Derbyniwch yr Ysbryd Glân!

Undeb

Ymrowch i gadw, â rhwymyn tangnefedd, yr undod y mae'r Ysbryd yn ei roi.

FFURF AR GYFER CYSEGRIAD YCHWANEGOL

Dad nefol, gwranddo ar y weddi a'r diolchgarwch a offrymwn trwy Iesu Grist ein Harglwydd, a gymerodd fara (*a'r/y*) cwpan ac a ddywedodd: Hwn yw fy nghorff (*a hwn yw fy*) ngwaed. Cymerwn ninnau y bara (*a'r/y*) cwpan hwn a gweddïwn y bydd trwy dy Air a'th Ysbryd yn sacrament corff (*a*) gwaed Crist. **Amen.**

Mission

The risen Christ said, Peace be with you! As the Father sent me, so I send you. Then he breathed on them saying, Receive the Holy Spirit!

Unity

Be eager to maintain the unity of the Spirit in the bond of peace.

FORM FOR ADDITIONAL CONSECRATION

Holy Father, hear the prayer and thanksgiving which we offer through Jesus Christ our Lord, who took bread (*and*) the cup and said: This is my body (*and this is my*) blood. We also take this bread (*and*) wine and pray that by your Word and Spirit it may be for us the sacrament of the body (*and*) blood of Christ. **Amen.**

Rhan dau

**NODIADAU,
GWASANAETHAU YCHWANEGOL,
DEUNYDD YCHWANEGOL
A SAMPLAU O WASANAETHAU**

Part two

**NOTES, ADDITIONAL SERVICES,
ADDITIONAL CONTENT,
AND SAMPLE SERVICES**

I.

Nodiadau ar Y Gwasanaeth Angladd

1. Brawddegau

Gellir dweud brawddegau o'r Ysgrythur wrth ddod i mewn, ar ôl y Rhagarweiniad, neu mewn manau priodol eraill.

2. Derbyn yr Arch

Gellir derbyn yr arch i'r eglwys ar ddechrau'r gwasanaeth, neu'n gynt yn y dydd, neu ar y diwrnod cyn yr angladd. Gellir gosod Cannwyll y Pasg wrth yr arch, a gellir ei chario o flaen yr arch wrth fynd i mewn i'r eglwys. Gellir taenellu'r arch â dŵr wedi ei fendithio wrth fynd â hi i mewn. Gellir hefyd wneud hynny yn ystod y Cyflwyniant neu'r Traddodiant. Gall y teulu, cyfeillion neu aelodau o'r gynulleidfa osod gorchudd galar dros yr arch yn yr eglwys. Gellir gosod symbolau priodol o fywyd a ffydd yr ymadawedig ar yr arch neu'n agos ati cyn neu ar ddechrau'r gwasanaeth, neu ar ôl y weddi a'r emyn agoriadol. Ceir cyfnod o ddistawrwydd. Wrth daenellu, neu osod y gorchudd galar neu'r symbolau, gellir dweud y geiriau yn Adran VIII isod.

3. Ymatebion

Mae'r ymatebion cynulleidfaol yn ddewisol, ac eithrio pan fo'r gwasanaeth angladd yn digwydd yng nghyd-destun y Cymun Bendigaid.

4. Emynau, Salmau a Darlleniadau.

Awgrymir manau lle y gellir canu emyn, ond gellir gwneud hynny mewn unrhyw fan addas. Darperir detholiad o emynau ac anthemau yn Adran XV isod. Fel rheol, dylid dewis Salmau a Darlleniadau o blith y rhai sydd yn Rhan 1, neu yn Adran XIII isod. Fel rheol, dylid dewis salm. Gall fod ar ffurf fydryddol neu ar ffurf emyn neu gellir defnyddio cân ysgrythurol. Am Gantiglau gweler Adran XIV isod. Rhaid cynnwys darlleniad o'r Beibl bob amser. Gellir darllen testunau priodol heb fod o'r Beibl cyn y Deyrnged.

I.
Notes to The Funeral Service

1. Sentences

Sentences of Scripture may be used at the entry, after the Introduction, or at other suitable points.

2. Receiving the Coffin

The coffin may be received into the church at the beginning of the service, or earlier in the day, or on the day before the funeral. The Paschal Candle may stand near the coffin and may be carried in front of the coffin when it is brought into the church. The coffin may be sprinkled with holy water on entry. This may also occur at the Commendation or at the Committal. A pall may be placed over the coffin in church by family, friends or other members of the congregation. Appropriate symbols of the life and faith of the departed person may be placed on or near the coffin before or at the start of the service or after the opening prayer and hymn. Silence is kept. At the sprinkling, the placing of the pall or symbols, the words in Section VIII below may be used.

3. Responses

Except where the funeral service is used in the context of the Holy Eucharist, the congregational responses are optional.

4. Hymns, Psalms and Readings

Points are suggested at which hymns may be sung, but they may be used at any suitable place. A selection of hymns and anthems is provided in Section XV below. Psalms and Readings should normally be drawn from those set out in Part 1, or in Section XIII below. A psalm should normally be used. It may be in a metrical or hymn version or be replaced by a scriptural song. For Canticles see Section XIV below. There must always be one reading from the Bible. Appropriate non-biblical texts may be read before the Tribute.

5. Pregeth a Theyrnged

Prif bwrpas y Bregeth yw cyhoeddi Efengyl marwolaeth ac atgyfodiad Crist yng nghyd-destun marwolaeth yr ymadawedig ac fe ddylai gweinidog awdurdodedig ei phregethu.

Gellir traddodi teyrnged addas, yn fwyaf priodol ar ddechrau'r gwasanaeth. Gellir darllen testun cymwys heb fod o'r Beibl fel y barno'r gweinidog yn ddoeth.

6. Credo

Gellir dweud Credo awdurdodedig neu Ddatganiad awdurdodedig o'r Ffydd ar ôl y Bregeth.

7. Y Traddodiant

Defnyddir y Traddodiant yn y man lle bo'i angen, er enghraifft:

- (a) wrth gladdu corff mewn mynwent neu fynwent eglwys;
- (b) wrth gladdu llwch pan ddigwydd hynny ar yr un dydd â'r amlogsi neu drannoeth; mewn achos o'r fath, defnyddir yn yr amlogfa y weddi "os yw'r Traddodiant i ddilyn wrth Gladdu Llwch wedi Amlogsiad";
- (c) yn yr amlogfa pan nad yw claddu'r llwch i ddilyn yn union wedyn;
- (ch) wrth gladdu llwch wedi amlogsiad heb unrhyw wasanaeth ffurfiol;
- (d) pan gleddir y môr;
- (dd) pan osodir y corff neu'r llwch mewn claddgell, beddadail neu fedd brics; mewn achos o'r fath, gellir defnyddio'r geiriau hyn i'r Traddodiant: "Yr ydym wedi ymddiried ein *brawd/chwaer* i drugaredd Duw, ac yr ydym yn awr yn traddodi ei *gorff/chorff* i'w orffwysfan olaf". Darperir ffurfiau ar gyfer y Cyflwyniant a'r Traddodiant, ond gellir defnyddio ffurfiau awdurdodedig eraill pan fo galw.

8. Claddu Gweddillion

Dylid claddu gweddillion Cristnogion mewn tir cysegredig, ac eithrio pan gleddir y môr. Gan inni yn ein bedydd gael ein claddu gyda Christ, y mae'n addas fod claddedigaeth yn

5. Tribute and Sermon

The primary purpose of the Sermon, which should always be given by an authorised minister, is to proclaim the gospel of Christ's death and resurrection in the context of the death of the deceased.

A fitting tribute may be made, most appropriately at the beginning of the service. An apposite non-biblical text may be read at the discretion of the minister.

6. Creed

An authorized Creed or an authorized Affirmation of Faith may be said after the Sermon.

7. The Committal

The Committal is used at the point at which it is needed, for example:

- (a) at the burial of the body in a cemetery or churchyard;
- (b) at the interment of cremated remains when this follows on the same day or the day following cremation, in which case the prayer "if the Committal is to follow at the Burial of the Cremated Remains" is used at the crematorium;
- (c) at a crematorium when the interment of cremated remains is not to follow immediately;
- (d) at the interment of cremated remains when cremation has taken place without any formal service;
- (e) when burial takes place at sea;
- (f) when the body or the cremated remains are to be deposited in a vault, mausoleum or brick grave, when these words may be used at the Committal: "We have entrusted our *brother/sister* to God's mercy, and we now commit *his/her* body to its resting place." Forms of Commendation and Committal are provided, but when occasion demands other authorised forms may be used.

8. Cremated Remains

The mortal remains of Christians should be buried in consecrated ground, except where burial is at sea. It is appropriate that, as in baptism we were buried with Christ,

ein hatgoffa o'r atgyfodiad yr ydym yn ei rannu ag ef. Mae claddu'r gweddillion yn sicrhau ffordd barchus o ymadael â'r corff ac, o'i osod mewn cyd-destun Cristnogol â gweddïau addas, rhydd gynhaliaeth fugeiliol i'r teulu a lle ar gyfer gweddïo a choffáu yn y broses hir o alaru.

Ni ddylai Clerig na Darlennydd yn yr Eglwys yng Nghymru gymryd rhan mewn gwasgaru gweddillion, ac ni ddylai Clerig ganiatáu gwasgaru gweddillion oddi mewn i unrhyw fynwent yn ei ofal.

9. Y Gwasanaeth Engladd oddi mewn i'r Cymun Bendigaid

Y mae'r Nodiadau ar y Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid a'r Nodiadau ar y Gwasanaeth Engladd yr un mor berthnasol â'i gilydd i'r gwasanaeth hwn. Awgrymir testunau mewn gwahanol fannau, ond gellir defnyddio testunau eraill. Yn Litwrgi'r Gair dylid bod un neu ddau ddarlleniad o'r Beibl a darlleniad o'r Efengyl yn dilyn.

II.

Gwasanaeth yn y Cartref Cyn yr Engladd

Gellir canu emynau lle bo'n briodol.

Paratoad

Yn ein galar y mae'r Arglwydd yn ein plith ac yn ein cysuro â'i air:

Gwyn eu byd y rhai sy'n galaru, oherwydd cânt hwy eu cysuro.

Mathew 5. 4

Bendigedig fyddo Duw a Thad ein Harglwydd Iesu Grist, y Tad sy'n trugarhau a'r Duw sy'n rhoi pob diddanwch. Y mae'n ein diddanu ym mhob gorthrymder, er mwyn i ninnau, trwy'r diddanwch a gawn ganddo ef, allu diddanu'r rhai sydd dan bob math o orthrymder.

2 Corinthiaid 1. 3-4

so burial reminds us of the resurrection we share with Him. Burial of mortal remains ensures that the body is disposed of with reverence; and, placed in a Christian context with appropriate prayers, such explicit disposal provides pastoral support to a family and a place for prayer and memories in the ongoing bereavement process.

No Cleric or Reader of the Church in Wales may take part in the scattering of mortal remains, and neither may any Cleric permit mortal remains to be scattered in any churchyard under his or her control.

9. The Funeral Service within The Holy Eucharist

The Notes to the Order for the Holy Eucharist, as well as the Notes to the Funeral Service, apply equally to this service. Texts are suggested at different points, but other suitable texts may be used. In the Liturgy of the Word, there should be a Gospel reading, preceded by either one or two other readings from the Bible.

II.

A Service at Home Before the Funeral

Hymns may be sung at appropriate points.

Preparation

In our grief, the Lord is in our midst and consoles us with his word:

Blessed are those who mourn, for they shall be comforted.

Matthew 5. 4

Blessed be God, the Father of our Lord Jesus Christ, the Father of mercies and the God of all consolation. He comforts us in all our afflictions and thus enables us to comfort those who grieve with the same consolation we have received from him.

2 Corinthians 1. 3-4

Nid ydym i gyd i huno, ond yr ydym i gyd i gael ein newid.
Oherwydd bydd yr utgorn yn seinio, y meirw'n cael
eu cyfodi yn anllygredig, a ninnau'n cael ein newid.
Oherwydd rhaid i'r llygradwy hwn wisgo anllygredigaeth,
a'r marwol hwn wisgo anfarwoldeb.
Nid ydym i gyd i huno, ond yr ydym i gyd i gael ein newid.
cf 1 Corinthiaid 15. 51-53

*Gellir defnyddio'r darlenniadau hyn neu ddarlenniadau addas eraill:
1 Thesalonicaid 4. 13-15
Salm 121
Ioan 11. 21-25*

Gweddïau

O Dduw, rhoddaist ynom anadl einioes
ac, wrth i ti ei gymryd ymaith,
byddwn yn marw yn dy freichiau.
Yn ein galar a'n braw
cynnal a chysura ni;
cofleidia ni â'th gariad,
dyro inni obaith yn ein dryswch
a gras i ildio i fywyd newydd;
trwy Iesu Grist. **Amen.**

Gall y gweddïau hyn neu weddïau eraill ddilyn:

Dad nefol,
ti yw ein noddfa a'n nerth.
Cynorthwya a chysura ni heddiw:
cryfha ein ffydd, dilea ein hofnau, adnewyddda ein gobaith.
Arweinied yr Ysbryd Glân ni o dywyllwch ein galar
i oleuni dy bresenoldeb;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Dduw pob diddanwch,
yn dy gariad a'th drugaredd diderfyn
yr wyt yn troi tywyllwch marwolaeth yn wawr bywyd newydd.

We shall not all die, but we shall be changed.

The trumpet shall sound and the dead will rise immortal, and we shall be changed. The perishable must be clothed with the imperishable, and the mortal must be clothed with immortality.

We shall not all die, but we shall be changed.

1 Corinthians 15. 51-53

These or other appropriate readings may be used:

1 Thessalonians 4. 13-15

Psalm 121

John 11. 21-25

Prayers

God, who brought us to birth,
and in whose arms we die,
in our grief hold and comfort us:
embrace us with your love,
give us hope in our confusion
and grace to let go into new life;
through Jesus Christ. **Amen.**

These or other prayers may follow:

Heavenly Father,
you are our refuge and strength.
Help and comfort us today:
increase our faith, dispel our fears, revive our hope.
May the Holy Spirit lift us from the darkness of our grief
to the light of your presence;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

God of all consolation,
in your unending love and mercy
you turn the darkness of death into the dawn of new life.

Trwy farw drosom gorchfygodd dy Fab farwolaeth
a thrwy gyfodi drachefn adferodd inni fywyd tragwyddol.
Bydded inni felly fynd rhagom yn eiddgar i gwrdd â'n
Hiachawdwr
ac, wedi ein bywyd ar y ddaear,
ein haduno â'n holl frodyr a'n chworiorydd yn dy deyrnas
dragwyddol,
lle y sychir ymaith bob deigryn
ac y gwneir pob peth yn newydd;
trwy Iesu Grist ein Gwarddwr. **Amen.**

Dduw cariadus,
galluoga ni i glywed y newyddion da
am drechu angau ac adnewyddu bywyd:
fel, a ninnau'n wynebu dirgelwch marwolaeth,
y cawn gipolwg ar oleuni tragwyddoldeb;
trwy Grist ein Hiachawdwr atgyfodedig. **Amen.**

Diweddglo

Iddo ef, sydd â'r gallu ganddo i'ch cadw rhag syrthio,
a'ch gosod yn ddi-fai a gorfoleddus gerbron ei ogoniant,
iddo ef, yr unig Dduw, ein Gwarddwr,
trwy Iesu Grist ein Harglwydd,
y byddo gogoniant a mawrhydi,
gallu ac awdurdod,
cyn yr oesoedd,
ac yn awr, a byth bythoedd. **Amen.**

cf: fwdas 24-25

III.

Derbyn yr Arch i'r Eglwys Cyn yr Angladd

*Gellir derbyn yr arch i'r eglwys ar ddechrau'r Gwasanaeth
Angladd, neu'n gynt yn y dydd, neu ar y diwrnod cyn yr angladd.
Dylid gosod Cannwyll y Pasg wrth ben uchaf yr arch.*

Your Son, by dying for us, conquered death
and, by rising again, restored to us eternal life.
May we then go forward eagerly to meet our Redeemer
and, after our life on earth,
be reunited with all our brothers and sisters in your eternal
Kingdom,
where every tear is wiped away
and all things are made new;
through Jesus Christ our Saviour. **Amen.**

Loving God,
enable us to hear the good news of death overcome
and life renewed:
that, as we face the mystery of death,
we may glimpse the light of eternity;
through Christ our risen Saviour. **Amen.**

Conclusion

To him who is able to keep you from falling and to present
you before his glorious presence without fault and with
great joy - to the only God our Saviour
be glory, majesty,
power and authority,
through Jesus Christ our Lord,
before all ages,
now and for evermore. **Amen.**

cf: Jude 24-25

III.

Receiving the Coffin at Church Before the Funeral

*The coffin may be received into the church at the beginning of
the Funeral Service, or earlier in the day, or on the day before the
Funeral. The Paschal Candle should stand near the head of the coffin.*

Derbyn yr Arch

Y mae'r gweinidog yn derbyn yr arch wrth ddrws yr eglwys ac yn dweud:

Derbyniwn gorff ein *brawd/chwaer E.* gan ymddiried yn Nuw, rhoddwr bywyd, a gyfododd yr Arglwydd Iesu o blith y meirw.

Gellir taenellu'r arch â dŵr a fendithiwyd, a dweud y geiriau hyn:

Âr dŵr hwn dygwn i gof fedydd *E.* Fel yr aeth Crist trwy ddyfroedd dyfnion marwolaeth er ein mwyn, felly dyged ni i gyflawnder bywyd yr atgyfodiad gyda *E.* a phawb a waredwyd.

neu

Caniatâ, O Arglwydd, i ni a fedyddiwyd i farwolaeth dy Fab ein Hiachawdwr Iesu Grist, farwhau'n wastad ein dymuniadau llygredig, a chael ein claddu gydag ef; a, thrwy'r bedd a phorth angau, yr awn rhagom i'n hatgyfodiad llawen; trwy ei haeddiannau ef, a fu farw, ac a gladdwyd, ac a gyfododd drachefn er ein mwyn, dy Fab Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Gellir defnyddio'r brawddegau a ganlyn, neu frawddegau addas eraill o'r Ysgrythur.

Gall y gweinidog ychwanegu 'Alelwia' at unrhyw un o'r brawddegau hyn.

Ioan 11. 25, 26

Rhufeiniaid 8. 38, 39

1Thesalonïaid 4. 14, 17b, 18

1Timotheus 6. 7; Job 1. 21b

Galarnad 3. 22, 23

Mathew 5. 4

Ioan 3. 16

Receiving the Coffin

The minister meets the coffin at the door of the church and says:

We receive the body of our *brother/sister N.* with confidence in God, the giver of life, who raised the Lord Jesus from the dead.

The coffin may be sprinkled with holy water, and these words may be used:

With this water we call to mind *N.*'s baptism. As Christ went through the deep waters of death for us, so may he bring us to the fullness of resurrection life with *N.* and all the redeemed.

or

Grant, Lord, that we who are baptized into the death of your Son our Saviour Jesus Christ may continually put to death our evil desires and be buried with him; and that through the grave and gate of death we may pass to our joyful resurrection; through his merits, who died and was buried and rose again for us, your Son Jesus Christ our Lord. **Amen.**

These or other suitable sentences of scripture may be used.

The minister may add 'Alleluia' to any of these sentences.

John 11. 25, 26

Romans 8. 38, 39

1 Thessalonians 4. 14, 17b, 18

1 Timothy 6. 7; Job 1. 21b

Lamentations 3. 22, 23

Matthew 5. 4

John 3. 16

Rhan dau: Nodiadau, gwasanaethau ychwanegol, deunydd ychwanegol a samplau o wasanaethau

Pan fo'r arch yn ei lle, y mae'r gweinidog yn gweddiö gan ddweud y geiriau a ganlyn neu eiriau addas eraill:

Dduw ein Tad,

trwy gyfodi Crist dy Fab dinistriaist rym marwolaeth
ac agor inni'r ffordd i fywyd tragwyddol.

A ninnau'n cofio ger dy fron ein *brawd/chwaer E.*,
gofynnwn am dy gymorth i bawb a ddaw ynghyd i'w *goffáu/
choffáu*.

Dyro inni sicrwydd o'th bresenoldeb a'th ras, trwy'r Ysbryd
a roddest inni yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

*Gall aelodau o'r teulu, cyfeillion neu aelodau o'r gymulleidfa osod
gorchudd galar dros yr arch, a gellir dweud y geiriau hyn:*

Yr ydym eisoes yn blant Duw, ond nid amlygwyd eto beth
a fyddwn.

Yr ydym yn gwybod, pan fydd Crist yn ymddangos, y
byddwn yn debyg iddo, oherwydd cawn ei weld ef fel y mae.

neu

Ar Fynydd Seion fe ddifa Duw y gorchudd o alar
a daenwyd dros yr holl bobloedd.

Llyncir angau mewn buddugoliaeth a sychir ymaith y
dagrau oddi ar bob wyneb.

Gellir gosod Beibl ar yr arch, a gellir dweud y geiriau hyn:

O Arglwydd Iesu Grist,

dwg dy air bywiol ac anfarwol ni i enedigaeth newydd.

Yn y Beibl datgenir dy addewidion tragwyddol i ni ac i *E.*

Gellir gosod croes ar yr arch, a gellir dweud y geiriau hyn:

O Arglwydd Iesu Grist,

o gariad at *E.* ac at bob un ohonom dygaist ein pechodau
ar y groes.

When the coffin is in place, the minister prays using these or other suitable words:

God our Father,

by raising Christ your Son you destroyed the power of death and opened for us the way to eternal life.

As we remember before you our *brother/sister N.*,

we ask your help for all who shall gather in *his/her* memory.

Grant us the assurance of your presence and grace,

by the Spirit you have given us through Jesus Christ our

Lord. **Amen.**

A pall may be placed over the coffin by family, friends or other members of the congregation and these words may be used:

We are already God's children, but what we shall be has not yet been revealed.

Yet we know that when Christ appears we shall be like him, for we shall see him as he is.

or

On Mount Zion the Lord will remove the pall of sorrow hanging over all nations.

He will destroy death for ever. He will wipe away the tears from every face.

A Bible may be placed on the coffin, with these words:

Lord Jesus Christ,

your living and imperishable word brings us to new birth.

Your eternal promises to us and to *N.* are proclaimed in the Bible.

A cross may be placed on the coffin, with these words:

Lord Jesus Christ,

for love of *N.* and each one of us you bore our sins on the cross.

Darlleniadau a Gweddïau

Dad nefol,
fe'n gwnaethost nid i dywyllwch a marwolaeth,
ond i fyw gyda thi am byth.
Hebot ti nid oes gennym ddim i obeithio amdano;
gyda thi, nid oes gennym ddim i'w ofni.
Llefara wrthym yn awr eiriau dy fywyd tragwyddol.
Cyfod ni o boen meddwl ac euogrwydd
i oleuni a thangnefedd dy bresenoldeb,
a gosod ogoniant dy gariad o'n blaen;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Gellir darllen Ioan 14. 1-6 neu ddarlleniadau addas eraill, ynghyd â salmau a gweddïau; hefyd gellir cael cyfnod o ddistawrwydd.

Hollalluog Dduw,
yr wyt yn caru pob peth a wnaethost ac yn ein barnu â
thrugaredd a chyfiawnder diderfyn.
Llawenhawn yn dy addewidion o faddeuant a thangnefedd
i bawb sy'n dy garu.
Yn dy drugaredd tro nos marwolaeth yn wawrddydd bywyd
newydd a galar ein gwahanu yn llawenydd y nefoedd;
trwy ein Hiachawdwr Iesu Grist, a fu farw ac a gyfododd
drachefn ac sy'n byw byth bythoedd. **Amen.**

Gweddï i Gloi

Dywed y gweinidog un neu ragor o'r gweddïau hyn:

Bu farw *E.* yn nhangnefedd Crist.
Wrth inni adael ei *gorff/chorff* yma, ymddiriedwn *ef/hi*,
mewn gobaith a ffydd yn y bywyd tragwyddol,
i gariad a thrugaredd ein Tad,
ac amgylchwn *ef/hi* â'n cariad a'n gweddïau.
(Yn ei *fedydd/bedydd*, fe'i gwnaed trwy fabwysiad yn
blentyn Duw.)
(Yn y Cymun, fe'i cynhaliwyd ac fe'i porthwyd. Y mae

Readings and Prayers

Heavenly Father,
you have not made us for darkness and death,
but for life with you for ever.
Without you we have nothing to hope for;
with you we have nothing to fear.
Speak to us now your words of eternal life.
Lift us from the darkness of our grief
to the light and peace of your presence,
and set the glory of your love before us;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

John 14. 1-6 or other appropriate readings may be read, with psalms and prayers and silence.

Almighty God,
you love everything you have made and judge us with
infinite mercy and justice.
We rejoice in your promises of pardon, joy and peace to all
those who love you.
In your mercy turn the darkness of death into the dawn of
new life and the sorrow of parting into the joy of heaven;
through our Saviour Jesus Christ, who died, who rose
again, and lives for evermore. **Amen.**

Closing Prayer

The minister uses one or more of these prayers:

N. has died in the peace of Christ.
As we leave *his/her* body here, we entrust *him/her*,
with faith and hope in everlasting life,
to the love and mercy of our Father
and surround *him/her* with our love and prayer.

(In baptism, *he/she* was made by adoption a child of
God.)

(At the eucharist, *he/she* was sustained and fed. God

Duw yn awr yn ei groesawu/chroesawu i'w fwrdd yn y
nefoedd i rannu bywyd tragwyddol â'i holl saint.)

Dduw pob diddanwch,
torrodd dy Fab Iesu Grist i wylu
wrth fedd Lasarus ei ffrind.
Edrych yn drugarog ar dy blant yn eu colled;
dyro i galonnau gofidus oleuni gobaith
a chryfha ynom ddawn ffydd
yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Yr Arglwydd Dduw hollalluog yw ein Tad:
y mae'n ein caru ac yn gofalu'n dyner amdanom.
Yr Arglwydd Iesu Grist yw ein Gwarddwr:
fe'n prynodd ac fe'n hamddiffyn hyd y diwedd.
Y mae'r Arglwydd, yr Ysbryd Glân, yn ein plith:
bydd yn ein harwain yn ffordd sanctaidd Duw.

I Dduw Hollalluog, Tad, Mab ac Ysbryd Glân:
y byddo'r moliant a'r gogoniant yn awr a hyd byth. **Amen.**

Gall y gwasanaeth ddiweddu â chyfnod o ddistawrwydd.

IV. Gwylfa Angladd

*Gall yr wylfa fod yn rhan o wasanaeth yn yr eglwys cyn yr
Angladd, neu'n wasanaeth ar wahân. Gall fod yn yr eglwys, yn y
cartref, neu mewn man addas arall, megis capel ysberty. Gellir hefyd
ei harfer gydag aelodau o'r teulu neu gyfeillion agos na allant,
oherwydd gwaeledd neu resymau o'r fath, ddod i'r Angladd. Os
yw'r wylfa yn rhan o wasanaeth arall, gellir hepgor y DodYnghyd
a'r Diweddglô.*

now welcomes *him/her* to his table in heaven to share in eternal life with all the saints.)

God of all consolation,
your Son Jesus Christ was moved to tears at the grave of Lazarus his friend.

Look with compassion on your children in their loss;
give to troubled hearts the light of hope
and strengthen in us the gift of faith,
in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

The Lord God almighty is our Father:
he loves us and tenderly cares for us.
The Lord Jesus Christ is our Saviour:
he has redeemed us and will defend us to the end.
The Lord, the Holy Spirit is among us:
he will lead us in God's holy way.

To God almighty, Father, Son, and Holy Spirit:
be praise and glory, today and for ever. **Amen.**

The service may end with a time of silence.

IV. A Funeral Vigil

The vigil may take place as part of a service at church before the Funeral, or it may be a separate service. It may take place in church, at home or in another suitable place, such as a hospital chapel. It may also be used for close family members or friends who, because of infirmity or other similar reasons, are unable to be present at the Funeral. The Gathering and the Ending may be omitted if the vigil is part of another service.

Y Dod Ynghyd

Arglwydd, agor ein gwefusau:
a'n genau a fynega dy foliant.

Bendigedig wyt ti, Dduw trugaredd a chariad,
bugail ac amddiffynnydd dy bobl alarus,
eu dechrau a'u diwedd.

Arwain ni i fan lle y mae tangnefedd ac adfywhad;
tywys ni at ffynhonnau'r dyfroedd bywiol;
sych ymaith bob deigryn o'n llygaid
a dwg ni i'r nefoedd

lle nad oes marw mwyach, na galar, nac wylo, na phoen
yn dy bresenoldeb di,

Dad, Mab ac Ysbryd Glân:

Bendigedig fyddo Duw am byth.

Iesu Grist ddoe a heddiw,
y dechrau a'r diwedd,
yr Alfa a'r Omega;
iddo ef y perthyn yr holl amseroedd a'r oesoedd;
iddo ef y bo'r gogoniant a'r gallu
ym mhob oes ac am byth. **Amen.**

Os goleurir canhwyllau:

Bydded i oleuni Crist, yr hwn sy'n cyfodi mewn gogoniant,
ymlid pob tywyllwch o'n calonnau a'n meddyliau.

The Gathering

O Lord, open our lips:

and our mouth shall proclaim your praise.

Blessed are you, God of compassion and mercy,
Shepherd and Protector of your grieving people,
their beginning and their ending.

Lead us to a place of peace and refreshment;

guide us to springs of life-giving water;

wipe away the tears from our eyes

and bring us to heaven

where there is no more death,

no more grief or crying or pain

in your presence, Father, Son and Holy Spirit:

blessed be God for ever.

Christ yesterday and today,

the beginning and the end,

Alpha and Omega;

all time belongs to him, and all ages;

to him be glory and power,

through every age and for ever. **Amen.**

If candles are to be lit:

May the light of Christ, rising in glory,

banish all darkness from our hearts and minds.

Darlleniad neu Ddarlleniadau Addas

Y mae awgrymiadau yn dilyn.

Sicrwydd a Diddanzwch:

Eseia 61. 1-3: Cysuro pawb sy'n galaru.

Salm 139

Salm-weddi:

Arglwydd,
ti sydd wedi ein creu a'n llunio,
yr wyt wedi ein chwilio a'n hadnabod,
yr wyt bob amser gyda ni mewn goleuni a thywyllwch:
cynorthwya ni i adnabod dy bresenoldeb yn y bywyd hwn
ac, yn y bywyd a ddaw, i barhau i fod gyda thi,
lle'r wyt yn fyw ac yn teyrnasu,
yn Dduw am byth. **Amen.**

1 Pedr 1. 3-9: Ganwyd ni o'r newydd i obaith bywiol.

Cantigl: Cân Plant Duw

Ioan 14. 1-6: Yn nhŷ fy Nhad y mae llawer o drigfannau.

Ffyddlondeb Duw:

Eseia 53.1-10: Y gwas dioddefus.

Salm: 116. 1-8 (9-17)

Salm-weddi:

Arglwydd bywyd,
rhodiwn drwy dragwyddoldeb yn dy bresenoldeb.
Arglwydd marwolaeth, galwn arnat yn ein gofid a'n galar:
ac yr wyt ti yn ein clywed a'n hachub.
Gwylia drosom wrth inni alaru am dy *was/wasanaethferch*,
sy'n werthfawr werthfawr yn dy olwg,
a chadw ni'n ffyddlon i ti. **Amen.**

A Suitable Reading or Readings

Suggestions follow.

Assurance and Comfort:

Isaiah 61. 1-3: To comfort all who mourn.

Psalm 139

Psalm Prayer:

Lord,
you created and fashioned us,
you know us and search us out,
you abide with us through light and dark:
help us to know your presence in this life
and, in the life to come, still to be with you;
where you are alive and reign,
God, for ever and ever. **Amen.**

1 Peter 1. 3-9: We have been born anew to a living hope.

Canticle: A Song of God's Children.

John 14. 1-6: In my Father's house are many rooms.

The Faithfulness of God:

Isaiah 53. 1-10: The suffering servant.

Psalm: 116. 1-8 (9-17)

Psalm Prayer:

Lord of life,
we walk through eternity in your presence.
Lord of death, we call to you in grief and sorrow:
You hear and rescue us.
Watch over us as we mourn the death of your servant,
precious in your sight,
and keep us faithful to you. **Amen.**

Rhan dau: Nodiadau, gwasanaethau ychwanegol, deunydd ychwanegol a samplau o wasanaethau

Rhufeiniaid 8. 31-diwedd:

Ni all dim ein gwahanu oddi wrth gariad Crist.

Datguddiad 21. 1-7:

Wele, yr wyf yn gwneud pob peth yn newydd.

Cantigl: Cân y Rhai a Gyfiawnhawyd.

Ioan 6. 35-40 (53-58):

Bydd pob un y mae'r Tad yn ei roi i mi yn dod ataf fi

Gobaith am y Nefoedd:

Doethineb Solomon 3. 1-5, 9:

Y mae eneidiau'r cyfiawn yn llaw Duw

Salm: 25.1-9.

Salm-weddi:

Dduw ein hiachawdwriaeth,
yn ein galar dyrchafwn ein calonnau atat ti
a rhoddwn ein ffydd ynot ti.
Tosturia wrthym, maddau inni,
a châr ni hyd dragwyddoldeb,
dysg ni a thywys ni ar y ffordd sydd o'n blaen
yng Nghrist Iesu ein Harglwydd. **Amen.**

Rhufeiniaid 8. 18-25 (26-30): Y gogoniant sydd i ddod.

Datguddiad 21. 22-diwedd; 22. 3b-5:

Yr Arglwydd Dduw fydd eu goleuni.

Cantigl: Cân o Ffydd.

Ioan 14. 1-6: Yn nhŷ fy Nhad y mae llawer o drigfannau.

Romans 8. 31-end:

Nothing can separate us from the love of Christ.

Revelation 21. 1-7:

Behold I make all things new.

Canticle: A Song of the Justified.

John 6. 35-40 (53-58):

All that the Father gives me will come to me.

The Hope of Heaven:

Wisdom 3. 1-5, 9:

The souls of the righteous are in the hand of God.

Psalm: 25.1-9

Psalm Prayer:

God of our salvation,

in our sorrow we lift our hearts to you

and put our faith in you.

Have compassion on us,

forgive us, and love us to eternity,

as you guide and teach us in the way that lies ahead

in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Romans 8. 18-25 (26-30): The future glory.

Revelation 21. 22-end; 22. 3b-5:

The Lord God will be their light.

Canticle: A Song of Faith.

John 14. 1-6: In my Father's house are many rooms.

Y Pasg:

Job 19. 23-27: Gwn fod fy Amddiffynnwr yn fyw.

Salm: 32

Salm-weddi:

Arglwydd, ein cysgod mewn cyfyngder,
dygi ein heuogrwydd i gof.
Y mae dy law yn drwm arnom;
sychwyd ein nerth
ac yr ydym yn cydnabod yn agored ein heuogrwydd.
Amgylcha ni â'th drugaredd.
Dysg ni i ymddiried ynot, a dwg ni yn y diwedd
i lawenhau yn dy bresenoldeb am byth. **Amen.**

2 Timotheus 2. 8-13:

Os buom farw gydag ef, byddwn fyw hefyd gydag ef.

Cantigl: Cân y Rhai a Brynwyd.

Ioan 11. 17-27: Myfi yw'r atgyfodiad a'r bywyd.

Yr Adfent:

Daniel 12. 1-3 (5-9):

Pob un yr ysgrifennwyd ei enw yn y llyfr.

Salm: 27

Salm-weddi:

O Dduw ein hamddiffynnwr,
dyro inni oleuni gwirionedd a doethineb
fel y gosodwn ein holl obaith yn ddiysgog arnat ti
a'th Fab, Iesu Grist. **Amen.**

Cantigl: Cân Manasse

Mathew 25. 31-diwedd: Y farn olaf

Easter:

Job 19. 23-27: I know that my Redeemer lives.

Psalm: 32

Psalm Prayer:

Lord, our hiding place in times of trouble,
you bring our guilt to mind.
Your hand seems heavy, our tongues dry up
And we openly confess our guilt.
Embrace us with your mercy;
Teach us to trust you,
and bring us at the last to rejoice in your presence
for ever and ever. **Amen.**

2 Timothy 2. 8-13:

If we have died with him, we shall also live with him.

Canticle: A Song of the Redeemed.

John 11. 17-27: I am the resurrection and the life.

Advent:

Daniel 12. 1-3 (5-9):

Everyone whose name shall be found written in the book.

Psalm: 27

Psalm Prayer:

O God our defender,
give us the light of truth and wisdom
that all our hope may be fixed on you,
and on your Son, Jesus the Christ. **Amen.**

Canticle: The Song of Manasseh.

Matthew 25. 31-end: The final judgement.

Marwolaeth Annisgwyl:

Doethineb Solomon 4. 8-11, 13-15:
Nid hirhoedledd sy'n rhoi ei werth i henaint.

Salm 6

Salm-weddi:

O Arglwydd, pylodd ein llygaid gan ofid;
gwyddost ein bod wedi diffygio gan ein cwynfan.
A ninnau, yng ngwacter tywyll y nos
yn cofio am ein marwolaeth
trugarha wrthym ac iachâ ni;
maddau inni a dwg ymaith ein hofn
trwy farwolaeth ac atgyfodiad Iesu dy Fab. **Amen.**

2 Corinthiaid 4. 7-15:
Dygnwn yn ein corff farwolaeth Iesu.

Cantigl: Nunc Dimittis (Cân Simeon).

Luc 12. 35-40: Dyfodiad Mab y Dyn.

Plentyn:

2 Samuel 12. 16-23: Marw mab Dafydd.

Salm 38. 9-diwedd

Salm-weddi:

Arglwydd, trugarha wrth y sawl
sy'n galaru ar hyd y dydd,
wedi eu llethu gan faich o ofid, eu nerth yn pallu,
a'u cyfeillion a'u cymdogion wedi cilio.
Gwyddost am ein holl ocheneidio a'n dyheu:
bydd yn agos atom a dysg i ni obeithio ynot ti;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

An Unexpected Death:

Wisdom 4. 8-11, 13-15:
Age is not length of time.

Psalm 6

Psalm Prayer:

Our eyes, Lord, are wasted with grief;
you know we are weary with groaning.
As we remember our death in the dark emptiness
of the night,
have mercy on us and heal us;
forgive us, and take away our fear
through the dying and rising of Jesus your Son. **Amen.**

2 Corinthians 4. 7-15:

We carry in our mortal bodies the death of Jesus.

Canticle: Nunc Dimittis (The Song of Simeon).

Luke 12. 35-40: The coming of the Son of Man.

A Child:

2 Samuel 12. 16-23: David's son dies.

Psalm 38. 9-end

Psalm Prayer:

Lord, have mercy on those who go about mourning all the
day long,
who feel numb and crushed
and are filled with the pain of grief,
whose strength has given up, and whose friends and
neighbours are distant.
You know all our sighing and longings:
be near to us and teach us to fix our hope on you alone;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Rhan dau: Nodiadau, gwasanaethau ychwanegol, deunydd ychwanegol a samplau o wasanaethau

Doethineb Solomon: 4. 8-11, 13-15:
Nid hirhoedledd sy'n rhoi ei werth i henaint.

Cantigl: Cân Sant Anselm.

Luc 12. 35-40: Dyfodiad Mab y Dyn.

Gweddï i Gloi

Dywed y gweinidog y geiriau hyn neu ddiweddglo addas arall:

Yr Arglwydd Dduw hollalluog yw ein Tad:
y mae'n ein caru ac yn gofalu'n dynner amdanom.
Yr Arglwydd Iesu Grist yw ein Gwardwr:
fe'n prynodd a bydd yn ein hamddiffyn hyd y diwedd.
Y mae'r Arglwydd, yr Ysbryd Glân, yn ein plith:
bydd yn ein harwain yn ffordd sanctaidd Duw.

I Dduw Hollalluog, Tad, Mab ac Ysbryd Glân:
y byddo'r moliant a'r gogoniant yn awr a hyd byth. **Amen.**

V.

Ar Fore'r Angladd

Bwriedir i'r gwasanaeth hwn gynnig ysbaid i gofio cyn mynd i'r Angladd. Gall cyfaill, aelod o'r teulu neu weinidog ei arwain.

Paratoad

Wrth inni gychwyn ar ein taith heddiw, gweddiwn am bresenoldeb Crist, a aeth y ffordd hon o'n blaen.

Wisdom 4. 8-11, 13-15:
Age is not length of time.

Canticle: A Song of St. Anselm.

Luke 12. 35-40: The coming of the Son of Man.

Closing Prayer

The minister says this or another suitable ending:

The Lord God almighty is our Father:
he loves us and tenderly cares for us.
The Lord Jesus Christ is our Saviour:
he has redeemed us and will defend us to the end.
The Lord, the Holy Spirit is among us:
he will lead us in God's holy way.

To God almighty, Father, Son, and Holy Spirit:
be praise and glory, today and for ever. **Amen.**

V.

On the Morning of the Funeral

This brief form of service is intended to provide a short time of recollection some time before going to the Funeral. It may be led by a friend, family member or the minister.

Preparation

As we set out on our journey today, we pray for the presence of Christ, who has gone this way before us.

Arglwydd Iesu, dangosaist inni'r ffordd at y Tad:

Arglwydd, trugarha.

Arglwydd Iesu, y mae dy air yn llewyrch i'n llwybr:

Crist, trugarha.

Arglwydd Iesu, ti yw'r bugail da sydd yn ein tywys i fywyd
tragwyddol:

Arglwydd, trugarha.

Y Gair

Nid oes terfyn ar gariad yr Arglwydd, ac yn sicr ni phalla ei
dosturiaethau. Y maent yn newydd bob bore, a mawr yw dy
ffyddlondeb.

Dywedais, "Yr Arglwydd yw fy rhan, am hynny disgwyliaf
wrtho." Da yw'r Arglwydd i'r rhai sy'n gobeithio ynddo,
i'r rhai sy'n ei geisio. Y mae'n dda disgwyl yn dawel am
iachawdwriaeth yr Arglwydd.

Oherwydd nid yw'r Arglwydd yn gwrthod am byth;
er iddo gystuddio, bydd yn trugarhau yn ôl ei dosturi
mawr, gan nad o'i fodd y mae'n dwyn gofid ac yn
cystuddio pobl.

Galarnad 3. 22-26, 31-33

Gweddi

Dad nefol,

fe'n gwnaethost nid i dywyllwch a marwolaeth,
ond i fyw gyda thi am byth.

Hebot ti nid oes gennym ddim i obeithio amdano;
gyda thi, nid oes gennym ddim i'w ofni.

Llefara wrthym yn awr eiriau dy fywyd tragwyddol.

Cyfof ni o boen meddwl ac euogrwydd

i oleuni a thangnefedd dy bresenoldeb,

a gosod ogoniant dy gariad o'n blaen;

trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen**

Lord Jesus, you have shown us the way to the Father:

Lord, have mercy.

Lord Jesus, your word is a light to our path:

Christ, have mercy.

Lord Jesus, you are the good shepherd, leading us into everlasting life:

Lord, have mercy.

The Word

The steadfast love of the Lord never ceases, his mercies never come to an end; they are new every morning; great is your faithfulness.

‘The Lord is my portion,’ says my soul, ‘therefore I will hope in him.’ The Lord is good to those who wait for him, to the soul that seeks him.

It is good that one should wait quietly for the salvation of the Lord. For the Lord will not reject for ever. Although he causes grief, he will have compassion according to the abundance of his steadfast love; for he does not willingly afflict or grieve anyone.

Lamentations 3. 22-26, 31-33

Prayer

Heavenly Father,
you have not made us for darkness and death,
but for life with you for ever.

Without you we have nothing to hope for;
with you we have nothing to fear.

Speak to us now your words of eternal life;
Lift us to the light and peace of your presence,
and set the glory of your love before us;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

VI.

Rhagarweiniad Bugeiliol i'r Gwasanaeth Angladd

Y mae cariad a gallu Duw yn ymestyn dros y greadigaeth gyfan. Yng ngolwg Duw mae pob bywyd yn werthfawr. Cred y Cristion bob amser yw bod gobaiith mewn angau fel sydd mewn bywyd, a bod bywyd newydd yng Nghrist y tu draw i farwolaeth.

Dywedodd Iesu,

“Myfi yw'r atgyfodiad a'r bywyd. Pwy bynnag sy'n credu ynof fi, er iddo farw, fe fydd byw; a phob un sy'n byw ac yn credu ynof fi, ni bydd marw byth”.

Ioan 11. 25, 26

Y mae gwir ymdeimlad o golled pan fydd farw un sy'n annwyl gennym. Fe fydd gan bawb ohonom ein profiadau ein hunain o'r ymadawedig ac atgofion a theimladau gwahanol o gariad, galar a pharch. Dylai cydnabod hyn ar ddechrau'r gwasanaeth ein cynorthwyo i fynegi ein ffydd a'n teimladau wrth ffarwelio. Dylai hefyd ein cynorthwyo i gydnabod ein colled a myfyrio ar ein meidroldeb ni ein hunain. Y mae angen cefnogaeth a chysur ar y rhai sy'n galaru. Y mae ein presenoldeb ni yma heddiw yn rhan o'r gefnogaeth gyson honno.

VI.

Pastoral Introduction to The Funeral Service

God's love and power extend over all creation. Every life is precious to God. Christians have always believed that there is hope in death as in life, and that there is new life in Christ beyond death.

Jesus said,

“I am the resurrection and the life. Those who believe in me, even though they die, will live, and everyone who lives and believes in me will never die”

John 11. 25, 26

There is a real sense of loss at the death of a loved one. We will each have had our own experiences of their life and death, with different memories and different feelings of love, grief and respect. To recognize this at the beginning of the service should help us to express our faith and our feelings as we say farewell, to acknowledge our loss and our sorrow, and to reflect on our own mortality. Those who mourn need support and consolation. Our presence here today is part of that continuing support.

VII.

Amlinelliad o'r Drefn ar gyfer Angladdau

Y Dod Ynghyd

1. Gall y gweinidog dderbyn yr arch wrth y drws.
2. Gellir darllen brawddegau o'r ysgrythur.

Cyflwyniad

3. Mae'r gweinidog yn croesawu'r bobl ac yn cyflwyno'r gwasanaeth.
4. Gellir canu emyn.
5. Dywedir y Colect.

Darlleniadau a Phregeth

6. Defnyddir un neu fwy o ddarlleniadau o'r Beibl.
7. Gall Salmau neu emynau ddilyn y darlleniadau.
8. Gellir traddodi pregeth.

Gweddïau

9. Mae'r gweddïau fel arfer yn dilyn y drefn hon:
 - † *Diolchgarwch am fywyd yr ymadawedig.*
 - † *Gweddi dros y rhai sy'n galaru.*
 - † *Gweddi am y parodrwydd i fyw yng ngoleuni.*

tragwyddoldeb.

10. Gellir canu emyn.

Cyflwyniant a Ffarwelio

11. Cyflwynir yr ymadawedig i Dduw.

Y Traddodiant

12. Traddodir y corff i'w orffwysfan.

Yr Anfon Allan

13. Gellir adrodd Gweddi'r Arglwydd.
14. Gellir defnyddio'r Nunc Dimittis.
15. Gellir dweud gweddïau addas.
16. Gall y gwasanaeth orffen â bendith.

Os bydd y Gwasanaeth Angladd yn digwydd mewn gweinyddiad o'r Cymun Bendigaid, dilytir yr adranau priodol ar gyfer y rhan honno o'r gwasanaeth.

VII. The Outline Order for Funerals

The Gathering

1. The coffin may be received at the door by the minister.
2. Sentences of scripture may be used.

Introduction

3. The minister welcomes the people and introduces the service.
4. A hymn may be sung.
5. The Collect is said.

Readings and Sermon

6. One or more readings from the Bible is used.
7. Psalms or hymns may follow the readings.
8. A sermon may be preached.

Prayers

9. The prayers usually follow this sequence:
 - † *Thanksgiving for the life of the departed.*
 - † *Prayer for those who mourn.*
 - † *Prayer for readiness to live in the light of eternity.*
10. A hymn may be sung.

Commendation and Farewell

11. The dead person is commended to God.

The Committal

12. The body is committed to its resting place.

The Dismissal

13. The Lord's Prayer may be said.
14. The Nunc Dimittis may be used.
15. Suitable prayers may be said.
16. The service may end with a blessing.

If the Funeral Service takes place within a celebration of Holy Communion, the appropriate sections are followed for that part of the service.

VIII. Testunau Atodol

Brawddegau

Dengys Duw inni lwybr bywyd;
yn ei bresenoldeb ef y mae digonedd o lawenydd,
ac yn ei ddeheulaw fwyniant bythol.

cf. Salm 16. 10.

O'r dyfnderau y gwaeddais arnat,
O Arglwydd. Arglwydd, clyw fy llef;
bydded dy glustiau'n agored i lef fy ngweddi.

cf. Salm 130. 1-2

Gwn fod fy Mhrynwr yn fyw,
ac y saif yn y diwedd ar y ddaear;
ac wedi i'm croen ddifa fel hyn,
eto o'm cnawd caf weld Duw.
Fe'i gwelaf ef o'm plaid;
ie, fy llygaid fy hun a'i gwêl, ac nid yw'n ddieithr.

Job 19. 25-27

Gan inni gredu i Iesu farw ac atgyfodi, felly hefyd credwn
y bydd Duw, gydag ef, yn dod â'r rhai a hunodd drwy Iesu.
Ac felly byddwn gyda'r Arglwydd yn barhaus. Calonogwch
eich gilydd, felly, â'r geiriau hyn.

1 Thesalonïaid 4. 14, 17b, 18

Ni ddaethom â dim i'r byd,
ac felly hefyd ni allwn fynd â dim allan ohono.
Yr Arglwydd a roddodd, a'r Arglwydd a ddygodd ymaith.
Bendigedig fyddo enw'r Arglwydd.

1 Timotheus 6. 7; Job 1: 21b

VIII.
Supplementary Texts

Sentences

God will show us the path of life;
in his presence is the fullness of joy:
at his right hand there is pleasure for evermore.

cf. Psalm 16. 10.

Out of the depths have I cried to you,
O Lord; Lord, hear my voice;
let your ears consider well the voice of my supplications.

cf. Psalm 130. 1

I know that my Redeemer lives,
and that at the last he will stand upon the earth;
and after my skin has been thus destroyed,
yet in my body I will see God.
Yes, I will see him for myself
with my own eyes - I, and not another.

Job 19. 25-27

We believe that Jesus died and rose again and so we believe
that God will bring with Jesus those who have fallen asleep
in him. And so we will be with the Lord for ever. Therefore
encourage each other with these words.

1 Thessalonians 4. 14, 17b, 18

We brought nothing into the world,
and we can take nothing out of it.
The Lord gave and the Lord has taken away;
may the name of the Lord be praised.

1 Timothy 6.7; Job 1.21b

Mewn gweinyddiad o'r Cymun Bendigaid:

Dywedodd Iesu:

“Y mae gan y sawl sy'n bwyta fy nghnawd i ac yn yfed fy
ngwaed i fywyd tragwyddol, a byddaf fi'n ei atgyfodi yn y
dydd olaf.” (Alelwia!)

Ioan 6. 54

Salm 46. 1

Pregethwr 5. 15, 16

Galarnad 3. 22, 23

Mathew 5. 4

Mathew 25. 34

Luc 23. 43

Ioan 3. 16

Ioan 6. 40

Ioan 11. 25, 26

Ioan 14. 2, 3

Rhufeiniaid 8. 38, 39

1 Corinthiaid 2. 9-10a

1 Corinthiaid 15. 25, 26

2 Corinthiaid 1. 3, 4

2 Corinthiaid 5. 1

Rhai testunau y gall y gweinidog eu defnyddio:

Derbyn yr Arch

Derbyniwn gorff ein *brawd/chwaer E.*

â hyder yn Nuw, rhoddwr bywyd,

a gyfododd yr Arglwydd Iesu o blith y meirw.

At the celebration of the Holy Eucharist:

Jesus said,

“Whoever eats my flesh and drinks my blood has eternal life, and I will raise him up on the last day”. (Alleluia!)

John 6. 54

Psalm 46. 1

Ecclesiastes 5. 15, 16

Lamentations 3. 22, 23

Matthew 5. 4

Matthew 25. 34

Luke 23. 43

John 3. 16

John 6. 40

John 11. 25, 26

John 14. 2, 3

Romans 8. 38, 39

1 Corinthians 2. 9-10a

1 Corinthians 15. 25, 26

2 Corinthians 1. 3, 4

2 Corinthians 5. 1

Some texts which may be used by the minister:

Receiving the Coffin

We receive the body of our *brother/sister N.*
with confidence in God, the giver of life,
who raised the Lord Jesus from the dead.

Taenellu Dŵr a Fendithwyd ar yr Arch

Âr dŵr hwn dygwn i gof fedydd *E*.
Megis yr aeth Crist trwy ddyfroedd dyfnion marwolaeth er
ein mwyn, felly dyged ni i gyflawnder bywyd yr atgyfodiad
gyda *E*. a phawb a brynwyd.

neu

Caniatâ, O Arglwydd,
i ni a fedyddiwyd i farwolaeth
dy Fab ein Hiachawdwr Iesu Grist,
farwhau'n wastad ein dymuniadau llygredig,
a chael ein claddu gydag ef;
a, thrwy'r bedd a phorth angau,
yr awn rhagom i'n hatgyfodiad llawen;
trwy ei haeddiannau ef, a fu farw, ac a gladdwyd,
ac a gyfododd drachefn er ein mwyn,
dy Fab Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Gosod Gorchudd Galar dros yr Arch

Yr ydym eisoes yn blant Duw,
ond nid amlygwyd eto beth a fyddwn.
Yr ydym yn gwybod, pan fydd Crist yn ymddangos,
y byddwn yn debyg iddo,
oherwydd cawn ei weld ef fel y mae.

neu

Ar Fynydd Seion fe symuda Duw y gorchudd o alar
sydd dros yr holl genhedloedd.
Fe ddinistria angau am byth,
a sychu ymaith y dagrau oddi ar bob wyneb.

Gosod Beibl ar yr Arch

O Arglwydd Iesu Grist,
dwg dy air bywiol ac anfarwol ni i enedigaeth newydd.
Yn y Beibl datgenir dy addewidion tragwyddol i ni ac i *E*.

Sprinkling the Coffin with Holy Water

With this water we call to mind *N.*'s baptism.
As Christ went through the deep waters of death for us, so
may he bring us to the fullness of resurrection life with *N.*
and all the redeemed.

or

Grant, Lord,
that we who are baptized into the death of your Son
our Saviour Jesus Christ
may continually put to death our evil desires
and be buried with him:
and that through the grave and gate of death
we may pass to our joyful resurrection;
through his merits,
who died and was buried and rose again for us,
your Son Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Covering the Coffin with a Pall

We are already God's children,
but what we shall be has not yet been revealed.
Yet we know that when Christ appears
we shall be like him,
for we shall see him as he is.

or

On Mount Zion the Lord will remove the pall of sorrow
hanging over all nations.
He will destroy death for ever.
He will wipe away the tears from every face.

Placing a Bible on the Coffin

Lord Jesus Christ,
your living and imperishable word brings us to new birth.
Your eternal promises to us and to *N.* are proclaimed in
the Bible.

Gosod Croes ar yr Arch

O Arglwydd Iesu Grist,
o gariad at *E.* ac at bob un ohonom dygaist ein pechodau
ar y groes.

Bendithio Bedd

O Dduw,
y gosodwyd dy Fab Iesu Grist mewn bedd:
gweddiwn ar i ti fendithio'r bedd hwn
fel y bo'n breswylfa dawl lle gall corff *E.*
dy *was/wasanaethferch* orffwys mewn tangnefedd,
trwy dy Fab, yr atgyfodiad a'r bywyd;
a fu farw ac sy'n fyw ac yn teyrnasu gyda thi
yn awr a hyd byth. **Amen.**

Placing a Cross on the Coffin

Lord Jesus Christ,
for love of *N.* and each one of us you bore our sins on
the cross.

The Blessing of a Grave

O God,
whose Son Jesus Christ was laid in a tomb:
bless, we pray, this grave
as the place where the body of *N.* your servant may rest
in peace,
through your Son, who is the resurrection and the life;
who died and is alive and reigns with you
now and for ever. **Amen.**

IX. Angladd Plentyn

Nodiadau

1. Y mae'r Nodiadau cyffredinol ar y Gwasanaeth Angladd (adran I) a Strwythur y Drefn ar gyfer Gwasanaethau Angladd (adran VII) yr un mor berthnasol i'r gwasanaeth hwn.
2. Dylid croesawu presenoldeb plant bach yn angladd plentyn, a dylid bod yn effro i'w hanghenion. Y mae'n gymorth arbennig os oes oedolyn addas a all ofalu am y plant i gyd.
3. Dylid sicrhau ei bod yn glir pwy sy'n llywyddu gydol y gwasanaeth, pwy sy'n agor y gwasanaeth ac yn ei gloi, ac nad yw nifer y siaradwyr, yr eitemau cerddorol a'r darlenniadau heb fod o'r Beibl yn rhwystro'r gwasanaeth rhag canolbwyntio ar glywed gair Duw, gweddïo a diolch.
4. Pryd bynnag y bo'n bosibl, dylid defnyddio enw'r plentyn yn nhestun y gwasanaeth.
5. Efallai y bydd rhiant am gario arch plentyn ieuanc iawn neu faban.
6. Pan weinyddir y Cymun a phlant yn bresennol, dylid defnyddio gweddïau ewcharistaidd priodol.

Adnoddau at Angladd Plentyn

Y mae'r adnoddau hyn yn addas ar gyfer gwahanol achlysuron a gwahanol oedrannau.

IX. **Funeral of a Child**

Notes

1. The general Notes to the Funeral Service (section I) and the Outline Order for Funerals (section VII) apply equally to this service.
2. The presence of young children at a child's funeral should be welcomed and their needs should be borne in mind. In particular it is helpful if there is an appropriate adult who can accompany all the children
3. Care should be taken to ensure that it is clear who is presiding throughout, who introduces and concludes the service, and that the number of other speakers, musical items and non-biblical readings does not unbalance the service from its focus on the word of God, prayer and thanksgiving.
4. Wherever possible, the name of the child should be used in the text of the service.
5. A parent may wish to carry the coffin of a very young child/baby.
6. Where there is a celebration of the eucharist and children are present suitable eucharistic prayers should be used.

Resources for the Funeral of a Child

These resources are suitable for different occasions and different ages.

Y Dod Ynghyd

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi:
A'th gadw di yng nghariad Crist.

Yr ydym yn cwrdd yn enw Iesu Grist,
a fu farw ac a gyfodwyd er gogoniant Duw Dad.

Daethom ynghyd i addoli Duw.
Bu ei Fab Iesu farw ar y groes
er mwyn inni gael bywyd tragwyddol.
Diolchwn i Dduw am ei gariad;
cofiwn am fywyd daearol *E. bach/fach*;
a gweddiwn y caiff ei *rieni/rhieni E. a E.*,
a'i frawd/brawd E. a'i chwaer E. eu cysuro yn eu tristwch.
Daethom ynghyd i alaru gyda'n gilydd ac i gyflwyno *E.*
i ofal cariadus Duw.

Brawddegau Rhagarweiniol

Rwy'n dweud wrthych fod angylion y rhai bychain hyn bob
amser yn edrych ar wyneb fy Nhad sydd yn y nefoedd.

cf. Mathew 18. 10b

Rhufeiniaid 8. 38, 39

Datguddiad 7. 17

1 Ioan 3. 2

Marc 10. 14

Eseia 66. 13

The Gathering

Grace and peace be with you:
and keep you in the love of Christ.

We meet in the name of Jesus Christ,
who died and was raised to the glory of God the Father.

We have come together to worship God,
whose own Son Jesus died on the Cross
that we might have eternal life;
to thank God for his love;
to remember the life on earth of this child *N.*;
to pray that *his/her* parents *N. and N.*,
brother N. and sister N., may be comforted in their sadness;
to share our grief and to commend *N.*
to the loving care of God.

Introductory Sentences

I tell you, in heaven the angels of these little ones
continually see the face of my Father in heaven.

cf. Matthew 18. 10b

Romans 8. 38, 39

Revelation 7. 17

1 John 3. 2

Mark 10. 14

Isaiah 66. 13

Gweddïau Agoriadol

Dduw pob trugaredd,
ni fyddi'n gwneud dim yn ofer
ac yr wyt yn caru pob peth a wnaethost.
Cysura ni yn ein galar,
a chynnal ni ag ymwybod o'th gariad di-ffael,
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

O Dduw, rhoddaist ynom anadl einioes
ac, wrth i ti ei gymryd ymaith,
byddwn yn marw yn dy freichiau.
Yn ein galar a'n braw cynnal a chysura ni;
cofleidia ni â'th gariad,
dyro inni obaith yn ein dryswch
a gras i ildio i fywyd newydd;
trwy Iesu Grist. **Amen.**

Dduw cariad,
unaist ni mewn bywyd â *E. / â'r rhai a garwn*,
ac agoraist borth y nefoedd
trwy ddiodefaint ac atgyfodiad Iesu;
edrych arnom yn dy drugaredd,
dyro inni ddewrder i wynebu ein galar
a dwg ni oll i gyflawnder y bywyd atgyfodedig;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Darlleniadau

Gall un o'r darnau a ganlyn o'r Ysgrythur fod yn addas:

Salm 23

Marc 10. 13-16

Salm 84. 1-4

Ioan 6. 37-40

Caniad Solomon 2. 10-13

Ioan 10. 27, 28

Eseia 49. 15, 16

Rhufeiniaid 8. 18, 28, 35, 37-39

Jeremeia 1. 4-8

1 Corinthiaid 13. 1-13

Jeremeia 31. 15-17

Effesiaid 3. 14-19

Mathew 18. 1-5, 10

Opening Prayers

God of all mercies,
you make nothing in vain
and love all that you have made.
Comfort us in our grief,
and console us by the knowledge of your unfailing love,
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

O God, who brought us to birth,
and in whose arms we die,
in our grief,
contain and comfort us;
embrace us with your love,
give us hope in our confusion
and grace to let go into new life;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

God of love,
you have bound us together in life with *N. / those we love*
and opened the door of heaven
through the suffering and resurrection of Jesus;
look upon us in your mercy,
give us courage to face our grief
and bring us all to the fullness of the risen life;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Readings

One of the following Scriptural passages may be suitable.

Psalms 23

Mark 10. 13-16

Psalms 84. 1-4

John 6. 37-40

Song of Solomon 2. 10-13

John 10. 27, 28

Isaiah 49. 15, 16

Romans 8. 18, 28, 35, 37-39

Jeremiah 1. 4-8

1 Corinthians 13. 1-13

Jeremiah 31. 15-17

Ephesians 3. 14-19

Matthew 18. 1-5, 10

Gweddïau

Fel rheol, bydd y gweddïau yn dilyn y drefn hon:

Diolchgarwch am fywyd y plentyn, ni waeth pa mor fyr bynnag y bu.

Gweddi dros y rhai sy'n galaru.

Gweddi am y parodrwydd i fyw yng ngoleuni tragwyddoldeb.

*Y mae rhai awgrymiadau yn dilyn. Bydd yn rhaid dethol o'u plith
yn ôl oedran ac amgylchiadau.*

1.

Y mae'r Arglwydd Iesu yn caru ei bobl,
ac ef yn unig yw ein gobaith diogel.
Gofynnwn iddo ddyfnhau ein ffydd a'n cynnal
yn yr awr dywyll hon.

Daethost yn blentyn bach er ein mwyn
a rhannu ein bywyd meidrol.
Arnat ti y gweddïwn: **bendithia ni a chadw ni, O Arglwydd.**

Croesewaist blant ac addo iddynt dy deyrnas.
Arnat ti y gweddïwn: **bendithia ni a chadw ni, O Arglwydd.**

Cysuraist y rhai a fu'n galaru o golli plant a chyfeillion.
Arnat ti y gweddïwn: **bendithia ni a chadw ni, O Arglwydd.**

Cymeraist arnat dy hun ddiodefaint a marwolaeth pawb
ohonom.
Arnat ti y gweddïwn: **bendithia ni a chadw ni, O Arglwydd.**

Addewaist gyfodi'r sawl sy'n credu ynot,
fel y'th gyfodwyd di i ogoniant gan y Tad.
Arnat ti y gweddïwn: **bendithia ni a chadw ni, O Arglwydd.**

Prayers

The prayers usually follow this sequence:

Thanksgiving for the child's life, however brief.

Prayer for those who mourn.

Prayer for readiness to live in the light of eternity.

Some suggestions follow, from which a choice will need to be made according to age and circumstances.

1.

The Lord Jesus is the lover of his people
and our only sure hope.

Let us ask him to deepen our faith and sustain us
in this dark hour.

You became a little child for our sake,
sharing our human life.

To you we pray: **bless us and keep us, O Lord.**

You welcomed children, promising them your kingdom.

To you we pray: **bless us and keep us, O Lord.**

You comforted those who mourned the loss of children
and friends.

To you we pray: **bless us and keep us, O Lord.**

You took upon yourself the suffering and death of us all.

To you we pray: **bless us and keep us, O Lord.**

You promised to raise up those who believe in you,
just as you were raised to glory by the Father.

To you we pray: **bless us and keep us, O Lord.**

2.

O Dad, yr wyt yn adnabod ein calonnau,
ac yn rhannu yn ein profedigaeth,
a ninnau'n gwahanu oddi wrth *E.*, sy'n annwyl gennym:
pan fyddwn yn ddig oherwydd ein colled,
ac yn dyheu am eiriau o gysur,
ond eto'n ei chael hi'n anodd eu clywed,
tro ein galar yn ffydd amyneddgar,
a'n cystudd yn obaith cadarn
yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

3.

O Dad,
[oherwydd marwolaeth *E.* daeth gwacter i'n bywydau.
Gwahanwyd ni oddi *wrtho/wrthi*
ac yr ydym mewn gwae a gwewyr.]
Dyro inni hyder fod *E.* yn ddiogel
a bod ei *fywyd/bywyd* yn gyflawn gyda thi.
Dwg ni ynghyd yn y diwedd
i gyflawnder a helaethrwydd dy bresenoldeb di yn y
nefoedd, lle mae dy saint a'th engyl yn dy fwynhau byth
bythoedd. **Amen.**

4.

Arglwydd,
gweddiwn dros y rhai sy'n galaru,
dros rieni a phlant,
cyfeillion a chymdogion.
Bydd yn dyner wrthynt yn eu galar.
Dangos iddynt ddyfnder dy gariad,
a dyro iddynt gipolwg ar deyrnas nefoedd.
Arbed hwy rhag gwewyr euogrwydd ac anobaith.
Bydd gyda hwy wrth iddynt wylo,
fel yr wylodd Mair wrth fedd gwag
ein Hiachawdwr atgyfodedig. **Amen.**

2.

Father, you know our hearts and share our sorrows
at our parting from *N.*, whom we love:
when we are angry at the loss we have sustained,
when we long for words of comfort,
yet find them hard to hear,
turn our grief to more patient faith,
our affliction to firmer hope
in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

3.

Father,
[the death of *N.* brings an emptiness into our lives.
We are separated from *him/her*
and feel broken and bewildered.]
Give us confidence that *N.* is safe
and *his/her* life is complete with you,
and bring us together at the last
to the wholeness and fullness of your presence in heaven,
where your saints and angels enjoy you for ever and ever.
Amen.

4.

Lord,
we pray for those who mourn,
for parents and children,
friends and neighbours.
Be gentle with them in their grief.
Show them the depths of your love,
a glimpse of the kingdom of heaven.
Spare them the torment of guilt and despair.
Be with them as they weep,
as Mary wept beside the empty tomb
of our risen Saviour. **Amen.**

5.

Drugarocaf Dduw,
y mae dy ddoethineb uwchlaw ein deall,
amgylchyna deulu *E. â'th gariad*,
fel na fyddant yn cael eu llethu gan eu colled,
ond yn cael hyder yn dy ddaioni
a nerth i wynebu'r dyfodol.
Gofynnwn hyn trwy Grist ein Harglwydd. **Amen.**

6.

Dduw gobaith,
deuwn atat mewn galar a dryswch calon.
O wybod am dy drugaredd cariadus at bawb o'th blant,
cynorthwya ni i ddirnad dy dangnefedd
a dyro inni oleuni i'n tywys o'n tywyllwch
i gadernid dy gariad
na ellir ein gwahanu oddi wrtho. **Amen.**

7.

O Dduw,
nid wyt o'th wirfodd yn peri gofid na chystudd i'th blant.
Edrych yn dosturiol ar ddiodefaint y teulu hwn yn eu colled.
Cynnal hwy yn eu gwewyr;
ac i dywyllwch eu galar
dyro oleuni dy gariad;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

8.

Bendigedig fyddo Duw a Thad ein Harglwydd Iesu Grist:
Tad pob trugaredd a Duw pob cysur.
Y mae'r Arglwydd yn agos at bawb sy'n galw arno:
at bawb sy'n galw arno mewn gwirionedd.
Fel y mae Tad yn tosturio wrth ei blant:
felly y tosturia'r Arglwydd wrth y rhai sy'n ei ofni.
Fel y cysura mam ei phlentyn:
felly y rhydd yr Arglwydd gysur.
Yna cymerodd Iesu y plant i'w freichiau:
rhoddodd ei ddwylo ar bob un ohonynt a'u bendithio.

5.

Most merciful God,
whose wisdom is beyond our understanding,
surround the family of *N.* with your love,
that they may not be overwhelmed by their loss,
but have confidence in your love,
and strength to meet the days to come.
We ask this through Christ our Lord. **Amen.**

6.

God of hope,
we come to you in shock and grief and confusion of heart.
Help us to find peace
in the knowledge of your loving mercy to all your children,
and give us light to guide us out of darkness
into the assurance of your love
from which nothing can separate us. **Amen.**

7.

O God,
you do not willingly grieve or afflict your children.
Look with pity on the suffering of this family in their loss.
Sustain them in their anguish;
and into the darkness of their grief
bring the light of your love;
through Jesus Christ we pray. **Amen.**

8.

Blessed be the God and Father of our Lord Jesus Christ:
the Father of mercies and the God of all comfort.

The Lord is near to those who call upon him:
to all who call upon him faithfully.

As a father is tender towards his children:
so is the Lord tender to those that fear him.

As a mother comforts her child:
so shall the Lord bring you comfort.

Then Jesus took the children in his arms:
he placed his hands on each of them and blessed them.

Dros y Rhieni

9.

Dad nefol,

ti yn unig all iacháu ein calonnau briwedig;
ti yn unig all sychu ymaith y dagrau sy'n cronni ynom;
ti yn unig all roi'r tangnefedd y mae arnom ei angen;
ti yn unig all ein nerthu i ddyfalbarhau.

Gofynnwn iti agosáu at y rhai

y mae eu llawenydd bellach yn dristwch.

Rho iddynt y sicrwydd nad oes dim yn ofer nac yn

anghyflawn gyda thi,

a chadw hwy â'th gariad tyner.

Wedi ein cynnal gan dy nerth,

bydded inni ddyfnhau ein cariad at ein gilydd

wrth inni adnabod dy gariad at bob un ohonom. **Amen.**

10.

Dad cariadus,

daethost ti â'th ferch *E*.

yn ddiogel drwy enedigaeth ei phlentyn.

Gweddiwn y bydd *E*. (*ac E.*) yn teimlo dy gynhaliaeth a'th
gariad yn ystod y trallod a'r tristwch o golli eu plentyn *E*.

a dirnad dy nodded di bob amser;

trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

11.

Dad cariadus,

safodd dy wasanaethyddes Mair,

mam ein Harglwydd a'n Duw, Iesu Grist,

wrth droed y groes tra oedd ei mab yn marw.

Bydded i'r un Iesu hwnnw,

a orchfygodd angau,

a gyfododd ac a esgynnodd i'r nefoedd

gysuro rhieni galarus,

a chryfhau eu ffydd ynot ti;

trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

For the Parents

9.

Heavenly Father,

you alone can heal our broken hearts;

you alone can wipe away the tears that well up inside us;

you alone can give us the peace we need;

you alone can strengthen us to carry on.

We ask you to be near those

whose time of joy has been turned into sadness.

Assure them that with you nothing is wasted or incomplete,
and uphold them with your tender love.

Supported by your strength,

may our love for one another be deepened

by the knowledge of your love for us all. **Amen.**

10.

Loving Father,

in your mercy you have brought your daughter *N.*
through childbirth in safety.

We pray that *N.* (and *N.*) will know your support and love
in this time of trouble and sorrow at the loss of their child,
and enjoy your protection always;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

11.

Loving Father,

your servant *Mary*,

the mother of our Lord and God, Jesus Christ,
stood by the cross while her Son was dying.

May that same Jesus,
victorious over death,
risen and ascended,

give comfort to all grieving parents,
and strengthen their faith in you;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Dros y Plant yn y Teulu

12.

Arglwydd Iesu,
gofynnwn iti fod yn agos at blant y teulu hwn,
â'u bywydau wedi eu newid gan alar.
Dyro iddynt ddewrder i wynebu eu colled,
a chysura hwy â'th gariad digyfnewid. **Amen.**

13.

O Dduw, gwranddo, os gweli di'n dda,
wrth inni siarad â thi am *E.* sydd wedi marw.
Gofala *amdano/amdani*, a gofala amdanom ninnau hefyd.
Diolch iti am yr amseroedd a gawsom gyda'n gilydd.
Diolch iti am Iesu, sy'n dangos inni ei gariad.
Y mae ef yn agos at *E.*, ac yn agos atom ninnau.
Diolch iti, Dduw. **Amen.**

*Mewn achos o Enedigaeth Farw neu Gamesgoriad (hefyd; gweler
tudalen 188)*

14.

Dduw ein creawdwr
a ffynhonnell ein bod,
cysura *E. (ac E.)* sy'n galaru am *E.*
Cynorthwya *ef/hi/hwy* i ganfod sicrwydd
nad oes yr un bywyd yn ofer nac yn anghyflawn gyda thi,
a chynnal *ef/hi/hwy* â'th gariad,
trwy Iesu Grist ein Hiachawdwr. **Amen.**

15.

Dduw grasol,
diolchwn iti am y cariad y cenhedlwyd (*E.*) *bach/fach*
ynddo, ac am gariad y cartref yr oedd i'w *eni/geni* iddo.
Gweddiwn y bydd i gariad ei *rieni/rhieni* at ei gilydd
dyfu a dyfnhau.
Dyro inni ras i wrando ar ein gilydd
yn amyneddgar ac ystyriol,
ac i gynorthwyo ein gilydd yn y dyddiau sydd i ddod. **Amen.**

For the Children in the Family

12.

Lord Jesus,
we ask you to be close to the children of this family,
whose lives have been changed by sorrow.
Give them courage to face their loss,
and comfort them with your unchanging love. **Amen.**

13.

Please listen God,
while we talk to you about *N.* who has died.
Take care of *him/her* and please take care of us too.
Thank you for the times we had together,
Thank you for Jesus who shows us your love.
He is close to *N.*, and he is close to us.
Thank you God. **Amen.**

In times of Stillbirth or Miscarriage (also; see page 188)

14.

God our creator,
from whom all life comes,
comfort *N. (and N.)*, grieving for the loss of *his/her/their* baby.
Help *him/her/them* to find assurance
that with you no life is wasted or incomplete,
and uphold *him/her/them* with your love,
through Jesus Christ our Saviour. **Amen.**

15.

Gracious God,
we thank you for the love in which this baby (*N.*) was
conceived and for the love of the home into which *he/she*
was to be born.
We pray that the love which *his/her* parents have for each
other may grow and deepen.
Give us grace, in patience and understanding, to listen to each
other, and to help one another in the days to come. **Amen.**

Gweddi Ffarwelio

16.

Dad nefol,
y mae *E. ac E.* wedi rhoi i'w baban yr enw *E.* –
 enw a drysorir yn eu calonau am byth.
Ond ti a'i lluniodd *ef/hi* yn y groth
a'i hadnabod wrth ei *enw/henw* cyn seilio'r byd.
Cyflwynwn *E.* yn awr i'th ofal cariadus a thyner.
Am gyfnod a oedd mor fyr
daeth ag addewid o lawenydd i lawer.
Cofleidia *ef/hi* yn awr yn y bywyd tragwyddol,
yn enw ein Hiachawdwr atgyfodedig, a anwyd ac a fu farw,
ac sy'n byw ac yn teyrnasu gyda thi a'r Ysbryd Glân am byth.
Amen.

Gweddiau at ddefnydd personol y rhieni

17.

Dduw cariad a bywyd,
 rhoddaist ti *E.* yn *fab/ferch* inni.
Dyro sicrwydd inni yn awr
nad aeth o'th olwg nac o'th ofal di,
er *iddo/iddi* fynd o'n golwg ni.
Tyrd atom ni yn ein tristwch,
a thro di ein nos yn ddydd.
Cynorthwya ni yn ein dagrau a'n poen
i'th adnabod di yn sefyll gyda ni
ac i deimlo dy gariad a'th iachâd;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

18.

Dduw pob dirgelwch,
mae dy ffyrdd uwchlaw pob deall.
Tywys ni, sy'n galaru oherwydd y farwolaeth annhymig hon,
i ddyfnach ymddiried yn dy gariad,
a ddug dy unig Fab Iesu
trwy farwolaeth i fywyd yr atgyfodiad.
Gweddiwn yn enw Iesu. **Amen.**

Prayer of Farewell

16.

Heavenly Father,
N. and N. have named their baby *N.* -
a name to be treasured for ever in their hearts.
But it was you who formed *him/her* in the womb;
you knew *him/her* by name before time began.
Now we commit *N.* into your ever-caring and gentle love;
he/she brought the promise of joy
to many lives for so short a time;
enfold *him/her* now in eternal life,
in the name of our risen Saviour who was born and died
and lives and reigns with you and the Holy Spirit for ever.
Amen.

Prayers which may be commended for personal use by the parents

17.

God of love and life,
you gave *N.* to us as our *son/daughter*.
Give us now the assurance
that though *he/she* has passed from our sight,
he/she has not passed from your care.
Draw near to us in our sadness,
bring blessing out of grief,
and help us in our tears and pain
to know you standing alongside us
and to experience your love and healing;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

18.

God of all mystery,
whose ways are beyond understanding,
lead us, who grieve at this untimely death,
to a new and deeper faith in your love,
which brought your only Son Jesus
through death into resurrection life.
We make our prayer in Jesus' name. **Amen.**

19.

Dduw'r tosturi di-ffael
yn dy gariad creadigol a'th dynerwch rhoddaist inni *E.*,
yn llawn gobaith am y dyfodol.
Ti yw ffynhonnell bywyd pob un ohonom,
a nerth ein holl ddyddiau.
Nid i dywyllwch a marwolaeth y'n gwnaethost ni,
ond i'th weld wyneb yn wyneb
ac i fwynhau cyflawnder bywyd.
Cynorthwya ni i gysuro ein gilydd
â'r cysur a gawn oddi wrthyt ti;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

20.

Dduw pob gras a chysur,
diolchwn iti am *E.*,
ac am ei *lelle* yn ein calonnau.
Diolchwn am y cariad a'i cenedlodd
ac am y gofal a'i cynhaliai.
Wrth inni gofio amseroedd o ddagrau a chwerthin,
diolchwn iti am y cariad a ddaeth i'n rhan *drwyddo/drwyddi*,
sy'n adlewyrchu'r cariad hwnnw a dywelltaist ti arnom
yn dy Fab Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

21.

Dduw ein Tad,
yr wyt yn gwybod ein meddyliau
ac yn rhannu ein gofidiau.
Tywys ni o'n trallod
i ddiddanwch cysurlon dy gariad.
Pan anghofiwn beth yw hapusrwydd,
adfer ynom ffynhonnau gloyw o obaith.
Pan amddifader ni o dangnefedd,
adnewyddu ein calonnau a thawela ein hofnau.
A phan ddeuwn yn y diwedd at ein hymadael olaf,
dwg ni adref atat ti am byth
i gyflawnder teulu Duw;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

19.

God of unfailing compassion,
in your creative love and tenderness you gave us *N.*,
so full of hope for the future.
You are the source of all our lives,
the strength of all our days.
You did not make us for darkness and death
but to see you face to face
and to enjoy abundant life.
Help us to comfort one another
with the consolation we ourselves receive from you;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

20.

God of all grace and comfort,
We thank you for *N.*,
and for the place *he/she* held in all our hearts.
We thank you for the love in which *he/she* was conceived
and for the care with which *he/she* was surrounded.
As we remember times of tears and laughter,
we thank you for the love we shared because of *him/her*,
reflecting that love which you poured upon us
in your Son Jesus Christ our Lord. **Amen.**

21.

God our Father,
you know our thoughts
and share our sorrows.
Lead us out of desolation
to the caring comfort of your love.
When we forget what happiness is,
renew in us fresh springs of hope.
When we feel bereft of peace,
restore our hearts and calm our fears.
And when we come at last to our departing,
bring us home with you for ever;
the family of God complete;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

22.

Dad nefol,
ein cydymaith, y mae dy gariad bob amser gyda ni,
hyd yn oed yn nirgelwch glyn cysgod angau;
trown atat yn awr mewn ffydd,
a gofynnwn iti rod-di i'n hannwyl blentyn *E.*
nodded dy gariad.
Cysura ni, O Dad,
a thywys *ef/hi* i lawenydd a chyflawnder yn dy deyrnas
nefol, trwy nerth y cariad a ddatguddiwyd inni yn dy Fab,
ein Hiachawdwr Iesu Grist. **Amen.**

23.

Arglwydd pob peth, diolchwn iti
am dy waith yn y greadigaeth,
am feithrin bywyd yn y groth,
am dy gariad hyd yn oed mewn angau.
Diolch iti am fywyd dy blentyn, *E.*,
a roddaist i ni ac a gymeraist atat dy hun.
Diolch iti am fod breichiau dy gariad
yn cofleidio *E.* a ninnau yn dy deulu.
Diolch iti am dy bresenoldeb yn ein galar
a'th nerth wrth i'n teulu fynd yn hŷn.
Cymer ein tristwch a llanw ni â'th Ysbryd
i'th wasanaethu ar y ddaear
ac i ymuno â'th saint mewn gogoniant;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

22.

Heavenly Father,
our companion, whose love is always with us,
even in the dark mystery of suffering and loss:
we turn to you now in faith,
and ask you to give to our beloved child *N.*
the protection of your love.
Comfort us, Father,
and lead *him/her* to joy and fulfilment in your heavenly
kingdom, by the power of the love revealed to us in your
Son, our Saviour Jesus Christ. **Amen.**

23.

Lord of all, we thank you
for your work in creation,
for nourishing life in the womb,
for your love even in death.
Thank you for the life of this child *N.*,
whom you gave to us and have taken to yourself.
Thank you for the arms of your love,
embracing both us and *N.* in your family.
Thank you for your presence in our sorrow
and your strength as our family grows older.
Take our sadness, and fill us with your Spirit
to serve you on earth
and join your saints in glory;
though Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Cyflwyno a Ffarwelio

O Dduw, ein creawdwr a'n prynwr,
trwy dy allu fe orchfygodd Crist angau
a dychwelyd atat mewn gogoniant.
Â hyder yn dy fuddugoliaeth
a chan hawlio dy addewidion,
yr ydym yn ymddiried *E.* i'th ofal
yn enw Iesu ein Harglwydd,
sydd, er iddo farw, yn awr yn fyw
ac yn teyrnasu gyda thi a'r Ysbryd Glân,
yn un Duw yn awr ac am byth. **Amen.**

Plentyn Hŷn

I'th ddwylo di, Arglwydd,
ein creawdwr ffyddlon a'n prynwr cariadus,
yr ydym yn cyflwyno dy blentyn *E.*,
canys eiddot ti ydyw,
mewn angau fel mewn bywyd.
Yn dy fawr drugaredd
cymer *effhi* i'th freichiau
a chyflawna *ynddo/ynddi* bwrpas dy gariad;
fel, ac *yntau/a hithau* yn llawenhau yng ngoleuni dy
bresenoldeb adfywiol,
y caiff fwynhau'r bywyd hwnnw a baratoaist
i bawb sy'n dy garu,
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Plentyn Ieuanc

Dad nefol,
y cymerodd dy Fab, ein Gwaredwr
blant bychain i'w freichiau a'u bendithio:
gweddiwn arnat dderbyn dy blentyn *E.*
i'th gariad a'th ofal di-ffael;
cysura bawb a'i carodd ar y ddaear,
a dwg ni oll i'th deyrnas dragwyddol;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Commendation and Farewell

God our creator and redeemer,
by your power Christ conquered death
and returned to you in glory.
Confident of your victory
and claiming his promises,
we entrust *N.* into your keeping
in the name of Jesus our Lord,
who, though he died, is now alive
and reigns with you and the Holy Spirit,
one God now and for ever. **Amen.**

An Older Child

Into your hands, Lord,
our faithful creator and most loving redeemer,
we commend your child *N.*,
for *he/she* is yours in death as in life.
In your great mercy
gather *him/her* into your arms
and fulfil in *him/her* the purpose of your love;
that, rejoicing in the light and refreshment of your
presence,
he/she may enjoy that life which you have prepared
for all those who love you,
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

A Young Child

Heavenly Father,
whose Son our Saviour
took little children into his arms and blessed them:
receive, we pray, your child *N.*
into your never-failing care and love,
comfort all who have loved *him/her* on earth,
and bring us all to your everlasting kingdom;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Baban

I ti, addfwyn Dad,
yr ydym yn wylaidd yn ymddiried *E. bach/fach*,
sydd mor werthfawr yn dy olwg.
Cymer *ef/hi* i'th freichiau
a chroesawa *ef/hi* i'th bresenoldeb,
lle nad oes na galar na phoen,
ond cyflawnder tangnefedd a llawenydd gyda thi
byth bythoedd. **Amen.**

Genedigaeth Farw

Dduw pob trugaredd,
nid yw gwaith dy law fyth yn ofer
ac yr wyt yn caru popeth a greaist;
cyflwynwn iti *E.*, plentyn *E. ac E.*,
a genhedlwyd mewn cariad mawr
ac a enynnodd ynddynt gymaint o obeithion a breuddwydion.
Yr oeddem yn dyheu am ei *groesawu/chroesawu* i'n plith;
dyro inni sicrwydd y cofleidir *ef/hi* yn awr
ym mreichiau dy gariad,
a'i *fod/bod* yn rhannu ym mywyd atgyfodedig
dy Fab, Iesu Grist. **Amen.**

Camesgoriad

Dduw pob trugaredd,
nid yw gwaith dy law fyth yn ofer
ac yr wyt yn caru popeth a greaist;
cyflwynwn i ti (*E.*), plentyn *E. ac E.*,
a genhedlwyd mewn cariad mawr
ac a enynnodd ynddynt gymaint o obeithion a breuddwydion.
Er na fedrant weld *E.*, dyro iddynt sicrwydd ei *fod/bod*
yn annwyl ac yn werthfawr yn dy olwg di
ac y bydd yn rhannu ym mywyd atgyfodedig dy Fab,
Iesu Grist. **Amen.**

A Baby

To you, gentle Father,
we humbly entrust this child *N.*,
so precious in your sight.
Take *him/her* into your arms
and welcome *him/her* into your presence
where there is no sorrow nor pain,
but the fullness of peace and joy with you
for ever and ever. **Amen.**

Stillbirth

God of compassion,
you make nothing in vain
and love all you have created;
we commend to you *N. and N.'s* child *N.*,
for whom they poured out such great love,
for whom they cherished so many hopes and dreams.
We had longed to welcome *him/her* amongst us;
grant us the assurance that *he/she* is now encircled
in your arms of love,
and shares in the resurrection life
of your Son, Jesus Christ. **Amen.**

Miscarriage

God of compassion,
you make nothing in vain
and love all you have created;
we commend to you *N. and N.'s* child (*N.*),
for whom they poured out such great love,
for whom they cherished so many hopes and dreams.
Grant them the assurance that their child,
though not seen by us, is seen and known by you,
and will share the risen life of your Son,
Jesus Christ. **Amen.**

Y Traddodiant

Defnyddia'r gweimidog un o'r ffurfiau canlynol ar y Traddodiant.

Wrth gladdu corff:

Yn ffydd Crist a chan gredu bod *E.* yn nwylo Duw,
yr ydym yn traddodi ei *gorff/chorff* i'r ddaear:
pridd i'r pridd, lludw i'r lludw, llwch i'r llwch:
mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad i'r bywyd
tragwyddol trwy ein Harglwydd Iesu Grist,
a newidia ein cyrff eiddil ni
i fod yn unffurf â'i gorff gogoneddus ef,
a fu farw, a gladdwyd, ac a gyfododd drachefn er ein mwyn.
Iddo ef y bo'r gogoniant am byth. **Amen.**

Mewn amlogfa, os yw'r Traddodiant i ddigwydd yno:

Yr ydym wedi ymddiried *E.* i drugaredd Duw.
Yn ffydd Crist a chan gredu bod *E.*
yn nwylo Duw,
yr ydym yn traddodi ei *gorff/chorff* i'w amlogi:
mewn gwir a diogel obaith o'r atgyfodiad i'r bywyd tragwyddol
trwy ein Harglwydd Iesu Grist,
a newidia ein cyrff eiddil ni
i fod yn unffurf â'i gorff gogoneddus ef,
a fu farw, a gladdwyd, ac a gyfododd drachefn er ein mwyn.
Iddo ef y bo'r gogoniant am byth. **Amen.**

*Mewn amlogfa, os yw'r Traddodiant i ddilyn wrth Gladdu Llŵch
wedi Amlogiad:*

Yr ydym wedi ymddiried *E.* i drugaredd Duw.
Yn ffydd Crist a chan gredu bod *E.*
yn nwylo Duw,
mewn paratoad at ei *gladdedigaeth/chladdedigaeth*,
yr ydym yn rhoddi ei *gorff/chorff* i'w amlogi:
Disgwyliwn am gyflawnder yr atgyfodiad
pan fydd Crist yn casglu ynghyd ei holl saint
i deyrnasu gydag ef mewn gogoniant am byth. **Amen.**

The Committal

The minister uses one of the following forms of Committal.

At the burial of a body:

In the faith of Christ and believing that *N.* is in the hands of God, we commit *his/her* body to the ground:
earth to earth, ashes to ashes, dust to dust:
in sure and certain hope of the resurrection to eternal life
through our Lord Jesus Christ,
who will transform our frail bodies
that they may be conformed to his glorious body,
who died, was buried, and rose again for us.
To him be glory for ever. **Amen.**

In a crematorium, if the Committal is to take place then:

We have entrusted *N.* to God's mercy.
In the faith of Christ and believing that *N.*
is in the hands of God,
we commit *his/her* body to be cremated:
in sure and certain hope of the resurrection to eternal life
through our Lord Jesus Christ,
who will transform our frail bodies
that they may be conformed to his glorious body,
who died, was buried, and rose again for us.
To him be glory for ever. **Amen.**

In a crematorium, if the Committal is to follow at the Burial of cremated remains:

We have entrusted *N.* to God's mercy.
In the faith of Christ and believing that *N.*
is in the hands of God,
in preparation for *his/her* burial,
we give *his/her* body to be cremated:
We look for the fullness of the resurrection
when Christ shall gather all his saints
to reign with him in glory for ever. **Amen.**

Yr Anfon Allan

Duw fo yn fy mhen
ac yn fy neall;
Duw fo yn fy nhrem,
ac yn f'edrychiad;
Duw fo yn fy ngair
ac yn fy siarad;
Duw fo yn fy mron
ac yn fy nirnad;
Duw fo ar ben fy nhaith,
ac ar f'ymadawiad. **Amen.**

Ffurfiâu ar y Fendith

Bydded i Grist y bugail da eich cofleidio yn ei gariad,
eich llenwi â thangnefedd
a'ch tywys mewn gobaith hyd at derfyn eich dyddiau;
a bendith Duw hollalluog,
y Tad a'r Mab a'r Ysbryd Glân,
a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad. **Amen.**

Bydded i Dduw roi i chwi ei ddiddanwch a'i dangnefedd,
ei oleuni a'i lawenydd, yn y byd hwn ac yn y byd a ddaw;
a bendith Duw hollalluog,
y Tad a'r Mab a'r Ysbryd Glân,
a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad. **Amen.**

Bydded i gariad Duw
a thangnefedd yr Arglwydd Iesu Grist
eich bendithio a'ch cysuro chwi,
a phawb a adnabu ac a garodd *E.*,
yn awr a hyd byth. **Amen.**

The Dismissal

God be in my head
and in my understanding;
God be in mine eyes,
and in my looking;
God be in my mouth,
and in my speaking;
God be in my heart,
and in my thinking;
God be at mine end,
and at my departing. **Amen.**

Blessings

May Christ the good shepherd enfold you with love,
fill you with peace, and lead you in hope,
to the end of your days;
and the blessing of God almighty,
the Father, the Son, and the Holy Spirit,
be among you and remain with you always. **Amen.**

May God give you his comfort and his peace, his light and
his joy, in this world and the next;
and the blessing of God almighty,
the Father, the Son, and the Holy Spirit,
be among you and remain with you always. **Amen.**

May the love of God
and the peace of the Lord Jesus Christ
bless and console you,
and all who have known and loved *N.*,
this day and for evermore. **Amen.**

X.

Gwasanaeth yn y Cartref ar ôl yr Angladd

Gellir addasu'r gwasanaeth hwn i'w ddefnyddio naill ai'n union wedi'r Angladd neu'n ddiweddarach. Gall cyfaill, aelod o'r teulu neu weinidog ei arwain.

Wrth y Drws

Gall y gweinidog ddweud

Yn enw'r Tad a'r Mab a'r Ysbryd Glân. **Amen.**

Bydded i dangnefedd Duw ein Tad nefol,
ac Iesu Grist ffynhonnell tangnefedd
a'r Ysbryd Glân y diddanydd
fod ar y tŷ hwn a phawb sy'n preswyllo ynddo.

Agor, O Dduw, ddrws y tŷ hwn;
llewyrched dy oleuni yma i ymlid ymaith bob tywyllwch;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Gair Duw

Gellir defnyddio un neu ragor o'r darlleniadau a ganlyn:

Ioan 14. 1-3

Mathew 11. 28-30

Philipiaid 3.20 – 4.1

Salm 71. 1-6, 17-18

Salm 126. 5-6

Salm 139. 7-11

Gweddïau

Gellir defnyddio gweddi neu weddïau addas o Adran XII, neu gellir offrymu gweddïau anffurfiol, a fydd yn fwy addas, dros y teulu.

Gall y weddi hon fod yn arbennig o addas os darperir lluniaeth ar ôl yr angladd.

X.

A Service at Home after the Funeral

This service may be adapted for use either immediately after the funeral or later. It may be led by a friend or family member or by a minister.

At the Door

The minister may say

In the name of the Father, and of the Son,
and of the Holy Spirit. **Amen.**

The peace of God our heavenly Father,
of Jesus Christ the source of peace,
and of the Holy Spirit the comforter
come upon this house and all who live here.

Open, O God, the door of this house;
let your light shine here to drive away all darkness;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

The Word of God

One or more of the following readings may be used:

John 14. 1-3

Psalm 71. 1-6, 17-18

Matthew 11. 28-30

Psalm 126. 5-6

Philippians 3.20 – 4.1

Psalm 139. 7-11

Prayers

A suitable prayer or prayers from Section XII may be used, or informal prayer for the family may be more appropriate.

The following prayer may be especially appropriate if there is to be food after the funeral.

Hollalluog Dduw,
Tad ein Harglwydd Iesu Grist,
yr adnabu ei ddisgyblion ef ar ôl ei atgyfodiad
ar doriad y bara.
Diolchwn iti am dy nerth i'n cynnal
yn yr hyn a wnaethom heddiw,
a gofynnwn am i'th bresenoldeb
gael ei gydnabod yn y lle hwn;
rho dy dangnefedd a'th lawenydd ym mhob man sy'n dwyn
atgofion;
dyro dy nerth a'th bresenoldeb wrth gyflawni'r tasgau
beunyddiol hynny a wnaethom gyda'n gilydd;
ac yn holl droeon bywyd dyro inni ras i wneud dy ewyllys
ddydd ar ôl dydd,
ac i ddisgwyl am ddyfodiad gogoneddus Crist,
pan fyddi'n ein casglu ni ynghyd at dy fwrdd yn y nefoedd
i fod gyda thi byth bythoedd. **Amen.**

Diwedd glo

Gall y gweimidog adrodd Salm 121:

Codaf fy llygaid tua'r
mynyddoedd; o ble y daw
cymorth i mi?

Daw fy nghymorth oddi
wrth yr Arglwydd, creawdwr
nefoedd a daear.

Nid yw'n gadael i'th droed
lithro, ac nid yw dy geidwad
yn cysgu.

Nid yw ceidwad Israel yn
cysgu nac yn huno.

Yr Arglwydd yw dy geidwad,
yr Arglwydd yw dy gysgod ar
dy ddeheulaw; ni fydd yr haul
yn dy daro yn y dydd, na'r
lleuad yn y nos.

Bydd yr Arglwydd yn dy
gadw rhag pob drwg, bydd
yn cadw dy einioes.

Bydd yr Arglwydd yn gwyllo
dy fynd a'th ddod yn awr a
hyd byth.

Almighty God,
the Father of our Lord Jesus Christ,
whose disciples recognized him
as he broke bread with them after the resurrection:
we thank you for your strength upholding us
in what we have done today,
and now we ask for your presence to be recognized in this
place;
bring your peace and joy to each place which stirs the
memory;
give your strength and presence in those daily tasks which
used to be shared;
and in all the changes of life give us grace to do your will
day by day,
and to look for the glorious coming of Christ,
when you will gather us together to your table in heaven
to be with you for ever and ever. **Amen.**

Conclusion

The minister may say Psalm 121:

I lift up my eyes to the
hills — from where will my
help come?

My help comes from the
Lord, who made heaven
and earth.

He will not let your foot be
moved; he who keeps you
will not slumber.

He who keeps Israel
will neither slumber
nor sleep.

The Lord is your keeper;
the Lord is your shade at
your right hand.

The sun shall not strike
you by day, nor the moon
by night.

The Lord will keep you from
all evil; he will keep your life.

The Lord will keep your
going out and your coming
in from this time on and
for evermore.

XI. Gwasanaeth Coffa

Amlinelliad o'r Drefn ar gyfer Gwasanaeth Coffa

Y Dod Ynghyd

1. Y mae'r gweinidog yn croesawu'r bobl ac yn cyflwyno'r gwasanaeth.
2. Gellir canu emyn
3. Gellir darllen brawddegau o'r Ysgrythur.
4. Gellir talu teyrnged yn y fan hon neu'n ddiweddarach yn y gwasanaeth.
5. Gellir darllen y Colect yn awr neu yn ystod y Gweddïau.

Darlleniadau a Phregeth

6. Defnyddir darlleniad neu ddarlleniadau o'r Beibl.
7. Gall salmau neu emynau ddilyn y darlleniadau.
8. Traddodir Pregeth.
9. Gellir defnyddio caneuon a darlleniadau eraill, a gellir talu teyrngedau.

Gweddïau

10. Fel rheol, bydd y gweddïau'n dilyn y drefn hon:
† Diolchgarwch am fywyd yr ymadawedig;
† Gweddi dros y rhai sy'n galaru;
† Gweddi am barodrwydd i fyw yng ngoleuni tragwyddoldeb.
11. Dywedir Gweddi'r Arglwydd.
12. Gellid caniatáu amser i weddio a myfyrio, yn dawel neu â cherddoriaeth briodol.

Cyflwyniant a Diolchgarwch

13. Pan fo'r amgylchiadau'n briodol, cyflwynir yr ymadawedig i Dduw gan ddefnyddio geiriau awdurdodedig.
14. Ceir gweithred briodol o ddiolchgarwch ar ddiwedd y gwasanaeth.

Yr Anfon Allan

15. Gellir canu emyn.
16. Gall y gwasanaeth ddiweddu â bendith.

XI. A Memorial Service

An outline Order for a Memorial Service

The Gathering

1. The minister welcomes the people and introduces the service.
2. A hymn may be sung
3. Sentences of scripture may be used.
4. A tribute may be read here or later in the service.
5. The Collect may be said here or after the Prayers.

Readings and Sermon

6. One or more readings from the Bible is used.
7. Psalms or hymns may follow the readings.
8. A Sermon is preached.
9. Other songs and readings may be used, and tributes may be made.

Prayers

10. The prayers usually follow this sequence:
 - † *Thanksgiving for the life of the departed;*
 - † *Prayer for those who mourn;*
 - † *Prayer for readiness to live in the light of eternity.*
11. The Lord's Prayer is said.
12. Time may be allowed for prayer and reflection, in silence or with appropriate music.

Commendation and Thanksgiving

13. In appropriate circumstances, the dead person is commended to God with authorised words.
14. An appropriate act of thanksgiving is made at the end of the service.

The Dismissal

15. A hymn may be sung.
16. The service may end with a blessing.

Rhan dau: Nodiadau, gwasanaethau ychwanegol, deunydd ychwanegol a samplau o wasanaethau

Os digwydd Gwasanaeth Coffa yng nghyd-destun y Cymun Bendigaid, dilynir yr adrannau priodol i'r rhan honno o'r gwasanaeth.

Nodiadau

Cynlluniwyd y braslun-wasanaethau hyn i'w defnyddio yn yr eglwys rai wythnosau ar ôl y gwasanaeth Angladd.

Gweler un enghraifft isod.

Os cynhelir y gwasanaeth coffa yr un diwrnod â'r Angladd, neu'n fuan iawn wedyn, dylid defnyddio'r gwasanaeth Angladd, heb y traddodiant.

Dylid sicrhau ei bod yn glir pwy sy'n llywyddu gydol y gwasanaeth, pwy sy'n cyflwyno'r gwasanaeth ac yn ei gloi, ac nad yw nifer y siaradwyr eraill, yr eitemau cerddorol na'r darlenniadau sy'n rhai heb fod o'r Beibl, yn rhwystro'r gwasanaeth rhag canolbwyntio ar glywed gair Duw, y gweddïo a'r diolch.

Gwasanaeth Coffa (Gwasanaeth Enghreifftiol)

Y Dod Ynghyd

Y mae'r gweinidog yn croesawu'r bobl ac yn cyflwyno'r gwasanaeth. Gellir canu neu ddarllen brawddegau o'r Ysgrythur, a gellir canu emyn.

Dywed y gweinidog:

Yr ydym yn cwrdd yn enw Iesu Grist,
a fu farw ac a gyfododd er gogoniant Duw Dad.
Gras a thangnefedd a fo gyda chwi:
(a'th gadw di yng nghariad Crist).

If the Memorial Service takes place within a celebration of the Holy Eucharist, the appropriate sections are followed for that part of the service.

Notes

These outline orders are designed for use in church several weeks after the Funeral service has taken place.

One example is provided below.

If the memorial service takes place on the same day as, or very soon after the Funeral, the Funeral service should be used without the committal.

Care should be taken to ensure that it is clear who is presiding throughout, who introduces and concludes the service, and that the number of other speakers, musical items and non-biblical readings does not unbalance the service from its focus on the word of God, prayer and thanksgiving.

Memorial Service (A Sample Service)

The Gathering

The minister welcomes the people and introduces the service. Sentences of Scripture may be sung or said, and a hymn may be sung.

The minister says:

We meet in the name of Jesus Christ,
who died and was raised to the glory of God the Father.
Grace and peace be with you.
(and keep you in the love of Christ).

*Y mae'r gweiniidog yn cyflwyno'r gwasanaeth â'r geiriau hyn neu
eiriau addas eraill:*

Cadwn ein golwg, nid ar y pethau a welir,
ond ar y pethau na welir
oherwydd dros amser y mae'r pethau a welir,
ond y mae'r pethau na welir yn dragwyddol.
Daethom ynghyd heddiw
i gofio gerbron Duw ein *brawd/chwaer E.*,
i ddiolch am ei *fywyd/bywyd*
ac i gysuro ein gilydd yn ein galar.

Gweddi Agoriadol. Dywedir un o'r gweddïau hyn:

Dad nefol,
diolchwn i ti am ein llunio ar dy ddelw dy hun
ac am roddi inni ddoniau'r corff, y meddwl a'r ysbryd.
Diolchwn iti yn awr am *E.*
ac am yr hyn a olygai i bawb ohonom.
Wrth inni dalu teyrnged *iddo/iddi*,
gwna ni'n fwy ymwybodol
mai ohonot ti y daw pob rhodd berffaith,
ac yn bennaf oll rhodd y bywyd tragwyddol a ddaw trwy
Iesu Grist. **Amen.**

neu

Dad nefol,
molwn dy enw
am bawb a aeth o'r bywyd hwn
yn dy garu di ac yn ymddiried ynot,
am esiampl eu bywydau,
am y bywyd a'r gras a roddaist ti iddynt,
ac am y tangnefedd y maent yn gorffwys ynddo.
Molwn di heddiw am dy *was/wasanaethferch E.*
ac am y cyfan a gyflawnaist *drwyddo/drwyddi*.
Cysura ni yn ein tristwch
a llanw ein calonnau â mawl a diolch,
er mwyn ein Harglwydd atgyfodedig, Iesu Grist. **Amen.**

The minister introduces the service in these or other suitable words:

We look not to the things that are seen
but to the things that are unseen;
for the things that are seen are transient
but the things that are unseen are eternal.
Today we come together
to remember before God our *brother/sister N.*,
to give thanks for *his/her* life,
and to comfort one another in our grief.

Opening Prayer. One of these prayers is said:

Father in heaven,
we thank you because you made us in your own image
and gave us gifts in body, mind and spirit.
We thank you now for *N.*
and for what *he/she* meant to each of us.
As we honour *his/her* memory,
make us more aware that you are the one
from whom comes every perfect gift,
including the gift of eternal life through Jesus Christ.
Amen.

or

Father in heaven,
we praise your name
for all who have finished this life loving
and trusting you,
for the example of their lives,
the life and grace you gave to them
and the peace in which they now rest.
We praise you today for your servant *N.*
and for all that you did through *him/her*.
Meet us in our sadness
and fill our hearts with praise and thanksgiving,
for the sake of our risen Lord, Jesus Christ. **Amen.**

Darlleniadau a Phregeth

Gellir defnyddio'r gantigl hon:

**Bydd gwaredigion yr Arglwydd yn dychwelyd:
a bydd gofid a griddfan yn ffoi ymaith.**

Llawenyched yr anial a'r sychdir:
gorfoledded y diffeithwch, a blodeuo.
Cânt weld gogoniant yr Arglwydd:
a mawrhydi ein Duw ni.

**Bydd gwaredigion yr Arglwydd yn dychwelyd:
a bydd gofid a griddfan yn ffoi ymaith.**

Cadarnhewch y dwylo llesg:
cryfhewch y gliniau gwan;
Dywedwch wrth y pryderus, "Ymgryfhewch, nac ofnwch:
wele, fe ddaw eich Duw mewn barn,
fe ddaw mewn barn i'ch achub."

**Bydd gwaredigion yr Arglwydd yn dychwelyd:
a bydd gofid a griddfan yn ffoi ymaith.**

Eseia 35. 1, 2b, 3-4, 10a

*Gellir defnyddio un neu fwy o ddarlleniadau o'r Ysgrhythur.
Ar ddiwedd y darlleniad gall y darllenydd ddweud:*

Dyma air yr Arglwydd.
Diolch a fo i Dduw.

Gwrandewch ar yr hyn y mae'r Ysbryd yn ei ddweud
wrth yr Eglwys.
Diolch a fo i Dduw.

Gellir traddodi Pregeth.

*Gellir defnyddio caneuon a darlleniadau heb fod o'r Beibl, a gellir
talu teyrngedau.*

Readings and Sermon

This canticle may be used:

**The ransomed of the Lord shall return,
and sorrow and sighing shall flee away.**

The wilderness and the dry land shall rejoice:
the desert shall burst into song.
They shall see the glory of the Lord:
the majesty of our God.

**The ransomed of the Lord shall return,
and sorrow and sighing shall flee away.**

Strengthen the weary hands:
make firm the feeble knees.
Say to the anxious,
Be strong, fear not, your God is coming with judgement:
coming with judgement to save you.

**The ransomed of the Lord shall return,
and sorrow and sighing shall flee away.**

Isaiah 35. 1, 2b, 3-4, 10a

One or more readings from Scripture are used.

At the end the reader may say:

This is the word of the Lord.

Thanks be to God.

or

Hear what the Spirit is saying to the Church.

Thanks be to God.

A Sermon may be preached.

Songs and non-biblical readings may be used, and tributes may be made.

*Gellir defnyddio un o'r gweddïau hyn i gysylltu â Datgan y Ffydd
neu â'r Diolchgarwch.*

Dad nefol,

diolchwn iti am dy *was/wasanaeth*ferch *E.*

Molwn di wrth inni gofio am ei *fywyd/bywyd*
a thrysori ein hatgofion *ohono/ohoni.*

Bendithiwn di am *iddo/iddi*, a'th ddelw di *arno/arni*,
ddwyn goleuni i'n bywydau;

oherwydd gwelsom yn ei *gyfeillgarwch/chyfeillgarwch*
adlewyrchiad o'th dosturi,

yn ei *onestrwydd/gonestrwydd* ddrych o'th ddaioni,
ac yn ei ffyddlondeb gipolwg o'th gariad tragwyddol.

Caniatâ i bob un ohonom, ei *anwyliaid/hanwyliaid* galarus,
ras i ddilyn ei *esiamp/hesiamp* dda

fel y delom gydag *ef/hi* i'th deyrnas dragwyddol;

trwy Iesu Grist ein Harglwydd,

a fu farw, a gyfododd drachefn ac a agorodd borth y
gogoniant.

Iddo ef y bo'r moliant byth bythoedd. **Amen.**

neu

Waredwr hollgyfoethog,

y mae gan y sawl a fu farw mewn ffydd
lawenydd bythol yn dy bresenoldeb.

Bydd gyda ni sy'n galaru
a thro ein golygon atat ti.

Trwy dy farwolaeth un waith am byth ar y groes,
cyfod ni i fywyd newydd,

dyro inni fuddugoliaeth dros angau

a hyder i edrych ymlaen at dy ddyfodiad. **Amen.**

One of these prayers may be used to provide a link with the Affirmation of Faith or the Thanksgiving:

Father in heaven,
we give you thanks for your servant *N*.
We praise you as we recollect *his/her* life
and cherish *his/her* memory.
We bless you that in bearing your image
he/she has brought light to our lives;
in *his/her* friendship we have seen reflections of your
compassion,
in *his/her* integrity demonstrations of your goodness,
in *his/her* faithfulness glimpses of your eternal love.
Grant to each of us, beloved and bereft,
the grace to follow *his/her* good example
so that we with *him/her* may come to your everlasting
kingdom;
through Jesus Christ our Lord,
who died and rose again and opened the gate of glory,
to whom be praise for all eternity. **Amen.**

or

Almighty Saviour,
those who have died in faith
have eternal joy in your presence.
For us who remain, be with us in our sadness
and turn our eyes to you.
By your death once for all upon the cross,
raise us to new life,
give us victory over death
and confidence to look forward to your coming. **Amen.**

Datgan y Ffydd

Gellir defnyddio'r Datganiad hwn o Ffydd:

Gadewch inni ddatgan y newydd da a dderbyniasom,
y daliwn yn gadarn ynddo,
yr achubir ni trwyddo
ac a draddodwn i eraill.

**Bu Crist farw dros ein pechodau ni
yn ôl yr Ysgrythurau;
fe'i claddwyd;
a'i gyfodi i fywyd y trydydd dydd
yn ôl yr Ysgrythurau;
wedi hynny fe ymddangosodd i'w ddilynwyr,
ac i'r holl apostolion:
hyn a dderbyniasom,
a hyn yr ydym yn ei gredu. Amen.**

cf. 1 Corinthiaid 15. 3-7

Ymbiliau

Dywedir gweddiau addas (gweler Adran XII).

*Gellir defnyddio'r cyflwyniad a'r ymateb a ganlyn:
Gweddiwn mewn tangnefedd ar yr Arglwydd:*

*gan ddefnyddio'r ymateb,
Gwrando ni, Arglwydd atgyfodedig:
ein Hatgyfodiad a'n Bywyd.*

Affirmation of Faith

This Affirmation of Faith may be used:

Let us affirm the good news we have received,
in which we stand,
through which we are saved
and which we hand on to others.

**Christ died for our sins
in accordance with the scriptures;
he was buried;
he was raised to life on the third day
in accordance with the scriptures;
afterwards he appeared to his followers,
and to all the apostles:
this we have received,
and this we believe. Amen.**

cf. 1 Corinthians 15. 3-7

Prayers of Intercession

Suitable prayers are said (see Section XII).

This introduction and response may be used:

In peace let us pray to the Lord,

using the response,

Hear us, risen Lord:

Our Resurrection and our Life.

Gweddïau o Ddiolch

Gellir camu emynau a dŵyn tystiolaeth.

Gellir defnyddio'r adnodau a ganlyn neu'r Te Deum yn gyfan gwbl:

Ti Grist yw brenin y gogoniant:
ti yw tragwyddol Fab y Tad.
Pan gymeraist gnawd i'n rhyddhau ni:
dewisaist yn wylaidd groth y Wryf.
Gorchfygaist gelyn angau:
ac agor teyrnas nef i bawb sy'n credu.
Yr wyt yn eistedd ar ddeheulaw Duw mewn gogoniant:
yr ydym yn credu y deui di i'n barnu.
Tyrd, felly, O Arglwydd, a chynorthwya dy bobl:
a brynwyd â'th waed dy hun;
A dwg ni gyda'th saint:
i'r gogoniant tragwyddol.

Gellir defnyddio un neu ragor o'r gweddïau hyn o ddiolch:

Teilwng wyt ti, ein Harglwydd a'n Duw:
i dderbyn y gogoniant a'r anrhydedd a'r gallu,
**Oherwydd tydi a greodd bob peth:
a thrwy dy ewyllys y daethant i fod ac y grewyd hwy.**

Teilwng wyt ti, yr Oen a laddwyd:
ac a brynaist i Dduw â'th waed:
rai o bob llwyth ac iaith a phobl a chenedl.
**Gwnaethost hwy yn urdd frenhinol ac yn offeiriaid i'n
Duw ni, i sefyll ger ei fron a'i wasanaethu:
ac fe deyrnasant gyda thi ar y ddaear.**

**I'r hwn sy'n eistedd ar yr orsedd ac i'r Oen:
y bo'r mawl a'r anrhydedd a'r gogoniant a'r gallu
byth bythoedd. Amen.**

Prayers of Thanksgiving

Hymns may be sung and testimony given.

Either the whole of the Te Deum, or these verses, may be used:

You Christ are the King of glory:
the eternal Son of the Father.
When you took our flesh to set us free:
you humbly chose the Virgin's womb.
You overcame the sting of death:
and opened the kingdom of heaven to all believers.
You are seated at God's right hand in glory:
we believe that you will come and be our judge.
Come then, Lord, and help your people:
bought with the price of your own blood.
And bring us with your saints:
to glory everlasting.

One or more of these thanksgivings may be used:

You are worthy, O Lord our God:
to receive glory and honour and power .
**For you created all things:
and by your will they have their being.**

You are worthy, O Lamb, for you were slain:
and by your blood you bought for God
people of every tribe and language, nation and grace.
**You have made them a kingdom of priests,
to stand and serve before our God:
and they will reign with you on earth.**

**To him who sits on the throne and to the Lamb:
be praise and honour, glory and might,
for ever and ever. Amen.**

neu

Dad hollalluog, rhoddwn ddiolch a moliant i ti
am anfon dy Fab i farw, a'i atgyfodi o blith y meirw.
Molwn di, gan ymddiried dy fod yn achub dy holl bobl,
y byw a'r meirw.
Arglwydd, clyw ni: **Arglwydd, yn rasol clyw ni.**

Diolchwn iti am *E*. Yn ei *fedydd/bedydd* rhoddwyd *iddo/iddi*
ernes o'r bywyd tragwyddol ac yn awr fe'i croesewir i holl
gwmpeini'r saint.
Arglwydd, clyw ni: **Arglwydd, yn rasol clyw ni.**

Diolchwn iti am ein *brawd/chwaer*, a fu'n cyfranogi o fara'r
bywyd, rhagflas o wledd dragwyddol y nef.
Arglwydd, clyw ni: **Arglwydd, yn rasol clyw ni.**

Diolchwn iti am ein holl berthnasau a'n cyfeillion ac am
bawb a gerddodd wrth ein hymyl ar ein pererindod ddaearol.
Arglwydd, clyw ni: **Arglwydd, yn rasol clyw ni.**

Gweddiwn ar i deulu a chyfeillion galarus ein *brawd/
chwaer E*. dderbyn diddanwch yr Arglwydd, a wylodd adeg
marwolaeth Lasarus, ei ffrind.
Arglwydd, clyw ni: **Arglwydd, yn rasol clyw ni.**

Gweddiwn dros bawb ohonom sydd wedi ymgynnull yma
i addoli mewn ffydd, ar inni gael ein dwyn ynghyd drachefn
yn nheyrnas Dduw.
Arglwydd, clyw ni: **Arglwydd, yn rasol clyw ni.**

neu

Arglwydd Dduw, creawdwr pob peth,
gwnaethost ni yn greaduriaid y ddaear hon,
ond addewaist inni hefyd gyfran yn y bywyd tragwyddol.
Yn unol â'th addewidion,
bydded i bawb a fu farw yn nhangnefedd Crist
gael rhannu gyda'th saint yn llawenydd y nef,
lle nad oes na galar na phoen
ond bywyd yn dragwyddol.
Alelwia! Amen.

or

We give you thanks and praise, almighty Father,
that you sent your Son to die, and raised him from the
dead. We praise you in the confidence that you save all your
people, living and departed.

Lord, hear us: **Lord, graciously hear us.**

We thank you for *N.*, who in baptism was given the pledge
of eternal life and is now admitted to the company of the
saints.

Lord, hear us: **Lord, graciously hear us.**

We thank you for our *brother/sister* who shared the bread
of life, a foretaste of the eternal banquet of heaven.

Lord, hear us: **Lord, graciously hear us.**

We thank you for our relatives and friends and for all who
have walked with us on our earthly pilgrimage.

Lord, hear us: **Lord, graciously hear us.**

We pray that the family and friends of our *brother/sister N.*
may be consoled in their grief by the Lord, who wept at the
death of Lazarus his friend.

Lord, hear us: **Lord, graciously hear us.**

We pray for all of us assembled here to worship in faith,
that we may be gathered together again in God's kingdom.

Lord, hear us: **Lord, graciously hear us.**

or

Lord God, creator of all,
you have made us creatures of this earth,
but have also promised us a share in life eternal.
According to your promises,
may all who have died in the peace of Christ
share with your saints in the joy of heaven,
where there is neither sorrow nor pain
but life everlasting.

Alleluia! Amen.

Oni weinyddir y Cymun:

Gweddiwn yn hyderus ar y Tad:

Ein Tad yn y nefoedd ...

neu

Fel y dysgodd ein Hiachawdwr ni, gweddiwn yn hyderus:

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd ...

Y Cyflwyniant a'r Diolchgarwch

Hollalluog Dduw,
yn dy gariad mawr
lluniaist ni â'th ddwylo
a thrwy dy Ysbryd rhoddaist i ni anadl einioes.
Ni chefnaist arnom
er i ni fod yn bobl wrthryfelgar,
O'th dyner drugaredd
anfonaist dy Fab
i adfer dy ddelw arnom.
Dangosodd ei gariad
trwy farw drosom ar y groes.
Trwy dy allu nerthol
cyfodaist ef o'r bedd
a'i ddyrchafu i orsedd y gogoniant.
Gan ymlawenhau yn ei fuddugoliaeth
a chan ymddiried yn dy addewid
i roi bywyd tragwyddol i bawb sy'n troi at Grist,
cyflwynwn *E.* i'th drugaredd,
ac ymunwn â'th holl bobl ffyddlon
ac â holl gwmpeini'r nef
yn yr un gân dragwyddol o foliant:
Y mawl a'r anrhydedd,
y gogoniant a'r gallu
a fo i ti, byth bythoedd. **Amen.**

If the Eucharist is not celebrated:

Let us pray with confidence to the Father:

Our Father in heaven ...

or

As our Saviour taught us, we boldly pray:

Our Father who art in heaven ...

Commendation and Thanksgiving

Almighty God,
in your great love
you crafted us by your hand
and breathed life into us by your Spirit.
Although we became a rebellious people,
you did not abandon us.
In your tender mercy
you sent your Son
to restore us in your image.
He showed his love
by dying for us on the cross.
By your mighty power
you raised him from the grave
and exalted him to the throne of glory.
Rejoicing in his victory
and trusting in your promise
to give eternal life to all who turn to Christ,
we commend *N.* to your mercy
and we join with all your faithful people
and the whole company of heaven
in the one unending song of praise:
Blessing and honour
and glory and power
be yours, for ever and ever. **Amen.**

Y Tangnefedd

Dywedodd Iesu:

Yr wyf yn gadael i chwi dangnefedd;
yr wyf yn rhoi i chwi fy nhangnefedd i fy hun.
Nid fel y mae'r byd yn rhoi yr wyf fi'n rhoi i chwi.
Peidiwch â gadael i ddim gynhyrfu'ch calon,
a pheidiwch ag ofni.

Tangnefedd y Crist atgyfodedig a fo gyda chwi bob amser:
A hefyd gyda thi.

Diwedd glo

Ni all nac angau nac einioes ein gwahanu ni oddi wrth
gariad Duw yng Nghrist Iesu ein Harglwydd.

Caniatâ i ni, Arglwydd Dduw,
ymddiried ynot nid er ein mwyn ein hunain yn unig,
ond hefyd er mwyn y rhai a garwn
ac a guddiwyd rhagom gan gysgod angau,
fel, a ninnau'n credu i ti yn dy allu
gyfodi ein Harglwydd Iesu Grist o blith y meirw,
y bo inni felly ymddiried yn dy gariad
i roddi bywyd tragwyddol i bawb sy'n credu ynddo ef;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd,
sy'n fyw ac yn teyrnasu gyda thi a'r Ysbryd Glân,
yn un Duw, yn awr a hyd byth. **Amen.**

Bydded i Dduw tangnefedd,
a ddug yn ôl oddi wrth y meirw ein Harglwydd Iesu,
Bugail mawr y defaid,
eich cyflawni â phob daioni i wneud ei ewyllys;
a bendith Duw hollalluog,
y Tad a'r Mab a'r Ysbryd Glân,
a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad. **Amen.**

The Peace

Jesus said:

Peace I leave with you. My peace I give to you.

Not as the world gives give I unto you.

Do not let your hearts be troubled,
neither let them be afraid.

The peace of the risen Christ be with you always.

And also with you.

The Conclusion

Neither death nor life can separate us from the love of God
in Jesus Christ our Lord.

Grant to us, Lord God,
to trust you not for ourselves alone,
but also for those whom we love
and who are hidden from us by the shadow of death;
that, as we believe your power
to have raised our Lord Jesus Christ from the dead,
so may we trust your love
to give eternal life to all who believe in him;
through Jesus Christ our Lord,
who is alive and reigns with you and the Holy Spirit,
one God, now and for ever. **Amen.**

The God of peace,
who brought again from the dead our Lord Jesus,
that great shepherd of the sheep,
make you perfect in every good work to do his will;
and the blessing of God almighty,
the Father, the Son, and the Holy Spirit,
be among you and remain with you always. **Amen.**

XII.

Gweddïau mewn Gwasanaethau Angladd a Choffa

*Y mae'r gweddïau hyn yn dilyn trefn y gwasanaethau, o'r Dod
Ynghyd tan ar ôl yr Angladd:*

Gweddïau wrth Ddod Ynghyd

Gweddïau o Edifeirwch (Kyriau a Gollyngdod)

Colectau ar gyfer Gwasanaethau Angladd a Gwasanaethau Coffa

Diolch am Fywyd yr Ymadawedig

Gweddïau dros y rhai sy'n Galaru

Gweddïau am Barodrwydd i Fyw yng Ngoleuni Tragwyddoldeb

Litaniau a Gweddïau Ymatebol

Gweddïau o Ymddiried a Chyflwyno

Ffurfiâu ar y Fendith a'r Diweddglô

Gweddïau i'w defnyddio ar ôl Salmu

*Y mae gweddïau addas eraill i'w cael yn adrannau II - V (Cyn yr
Angladd) a X (Ar ôl yr Angladd).*

Y mae gweddïau addas ar gyfer angladd plentyn yn adran IX.

Gweddïau wrth Ddod Ynghyd

1.

O Dduw ein noddfa a'n nerth,
yr wyt yn agos atom yn ein trallod;
tyrd atom ni yn ein galar a dyrchafa ein llygaid
at dangnefedd a goleuni dy ofal gwastadol drosom.
Cynorthwya ni felly i glywed geiriau dy ras
fel y bydd i'th gariad fwrw allan ein hofn,
dy bresenoldeb esmwytháu ein hunigrwydd
a'th addewidion adnewyddu ein gobaith
yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

XII.

Prayers at Funeral and Memorial Services

These prayers reflect the sequence found in the services, from the time of gathering until after the Funeral:

Gathering Prayers

Prayers of Penitence (Kyries and Absolutions)

Collects for Funeral and Memorial Services

Thanksgiving for the Life of the Departed

Prayers for those who Mourn

Prayers for Readiness to Live in the Light of Eternity

Litanies and Responsive Prayers

Prayers of Entrusting and Commending

Blessings and other Endings

Prayers for Use after Psalms

Other suitable prayers may be found in sections II - V (Before the Funeral) and X (After the Funeral).

Prayers suitable for a child may be found in section IX.

Gathering Prayers

1.

God our refuge and strength,
close at hand in our distress;
meet us in our sorrow and lift our eyes
to the peace and light of your constant care.
Help us so to hear the word of your grace
that our fear may be dispelled by your love,
our loneliness eased by your presence
and our hope renewed by your promises
in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

2.

Dad grasol,
mewn tywyllwch a goleuni,
mewn trallod a llawenydd,
cynorthwya ni i ymddiried yn dy gariad,
i gyflawni dy fwriad
ac i foli dy enw;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

3.

Dad nefol,
fe'n gwnaethost nid i dywyllwch a marwolaeth,
ond i fyw gyda thi am byth.
Hebot ti nid oes gennym ddim i obeithio amdano;
gyda thi, nid oes gennym ddim i'w ofni.
Llefara wrthym yn awr eiriau dy fywyd tragwyddol.
Cyfod ni o boen meddwl ac euogrwydd
i oleuni a thangnefedd dy bresenoldeb,
a gosod ogoniant dy gariad o'n blaen;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Gweddïau o Edifeirwch

Kyriau

4.

Cofia, Arglwydd, dy drugaredd a'th gariad,
oherwydd y maent yn dragwyddol.
Arglwydd, trugarha. **(Arglwydd, trugarha.)**

Paid â chofio pechodau fy ieuenctid na'm camweddau,
ond yn dy gariad cofia fi, er mwyn dy ddaioni, O Arglwydd.
Crist, trugarha. **(Crist, trugarha.)**

Cadw fy enaid a gwared fi;
na ddoed cywilydd arnaf, oherwydd ynot ti yr wyf yn
ymddiried.
Arglwydd, trugarha. **(Arglwydd, trugarha.)**

2.

Gracious Father,
in darkness and light,
in trouble and in joy,
help us to trust your love,
to serve your purpose
and to praise your name;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

3.

Heavenly Father,
you have not made us for darkness and death,
but for life with you for ever.
Without you we have nothing to hope for;
with you we have nothing to fear.
Speak to us now your words of eternal life.
Lift us from anxiety and guilt
to the light and peace of your presence,
and set the glory of your love before us;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Prayers of Penitence

Kyries

4.

Remember, Lord, your compassion and love,
for they are everlasting.
Lord, have mercy. **(Lord, have mercy)**

Remember not the sins of my youth or my transgressions,
but think on me in your goodness, O Lord, according to
your steadfast love.
Christ, have mercy. **(Christ, have mercy)**

O keep my soul and deliver me;
let me not be put to shame, for I have put my trust in you.
Lord, have mercy. **(Lord, have mercy)**

5.

Arglwydd Iesu, dangosaist inni'r ffordd at y Tad:
Arglwydd, trugarha. (**Arglwydd, trugarha.**)

Arglwydd Iesu, rhoddaist inni wybodaeth am dy wirionedd:
Crist, trugarha. (**Crist, trugarha.**)

Arglwydd Iesu, ti yw'r bugail da
sydd yn ein tywys ni i fywyd tragwyddol:
Arglwydd, trugarha. (**Arglwydd, trugarha.**)

6.

Fy enaid, bendithia'r Arglwydd,
a phaid ag anghofio'i holl ddoniau:
Arglwydd, trugarha. (**Arglwydd, trugarha.**)

Ef sy'n maddau dy holl gamweddau,
yn iacháu dy holl afiechyd;
Crist, trugarha. (**Crist, trugarha.**)

Ef sy'n gwaredu dy fywyd o'r pwll
ac yn dy goroni â chariad a thrugaredd:
Arglwydd, trugarha. (**Arglwydd, trugarha.**)

7.

O'r dyfnderau y gwaeddais arnat, O Arglwydd.
Arglwydd, clyw fy llef.
Arglwydd, trugarha. (**Arglwydd, trugarha.**)

Os wyt ti'n sylwi ar bechodau, O Arglwydd,
pwy a all sefyll?
Crist, trugarha. (**Crist, trugarha.**)

Gobeithia yn yr Arglwydd,
oherwydd gydag ef y mae ffyddlondeb
a gwaredigaeth helaeth.
Arglwydd, trugarha. (**Arglwydd, trugarha.**)

5.

Lord Jesus, you have shown us the way to the Father:
Lord, have mercy. **(Lord, have mercy)**

Lord Jesus, you have given us knowledge of your truth:
Christ, have mercy. **(Christ, have mercy)**

Lord Jesus, you are the good shepherd,
leading us into everlasting life:
Lord, have mercy. **(Lord, have mercy)**

6.

Praise the Lord, O my soul,
and forget not all his benefits:
Lord, have mercy. **(Lord, have mercy)**

Who forgives all your sin
and heals all your infirmities:
Christ, have mercy. **(Christ, have mercy)**

Who saves your life from destruction
and crowns you with mercy and loving-kindness:
Lord, have mercy. **(Lord, have mercy)**

7.

Out of the depths I cry to you:
Lord, hear my voice.
Lord, have mercy. **(Lord, have mercy)**

If you should mark what is done amiss:
who may abide it?
Christ, have mercy. **(Christ, have mercy)**

Trust in the Lord,
for with him there is mercy:
for with him is ample redemption.
Lord, have mercy. **(Lord, have mercy)**

Gollyngdod

Pan fo'r gweinidog yn offeiriad, gellir defnyddio 'chwi' yn hytrach na 'ni'.

8.

Bydded i Dduw cariad
eich/ein dwyn yn ôl ato ef ei hun,
maddau *i chwi/i ni eich/ein* pechodau
a rhoddi *i chwi/i ni* sicrwydd o'i gariad tragwyddol
yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

9.

Bydded i Dduw Dad faddau *i chwi/i ni eich/ein* pechodau
a'ch/a'n dwyn i gyfranogi o'i wledd dragwyddol
gyda'i saint am byth. **Amen.**

Colectau ar gyfer Gwasanaethau Angladd a Choffa

10.

Dad trugarog,
gwrando ein gweddïau a chysura ni;
adnewyddu ein gobaith yn dy Fab,
a gyfodaist o blith y meirw;
cryfha ein ffydd
y caiff (*E. a phawb*) pawb a fu farw yng nghariad Crist
rannu ei atgyfodiad ef
sy'n fyw ac yn teyrnasu gyda thi,
yn awr a hyd byth. **Amen.**

11.

Dragwyddol Dduw, ein Creawdwr a'n Gwaredwr,
caniatâ i ni (*gyda E.*) a'r holl ffyddloniaid ymadawedig
ddoniau sicr dioddefaint achubol dy Fab a'i atgyfodiad
gogoneddus ef,
fel, ar y dydd diwethaf, pan gesgli bopeth yng Nghrist,
y cawn fwynhau llawnder dy addewidion;
trwy Iesu Grist dy Fab, ein Harglwydd,
sydd yn fyw ac yn teyrnasu gyda thi
yn undod yr Ysbryd Glân,
yn un Duw, yn awr ac am byth. **Amen.**

Absolutions

Where the minister is a priest, 'you' may be used in place of 'us'.

8.

May the God of love
bring us back to himself,
forgive us our sins
and assure us of his eternal love
in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

9.

May God our Father forgive us our sins
and bring us to the fellowship of his table
with his saints for ever. **Amen.**

Collects for Funeral and Memorial Services

10.

Merciful Father,
hear our prayers and comfort us;
renew our trust in your Son,
whom you raised from the dead;
strengthen our faith
that (*N. and*) all who have died in the love of Christ
will share in his resurrection;
who lives and reigns with you,
now and for ever. **Amen.**

11.

Eternal God, our maker and redeemer,
grant us (*with N.*) and all the faithful departed
the sure benefits of your Son's saving passion
and glorious resurrection;
that, in the last day, when you gather up all things in Christ,
we may, with them, enjoy the fullness of your promises;
through Jesus Christ your Son, our Lord,
who is alive and reigns with you,
in the unity of the Holy Spirit,
one God, now and for ever. **Amen.**

Diolch am Fywyd yr Ymadawedig

12.

Bendigedig fyddo Duw a Thad ein Harglwydd Iesu Grist,
a'n bendithiodd ni oll â rhodd bywyd ar y ddaear hon
ac a roddodd i'n *brawd/chwaer E.* rychwant ei
flynyddoedd/blynyddoedd a doniau ei *gymeriad/chymeriad*.
O Dduw ein Tad, diolchwn iti yn awr am ei *fywyd/bywyd*,
am bob atgof o gariad a llawenydd,
am bob gweithred dda a wnaeth
ac am bob tristwch a rannodd â ni.
Diolchwn iti am ei *fywyd/bywyd* ac am ei
farwolaeth/marwolaeth,
am ein hatgofion *amdano/amdani*,
am iti am ei *roi efrhoi hi inni*,
ac am y gogoniant y byddwn yn ei rannu â'n gilydd.
Gwranddo ein gweddïau
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

13.

Dad trugarog ac Arglwydd pob bywyd,
molwn di am iti ein llunio ar dy ddelw
i adlewyrchu dy wirionedd a'th oleuni.
Diolchwn iti am fywyd dy blentyn *E.*,
am y cariad a dderbyniodd gennyt
ac a amlygodd yn ein plith.
Uwchlaw pob dim, ymhyfyrdwn yn dy addewid grasol
i'th holl bobl, y byw a'r meirw,
y cyfodwn eto ar ddyfodiad Crist.
Gofynnwn am i ninnau, yng nghyflawniad yr amser,
gael rhannu â'n *brawd/chwaer* yn y weledigaeth eglur honno
pan welwn dy wyneb di
yn yr un Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Thanksgiving for the Life of the Departed

12.

Blessed be the God and Father of our Lord Jesus Christ, who has blessed us all with the gift of this earthly life and has given to our *brother/sister N. his/her* span of years and gifts of character.

God our Father, we thank you now for *his/her* life, for every memory of love and joy, for every good deed done by *him/her* and every sorrow shared with us.

We thank you for *his/her* life; for our memories of *him/her*, and for giving *him/her* to us.

Hear our prayers

through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

13.

Merciful Father and Lord of all life, we praise you that we are made in your image and reflect your truth and light.

We thank you for the life of your child *N.*, for the love *he/she* received from you and showed among us.

Above all, we rejoice at your gracious promise to all your servants, living and departed, that we shall rise again at the coming of Christ.

And we ask that in due time

we may share with our *brother/sister* that clearer vision, when we shall see your face

in the same Jesus Christ our Lord. **Amen.**

14.

Dad nefol, molwn dy enw
am bawb a aeth o'r bywyd hwn
yn dy garu di ac yn ymddiried ynot,
am esiampl eu bywydau,
am y bywyd a'r gras a roddaist ti iddynt,
ac am y tangnefedd y maent yn gorffwys ynddo.
Molwn di heddiw am dy *was/wasanaethferch E.*
ac am y cyfan a gyflawnaist *drwyddo/drwyddi.*
Cysura ni yn ein tristwch
a llanw ein calonnau â mawl a diolch,
er mwyn ein Harglwydd atgyfodedig, Iesu Grist. **Amen.**

15.

Dad nefol,
diolchwn i ti am ein llunio ar dy ddelw dy hun
ac am roddi inni ddoniau'r corff, y meddwl a'r ysbryd.
Diolchwn iti yn awr am *E.*
ac am yr hyn a olygai i bawb ohonom.
Wrth inni dalu teyrnged *iddo/iddi,*
gwna ni'n fwy ymwybodol
mai ohonot ti y daw pob rhodd berffaith,
ac yn bennaf oll rhodd y bywyd tragwyddol a ddaw
trwy Iesu Grist. **Amen.**

16.

O Dduw ein Tad,
diolchwn iti am lunio pob un ohonom
ar dy ddelw dy hun,
a rhoddi inni ddoniau a thalentau i'th wasanaethu di.
Diolchwn iti am *E.,*
am y blynyddoedd a gawsom *gydag effgyda hi,*
am y daioni a welsom *ynddo/ynddi,*
ac am y cariad a dderbyniasom *ganddo/ganddi.*
Dyro inni yn awr y nerth a'r dewrder
i'w *ymddiried/hymddiried* i'th ofal di,
yn llawn hyder yn dy addewid o fywyd tragwyddol
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

14.

Father in heaven, we praise your name
for all who have finished this life
loving and trusting you,
for the example of their lives,
the life and grace you gave them,
and the peace in which they rest.
We praise you today for your servant *N*.
and for all that you did through *him/her*.
Comfort us in our sadness
and fill our hearts with praise and thanksgiving,
for the sake of our risen Lord, Jesus Christ. **Amen.**

15.

Father in heaven,
we thank you because you made us in your own image
and gave us gifts in mind, body and spirit.
We thank you now for *N*.
and for what *he/she* meant to each of us.
As we honour *his/her* memory,
make us more aware that you are the one
from whom comes every perfect gift,
including the gift of eternal life
through Jesus Christ. **Amen.**

16.

God our Father,
we thank you that you have made each of us
in your own image,
and given us gifts and talents with which to serve you.
We thank you for *N*,
the years we shared with *him/her*,
the good we saw in *him/her*,
the love we received from *him/her*.
Now give us strength and courage
to entrust *him/her* to your care,
confident in your promise of eternal life
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

17.

Dduw a Thad tragwyddol,
molwn di am iti lunio pobl i rannu bywyd â'i gilydd
ac i adlewyrchu dy ogoniant yn y byd.
Diolchwn iti yn awr am *E*.
am y cyfan a welsom o'th ddaioni di yn ei *fywyd/bywyd*
ac am yr hyn a olygai i bob un ohonom.
Wrth i ninnau deithio tuag at farwolaeth
bydded inni wneud hynny yng nghwmni Iesu,
a ddaeth i rannu ein bywyd
er mwyn i ni gael rhannu yn y bywyd tragwyddol.
Iddo ef, gyda thi a'r Ysbryd Glân,
y bo'r gogoniant yn oes oesoedd. **Amen.**

18.

Arglwydd Dduw, creawdwr pob peth,
gwnaethost ni yn greaduriaid y ddaear hon,
ac addewaist inni ran yn y bywyd tragwyddol.
Wrth gyflwyno dy blentyn, ein *brawd/chwae* *E.*,
i'th ddwylo
derbyn ein diolch a'n moliant
ei *fod/bod*, trwy ddiodefaint a marwolaeth Crist,
yn cyfranogi gyda'th saint yn llawenydd y nefoedd,
lle nad oes na galar na phoen
ond bywyd hyd byth. Alelwia! **Amen.**

19.

Hollalluog Dduw,
yr wyt yn caru pob peth a wnaethost
ac yn ein barnu â thrugaredd a chyfiawnder diderfyn.
Llawenhawn yn dy addewidion o faddeuant a thangnefedd
i bawb sy'n dy garu.
Yn dy drugaredd tro nos marwolaeth
yn wawrddydd bywyd newydd
a galar ein gwahanu yn llawenydd y nefoedd;
trwy ein Hiachawdwr Iesu Grist,
a fu farw ac a gyfododd drachefn ac sy'n fyw byth
bythoedd. **Amen.**

17.

Eternal God and Father,
we praise you that you have made us to share life together
and to reflect your glory in the world.
We thank you now for *N.*,
for all that we saw of your goodness and love in *his/her* life
and for all that *he/she* meant to each one of us.
As we journey towards death
may we do so in the company of Jesus,
who came to share our life
that we might share the life of eternity.
To him be glory with you and the Holy Spirit
for ever and ever. **Amen.**

18.

Lord God, creator of all,
you have made us creatures of this earth
and promised us a share in eternal life:
receive our thanks and praise
that, through the passion and death of Christ,
your child *N.*, our *brother/sister*,
whom we commend into your hands today,
shares with your saints in the joy of heaven,
where there is neither sorrow nor pain
but life everlasting. Alleluia! **Amen.**

19.

Almighty God,
you love everything you have made,
and judge us with infinite mercy and justice.
We rejoice in your promises of pardon, joy and peace
to all those who love you.
In your mercy
turn the darkness of death into the dawn of new life,
and the sorrow of parting into the joy of heaven;
through our Saviour Jesus Christ,
who died, rose again, and lives for evermore. **Amen.**

20.

Hollalluog Dduw,
deuwn atat ti, y barnwr goruchaf,
at Iesu, cyfryngwr y cyfamod newydd,
ac at ysbrydoedd y rhai cyfiawn a berffeithiwyd;
diolchwn iti am roddi inni deyrnas ddi-sigl
ac addolwn di â pharch ac ofn duwiol;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Gweddïau dros y rhai sy'n Galaru

21.

Dduw pob trugaredd,
a ninnau'n galaru oherwydd marwolaeth *E.*,
ac yn diolch iti am ei *fywyd/bywyd*,
cofiwn hefyd amseroedd
pan fu'n anodd inni ddeall a maddau, a derbyn
maddeuant.
Iachâ ein hatgofion o ddolur a methiant,
ac arwain ni i faddeuant a bywyd
yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

22.

Arglwydd Iesu Grist,
wrth i ti wynebu dy farwolaeth cysuraist dy ddisgyblion:
tawela drallod ein calonnau
ac ymlid ein hofnau.
Ti yw'r ffordd: cynorthwya ni i'th ddilyn.
Ti yw'r gwirionedd: dwg ni i'th adnabod di.
Ti yw'r bywyd: dyro inni'r gras i fyw gyda thi
yn awr a hyd byth. **Amen.**

20.

Almighty God,
we come before you, the supreme judge,
and to Jesus, the mediator of the new covenant,
and to the spirits of the righteous made perfect;
we give you thanks for giving us an unshakeable kingdom
and worship you in reverence and awe,
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Prayers for those who Mourn

21.

God of mercy,
as we mourn the death of *N.*,
and thank you for *his/her* life,
we also remember times when it was hard for us to
understand,
to forgive, and to be forgiven.
Heal our memories of hurt and failure,
and bring us to forgiveness and life
in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

22.

Lord Jesus Christ,
you comforted your disciples when you were going to die:
set our troubled hearts at rest
and banish our fears.
You are the way: help us to follow you.
You are the truth: bring us to know you.
You are the life: give us the grace to live with you
now and for ever. **Amen.**

23.

O Dduw,
rhoddaist ynom anadl einioes
ac, wrth i ti ei gymryd ymaith,
byddwn yn marw yn dy freichiau.
Yn ein galar a'n braw cynnal a chysura ni;
cofleidia ni â'th gariad,
dyro inni obaith yn ein dryswch
a gras i ildio i fywyd newydd;
trwy Iesu Grist. **Amen.**

24.

O Dad,
yr wyt yn gwybod am ddolur ein calonnau
ac yn rhannu ein gofidiau.
Cawsom ein brifo o achos ein gwahanu oddi wrth ein
hannwyl *E*.
Pan deimlwn yn ddig oherwydd ein colled,
ac yn dyheu am eiriau o gysur,
ond yn ei chael hi'n anodd eu clywed,
tro ein galar yn gywirach buchedd,
a'n cystudd yn obaith cadarn
yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

25.

Dduw grasol,
amgylchyna bawb sy'n galaru y dydd hwn
â'th dosturi gwastadol.
Na ad i alar lethu dy blant
na'u troi yn dy erbyn.
Pan fo galar fel pe bai'n ddiderfyn,
tywys hwy gam wrth gam ar hyd dy ffordd di,
ffordd marwolaeth ac atgyfodiad
yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

23.

O God,
who brought us to birth,
and in whose arms we die,
in our grief and shock
contain and comfort us;
embrace us with your love,
give us hope in our confusion
and grace to let go into new life;
through Jesus Christ. **Amen.**

24.

Father,
you know our hurts and share our sorrows.
When we are hurt by our parting from *N.* whom we loved;
when we are angry at the loss we have sustained;
when we long for words of comfort,
yet find them hard to hear;
turn our grief to truer living,
our affliction to firmer hope
in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

25.

Gracious God,
surround all who mourn this day
with your continuing compassion.
Do not let grief overwhelm your children,
or turn them against you.
When sorrow seems never-ending,
take them one step at a time
along your road of death and resurrection
in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

26.

O Dad,

daw marwolaeth ein hanwyliaid â gwacter i'n bywydau.

Gwahanwyd ni oddi wrth *E*.

a theimlwn yn friwedig ac yn ddryslyd.

Dyro inni hyder ei *fod/bod* yn ddiogel

a bod ei *fywyd/bywyd* yn gyflawn gyda thi,

tynn ni yn ôl yn y diwedd i afael dy hyfrydwch lle mae

tragwyddol gân dy saint a'th engyl yn atseinio byth

bythoedd. **Amen.**

27.

Dduw pob trugaredd,

yn dy gariad rhoddaist inni dy Fab

i orchfygu angau

ac i adfer bywyd tragwyddol i'th bobl.

Cysura dy weision yn eu profedigaeth

a chryfha ein ffydd a'n gobaith yn dy Fab,

ein Gwaredwr Iesu Grist. **Amen.**

28.

Drugarocaf Dduw,

y mae dy ddoethineb uwchlaw ein deall,

amgylchyna deulu *E*. â'th gariad,

fel na fyddant yn cael eu llethu gan eu colled,

ond yn cael hyder yn dy ddaioni

a nerth i wynebu'r dyfodol.

Gofynnwn hyn trwy Grist ein Harglwydd. **Amen.**

29.

Dad pob trugaredd a Duw pob diddanwch,

yr wyt yn dyheu ac yn chwilio amdanom â chariad difflino

gan wasgaru cysgod angau â gwawr ddisglair bywyd.

(Dyro ddewrder i'r teulu hwn yn eu colled a'u gofid.

Bydd iddynt yn noddfa ac yn nerth. Dyro iddynt sicrwydd

o'th gariad gwastadol a chyfod hwy o ddyfnderoedd eu

galar i dangnefedd a goleuni dy bresenoldeb.)

Mae dy Fab, ein Harglwydd Iesu Grist,

trwy farw, wedi dinistrio marwolaeth,

26.

Father,

the death of those we love brings emptiness into our lives.

We are separated from *him/her*

and feel broken and confused.

Give us confidence that *he/she* is safe

and *his/her* life complete with you,

and bring us together at the last to the wholeness and

fullness of your presence in heaven, where your saints and

angels enjoy you for ever and ever. **Amen.**

27.

God of all mercy,

in love you gave us your Son

to conquer death

and restore eternal life to your people.

Comfort your servants in their sorrow,

and strengthen our faith and hope in your Son,

our Saviour Jesus Christ. **Amen.**

28.

Most merciful God,

whose wisdom is beyond our understanding,

surround the family of *N.* with your love,

that they may not be overwhelmed by their loss,

but have confidence in your goodness

and strength to meet the days to come.

We ask this through Christ our Lord. **Amen.**

29.

Father of all mercies and God of all consolation,

you pursue us with untiring love

and dispel the shadow of death with the bright dawn of life.

(Give courage to this family in their loss and sorrow.

Be their refuge and strength, reassure them of your

continuing love and lift them from the depths of grief

into the peace and light of your presence.)

Your Son, our Lord Jesus Christ,

by dying destroyed our death,

a thrwy atgyfodi, wedi adfer bywyd i ni.
Mae dy Ysbryd Glân, ein diddanydd,
yn ymbil trosom ag ocheneidiau y tu hwnt i eiriau.
Tyrd at dy bobl,
atgoffa hwy o'th bresenoldeb tragwyddol
a dyro iddynt dy gysur a'th nerth. **Amen.**

30.

Arglwydd Dduw,
yr wyt yn gwrando ar lef ein gweddi.
Caniatâ i ni yn dy Fab
ddiddanwch yn ein tristwch,
sicrwydd yn ein hamheuaeth
a dewrder i fyw;
trwy Grist ein Harglwydd. **Amen.**

31.

Arglwydd Iesu Atgyfodedig,
tyrd atom wrth inni droedio'r ffordd unig hon.
Treiddia drwy ein galar a'n lludded,
ysgafnha ein calonnau trymion wrth i ti gerdded gyda ni,
a dwg ni yn y diwedd at dy fwrdd nefol. **Amen.**

32.

O Dduw,
nid wyt o'th wirfodd yn peri gofid na chystudd i'th blant.
Edrych yn dosturiol ar ddiodefaint y teulu hwn yn eu colled.
Cynnal hwy yn eu gwewyr;
ac i dywyllwch eu galar
dyro oleuni dy gariad;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

33.

Hollalluog Dduw,
Tad pob trugaredd a rhoddwr pob cysur:
Bydd rasol wrth y rhai sy'n galaru,
fel, trwy fwrw pob gofal arnat ti,
y cânt brofi diddanwch dy gariad;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

and by rising, restored our life.
Your Holy Spirit, our comforter,
speaks for us in sighs too deep for words.
Come alongside your people,
remind them of your eternal presence
and give them your comfort and strength. **Amen.**

30.

Lord God,
you are attentive to the voice of our pleading.
Let us find in your Son
comfort in our sadness,
certainty in our doubt
and courage to live;
through Christ our Lord. **Amen.**

31.

Risen Lord Jesus,
draw near to us as we walk this lonely road.
Pierce our sorrow and weariness,
and gladden our heavy hearts as you walk with us,
and bring us at the last to your heavenly table. **Amen.**

32.

O God,
you do not willingly grieve or afflict your children.
Look with pity on the suffering of this family in their loss.
Sustain them in their anguish;
and into the darkness of their grief
bring the light of your love;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

33.

Almighty God,
Father of all mercies and giver of all comfort:
deal graciously, we pray, with those who mourn,
that, casting all their care on you,
they may know the consolation of your love;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

34.

O ddyfnder ein galar
gwaeddw'n arnat, O Arglwydd.
Tydi a roddaist *E. inni*,
a thydi a'i cymerodd ymaith.
Tro atom, Arglwydd, tosturia wrthym,
a dyro inni'r diddanwch hwnnw na all neb ond tydi ei roddi,
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Wedi Bywyd Byr

35.

Arglwydd ein Duw,
bendithiaist ni trwy roddi *E. inni*,
ac yr ydym yn galaru o'i *gollï/cholli*.
Cynorthwya ni, trwy ein dagrau a'n poen,
i weld gwaith dy law di
yn troi galar yn fendith.
I ti y bo'r gogoniant am byth. **Amen.**

36.

Dduw pob dirgelwch,
mae dy ffyrdd uwchlaw pob deall.
Tywys ni, sy'n galaru oherwydd y farwolaeth annhymig
hon, i ddyfnach ymddiried yn dy gariad,
a ddug dy unig Fab Iesu
trwy farwolaeth i fywyd yr atgyfodiad.
Gweddiwn yn enw Iesu. **Amen.**

Wedi Marwolaeth Sydyn

37.

Dduw gobaith,
deuwn atat mewn braw a galar.
Cymorth ni i ddod o hyd i dangnefedd
o wybod am dy drugaredd cariadus at bawb o'th blant,
a dyro inni oleuni i'n tywys o'n tywyllwch
i sicrwydd dy gariad,
yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

34.

Out of the depths of our grief,
we cry to you, O Lord.
You gave *N.* to us,
and now *he/she* is gone from us.
Turn to us, have compassion,
and give us the comfort that you alone can give,
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

After a Short Life

35.

Lord our God,
you blessed us through the gift of *N.*,
whose loss we mourn.
Help us, through our tears and pain,
to glimpse your hand at work
to bring blessing out of grief.
To you be glory for ever. **Amen.**

36.

God of all mystery,
whose ways are beyond understanding,
lead us, who grieve at this untimely death,
to a deeper trust in your love,
which brought your only Son Jesus
through death into resurrection life.
We make our prayer in Jesus' name. **Amen.**

After a Sudden Death

37.

God of hope,
we come to you in shock and grief.
Help us to find peace
in the knowledge of your loving mercy to all your children,
and give us light to guide us out of our darkness
into the assurance of your love,
in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Wedi Marwolaeth Dreisgar

38.

Drugarog Dduw,
mae marwolaeth *E.* y tu hwnt i'n deall ni
ac yn fwy nag y gallwn ei oddef.
Clyw gri ein galar,
cansys gwyddost wewyr ein calonnau.
Derbyn ein gweddi
ar i *E.*, a ryddhawyd o greulondeb y byd hwn,
gael ei *dderbyn/derbyn* i'th ddwylo diogel a'th gariad sicr di.
Gweddiwn am gyfiawnder
ac am i ninnau drysori'r cof *amdano/amdani*
yn hytrach na chanoli ar ddull ei *farw/marw*.
Er mwyn Iesu Grist. **Amen.**

Pan Nad Oes Corff yn Bresennol

39.

Dad pawb oll,
gweddiwn arnat dros *E.*,
a garwn ond na welwn mwyach.
Dyro *iddo/iddi* dy dangnefedd;
llewyrched goleuni gwastadol *arno/arni*;
ac yn dy ddoethineb cariadus a'th allu anfeidrol
gweithia *ynddo/ynddi* bwrpas daionus dy berffaith ewylllys;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Wedi Hunanladdiad

40.

Dduw a Thad tragwyddol,
edrych yn drugarog ar y rhai sy'n cofio *E.* ger dy fron.
I *E.* y mae treialon y byd hwn wedi darfod
ac aeth angau heibio.
Derbyn gennym yr hyn a deimlwn pan fo geiriau'n methu;
gwared ni rhag anobaith
a dyro inni nerth i wynebu'r dyfodol
yn ffydd Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

After a Violent Death

38.

Merciful God,
the death of *N.* is beyond our understanding
and more than we can bear.
Hear the cries of our grief,
for you know the anguish of our hearts.
Accept our prayer
that as *N.* has been released from this world's cruelty
so may *he/she* be received into your safe hands and secure love.
We pray that justice may be done
and that we may treasure the memory of *his/her* life
more than the manner of *his/her* death.
For Jesus Christ's sake. **Amen.**

When the Body is Not Present

39.

Father of all,
we pray to you for *N.*,
whom we love but now no longer see.
Grant *him/her* your peace;
let light perpetual shine upon *him/her*;
and in your loving wisdom and almighty power
work in *him/her* the good purpose of your perfect will;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

After a Suicide

40.

Eternal God and Father,
look in mercy on those who remember *N.* before you.
For *N.* the trials of this world are over
and death is past.
Accept from us all that we feel when words fail;
deliver us from despair
and give us strength to meet the days to come
in the faith of Jesus Christ our Lord. **Amen.**

41.

Dduw ein nerth a'n hiachawdwriaeth,
nid wyt yn cefnu arnom yn y bywyd hwn
nac yn ein gadael yn yr angau.
Gwrando ein gweddiau dros bawb sydd yn llwyr ddigalon,
pan fydd dyddiau'n llawn tywyllwch
a'r dyfodol yn amddifad o obaith.
Adnewyddda ynddynt dy nerth cynhaliol
gan na all dim yn yr holl greadigaeth
ein gwahanu oddi wrth dy gariad
yng Nghrist Iesu ein Harglwydd. **Amen.**

Wedi Cystudd Hir

42.

Dduw ein gwardigaeth,
gelwaist ein *brawd/chwaer E.*
i'th wasanaethu mewn gwendid a phoen,
gan roi *iddo/iddi* y gras o rannu croes dy Fab.
Gwobrwy a ei *amynedd/hamynedd* a'i *ddyfalbarhad/dyfalbarhad*,
a dyro *iddo/iddi* gyflawnder buddugoliaeth Crist.
Gofynnwn hyn trwy Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Mewn Gofid, Euogrwydd ac Edifeirwch

43.

Dduw maddeugar,
yn wyneb angau darganfyddwn
gynifer o bethau sydd eto heb eu gwneud,
ac y gellid bod wedi eu gwneud.
Achub gam ein methiant;
rhwyma glwyfau camgymeriadau'r gorffennol;
trawsfurfia ein heuogrwydd yn gariad gweithredol;
a thrwy dy faddeuant gwna ni'n gyflawn;
yn enw Iesu. **Amen.**

41.

God our strength and our redeemer:
you do not leave us in this life
nor abandon us in death.
Hear our prayer for those in despair,
when days are full of darkness
and the future empty of hope.
Renew in them your sustaining strength
for nothing in all creation
can separate us from your love
in Christ Jesus our Lord. **Amen.**

After a Long Illness

42.

God of deliverance,
you called our *brother/sister N.*
to serve you in weakness and pain,
and gave *him/her* the grace of sharing the cross of your Son.
Reward *his/her* patience and forbearance,
and grant *him/her* the fullness of Christ's victory.
We ask this through Christ our Lord. **Amen.**

In Sorrow, Guilt and Regret

43.

Forgiving God,
in the face of death we discover
how many things remain undone,
how much might have been done otherwise.
Redeem our failure;
Bind up the wounds of past mistakes;
Transform our guilt to active love;
and by your forgiveness make us whole;
in Jesus' name. **Amen.**

Gweddïau am Barodrzydd i Fyw yng Ngoleuni Tragwyddoldeb

44.

O Arglwydd, cynnal ni
trwy gydol dydd ein bywyd blin,
hyd onid estynno'r cysgodion a dyfod yr hwyr,
distewi o ddwndwr byd,
tawelu o dwymyn bywyd
a gorffen ein gwaith.
Yna, Arglwydd, yn dy drugaredd dyro inni lety diogel,
gorffwysfa sanctaidd, a thangnefedd yn y diwedd;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

45.

Dyro inni, Arglwydd,
ddoethineb a gras
i iawn ddefnyddio'r amser
sy'n weddill inni ar y ddaear.
Tywys ni i edifarhau am ein pechodau,
am y drwg a wnaethom
a'r da na wnaethom;
a nertha ni i ddilyn yn ôl traed dy Fab,
ar y ffordd sy'n arwain i gyflawnder bywyd tragwyddol;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

46.

Dduw ein Tad,
diolchwn i ti am anfon dy Fab Iesu Grist
i farw drosom a chyfodi drachefn.
Cyhoedda ei groes dy gariad diderfyn
a'i atgyfodiad nad oes gan angau golyn mwyach.
Trwy ei fuddugoliaeth cawn sicrwydd
na chefni di arnom na'n gadael byth;
ac na all nac angau nac einioes,
na'r presennol na'r dyfodol,
ein gwahanu ni oddi wrth dy gariad di
yng Nghrist Iesu ein Harglwydd. **Amen.**

Prayers for Readiness to Live in the Light of Eternity

44.

Support us, O Lord,
all the day long of this troublous life,
until the shadows lengthen and the evening comes,
the busy world is hushed,
the fever of life is over
and our work is done.

Then, Lord, in your mercy grant us a safe lodging,
a holy rest, and peace at the last;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

45.

Grant us, Lord,
the wisdom and the grace
to use aright the time
left to us on earth.
Lead us to repent of our sins,
the evil we have done
and the good we have not done;
and strengthen us to follow the steps of your Son,
in the way that leads to the fullness of eternal life;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

46.

God, our Father,
we thank you that you sent your Son Jesus Christ
to die for us and rise again.
His cross declares your limitless love;
his resurrection, that death has no dominion:
By his victory we are assured
that you will never leave us or forsake us;
and that neither death nor life,
nor things present nor things to come,
can separate us from your love
in Christ Jesus our Lord. **Amen.**

47.

Hollalluog Dduw,
wedi ein calonogi gan esiampl dy saint,
bydded i ni redeg yr yrfa a osodwyd o'n blaen heb ddiffygio,
gan gadw ein golwg ar Iesu, awdur a pherffeithydd ein ffydd;
fel yr ymunom yn y diwedd â'r rhai a garwn yn dy
bresenoldeb tragwyddol di lle y mae cyflawnder llawenydd;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

48.

Hollalluog Dduw,
amgylchynaist ni â chwmwl mawr o dystion.
Fel y nerthaist hwy,
ysbrydola ni i fwrw ymaith bob rhwystr
a'r pechod sy'n ein maglu mor rhwydd.
Fel y cynhaliaist hwy,
cadw ni i redeg yn yr yrfa sydd o'n blaen,
gan gadw ein golwg ar Iesu, awdur a pherffeithydd ein ffydd.
Gwrando ni wrth inni offrymu gyda hwy,
yn nerth dy Ysbryd tragwyddol,
ein cân ddiderfyn o fawl,
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

49.

O Dad,
dy Fab yw ffynhonnell iachawdwriaeth dragwyddol
pawb a'i dilyno.
Pan demtir ni i droi ymaith o'th ffordd,
dyro inni ufudd-dod Crist, ein brawd.
Pan ddifwynir ein cydwybod gan bechod,
glanha ni drwy aberth Crist, ein hofffeiriad.
Pan fyddwn yn ofni marw, ac yn ofni marwolaeth y rhai a
garwn, nertha ni o wybod i Grist fynd o'n blaen a dyfod
i'th bresenoldeb sanctaidd, wedi ei goroni â gogoniant
ac anrhydedd, lle y mae'n fyw ac yn teyrnasu gyda thi a'r
Ysbryd Glân, yn un Duw yn awr a hyd byth. **Amen.**

47.

Almighty God,
encouraged by the example of your saints,
may we run with patience the race that is set before us,
looking to Jesus, the pioneer and perfecter of our faith;
so that at the last we may join those whom we love in your
eternal presence where there is fullness of joy;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

48.

Almighty God,
you have surrounded us by a great cloud of witnesses.
As you strengthened them,
inspire us to throw off all that weighs us down
and the sin that clings so closely.
As you sustained them,
keep us running in the race that lies ahead,
fixing our eyes on Jesus, the pioneer and perfecter of our faith.
Hear us as we offer with them,
in the power of your eternal Spirit,
the unending song of praise,
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

49.

Father,
your Son has become the source of eternal salvation for
all who follow him.
When we are tempted to turn from your way,
form us in the obedience of Christ, our brother.
When our consciences are stained by sin,
cleans us with the sacrifice of Christ, our priest.
When we fear our death and the death of those we love,
strengthen us in the knowledge that Christ has gone before
us and entered your holy presence, crowned with glory and
honour, where he is alive and reigns with you and the
Holy Spirit, one God, now and for ever. **Amen.**

50.

Dduw tragwyddol,
dywedodd dy Fab Iesu Grist,
“Peidiwch â gadael i ddim gynhyrfu’ch calon a pheidiwch
ag ofni.”
Tynn ymaith oddi wrthym ofn marwolaeth;
dwg ni i’r lle yr aeth ef i’w baratoi ar ein cyfer;
a dyro inni ei dangnefedd am byth. **Amen.**

51.

Tywys ni, O Arglwydd ein Duw, yn ein deffro olaf,
at drigfan a phorth y nefoedd,
i fynd drwy’r porth hwnnw a byw yn y drigfan honno,
lle na fydd tywyllwch na disgleirdeb
ond un goleuni gwastadol;
dim twrw na thawelwch,
ond un gerddoriaeth wastadol;
dim ofnau na gobeithion,
ond un meddiant gwastadol;
dim diwedd na dechreuad,
ond un tragwyddoldeb gwastadol;
yn nhrigfannau dy ogoniant a’th fawrhydi
byth bythoedd. **Amen.**

52.

Dad annwyl, rhoddwr bywyd,
fe’n gwnaethost ar dy gyfer dy hun
ac mae ein calonnau yn anniddig nes iddynt orffwys ynot ti.
Caniatâ inni dy garu a’th wasanaethu di,
a byw iti bob dydd yn y fath fodd,
fel y gallwn o’r diwedd estyn ein breichiau atat ti gan
wybod dy fod di’n ein caru,
y gallwn agor ein calonnau i ti a gwybod ein bod wedi
derbyn maddeuant;
felly, wedi ein caru ac wedi derbyn dy faddeuant y medrwn
orffwys ynot ti; trwy gariad ein Gwardwr Iesu Grist.
Amen.

50.

Eternal God,
whose Son Jesus Christ said,
“Do not let your hearts be troubled or afraid”,
take away our fear of death;
bring us to the place he has gone to prepare for us;
and give us his peace for ever. **Amen.**

51.

Bring us, O Lord, at our last awakening,
into the house and gate of heaven,
to enter into that gate and dwell in that house,
where there shall be no darkness nor dazzling,
but one equal light;
no noise nor silence,
but one equal music;
no fears nor hopes,
but one equal possession;
no ends nor beginnings,
but one equal eternity;
in the habitations of your glory and dominion,
world without end. **Amen.**

52.

Dear Father of life,
you have made us for yourself,
and our hearts are restless till they find their rest in you.
Grant us so to love and serve you,
and live each day for you,
that we may, at the last,
reach out for you and know that we are loved,
open our hearts to you and know that we are forgiven;
and so, loved and accepted, we may rest in you;
through the love of our Saviour Jesus Christ. **Amen.**

53.

Dduw tragwyddol,
yr wyt yn llewyrchu ar y rhai sydd yn eistedd yn
nhywyllwch cysgod angau:
dyro dy oleuni i'r rhai sy'n galaru
fel y cânt lawenhau yn dy ddiddanwch bendigedig
a byw yng ngoleuni atgyfodiad
Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

54.

Dad pawb oll,
trwy dy drugaredd a'th ras,
erys dy saint mewn goleuni a thangnefedd tragwyddol:
cofiwn yn ddiolchgar
am y rhai hynny a garwn ond na welwn mwyach;
a gweddiwn ar i'th berffaith ewyllys di
gael ei chyflawni ynddynt;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

55.

Arglwydd Dduw tragwyddol,
y mae pob enaid byw yn dy law:
llewyrcha, gweddiwn arnat,
ar dy Eglwys gyfan yn y nefoedd ac ar y ddaear,
belydrau disglair dy oleuni a'th ddiddanwch nefol;
a chaniatâ fod i ni,
gan ddilyn esiampl dda
y rhai a'th garodd ac a'th wasanaethodd yma
ac sydd yn awr yn gorffwyso,
ddyfod yn y diwedd gyda hwy
i gyflawnder dy lawenydd tragwyddol;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

53.

Eternal God,
you give light to those who sit in darkness
and in the shadow of death;
let your light shine on those who mourn
that they may rejoice in your holy comfort
and live in the light of the resurrection
of Jesus Christ our Lord. **Amen.**

54.

Father of all,
by whose mercy and grace
your saints remain in everlasting light and peace:
we remember with thanksgiving
those whom we love but see no longer;
and we pray that in them
your perfect will may be fulfilled;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

55.

Eternal Lord God,
you hold all souls in life:
shed forth, we pray,
upon your whole Church in heaven and on earth
the bright beams of your light and heavenly comfort;
and grant that we,
following the good example
of those who loved and served you here
and are now at rest,
may at the last enter with them
into the fullness of your eternal joy;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Litaniau a Gweddïau Ymatebol

56.

Mewn tangnefedd gweddiwn ar yr Arglwydd.

Iesu, y bara sy'n disgyn o'r nef,
yr wyt yn llenwi'r newynog â phethau da:
dyro inni gyfran gyda phawb o'r ffyddloniaid ymadawedig
yng ngwledd dy deyrnas.

Gwrando ni, Arglwydd atgyfodedig,
ein hatgyfodiad a'n bywyd.

Iesu, goleuni'r byd,
rhoddaist olwg i'r dyn a anwyd yn ddall
ac agoraist ei lygaid i gredu:
dwg bawb sydd mewn tywyllwch i'th oleuni a'th ogoniant
tragwyddol.

Gwrando ni, Arglwydd atgyfodedig,
ein hatgyfodiad a'n bywyd.

Iesu, Mab y Duw byw,
gelwaist dy ffrind Lasarus o farwolaeth i fywyd:
cyfod ni yn y diwedd i lawnder bywyd tragwyddol gyda thi.

Gwrando ni, Arglwydd atgyfodedig,
ein hatgyfodiad a'n bywyd.

Iesu, Iachawdwr croeshoeliedig,
wrth farw ymddiriedaist Fair dy fam ac Ioan y disgybl
annwyl i'w gilydd:
cynnal a chysura bawb sy'n galaru.

Gwrando ni, Arglwydd atgyfodedig,
ein hatgyfodiad a'n bywyd.

Iesu, ein ffordd a'n gwirionedd a'n bywyd,
arweiniaist dy ddisgybl Thomas o amheuaeth i ffydd:
amlyga'r atgyfodiad i'r rhai sy'n amau a'r rhai sydd ar goll.

Gwrando ni, Arglwydd atgyfodedig,
ein hatgyfodiad a'n bywyd.

Bydded i Dduw yn ei gariad a'i drugaredd diderfyn
ddwyn yr Eglwys gyfan, y byw a'r meirw yn yr Arglwydd
Iesu, i atgyfodiad llawen a chyflawniad ei deyrnas
dragwyddol. **Amen.**

Litanies and Responsive Prayers

56.

In peace let us pray to the Lord.

Jesus, bread from heaven,
you satisfy the hungry with good things:
grant us a share with all the faithful departed
in the banquet of your kingdom.

Hear us, risen Lord,

Our Resurrection and our Life.

Jesus, the light of the world,
you gave the man born blind the gift of sight
and opened the eyes of his faith:
bring those in darkness to your eternal light and glory.

Hear us, risen Lord,

Our Resurrection and our Life.

Jesus, Son of the living God,
you summoned your friend Lazarus from death to life:
raise us at the last to full and eternal life with you.

Hear us, risen Lord,

Our Resurrection and our Life.

Jesus, crucified Saviour,
in your dying you entrusted each to the other,
Mary your mother and John your beloved disciple:
sustain and comfort all who mourn.

Hear us, risen Lord,

Our Resurrection and our Life.

Jesus, our way and truth and life,
you drew your disciple Thomas from doubt to faith:
reveal the resurrection faith to the doubting and the lost.

Hear us, risen Lord,

Our Resurrection and our Life.

May God in his infinite love and mercy bring the whole
Church, living and departed in the Lord Jesus,
to a joyful resurrection and the fulfilment of his eternal
kingdom. **Amen.**

57.

Trown at Grist Iesu mewn hyder
ac mewn ffydd yng ngrym ei groes a'i atgyfodiad.

Arglwydd atgyfodedig, patrwm ein bywyd am byth:

Arglwydd, trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

Addewid a delwedd yr hyn a fyddwn:

Arglwydd, trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

Fab Duw a ddaeth i ddinistrio pechod ac angau:

Arglwydd, trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

Air Duw a'n hachubodd rhag ofn marwolaeth:

Arglwydd, trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

Arglwydd croeshoeliedig, a wrthodwyd yn dy farwolaeth,
ac a gyfodwyd mewn gogoniant:

Arglwydd, trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

Arglwydd Iesu, bugail tyner sy'n rhoddi gorffwystra i'n
heneidiau, dyro i *E.* dangnefedd am byth:

Arglwydd, trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

Arglwydd Iesu, yr wyt yn bendithio'r rhai sy'n galaru ac
sydd mewn poen. Bendithia deulu a chyfeillion *E.* a ddaeth
ynghyd o'i *gwmpas/chwmpas* heddiw:

Arglwydd, trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

58.

Y mae'r Arglwydd Iesu yn caru ei bobl, ac ef yw ein hunig
obaith diogel.

Gofynnwn iddo ddyfnhau ein ffydd a'n cynnal yn yr awr
dywyll hon.

Daethost yn blentyn bach er ein mwyn ni, gan rannu ein
bywyd meidrol.

Arnat ti y gweddïwn:

bendithia ni a chadw ni, O Arglwydd.

Cynyddaist mewn doethineb, mewn oedran ac mewn gras,
a dysgaist ufudd-dod trwy ddioddef.

Arnat ti y gweddïwn:

bendithia ni a chadw ni, O Arglwydd.

57.

Let us turn to Christ Jesus with confidence
and faith in the power of his cross and resurrection.

Risen Lord, pattern of our life for ever:

Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

Promise and image of what we shall be:

Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

Son of God who came to destroy sin and death:

Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

Word of God who delivered us from the fear of death:

Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

Crucified Lord, forsaken in death, raised in glory:

Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

Lord Jesus, gentle shepherd who brings rest to our souls,
give peace to *N.* for ever:

Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

Lord Jesus, you bless those who mourn and are in pain.
Bless *N.*'s family and friends who gather around *him/her*
today:

Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

58.

The Lord Jesus is the lover of his people and our only sure
hope.

Let us ask him to deepen our faith and sustain us in this
dark hour.

You became a little child for our sake, sharing our human
life.

To you we pray:

Bless us and keep us, O Lord.

You grew in wisdom, age and grace
and learned obedience through suffering.

To you we pray:

Bless us and keep us, O Lord.

Croesewaist blant ac addo iddynt dy deyrnas:

Arnat ti y gweddiwn:

bendithia ni a chadw ni, O Arglwydd.

Cysuraist rai a oedd yn galaru o golli plant a chyfeillion.

Arnat ti y gweddiwn:

bendithia ni a chadw ni, O Arglwydd.

Cymeraist arnat dy hun ddioddefaint a marwolaeth pob un ohonom.

Arnat ti y gweddiwn:

bendithia ni a chadw ni, O Arglwydd.

Addewaist gyfodi'r sawl sy'n credu ynot, fel y cefaist ti dy gyfodi mewn gogoniant gan y Tad.

Arnat ti y gweddiwn:

bendithia ni a chadw ni, O Arglwydd.

59.

Gyfeillion annwyl, y mae ein Harglwydd yn dod i gyfodi'r meirw ac y mae ef yn ein cysuro â diddanwch ei gariad. Molwn yr Arglwydd Iesu Grist.

Air Duw, creawdwr y ddaear y mae *E.* yn awr yn dychwelyd iddi, yn ei *fedydd/bedydd* gelwaist *ef/hi* i'r bywyd tragwyddol i foliannu dy Dad am byth:

Arglwydd, trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

Fab Duw, yr wyt yn cyfodi'r cyfiawn ac yn eu gwisgo â gogoniant dy deyrnas:

Arglwydd, trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

Arglwydd croeshoeliedig, yr wyt yn amddiffyn enaid *E.* trwy allu dy groes, ac ar ddydd dy ddyfodiad byddi'n dangos trugaredd i bob un o'r ffyddloniaid ymadawedig:

Arglwydd, trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

Farnwr y byw a'r meirw, wrth dy lais bydd y beddau'n agor a bydd pob un cyfiawn sy'n huno yn dy dangnefedd yn cyfodi i ganu gogoniant Duw:

Arglwydd, trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

You welcomed children, promising them your kingdom.

To you we pray:

Bless us and keep us, O Lord.

You comforted those who mourned the loss of children and friends.

To you we pray:

Bless us and keep us, O Lord.

You took upon yourself the suffering and death of us all.

To you we pray:

Bless us and keep us, O Lord.

You promised to raise up those who believe in you, just as you were raised up in glory by the Father.

To you we pray:

Bless us and keep us, O Lord.

59.

Dear friends, our Lord comes to raise the dead and comforts us with the solace of his love.

Let us praise the Lord Jesus Christ.

Word of God, creator of the earth to which *N.* now returns, in baptism you called *N.* to eternal life to praise your Father for ever:

Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

Son of God, you raise up the just and clothe them with the glory of your kingdom:

Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

Crucified Lord, you protect the soul of *N.* by the power of your cross, and on the day of your coming will show mercy to all the faithful departed:

Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

Judge of the living and the dead, at your voice the tombs will open and all the just who sleep in your peace will rise and sing the glory of God:

Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

Pob moliant i ti, Iesu ein Gwarddwr, y mae angau yn dy
ddwylo ac arnat ti yn unig y dibynna pob un byw:

Arglwydd, trugarha. **Arglwydd, trugarha.**

60.

Arglwydd Iesu Grist, gwyddost feddyliau ein calonnau,
yr wyt yn rhannu ein llawenydd a'n galar;
dyfnha ein ffydd a chynnal ni yn yr awr dywyll hon.

Arglwydd, yn dy drugaredd, **gwrando ein gweddi.**

Arglwydd, cysuraist Fartha a Mair yn eu trallod;
tyrd atom ni sy'n galaru o golli *E.*,
a sych ymaith ddagrau pawb sy'n wylo.

Arglwydd, yn dy drugaredd, **gwrando ein gweddi.**

Arglwydd, wylaist wrth fedd Lasarus, dy ffrind,
cysura ninnau hefyd yn ein galar.

Arglwydd, yn dy drugaredd, **gwrando ein gweddi.**

(Arglwydd, golchwyd dy blentyn *E.* yn nŵr y bedydd,
a'i heneinio â'r Ysbryd Glân; dyro *iddo/iddi* gymdeithas â'th
holl saint.

Arglwydd, yn dy drugaredd, **gwrando ein gweddi.**)

(Arglwydd, porthaist *E.* â'th Gorff a'th Waed; dyro *iddo/iddi*
le wrth fwrdd dy deyrnas.

Arglwydd, yn dy drugaredd, **gwrando ein gweddi.**)

(Arglwydd, gweinyddodd dy *ddiacon/offeiriad/egob E.* dy
sacramentau ac arwain dy bobl mewn gweddi: bydded
iddo/iddi yn awr gyfranogi o addoliad y nefoedd.

Arglwydd, yn dy drugaredd, **gwrando ein gweddi.**)

Arglwydd, bydded i'n ffydd fod yn gysur inni,
a'r bywyd tragwyddol yn obaith inni.

Arglwydd, yn dy drugaredd, **gwrando ein gweddi.**

All praise to you, Jesus our Saviour, death is in your hands and all the living depend on you alone:

Lord, have mercy. **Lord, have mercy.**

60.

Lord Jesus Christ, you know the thoughts of our hearts, you share our joys and sorrows; deepen our faith and sustain us in this dark hour.

Lord, in your mercy, **Hear our prayer.**

Lord, you consoled Martha and Mary in their distress; draw near to us who mourn for *N.*, and dry the tears of all who weep.

Lord, in your mercy, **Hear our prayer.**

Lord, you wept at the grave of Lazarus, your friend, comfort us also in our sorrow.

Lord, in your mercy, **Hear our prayer.**

(Lord, your child *N.* was washed in the waters of baptism, and anointed with the Holy Spirit; grant *him/her* fellowship with all your saints.

Lord, in your mercy, **Hear our prayer.**)

(Lord, you nourished *N.* with your Body and Blood; grant *him/her* a place at the table in your kingdom.

Lord, in your mercy, **Hear our prayer.**)

(Lord, your *deacon/priest/bishop N.* led your people in prayer and sacraments; may *he/she* now share in the worship of heaven.

Lord, in your mercy, **Hear our prayer.**)

Lord, let our faith be our consolation, and eternal life our hope.

Lord, in your mercy, **Hear our prayer.**

61.

Dad hollalluog, Duw Greawdwr, ffynhonnell a diben pob
bywyd:

trugarha wrthym.

Iesu Grist, Iachawdwr croeshoeliedig ac Arglwydd byw,
cydymaith a thywysydd:

trugarha wrthym.

Ysbryd Glân, cawn ein hadnewyddu trwy dy nerth, a
cherddwn yn dy oleuni heb amheuaeth nac ofn:

trugarha wrthym.

Yng ngwendid ein ffydd, diffyg dyfnder ein gobaith, a
phrinder ein cariad:

trugarha wrthym.

Pan gadwn ein doniau i ni ein hunain, a cheisio byw
hebot ti:

trugarha wrthym.

Am iti ein creu i ti dy hun:

diolchwn iti, O Arglwydd.

Am dy fod yn cynnal bywyd pob enaid:

diolchwn iti, O Arglwydd.

Am dy fod yn ein hadnewyddu yn ein holl ofidiau a
thrallodion, gan ein harwain at ddyfroedd tawel:

diolchwn iti, O Arglwydd.

Am iti, yn atgyfodiad dy Fab, roddi inni sicrwydd ffydd,
goleuni gobaith a grym cariad:

diolchwn iti, O Arglwydd.

61.

Almighty Father, Creator God, source and goal of every life:

Have mercy upon us.

Jesus Christ, crucified Saviour and living Lord, companion and guide:

Have mercy upon us.

Holy Spirit, by whose power we are renewed, and by whose light we may walk without doubt or fear:

Have mercy upon us.

In the weakness of our faith, the shallowness of our hope, and our lack of love:

Have mercy upon us.

When we keep our gifts to ourselves, and endeavour to live without you:

Have mercy upon us.

Because you have made us for yourself:

We thank you, Lord.

Because you hold all souls in life:

We thank you, Lord.

Because in all our griefs and troubles you refresh us, leading us by the waters of comfort:

We thank you, Lord.

Because by the resurrection of your Son you have given us the assurance of faith, the light of hope and the power of love:

We thank you, Lord.

62.

Gweddiwn yn hyderus ar Dduw ein Tad,
a gyfododd Grist ei Fab oddi wrth y meirw er
iachawdwriaeth pawb.

Caniatâ, O Arglwydd, i'th *was/wasanaethferch* adnabod
cyflawnder y bywyd a addewaist i'r rhai sy'n dy garu.

Arglwydd, yn dy drugaredd, **gwrando ein gweddi.**

Bydd yn agos at y rhai sy'n galaru:
cynydda eu ffydd yn dy gariad anfarwol.

Arglwydd, yn dy drugaredd, **gwrando ein gweddi.**

Cryfhaer ein ffydd, bydded inni fyw gweddill ein bywydau
gan ddilyn dy Fab, a bod yn barod pan elwi ni i fywyd
tragwyddol.

Arglwydd, yn dy drugaredd, **gwrando ein gweddi.**

Trugarha wrth y rhai sy'n marw; nertha hwy â gobaith,
a llanw hwy â thangnefedd a llawenydd dy bresenoldeb.

Arglwydd, yn dy drugaredd, **gwrando ein gweddi.**

Arglwydd,
cyflwynwn bawb a fu farw i'th gariad sicr,
fel y cyflawner ynddynt dy ewyllys di.
Gweddiwn y cawn ninnau gyfran gyda hwy
yn dy deyrnas dragwyddol;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Gweddiâu o Ymddiried a Chyflwyno

63.

Arglwydd Iesu, ein prynwr,
buost farw yn ewyllysgar,
er mwyn achub pawb o farwolaeth a'u dwyn i fywyd.
Trwy farw agoraist byrth bywyd
i bawb sy'n credu ynot.

Gan hynny, cyflwynwn *E.* i'th freichiau trugarog,
gan gredu, a'i *bechodau/phechodau* wedi eu maddau,
y caiff breswyllo mewn llawenydd, goleuni a thangnefedd
yn nheyrnas dy ogoniant am byth. **Amen.**

62.

Let us pray with confidence to God our Father,
who raised Christ his Son from the dead for the salvation
of all.

Grant, Lord, that your servant may know the fullness of life
which you have promised to those who love you.

Lord, in your mercy, **Hear our prayer.**

Be close to those who mourn:
increase their faith in your undying love.

Lord, in your mercy, **Hear our prayer.**

May we be strengthened in our faith, live the rest of our
lives in following your Son, and be ready when you shall
call us to eternal life.

Lord, in your mercy, **Hear our prayer.**

Show your mercy to the dying; strengthen them with hope,
and fill them with the peace and joy of your presence.

Lord, in your mercy, **Hear our prayer.**

Lord,
we commend all those who have died to your unfailing love,
that in them your will may be fulfilled;
and we pray that we may share with them
in your eternal kingdom;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

Prayers of Entrusting and Commending

63.

Lord Jesus, our redeemer,
you willingly gave yourself up to death,
that all might be saved and pass from death to life.
By dying you unlocked the gates of life
for all those who believe in you.

We commend *N.* into your arms of mercy,
believing that, with sins forgiven,
he/she will share a place of happiness, light and peace
in the kingdom of your glory for ever. **Amen.**

64.

Y mae *E.* wedi huno yn nhangnefedd Crist.
Â'n ffydd a'n gobaith yn y bywyd tragwyddol,
cyflwynwn *ef/hi* i gariad a thrugaredd ein Tad
a'i *amgylchynu/hamgylchynu* â'n cariad a'n gweddïau.
(Yn ei *fedydd/bedydd*, fe'i gwnaed trwy fabwysiad yn
blentyn Duw.
Yn y Cymun, fe'i cynhaliwyd ac fe'i porthwyd.
Y mae Duw yn awr yn ei *groesawu/chroesawu* at ei fwrdd
yn y nefoedd i rannu bywyd tragwyddol gyda'r holl saint.)
Amen.

65.

Dad nefol,
bydd dy Fab Iesu Grist, y cyntaf-anedig o blith y meirw,
yn cyfodi cyrff ei bobl ffyddlon
i fod yn unffurf â'i gorff gogoneddus ef.
Cyflwynwn *E.* i'th drugaredd
a gweddïwn ar iti, wrth ei *gymryd/chymryd* atat dy hun,
ein bendithio ninnau â thangnefedd;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd,
a fu farw ac a gyfododd drachefn i'n hachub,
ac sy'n awr yn fyw ac yn teyrnasu gyda thi a'r Ysbryd Glân
mewn gogoniant am byth. **Amen.**

66.

Dad nefol,
rhoddaist inni sicrwydd
y caiff pawb sy'n gweld dy Fab
ac sy'n credu ynddo
fywyd tragwyddol.
Gan ymddiried yn dy ffyddlondeb,
cyflwynwn *E.* i'th drugaredd,
gan ddisgwyl y dydd mawr hwnnw
pan fyddi'n ein cyfodi ni *gydag ef/gyda hi*
i fywyd buddugoliaethus
ac y safwn ger dy fron,
a'th holl greadigaeth wedi ei hadnewyddu
yng ngogoniant dy deyrnas nefol. **Amen.**

64.

N. has died in the peace of Christ.

We entrust *him/her*, with faith and hope in everlasting life,
to the love and mercy of our Father

and surround *him/her* with our love and prayer.

(In baptism, *he/she* was made by adoption a child of God.

At the eucharist, *he/she* was sustained and fed.

God now welcomes *him/her* to his table in heaven
to share in eternal life with all the saints.) **Amen.**

65.

Heavenly Father,

your Son Jesus Christ, the firstborn from the dead,
will raise up the bodies of his faithful people
to be like his in glory.

We commend *N.* to your mercy

and pray that as you gather *him/her* to yourself,

you will give us your blessing of peace;

through Jesus Christ our Lord,

who died and rose again to save us,

and is now alive and reigns with you

and the Holy Spirit in glory for ever. **Amen.**

66.

Heavenly Father,

you have assured us

that everyone who looks to your Son

and believes in him

shall have eternal life.

Trusting in your faithfulness,

we commend *N.* to your mercy

as we await that great day

when you raise us with *him/her* to life in triumph

and we shall stand before you,

with all your creation made new

in the glory of your heavenly kingdom. **Amen.**

67.

Dduw ein creawdwr a'n prynwr,
trwy dy allu fe orchfygodd Crist farwolaeth
a dychwelyd atat mewn gogoniant,
yn dwyn yn ei gorff olion ei ddiodefaint.
Gan hyderu yn dy fuddugoliaeth
a chan hawlio ei addewidion,
yr ydym yn ymddiried *E.* i'th ofal
yn enw Iesu ein Harglwydd,
sydd, er iddo farw, yn awr yn fyw
ac yn teyrnasu gyda thi a'r Ysbryd Glân,
yn un Duw yn awr ac am byth. **Amen.**

68.

Dad hollalluog,
wrth iti ein dwyn wyneb yn wyneb â'n marwoldeb,
diolchwn i ti am ein llunio ar dy ddelw dy hun
a rhoddi inni ddoniau'r corff, y meddwl a'r ysbryd.
Diolchwn i ti yn awr wrth inni dalu teyrnged i *E.*,
a roddaist inni ac a gymeraist ymaith.
Ymddiriedwn *effhi* i'th drugaredd,
a gweddïwn ar iti ddangos inni lwybr y bywyd,
a chyflawnder llawenydd yn dy bresenoldeb
byth bythoedd. **Amen.**

69.

Hollalluog Dduw,
yn dy gariad mawr
lluniaist ni â'th ddwylo
a thrwy dy Ysbryd rhoddaist i ni anadl einioes.
Ni chefnaist arnom
er i ni fod yn bobl wrthryfelgar,
O'th dyner drugaredd
anfonaist dy Fab
i adfer dy ddelw arnom.
Dangosodd ei gariad
trwy farw drosom ar y groes.
Trwy dy allu nerthol
cyfodaist ef o'r bedd

67.

God our creator and redeemer,
by your power Christ conquered death
and returned to you in glory,
bearing in his body the marks of his passion.
Confident of your victory
and claiming his promises,
we entrust *N.* into your keeping
in the name of Jesus our Lord,
who, though he died, is now alive
and reigns with you and the Holy Spirit,
one God, now and for ever. **Amen.**

68.

Almighty God,
as you bring us face to face with our mortality,
we thank you for making each one of us in your own image
and giving us gifts in body, mind and spirit.
We thank you now as we honour the memory of *N.*,
whom you gave to us and have taken away.
We entrust *him/her* to your mercy,
and pray that you will show us the path of life,
and the fullness of joy in your presence
through all eternity. **Amen.**

69.

Almighty God,
in your great love
you crafted us by your hand
and breathed life into us by your Spirit.
Although we became a rebellious people,
you did not abandon us.
In your tender mercy
you sent your Son
to restore us in your image.
He showed his love
by dying for us on the cross.
By your mighty power
you raised him from the grave

a'i ddyrchafu i orsedd y gogoniant.
Gan ymlawenhau yn ei fuddugoliaeth
a chan ymddiried yn dy addewid
i roi bywyd tragwyddol i bawb sy'n troi at Grist,
cyflwynwn *E.* i'th drugaredd,
ac ymunwn â'th holl bobl ffyddlon
ac â holl gwmpeni'r nef
yn yr un gân dragwyddol o foliant:

**Y mawl a'r anrhydedd,
y gogoniant a'r gallu
a fo i ti, byth bythoedd. Amen.**

Ffurfiâu ar y Fendith a Diweddiadau Eraill

70.

Ac yn awr iddo ef
sydd â'r gallu ganddo i'n cadw rhag syrthio,
a'n codi o ddyffryn tywyll anobaith
i fynydd disglair gobaith,
o ganol nos trallod i wawrddydd llawenydd;
iddo ef y byddo gogoniant a mawrhydi, gallu ac awdurdod,
yn awr a byth bythoedd. **Amen.**

71.

Duw fo yn fy mhen
ac yn fy neall;
Duw fo yn fy nhrem,
ac yn f'edrychiad;
Duw fo yn fy ngair
ac yn fy siarad;
Duw fo yn fy mron
ac yn fy nirnad;
Duw fo ar ben fy nhaith,
ac ar f'ymadawiad. **Amen.**

and exalted him to the throne of glory.
Rejoicing in his victory
and trusting in your promise
to give eternal life to all who turn to Christ,
we commend *N.* to your mercy
and we join with all your faithful people
and the whole company of heaven
in the one unending song of praise:

**Blessing and honour
and glory and power
be yours, for ever and ever. Amen.**

Blessings and Other Endings

70.

And now to him
who is able to keep us from falling,
and lift us from the dark valley of despair
to the bright mountain of hope,
from the midnight of desperation
to the daybreak of joy;
to him be power and authority, for ever and ever. **Amen.**

71.

God be in my head,
and in my understanding;
God be in my eyes,
and in my looking;
God be in my mouth,
and in my speaking;
God be in my heart,
and in my thinking;
God be at my end,
and at my departing. **Amen.**

72.

Bydded i Grist y bugail da
eich cofleidio â chariad,
eich llenwi â thangnefedd,
a'ch tywys mewn gobaith hyd ddiwedd eich dyddiau;
a bendith Duw hollalluog,
y Tad, y Mab a'r Ysbryd Glân,
a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad. **Amen.**

73.

Bydded i gariad Duw
a thangnefedd ein Harglwydd Iesu Grist
eich cysuro a sychu ymaith yn dyner bob deigr yn o'ch
llygaid.
Bendithied yr Hollalluog Dduw chwi,
yn Dad, Mab ac Ysbryd Glân. **Amen.**

74.

Bydded i'r Duw tragwyddol
ein bendithio a'n cadw,
amddiffyn ein cyrff, achub ein heneidiau
a'n dwyn yn ddiogel i'r wlad nefol,
ein cartref tragwyddol,
lle y mae'r Tad a'r Mab a'r Ysbryd Glân yn teyrnasu,
yn un Duw byth bythoedd. **Amen.**

Mewn Gwasanaeth Coffa

75.

Bydded i gariad yr Arglwydd Iesu eich tynnu ato'i hun;
bydded i nerth yr Arglwydd Iesu eich cryfhau yn ei
wasanaeth; a bydded i lawenydd yr Arglwydd Iesu lenwi
eich calonnau;
a bendith Duw hollalluog,
y Tad a'r Mab ac Ysbryd Glân,
a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad. **Amen.**

72.

May Christ the good shepherd
enfold you with love,
fill you with peace,
and lead you in hope to the end of your days;
and the blessing of God almighty,
the Father, the Son, and the Holy Spirit,
be among you and remain with you always. **Amen.**

73.

May the love of God
and the peace of our Lord Jesus Christ
console you and gently wipe every tear from your eyes.
May Almighty God bless you,
The Father, and the Son, and the Holy Spirit. **Amen.**

74.

May the eternal God
bless and keep us, guard our bodies,
save our souls
and bring us safe to the heavenly country,
our eternal home,
where Father, Son and Holy Spirit reign,
one God for ever and ever. **Amen.**

For a Memorial Service

75.

The love of the Lord Jesus draw you to himself,
the power of the Lord Jesus strengthen you in his service,
the joy of the Lord Jesus fill your hearts;
and the blessing of God almighty,
the Father, the Son, and the Holy Spirit,
be among you and remain with you always. **Amen.**

76.

Bydded i'r Drindod anfeidrol a gogoneddus,
y Tad, y Mab a'r Ysbryd Glân,
gyfarwyddo ein bywyd mewn gweithredoedd da,
a rhoddi inni, ar derfyn ein taith trwy'r byd hwn,
orffwysfa dragwyddol gyda'r saint. **Amen.**

77.

Bydded i'r Arglwydd Dduw hollalluog,
y Tad, y Mab, a'r Ysbryd Glân,
y Drindod sanctaidd a diwahân,
ein gwarchod, ein hachub,
a'n dwyn i'r ddinas nefol honno
lle y mae'n fyw ac yn teyrnasu byth bythoedd. **Amen.**

78.

Yr Arglwydd Dduw hollalluog yw ein Tad:
y mae yn ein caru ac yn gofalu'n dyner amdanom.

Yr Arglwydd Iesu Grist yw ein Hiachawdwr:
fe'n gwaredodd ac fe'n hamddiffyn ni hyd y diwedd.

Y mae'r Arglwydd, yr Ysbryd Glân, yn ein plith:
fe'n tywys yn ffordd sanctaidd Duw.

I Dduw hollalluog, y Tad, y Mab a'r Ysbryd Glân:
y bo'r moliant a'r gogoniant yn awr ac am byth. Amen.

Gweddïau i'w defnyddio ar ôl Salmu

I'w defnyddio ar ôl Salm 6:

Arglwydd, pylodd ein llygaid gan ofid,
gwyddost ein bod yn diffygio gan ein cwynfan.
Wrth inni gofio am ein marwolaeth
yng ngwacter tywyll y nos,
trugarha wrthym ac iachâ ni;
maddau inni a dwg ymaith ein hofn
trwy farwolaeth ac atgyfodiad Iesu dy Fab. **Amen.**

76.

May the infinite and glorious Trinity,
the Father, the Son, and the Holy Spirit,
direct our life in good works,
and after our journey through this world,
grant us eternal rest with the saints. **Amen.**

77.

The Lord God almighty,
Father, Son, and Holy Spirit,
the holy and undivided Trinity,
guard us, save us,
and bring us to that heavenly city
where he lives and reigns for ever and ever. **Amen.**

78.

The Lord God almighty is our Father:
He loves us and tenderly cares for us.

The Lord Jesus Christ is our Saviour:
He has redeemed us and will defend us to the end.

The Lord, the Holy Spirit is among us:
He will lead us in God's holy way.

To God almighty, Father, Son, and Holy Spirit,
be praise and glory today and for ever. Amen.

Prayers for use after Psalms

For use after Psalm 6:

Our eyes are sore with grief;
Lord, you know we are weary with groaning.
As we remember our death
in the dark emptiness of the night,
have mercy on us and heal us;
forgive us and take away our fear
through the dying and rising of Jesus your Son. **Amen.**

I'w defnyddio ar ôl Salm 32:

Arglwydd, ein cysgod mewn cyfyngder,
dygi ein heuogrwydd i gof.
Y mae dy law yn drwm arnom;
sychwyd ein nerth
ac yr ydym yn cydnabod yn agored ein heuogrwydd.
Amgylcha ni â'th drugaredd.
Dysg ni i ymddiried ynot,
a dwg ni yn y diwedd
i lawenhau yn dy bresenoldeb am byth. **Amen.**

I'w defnyddio ar ôl Salm 38:

Arglwydd, trugarha wrth y sawl
sy'n galaru ar hyd y dydd,
wedi eu llethu gan faich o ofid, eu nerth yn pallu,
a'u cyfeillion a'u cymdogion wedi cilio.
Gwyddost am ein holl ocheneidio a'n dyheu:
bydd yn agos atom a dysg i ni obeithio ynot ti;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

I'w defnyddio ar ôl Salm 39:

Arglwydd Iesu Grist, Mab y Duw byw,
caniatâ inni dy geisio yn wastadol
ac ymborthi arnat gydol ein dyddiau,
canys yr wyt ti ym mhopeth
gyda phopeth a thrwy bopeth,
yn awr a hyd byth. **Amen.**

I'w defnyddio ar ôl Salm 90:

Dysg ni, Arglwydd, i gyfrif ein dyddiau;
i weld rhychwant ein heinioes yng ngoleuni tragwyddoldeb.
Amlyga inni dy ysblander.
Dyro inni ddoethineb a gras i adnabod dy gariad
ac i ymlawenhau yn dy faddeuant a'th fywyd;
trwy Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

For use after Psalm 32:

Lord, our hiding place in times of trouble,
you bring our guilt to mind.
Your hand seems heavy;
our tongues dry up
and we openly confess our guilt.
Embrace us with your mercy.
Teach us to trust you,
and bring us at the last
to rejoice in your presence for ever and ever. **Amen.**

For use after Psalm 38:

Lord, have mercy
on those who go about in mourning all the day long,
who feel numb and crushed
and are filled with the pain of grief,
whose strength has given up
and whose friends and neighbours are distant.
You know all our sighings and longings:
be near to us and teach us to fix our hope on you alone;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

For use after Psalm 39:

Lord Jesus Christ, Son of the living God,
grant that we may ever seek you
and feed on you all our days,
for you are in all and with all and through all,
now and for ever. **Amen.**

For use after Psalm 90:

Teach us, Lord, to number our days;
to see the span of our life in the light of eternity.
Reveal your splendour to us.
Give us the wisdom and grace to know your love
and to rejoice in your forgiveness and life;
through Jesus Christ our Lord. **Amen.**

I'w defnyddio ar ôl Salm 116:

Arglwydd bywyd,
rhodiwn drwy dragwyddoldeb yn dy bresenoldeb.
Arglwydd marwolaeth,
galwn arnat yn ein gofid a'n galar:
ac yr wyt ti yn ein clywed a'n hachub.
Gwylia drosom wrth inni alaru am dy *was/wasanaethferch*,
sy'n werthfawr yn dy olwg,
a chadw ni'n ffyddlon i ti. **Amen.**

I'w defnyddio ar ôl Salm 120:

Dduw pob trugaredd,
yr ydym mewn helbul ac yn galw arnat.
Gwared ni rhag twyll ac enllib
a phoen ymosodiad y gelyn,
a dyro inni dangnefedd,
tangnefedd Crist a enillwyd ar y groes. **Amen.**

I'w defnyddio ar ôl Salm 121:

Arglwydd ffyddlon,
gwylia drosom a chadw ni'n ddiogel.
Bydd gyda ni yn ein mynd a'n dod,
yn awr ac am byth. **Amen.**

I'w defnyddio ar ôl Salm 130:

Arglwydd trugaredd a gwaredigaeth,
achub ni, gweddiwn arnat, o ddyfnderoedd pechod a
marwolaeth;
maddau inni bob camwedd,
a dyro inni ras i sefyll yn dy bresenoldeb,
i'th wasanaethu yn Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

I'w defnyddio ar ôl Salm 138:

Arglwydd,
na chefna arnom yn ein trallod.
Cadw ni'n ddiogel yng nghanol cyfyngder.
a chwblha dy bwrpas ar ein cyfer
trwy dy gariad a'th ffyddlondeb diwro
yn Iesu Grist ein Hiachawdwr. **Amen.**

For use after Psalm 116:

Lord of life,
 we walk through eternity in your presence.
Lord of death,
we call to you in grief and sorrow:
you hear us and rescue us.
Watch over us as we mourn the death of your servant,
precious in your sight,
and keep us faithful to our vows to you. **Amen.**

For use after Psalm 120:

God of mercy,
 we are in trouble and we call to you.
Deliver us from lies and deceit
and the pain of the enemy's attack.
And give us peace,
the peace of Christ won upon the cross. **Amen.**

For use after Psalm 121:

Faithful Lord,
 lift us up when we are down.
Watch over us and keep us safe.
Be with us in our going out and in our coming in,
now and for ever. **Amen.**

For use after Psalm 130:

Lord of mercy and redemption,
rescue us, we pray, from the depths of sin and death;
forgive us what we do wrong,
and give us grace to stand in your presence,
to serve you in Jesus Christ our Lord. **Amen.**

For use after Psalm 138:

Lord,
 do not abandon us in our desolation.
Keep us safe in the midst of trouble,
and complete your purpose for us
through your steadfast love and faithfulness,
in Jesus Christ our Saviour. **Amen.**

I'w defnyddio ar ôl Salm 139:

Arglwydd,
ti sydd wedi ein creu a'n llunio,
yr wyt wedi ein chwilio a'n hadnabod,
yr wyt bob amser gyda ni mewn goleuni a thywyllwch
cynorthwya ni i adnabod dy bresenoldeb yn y bywyd hwn
ac, yn y bywyd a ddaw, i barhau i fod gyda thi,
lle'r wyt yn fyw ac yn teyrnasu,
yn Dduw am byth. **Amen.**

XIII.

Darlleniadau o'r Beibl a Salmau i'w Defnyddio mewn Gwasanaethau Angladd a Gwasanaethau Coffa

*Mae'r darlleniadau a'r salmau a nodwyd â * yn arbennig o addas yn angladd plentyn.*

Darlleniadau o'r Beibl

Pregethwr 3. 1-8; *Amser i bopeth.*

Eseia 25. 6-9; 26. 3, 4; *Llyncir angau am byth.*

* Eseia 61. 1-3; *Newydd da i'r toredig o galon.*

Galarnad 3. 22-26, 31-33; *Trugaredd diderfyn yr Arglwydd.*

Doethineb Solomon 3. 1-9;

Ni ddaw poenedigaeth byth i'w rhan.

* Mathew 5. 1-12a; *Y Gwynfydau.*

* Mathew 11. 25-30; *Fe roddaf fi orffwystira i chwi.*

* Mathew 18. 1-5, 10; *Y mwyaf yn Nheyrnas Nefoedd.*

* Marc 10. 13-16; *Gadewch i'r plant ddod ataf fi.*

Marc 15. 33-39; 16.1-7; *Marwolaeth ac atgyfodiad Crist.*

Luc 24. 13-16, (17-27), 28-35; *Y ffordd i Emaus.*

Ioan 5. 24-29; 6. 37-40; *Gweld y Mab a chredu ynddo.*

Ioan 6. 53-58; *Caiiff y sawl sy'n bwyta'r bara hwn fyw am byth.*

* Ioan 10. 11-16; *Myfi yw'r bugail da.*

Ioan 11. 21-27; *Myfi yw'r atgyfodiad a'r bywyd.*

Ioan 14. 1-6, 18, 19; *Myfi yw'r ffordd a'r gwirionedd a'r bywyd.*

Ioan 20. 1-9, (10-19); *Y Crist atgyfodedig*

For use after Psalm 139:

Lord,
you created and fashioned us,
you know us and search us out,
you abide with us through light and dark:
help us to know your presence in this life
and, in the life to come, still to be with you;
where you are alive and reign,
God, for ever and ever. **Amen.**

XIII.

Bible Readings and Psalms for use at Funeral Services and Memorial Services

*The readings and psalms marked with an asterisk * are particularly appropriate at the funeral of a child.*

Bible Readings

- Ecclesiastes 3. 1-8; *A time for everything.*
Isaiah 25. 6-9; 26. 3,4; *He will swallow up death for ever.*
* Isaiah 61. 1-3; *Good news for the broken hearted.*
Lamentations 3. 22-26, 31-33;
The love of the Lord never ends.
Wisdom of Solomon 3. 1-9; *No torment will touch them.*
* Matthew 5. 1-12a; *The Beatitudes.*
* Matthew 11. 25-30; *I will give you rest.*
* Matthew 18. 1-5, 10; *The greatest in the Kingdom of Heaven.*
* Mark 10. 13-16; *Let the children come to me.*
Mark 15. 33-39; 16. 1-7; *Christ's death and resurrection.*
Luke 24. 13-16, (17-27), 28-35; *The road to Emmaus.*
John 5. 24-29; 6. 37-40; *Seeing the Son and believing in him.*
John 6. 53-58; *He who eats this bread will live for ever.*
* John 10. 11-16; *I am the good Shepherd.*
John 11. 21-27; *I am the resurrection and the life.*
John 14. 1-6, 18, 19; *I am the way, the truth and the life.*
John 20. 1-9, (10-19); *The risen Christ.*

Rhufeiniaid 8. 31b-39;

Ni all dim ein gwahanu oddi wrth gariad Duw yng Nghrist.

Rhufeiniaid 14. 7-9, (10-13, 16, 17);

Arglwydd y meirw a'r byw.

1 Corinthiaid 15. 3-20; *Tystio i atgyfodiad Crist.*

1 Corinthiaid 15. 20-26, 35-38, (39-41), 42-58;

O angau, ble mae dy fuddugoliaeth?

2 Corinthiaid 4. 16 – 5.9; *Gogoniant digymar.*

Philipiaid 3. 7-11, (12-21);

Grym atgyfodiad Crist (Dinasyddion y nefoedd).

2 Timotheus 2. 8-13; *Byddwn fyw gyda Christ.*

* 1 Pedr 1. 3-9; *Gobaith bywiol.*

* 1 Ioan 3. 1, 2; *Plant Duw.*

* 1 Ioan 4. 7-18a; *Cariad yw Duw.*

Datguddiad 7. 9-17; *Bydd Duw yn sychu pob deigrin.*

Datguddiad 20. 11-13; *Llyfr y bywyd.*

* Datguddiad 21. 1-7; *Y Jerwsalem newydd.*

Salmau

* Salm 23.

Salm 90. 1-6, 10, 12-17.

* Salm 103. 1-4, 13-18.

* Salm 121.

Salm 139. 1-12.

Gweler hefyd yr adran “Gweddïau i’w defnyddio ar ôl y Salmau” ar tudalen 169.

Romans 8. 31b-39;

Nothing will separate us from God's love in Christ.

Romans 14. 7-9, (10-13, 16, 17);

The Lord of the dead and of the living.

1 Corinthians 15. 3-20; *Witness to the risen Christ.*

1 Corinthians 15. 20-26, 35-38, (39-41), 42-58;

Death, where is your victory?

2 Corinthians 4.16 – 5.9; *Incomparable glory.*

Philippians 3. 7-11, (12-21);

The power of Christ's resurrection (Citizens of heaven).

2 Timothy 2. 8-13; *We shall live with Christ.*

* 1 Peter 1. 3-9; *A living hope.*

* 1 John 3. 1,2; *God's children.*

* 1 John 4. 7-18a; *God is love.*

Revelation 7. 9-17; *God will wipe away every tear.*

Revelation 20. 11-13; *The book of life.*

* Revelation 21. 1-7; *The new Jerusalem.*

Psalms

* Psalm 23.

Psalm 90. 1-6, 10, 12-17.

* Psalm 103. 1-4, 13-18.

* Psalm 121.

Psalm 139. 1-12.

See also the section "Prayers for use after Psalms" on page 169.

XIV.
**Cantiglau i'w Defnyddio mewn
Gwasanaethau Angladd a Choffa**

1. *Cân am y Gwarddwr*

**Cyhoeddwch flwyddyn ffafr yr Arglwydd:
a diddanwch bawb sy'n galaru.**

Y mae ysbryd yr Arglwydd Dduw arnaf:
oherwydd i'r Arglwydd fy eneinio

I gysuro'r toredig o galon:
ac i roi gollyngdod i'r carcharorion;

I gyhoeddi blwyddyn ffafr yr Arglwydd:
ac i ddiddanu pawb sy'n galaru,

I roi iddynt olew llawenydd yn lle galar:
mantell moliant yn lle digalondid.

Gelwir hwy yn brennau cyfiawnder:
wedi eu plannu gan yr Arglwydd i'w ogoniant.

Felly y gwna'r Arglwydd Dduw i gyfiawnder a moliant:
darddu gerbron yr holl genhedloedd.

Ailadeiladant hen adfeilion:
atgyweiriant ddinasoedd diffaith.

Fe'u gelwir hwy yn Waredigion yr Arglwydd:
ac fe'th elwir di yn Ddinas nas gwrthodwyd.

Eseia 61. 1-3, 11b, 4; 62. 12

**Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab,
ac i'r Ysbryd Glân;
fel yr oedd yn y dechrau y mae yn awr,
ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.**

XIV.
**Canticles for use at
Funeral and Memorial Services**

1. *A Song of the Redeemer*

**Proclaim the time of the Lord's favour,
and comfort all who grieve.**

The Spirit of the Lord is upon me, *
because he has anointed me.

He has sent me to bind up the broken-hearted, *
to announce release from darkness for the prisoners.

To proclaim the time of the Lord's favour, *
and to comfort all who grieve.

To give them oil of gladness instead of mourners' tears, *
a garment of splendour for the heavy heart.

They will be called trees of righteousness, *
planted by the Lord for his praise.

For God shall make his righteousness and praise *
blossom before all the nations.

Buildings long in ruins will be rebuilt *
and the desolate cities restored.

And you shall be called the Redeemed of the Lord, *
a city no longer forsaken.

Isaiah 61. 1-3, 11b, 4; 62. 12

**Glory to the Father, and to the Son,
and to the Holy Spirit; *
As it was in the beginning, is now,
and shall be for ever. Amen.**

2. *Cân Manasse*

Llawn tosturi a thrugaredd a chariad: yw'r Duw goruchaf a hollalluog.

Arglwydd hollalluog, Duw ein tadau ni:
ti a wnaeth nef a daear a holl ysblander eu trefn.

Y mae pob peth yn crynu ac yn dychrynu:
gerbron dy allu di.

Difesur a diamgyffred yw'r drugaredd a addewaist:
cans ti yw'r Arglwydd goruchaf.

Yr wyt yn dosturiol a hirymarhous a mawr dy drugaredd:
yn ymatal rhag cosbi drygioni dynion.

Arglwydd Dduw y cyfiawn:
ordeiniaist edifeirwch i mi, sy'n bechadur.

Oherwydd lluosocach na thywod y môr:
yw nifer fy mhechodau i.

Amlhaodd fy nhroseddau, fel nad wyf deilwng:
i edrych i fyny a syllu ar uchder y nefoedd.

Ac yn awr rwy'n darostwng fy nghalon:
gan ddeisyf dy ffyddlondeb.

Pechadur wyf, O Arglwydd, pechadur:
ac yr wyf yn cydnabod fy nhroseddau.

Er mor annheilwng wyf:
fe'm hachubi yn ôl dy drugaredd fawr.

Oherwydd y mae holl lu'r nefoedd yn dy foliannu di:
ac eiddot ti yw'r gogoniant am byth.

Manasse 1a, 2, 4, 6, 7, 8a, 8ch, 9, 10a, 10c, 11, 12, 14b, 15b

**Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab,
ac i'r Ysbryd Glân;
fel yr oedd yn y dechrau y mae yn awr,
ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.**

2. *The Song of Manasseh*

**Full of compassion and mercy and love
is God, the Most High, the Almighty.**

O Lord God almighty and God of our forebears,*
you who made heaven and earth in all their glory:

All things tremble with awe at your presence,*
before your great and mighty power.

Immeasurable and unsearchable is your promise of mercy,*
for you are God, Most High.

You are full of compassion and very merciful,*
and you relent at human suffering.

O God, according to your great goodness,*
you have promised repentance and forgiveness
to those who have sinned against you.

The sins I have committed against you *
are more in number than the sands of the sea.

I am not worthy to look up and see the heavens,*
because of my many sins and iniquities.

And now my heart bows before you,*
imploring your kindness upon me.

I have sinned, O God, I have sinned,*
and I acknowledge my transgressions.

Unworthy as I am, I know that you will save me,*
according to your great mercy.

For all the host of heaven sings your praise,*
and your glory is for ever and ever.

Manasseh 1a, 2, 4, 6, 7, 9a, 9c, 11, 12, 14b, 15b

**Glory to the Father, and to the Son,
and to the Holy Spirit; *
As it was in the beginning, is now,
and shall be for ever. Amen.**

3. *Iustorum Animae*

Cafodd Duw yr uniawn yn deilwng: a digoll yw eu gobaith am anfarwoldeb.

Y mae eneidiau'r cyfiawn yn llaw Duw:
ac ni ddaw poenedigaeth byth i'w rhan.

Yn llygaid y rhai ynfyd, y maent fel pe baent wedi marw:
ond y maent mewn hedd.

Oherwydd er i gosb ddod arnynt yng ngolwg dynion:
digoll yw eu gobaith am anfarwoldeb;

Ac er eu disgyblu ychydig, mawr fydd eu hennill:
am fod Duw wedi eu profi
a'u cael yn deilwng ohono ef ei hun.

Fel aur mewn tawddlestr y profodd hwy:
ac fel poethoffrwm yr aberth y derbyniodd hwy.

Pan ddaw Duw i ymweld â hwy cyneuant yn wenfflam:
fel gwreichion mewn sofr fe redant drwy'r byd.

Cânt lywodraethu ar genhedloedd a rheoli ar bobloedd:
a'r Arglwydd fydd eu brenin am byth.

Bydd y rhai sy'n ymddiried ynddo ef yn deall y gwir:
a'r ffyddloniaid yn gweini arno mewn cariad,

Oherwydd gras a thrugaredd:
yw rhan ei etholedigion.

Doethineb Solomon 3. 1, 2a, 3b-9

**Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab,
ac i'r Ysbryd Glân;
fel yr oedd yn y dechrau y mae yn awr,
ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.**

3. *Iustorum Animae*

**God has found the righteous worthy
and their hope is full of immortality.**

The souls of the righteous are in the hand of God *
and no torment will ever touch them.

In the eyes of the foolish, they seem to have died *
but they are at peace.

For though, in the sight of others, they were punished, *
their hope is full of immortality.

Having been disciplined a little, they will receive great good,*
because God tested them and found them worthy.

Like gold in a furnace, God tried them *
and, like a sacrificial burnt offering, accepted them.

In the time of their visitation, they will shine forth *
and will run like sparks through the stubble.

They will govern nations and rule over peoples *
and God will reign over them for ever.

Those who have put their trust in them will understand
that he is true, *
and the faithful will attend upon him in love;

They are his chosen, *
and grace and mercy will be theirs.

Wisdom 3. 1, 2a, 3b-9

**Glory to the Father, and to the Son,
and to the Holy Spirit; *
As it was in the beginning, is now,
and shall be for ever. Amen.**

4. *Nunc Dimittis*

**Pan fyddom yn effro, bydded inni wyllo gyda Christ:
pan fyddom ynghwsg, bydded inni orffwys mewn
tangnefedd.**

Yn awr yr wyt yn gollwng dy was yn rhydd, O Arglwydd:
mewn tangnefedd yn unol â'th air;

Oherwydd y mae fy llygaid wedi gweld dy iachawdwriaeth:
a ddarperaist yng ngŵydd yr holl bobloedd:

Goleuni i fod yn ddatguddiad i'r Cenhedloedd
ac yn ogoniant i'th bobl Israel."

Luc 2. 29-32

**Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab,
ac i'r Ysbryd Glân;
fel yr oedd yn y dechrau y mae yn awr,
ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.**

4. *Nunc Dimittis*

**Awake may we watch with Christ:
asleep may we rest in peace.**

Lord, now you have set your servant free *
to go in peace as you have promised.

For these eyes of mine have seen your salvation *
which you have prepared for all the world to see;

A light to reveal you to the nations *
and to give glory to your people Israel.

Luke 2. 29-32

**Glory to the Father, and to the Son,
and to the Holy Spirit; *
As it was in the beginning, is now,
and shall be for ever. Amen.**

5. *Cân y Rhai a Gyfiawnhawyd*

**Oherwydd ein bod wedi ein cyfiawnhau trwy ffydd:
y mae gennym heddwch â Duw
trwy ein Harglwydd Iesu Grist.**

Y mae cyfiawnder i'w gyfrif i ni, sydd â ffydd gennym:
yn yr hwn a gyfododd Iesu ein Harglwydd oddi wrth y
meirw.

Cafodd ef ei draddodi i farwolaeth am ein camweddau:
a'i gyfodi i'n cyfiawnhau ni.

Am hynny, oherwydd ein bod wedi ein cyfiawnhau trwy
ffydd:
y mae gennym heddwch â Duw trwy ein Harglwydd Iesu
Grist.

Trwyddo ef, yn wir, cawsom ffordd, trwy ffydd:
i ddod i'r gras hwn yr ydym yn sefyll ynddo.

Yr ydym hefyd yn gorfoleddu yn y gobaith:
y cawn gyfranogi yng ngogoniant Duw.

Yr ydym hyd yn oed yn gorfoleddu yn ein gorthrymderau:
oherwydd fe wyddom mai o orthrymder y daw'r gallu i
ymddál,

Ac o'r gallu i ymddál y daw rhuddin cymeriad:
ac o gymeriad y daw gobaith.

A dyma obaith na chawn ein siomi ganddo:
oherwydd y mae cariad Duw wedi ei dywallt yn ein
calonnau trwy'r Ysbryd Glân y mae ef wedi ei roi i ni.

Ond prawf Duw o'r cariad sydd ganddo tuag atom ni:
yw bod Crist wedi marw drosom pan oeddem yn dal yn
bechaduriaid.

A ninnau yn awr wedi ein cyfiawnhau trwy ei waed ef:
y mae'n sicrach fyth y cawn ein hachub trwyddo ef rhag y
digofaint.

parhad

5. *A Song of the Justified*

**Since we are justified by faith,
we have peace with God
through our Lord Jesus Christ.**

God reckons as righteous those who believe, *
who believe in him who raised Jesus from the dead.

For Christ was handed over to death for our sins,*
and raised to life for our justification.

Since we are justified by faith, *
we have peace with God through our Lord Jesus Christ.

Through Christ we have gained access
to the grace in which we stand, *
and rejoice in our hope of the glory of God.

We even exult in our sufferings, *
for suffering produces endurance,

And endurance brings hope,*
and our hope is not in vain.

Because God's love has been poured into our hearts, *
through the Holy Spirit, given to us.

God proves his love for us:*
while we were yet sinners Christ died for us.

Since we have been justified by his death, *
how much more shall we be saved from God's wrath.

Therefore, we exult in God through our Lord Jesus Christ,*
in whom we have now received our reconciliation.

Romans 4. 24, 25; 5. 1-5, 8, 9, 11.

**Glory to the Father, and to the Son,
and to the Holy Spirit; *
As it was in the beginning, is now,
and shall be for ever. Amen.**

Ond heblaw hynny, yr ydym hefyd yn gorfoleddu yn Nuw
trwy ein Harglwydd Iesu Grist:
trwyddo ef yr ydym yn awr wedi derbyn y cymod.

Rhufeiniaid 4. 24, 25; 5. 1-5, 8, 9, 11

**Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab,
ac i'r Ysbryd Glân;
fel yr oedd yn y dechrau y mae yn awr,
ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.**

6. Cân Plant Duw

**Y mae Ysbryd y Tad,
a gyfododd Grist Iesu oddi wrth y meirw:
yn rhoddi bywyd i bobl Dduw.**

Yng Nghrist Iesu y mae cyfraith yr Ysbryd, sy'n rhoi bywyd:
wedi ein rhyddhau o afael cyfraith pechod a marwolaeth.

Y mae pawb sy'n cael eu harwain gan Ysbryd Duw yn
blant Duw:

oherwydd inni dderbyn yr Ysbryd
yr ydym trwyddo yn llefain, "Abba! Dad!"

Y mae'r Ysbryd ei hun yn cyd-dystiolaethu â'n hysbryd ni:
ein bod yn blant i Dduw.

Ac os plant, etifeddion hefyd, etifeddion Duw a
chydifeddion â Christ:

os yn wir yr ydym yn cyfranogi o'i ddiodefaint ef er mwyn
cyfranogi o'i ogoniant hefyd.

Nid yw dioddefiadau'r presennol:

i'w cymharu â'r gogoniant sydd ar gael ei ddatguddio i ni.

Yn wir, y mae'r greadigaeth yn disgwyl yn daer:
am i blant Duw gael eu datguddio.

Rhufeiniaid 8. 2, 14, 15b-19

**Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab,
ac i'r Ysbryd Glân;
fel yr oedd yn y dechrau y mae yn awr,
ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.**

6. *A Song of God's Children*

**The Spirit of the Father,
who raises Christ Jesus from the dead,
gives life to the people of God.**

The law of the Spirit of life in Christ Jesus *
has set us free from the law of sin and death.

All who are led by the Spirit of God are children of God;*
for we have received the Spirit
that enables us to cry, 'Abba, Father'.

The Spirit himself bears witness that we are children of God *
and if God's children, then heirs of God;

If heirs of God, then fellow-heirs with Christ;*
since we suffer with him now,
that we may be glorified with him.

These sufferings that we now endure *
are not worth comparing to the glory that shall be revealed.

For the creation waits with eager longing *
for the revealing of the children of God.

Romans 8. 2, 14, 15b-19

**Glory to the Father, and to the Son,
and to the Holy Spirit; *
As it was in the beginning, is now,
and shall be for ever. Amen.**

7. *Cân o Ffydd*

Cyfododd Duw Grist oddi wrth y meirw: yr Oen di-fai a di-nam.

Bendigedig fyddo Duw a Thad:
ein Harglwydd Iesu Grist!

O'i fawr drugaredd, fe barodd ef ein geni ni o'r newydd i
obaith bywiol:

trwy atgyfodiad Iesu Grist oddi wrth y meirw,

I etifeddiaeth na ellir na'i difrodi, na'i difwyno, na'i difa:
Saif hon ynghadw yn y nefoedd i chwi,

Chwi sydd trwy ffydd dan warchod gallu Duw
hyd nes y daw iachawdwriaeth:

yr iachawdwriaeth sydd yn barod i'w datguddio yn yr
amser diwethaf.

Nid â phethau llygradwy, arian neu aur, y prynwyd ichwi
ryddid:

oddi wrth yr ymarweddiad ofer a etifeddwyd gennych,

Ond â gwaed gwerthfawr:

Un oedd fel oen di-fai a di-nam, sef Crist.

Trwyddo ef yr ydych yn credu yn Nuw:

yr hwn a'i cyfododd ef oddi wrth y meirw ac a roes iddo
ogoniant, fel y byddai eich ffydd a'ch gobaith chwi yn Nuw.

1 Pedr 1. 3-5, 18, 19, 21

**Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab,
ac i'r Ysbryd Glân;
fel yr oedd yn y dechrau y mae yn awr,
ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.**

7. *A Song of Faith*

**God raised Christ from the dead,
the Lamb without spot or stain.**

Blessed be the God and Father *
of our Lord Jesus Christ!

By his great mercy we have been born anew to a living
hope,*
through the resurrection of Jesus Christ from the dead.

Into an inheritance that is imperishable,
undefiled and unfading,*
kept in heaven for you.

Who are being protected by the power of God
through faith for a salvation,*
ready to be revealed in the last time.

You were ransomed from the futile ways of your ancestors *
not with perishable things like silver or gold

But with the precious blood of Christ *
like that of a lamb without spot or stain.

Through him you have confidence in God,
who raised him from the dead and gave him glory,*
so that your faith and hope are set on God.

1 Peter 1. 3-5, 18, 19, 21

**Glory to the Father, and to the Son,
and to the Holy Spirit; *
As it was in the beginning, is now,
and shall be for ever. Amen**

8. *Cân y Rhai a Brynwyd*

**I'n Duw ni y perthyn y waredigaeth:
fe'n tywys at ffynhonnau'r dyfroedd byw.**

Wele dyrfa fawr:
na allai neb ei rhifo,

O bob cenedl a'r holl lwythau a phobloedd ac ieithoedd:
yn sefyll o flaen yr orsedd ac o flaen yr Oen,

Wedi eu gwisgo â mentyll gwyn, a phalmwydd yn eu dwylo:
Yr oeddent yn gweiddi â llais uchel,

"I'n Duw ni, sy'n eistedd ar yr orsedd, ac i'r Oen:
y perthyn y waredigaeth!"

Dyma'r rhai sy'n dod allan o'r gorthrymder mawr:
y maent wedi golchi eu mentyll a'u cannu yng ngwaed yr
Oen.

Am hynny, y maent o flaen gorsedd Duw:
ac yn ei wasanaethu ddydd a nos yn ei deml,

A bydd yr hwn sy'n eistedd ar yr orsedd:
yn lloches iddynt.

Ni newynant mwy ac ni sychedant mwy:
ni ddaw ar eu gwarthaf na'r haul na dim gwres,

Oherwydd bydd yr Oen sydd yng nghanol yr orsedd:
yn eu bugeilio hwy,

Ac yn eu harwain i ffynhonnau dyfroedd bywyd:
a bydd Duw yn sychu pob deigr yn o'u llygaid hwy.

Datguddiad 7. 9, 10, 14b-17

**I'r hwn sy'n eistedd ar yr orsedd ac i'r Oen:
y bo'r mawl a'r anrhydedd a'r gogoniant a'r gallu
byth bythoedd! Amen**

8. *A Song of the Redeemed*

**Salvation belongs to our God,
who will guide us to springs of living water.**

Behold, a great multitude *
which no one could number.

From every nation, from all tribes and peoples and tongues,*
standing before the throne and the Lamb.

They were clothed in white robes
and had palms in their hands, *
and they cried with a loud voice, saying,

‘Salvation belongs to our God who sits on the throne, *
and to the Lamb.’

These are they who have come out of the great tribulation,*
they have washed their robes
and made them white in the blood of the Lamb;

Therefore they stand before the throne of God, *
whom they serve day and night within the temple.

And the One who sits upon the throne *
will shelter them with his presence.

They shall never again feel hunger or thirst, *
the sun shall not strike them, nor any scorching heat.

For the Lamb at the heart of the throne *
will be their Shepherd,

He will guide them to springs of living water,
and God will wipe away every tear from their eyes.

Revelation 7. 9, 10, 14b-17

**To the One who sits on the throne and to the Lamb
be blessing and honour and glory and might,*
for ever and ever. Amen.**

9. *Cân am yr Oen*

**Llawenhawn a gorfoleddwn:
a rhoddwn ogoniant a gwrogaeth i'n Duw.**

Eiddo ein Duw ni y waredigaeth a'r gogoniant a'r gallu:
oherwydd gwir a chyfiawn yw ei farnedigaethau ef,

Molwch ein Duw ni, chwi ei holl weision ef:
a'r rhai sy'n ei ofni ef, yn fach a mawr.”

Y mae'r Arglwydd ein Duw, yr Hollalluog, wedi dechrau
teyrnasu:

Llawenhawn a gorfoleddwn, a rhown iddo'r gogoniant,

Oherwydd daeth dydd priodas yr Oen:
ac ymbaratôdd ei briodferch ef.

Gwyn eu byd y rhai sydd wedi eu gwahodd:
i wledd briodas yr Oen.

Datguddiad 19. 1b, 2b, 5b, 6b, 7, 9b

**I'r hwn sy'n eistedd ar yr orsedd ac i'r Oen:
y bo'r mawl a'r anrhydedd a'r gogoniant a'r gallu
byth bythoedd! Amen**

9. *A Song of the Lamb*

**Let us rejoice and exult
and give glory and homage to our God.**

Salvation and glory and power belong to our God,*
whose judgements are true and just.

Praise our God, all you his servants, *
all who fear him, both small and great.

The Lord our God, the Almighty, reigns:*
let us rejoice and exult and give him the glory.

For the marriage of the Lamb has come *
and his bride has made herself ready.

Blessed are those who are invited *
to the wedding banquet of the Lamb.

Revelation 19. 1b, 2b, 5b, 6b, 7, 9b

**To the One who sits on the throne and to the Lamb
be blessing and honour and glory and might,*
for ever and ever. Amen.**

10. *Can o'r Eiddo Sant Anselm*

**Casgla dy blant ynghyd, O Dduw:
fel y casgl iâr ei chywion i'w hamddiffyn.**

Iesu, fel mam, 'rwynt yn casglu dy bobl atat,
'rwynt yn addfwyn â ni fel y mae mam wrth ei phlant.

'Rwynt yn wyllo yn aml dros ein pechod a'n rhyfyg,
'rwynt yn ein gwared yn dyner rhag casineb a barn.

'Rwynt yn ein cysuro mewn galar ac yn rhwymo ein doluriau,
'rwynt yn gofalu amdanom yn ein gwaeledd ac yn ein porthi
â llaeth pur.

Iesu, trwy dy angau cawn ein geni drachefn,
trwy dy loes a'th ludded deuwn ninnau i lawenydd.

Try anobaith yn obaith trwy dy ddaioni hael,
trwy dy addfwynder cawn gysur mwyn yn wyneb ofn.

Dy gynhesrwydd sy'n rhoi bywyd i'r meirw,
dy gyffyrddiad sy'n cyfiawnhau'r pechadurus.

Arglwydd Iesu, yn dy drugaredd, iachâ ni,
yn dy gariad a'th dynerwch trawssffurfia ni.

Yn dy dosturi dyro ras a maddeuant,
Bydded i'th gariad ein paratoi at hyfrydwch y nef.

Anselm o Gaer-gaint

**Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab,
ac i'r Ysbryd Glân;
fel yr oedd yn y dechrau y mae yn awr,
ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.**

10. *A Song of St. Anselm*

**Gather your little ones to you, O God,
as a hen gathers her brood to protect them.**

Jesus, like a mother you gather your people to you;★
you are gentle with us as a mother with her children.

Often you weep over our sins and our pride, ★
tenderly you draw us from hatred and judgement.

You comfort us in sorrow and bind up our wounds, ★
in sickness you nurse us, and with pure milk you feed us.

Jesus, by your dying we are born to new life;★
by your anguish and labour we come forth in joy.

Despair turns to hope through your sweet goodness;★
through your gentleness we find comfort in fear.

Your warmth gives life to the dead, ★
your touch makes sinners righteous.

Lord Jesus, in your mercy heal us;★
in your love and tenderness remake us.

In your compassion bring grace and forgiveness,★
for the beauty of heaven may your love prepare us.

from Anselm of Canterbury

**Glory to the Father, and to the Son,
and to the Holy Spirit; ★
As it was in the beginning, is now,
and shall be for ever. Amen.**

XV.

**Detholiad o Emynau ac Anthemau i'w Defnyddio mewn
Gwasanaethau Angladd a Gwasanaethau Coffa**

Emynau

*Mae'r emynau a nodwyd â * yn arbennig o addas yn angladd plentyn.*

*Fersiynau mydryddol o'r salmau yw'r emynau a nodwyd â + a
gellir eu defnyddio yn lle'r salmau a ddarparwyd.*

1. Am fod fy Iesu'n fyw. (*John Thomas*)
2. Am rif y saint y sydd o'u gwaeau'n rhydd.
(*W. Walsham How, cyf. T. Gwynn Jones*)
3. Arglwydd gad im dawel orffwys. (*Emrys*)
4. Arglwydd Iesu, arwain f'enaid. (*Morswyn*)
5. Arglwydd pob gobaith, ac Arglwydd pob hoen.
(*Jan Struther, cyf. D. Eirwyn Morgan*)
6. Braint, braint yw cael cymdeithas.
(*John Roberts ac eraill*)
- * 7. Bydd canu yn y nefoedd. (*Pedr Hir*)
8. Canaf am yr addewidion. (*Watcyn Wyn*)
9. Craig yr oesoedd, cuddia fi. (*A.M. Toplady, cyf. Alafon*)
- * 10. Crist a orchfygodd fore'r trydydd dydd.
(*E.L. Budry, R.B. Hoyle, cyf. O.M. Lloyd*)
11. Chwi bererinion glân. (*William Williams*)
- * 12. Daeth Iesu o'i gariad. (*Watcyn Wyn*)
13. Dal fi'n agos at yr Iesu. (*E. Herber Evans*)
14. Dechrau canu, dechrau canmol. (*William Williams*)
15. Deuwch gyda mi draw i dŷ fy Nhad.
(*Anad., cyf. Harri Williams*)
16. Diolchwn oll i Dduw. (*M. Rinkart, cyf. J. Henry Jones*)
17. Draw, draw ymhell mae gwyrddlas fryn.
(*C.F. Alexander, cyf. Elfed*)
- * 18. Duw fo yn fy mhen.
(*Horae BVM Sarum, cyf. R Glyndwr Williams*)
- + 19. Duw yw ein noddfa ni a'n nerth.
(*Salm 46, Gwynn ap Gwilym*)

XV.

**A Selection of suggested Hymns and Anthems for use at
Funeral Services and Memorial Services**

Hymns

*Hymns marked with an asterisk * are particularly appropriate at the funeral of a child.*

Hymns marked with a cross + are metrical versions of psalms and may be used in place of the psalms provided.

1. Abide with me; fast falls the eventide. (*H.F. Lyte*)
2. Alleluia, Sing to Jesus. (*W. Chatterton Dix*)
- * + 3. Be still and know that I am God. (*cf. Psalm 46*)
4. Be still, my soul, the Lord is on your side.
5. Brief life is here our portion.
(*Bernard of Cluny, Tr. J.M. Neale*)
6. Christ, enthroned in highest heaven.
(*Tr. R.F. Littledale*)
7. Faithful vigil ended. (*T. Dudley-Smith*)
- * 8. For all the saints who from their labours rest.
(*W. Walsham How*)
- * 9. God be in my head. (*Horae BVM Sarum*)
10. Guide me, O thou great Jehovah/Redeemer.
(*W. Williams*)
11. He wants not friends that hath thy love. (*R. Baxter*)
- * 12. How sweet the name of Jesus sounds. (*J. Newton*)
13. I know that my Redeemer lives. (*S. Medley*)
14. Immortal love, for ever full. (*J.G. Whittier*)
15. In heavenly love abiding. (*A.L. Waring*)
16. Jerusalem the golden.
(*Bernard of Cluny, Tr. J.M. Neale*)
17. Jesu, lover of my soul. (*C. Wesley*)
18. Jesu, Son of Mary. (*Tr. E.S. Palmer*)
19. Jesus lives, thy terrors now.
(*C.F. Gellert, Tr. F.E. Cox, etc.*)
- * 20. Jesus, remember me (*Taize*).

20. Er gwaetha'r maen a'r gwylwyr. (*Morgan Rhys*)
- * + 21. F'enaid, mola Dduw'r gogoniant.
(*H.F.Lyte, cyf. G. Wynne Griffith*)
22. Fe roed imi ddymuniadau. (*William Williams*)
23. Gobaith mawr y mae'r addewid. (*John Jones*)
24. Gwawr wedi hirnos, cân wedi loes.
(*J.D. Vernon Lewis*)
25. Iesu, cyfaill f'enaid i.
(*C. Wesley, cyf. D. Tecwyn Evans*)
26. Mae Eglwys Dduw fel dinas wych. (*Benjamin Francis*)
27. Mae ehangder yn ei dostur. (*F.W.Faber, cyf.*)
28. Mae ffrydiau 'ngorfoledd yn tarddu. (*David Charles*)
29. Mi dafla' maich oddi ar fy ngwar. (*William Williams*)
30. Mi godaf f'egwan lef. (*Ben Davies*)
31. Mi wn fod fy Mhrynwr yn fyw. (*Thomas Jones*)
32. Mor beraidd i'r credadun gwan.
(*J.Newton, cyf. David Charles*)
33. Myfi yw'r atgyfodiad mawr. (*Ellis Wynne*)
34. N'ad i'r gwyntoedd cryf dychrynlyd
(*William Williams*)
35. Na foed cydweithwyr Duw. (*Elfed*)
36. Ni allodd angau du. (*Gwilym ab Elis*)
37. O am nerth i dreulio 'nyddiau. (*William Williams*)
38. O aros gyda mi, y mae'n hwyrhau.
(*H.F.Lyte, cyf. Lewis Edwards*)
39. O ddedwydd awr tragwyddol orffwys. (*Ann Griffiths*)
40. O fy Iesu bendigedig. (*Eben Fardd*)
41. O gariad na'm gollyngi i.
(*G. Matheson, cyf. D. Tecwyn Evans*)
42. O gorfoleddwn oll yn awr. (*W.Rhys Nicholas*)
43. O Iesu y ffordd ddigyfnewid. (*W.Rhys Nicholas*)
44. Os gwelir fi, bechadur. (*amryw awduron*)
45. Pan fwyf yn teimlo'n unig lawer awr. (*John Roberts*)
46. Pererin wyf mewn anial dir. (*William Williams*)
47. Pwy a'm dwg i'r ddinas gadarn. (*Moelwyn*)
48. Rho im yr hedd na wŷr y byd amdano. (*Elfed*)
49. Tydi sy deilwng oll o'm cân. (*David Charles*)
50. Wel, f'enaid dos ymlaen. (*William Williams*)
51. Y dydd a roddaist, Ior, a giliodd.

21. Jesus, stand among us in thy risen power
(*W. Pennefather*).
22. Joy and triumph everlasting
(*Adam of St. Victor, Tr. R. Bridges*).
23. Lead us, heavenly Father, lead us (*ƒ. Edmeston*).
24. Let saints on earth in concert sing (*C. Wesley*).
25. Lord, it belongs not to my care (*R. Baxter*).
- * 26. Lord of all hopefulness, Lord of all joy
(*ƒan Struther*).
- * 27. Love divine, all loves excelling (*C. Wesley*).
28. Love's redeeming work is done (*C. Wesley*).
29. Now is eternal life (*G. W. Briggs*).
30. Now thank we all our God
(*M. Rinkart, Tr. C. Winkworth*).
- + 31. O God, our help in ages past (*I. Watts*).
32. O Lamb of God, most holy (*M. Forster*).
33. O Lord my God, when I in awesome wonder (*S. Hine*).
34. O love that wilt not let me go (*G. Matheson*).
35. Peace, perfect peace, in this dark world of sin?
(*E.H. Bickersteth*).
- * + 36. Praise, my soul, the king of heaven (*H.F. Lyte*).
37. Rock of ages, cleft for me (*A.M. Toplady*).
38. The day thou gavest, Lord, is ended (*ƒ. Ellerton*).
- * + 39. The King of love my shepherd is (*H. W. Baker*).
- * + 40. The Lord's my shepherd, I'll not want
(*W. Whittingham*).
41. The strife is o'er, the battle done (*Tr. F. Pott*).
- * 42. There is a green hill far away (*C.F. Alexander*).
43. There is a land of pure delight (*I. Watts*).
44. There's a wideness in God's mercy (*F.W. Faber*).
45. They whose course on earth is o'er (*ƒ.M. Neale*).
- * 46. Thine be the glory, risen, conquering Son
(*E.L. Budry, Tr. R.B. Hoyle*).
47. Welcome happy morning, age to age shall say
(*Venantius Fortunatus, Tr. ƒ. Ellerton*).
48. What sweet of life endureth
(*S. ƒohn of Damascus, Tr. A. Riley*).
49. Within our darkest night (*Taize*).

(J. Ellerton, cyf. R. D. Roberts)

52. Ynghanol nos, oleuni mwyn y nef.

(J. H. Newman, cyf. E. Keri Evans)

53. Yn y dyfroedd mawr a'r tonnau. *(Dafydd William)*

* + 54. Yr Arglwydd yw fy mugail i.

(Salm 23, Gwynn ap Gwilym)

55. Yr Iesu atgyfododd. *(Thomas Levi)*

Anthemau

1. Am fod fy Iesu'n fyw. *(Tom Price)*
2. Ave, verum corpus. *(W. A. Mozart)*
3. Bwrw dy faich. *(W. Matthews Williams)*
4. Cofia yn awr dy greawdwr. *(J. Morgan Lloyd)*
5. Deuwch ataf fi. *(John Lloyd)*
6. Duw, bydd drugarog. *(Joseph Parry)*
7. Duw sydd berffaith ei ffordd. *(Wilfrid Jones)*
8. Duw sydd noddfa. *(Olive V. Williams)*
9. Dyrchafaf fy llygaid. *(T. Hopkin Evans)*
10. Dysg i mi dy lwybrau. *(D. W. Lewis)*
11. Eiddot ti, O Dduw, yw y mawredd. *(James Kent)*
12. Eisteddai teithiwr blin. *(D. Emlyn Evans)*
13. Fel y brefa yr hydd. *(Lowell Mason)*
14. Fe welir Seion fel y wawr. *(M. O. Jones)*
15. Gair ein Duw. *(T. Hopkin Evans)*
16. Graslun a thrugarog. *(Vera Henry)*
17. Gwyn eu byd y meirw. *(David Evans)*
18. Na thralloder eich calon. *(David Jenkins)*
19. O Brynwr mawr y byd. *(John Goss)*
20. O Dduw gwirionedd glân. *(J. S. Bach)*
21. O fy Arglwydd, O fy Mhrynwr. *(W. A. Mozart)*
22. Pan lesmeirio fy nghalon. *(W. B. Bradbury)*
23. Pebyll yr Arglwydd. *(Joseph Parry)*
24. Pwy a esgyn i fynydd yr Arglwydd? *(E. T. Davies)*
25. Pwy yw y rhai hyn?. *(J. H. Roberts)*
26. Y cyfiawn a drig yn y nef. *(W. Billings)*
27. Yr Arglwydd yw fy nghraig. *(D. E. Parry-Williams)*
28. Yr Arglwydd yw fy mugail. *(Caradog Roberts)*

Anthems

1. Ave, verum corpus. (*W.A. Mozart*)
2. Bring us, O Lord, at our last awakening. (*W.H. Harris*)
3. Christ who doth all his sheep. (*C. Wood*)
4. Come, sweetest death. (*J.S. Bach*)
5. Funeral Ikos. (*J. Tavener*)
6. Give rest, O Christ, to thy servant. (*Kiev Melody*)
7. Give us the wings of faith. (*E. Bullock*)
8. God, be in my head. (*J. Rutter*)
9. God be in my head. (*W. Davies*)
10. God so loved the world. (*J. Goss*)
11. God so loved the world. (*J. Stainer*)
12. Holy is the true light. (*W.H. Harris*)
13. If we believe that Jesus died and rose again. (*J. Goss*)
14. Jesu, hope of men despairing. (*J.S. Bach*)
15. Let us now praise famous men. (*R.V. Williams*)
16. Lord, give me faith. (*K. Robson*)
17. My shepherd is Lord. (*H. Oxley*)
18. My soul, there is a country. (*C.H.H. Parry*)
19. Never weather beaten sail. (*C.H.H. Parry*)
20. Never weather beaten sail. (*R. Shephard*)
21. Never weather beaten sail. (*T. Campion*)
22. O Lord, support us. (*M. Besly*)
23. O Nata Lux. (*T. Tallis*)
24. Pie Iesu. (*G. Faure*)
25. Song for Athene. (*J. Tavener*)
26. So they gave their bodies. (*P. Aston*)
27. Sunset and evening star. (*C.H.H. Parry*)
28. The Lord is my shepherd. (*H. Goodall*)
29. The souls of the righteous. (*S. Marchant*)
30. They shall grow not old. (*D. Guest*)
31. They shall grow not old. (*P. Irving*)
32. Thou knowest, Lord, the secrets of our hearts. (*H. Purcell*)
33. Thou judge of quick and dead. (*S.S. Wesley*)
34. View me, Lord. (*R.H. Lloyd*)
35. When to the Temple Mary went. (*J. Eccard*)

Rhan tri

**LITWRGIAU YCHWANEGOL
AR GYFER AMGYLCHIADAU ARBENNIG
WEDI EU CYMERADWYO GAN
FAINC YR ESGOBION
(heb fod yn rhan o'r Llyfr Gweddi Gyffredin)**

Part three

**ADDITIONAL LITURGIES
FOR SPECIAL CIRCUMSTANCES
APPROVED BY
THE BENCH OF BISHOPS
(not part of the Book of Common Prayer)**

GWEDDÏAU DROS BLENTYN

GWEDDÏAU AR ÔL CAMESGOR

Cymeradwywyd y Litwrgi a gynhwysir ar dudalennau 188 – 193 gan Fainc yr Esgobion (*Mehefin 2015*) ac fe'i cynhyrchwyd gan y Comisiwn Sefydlog Ymgynghorol ar Litwrgi i'w ddefnyddio yng ngwasanaethau'r Eglwys yng Nghymru.

Ymgynnull

Yn enw'r Tad
a'r Mab
a'r Ysbryd Glân. **Amen.**

Cyfarchiad

Duw pob tosturi a gobaith a fo gyda chwi.
A hefyd gyda thi.

Rhagarweiniad

Y mae ein bywydau, a lanwyd unwaith â chymaint o obaith a llawenydd, yn awr wedi eu cyffwrdd â thristwch gan farwolaeth y plentyn bychan hwn. Eto, â chalonnau drylliedig, gallwn ymgysuro yn yr Arglwydd a adnabu'r plentyn hwn (*hyd yn oed tra tyfai yng nghroth ei fam/mam*) oherwydd Duw yw Arglwydd bywyd. Yn Iesu, a gnawdiwyd yng nghroth Mair (*neu: a anwyd o Fair*), fe'n harwain ni adref i'r nef. Ac felly gallwn, â ffydd a gobaith, draddodi'r un *bychan hwn/fechan hon* i ofal cariadus Duw, ei *Dad/Thad* nefol.

PRAYERS FOR A CHILD

PRAYERS AFTER A MISCARRIAGE

The Liturgy included on pages 188 – 193 has been approved by the Bench of Bishops (*June 2015*) and produced by the Standing Liturgical Advisory Commission for use in services within the Church in Wales.

Gathering

In the name of the Father
and of the Son
and of the Holy Spirit. **Amen.**

Greeting

May the God of all consolation and hope be with you.
And also with you.

Introduction

Our lives, once filled with so much hope and joy, have now been touched by sadness at the death of this little child. And yet, with breaking hearts, we can find comfort in the Lord who has known this child (*even whilst he/she was growing in his/her mother's womb*) for God is the Lord of life. In Jesus, who took flesh in the womb (*or: who was born*) of Mary, he leads us home to heaven. And so we can, with faith and hope, commend this little one into the loving care of God *his/her* heavenly Father.

Darlleniad

Gellir defnyddio un neu fwy o'r darlleniadau canlynol neu ddarlleniad priodol arall:

Yna gwelais nef newydd a daear newydd. Clywais lais uchel o'r orsedd yn dweud, "Wele, y mae preswylfa Duw gyda dynion; bydd ef yn preswyllo gyda hwy, byddant hwy yn bobloedd iddo ef, a bydd Duw ei hun gyda hwy yn Dduw iddynt. Fe sych bob deigr yn o'u llygaid hwy, ac ni bydd marwolaeth mwyach, na galar na llefain na phoen. Y mae'r pethau cyntaf wedi mynd heibio." Yna dywedodd yr hwn oedd yn eistedd ar yr orsedd, "Wele, yr wyf yn gwneud pob peth yn newydd."

Datguddiad 21. 1a, 3-5a

Codaf fy llygaid tua'r mynyddoedd, o ble y daw cymorth i mi? Daw fy nghymorth oddi wrth yr Arglwydd, creawdwr nefoedd a daear.

Nid yw'n gadael i'th droed lithro, ac nid yw dy geidwad yn cysgu. Nid yw ceidwad Israel yn cysgu nac yn huno.

Yr Arglwydd yw dy geidwad, yr Arglwydd yw dy gysgod ar dy ddeheulaw;

ni fydd yr haul yn dy daro yn y dydd, na'r lleuad yn y nos.

Bydd yr Arglwydd yn dy gadw rhag pob drwg, bydd yn cadw dy einioes.

Bydd yr Arglwydd yn gwylio dy fynd a'th ddod yn awr a hyd byth.

Salm 121

Reading

One or more of the following or other appropriate readings may be used:

Then I saw a new heaven and a new earth; And I heard a loud voice from the throne saying, ‘See, the home of God is among mortals. He will dwell with them; they will be his peoples, and God himself will be with them; he will wipe every tear from their eyes. Death will be no more; mourning and crying and pain will be no more, for the first things have passed away.’ And the one who was seated on the throne said, ‘See, I am making all things new.’

Revelation 21. 1a, 3-5a

I lift up my eyes to the hills - from where will my help come?
My help comes from the Lord, who made heaven and earth.
He will not let your foot be moved; he who keeps you will not slumber.

He who keeps Israel will neither slumber nor sleep.

The Lord is your keeper; the Lord is your shade at your right hand.

The sun shall not strike you by day, nor the moon by night.

The Lord will keep you from all evil; he will keep your life.

The Lord will keep your going out and your coming in from this time on and for evermore.

Psalm 121

Ymbiliau

O Dduw, yr wyt yn ein hadnabod gorff ac enaid.

Cryfha *E.* ac *E.* a dyro iddynt obaith newydd.

Y mae dy law yn fy arwain:

dy ddeheulaw yn fy nghynnal.

Gwyddost pa bryd y byddwn yn codi ac yn mynd i orffwys.

Dyro i'r teulu hwn sicrwydd o'r bywyd tragwyddol.

Y mae dy law yn fy arwain:

dy ddeheulaw yn fy nghynnal.

Adnabuost y plentyn hwn,

hyd yn oed cyn ei fod.

Derbyn *ef/hi* i'th ofal cariadus.

Y mae dy law yn fy arwain:

dy ddeheulaw yn fy nghynnal.

[Yr wyt wedi cau amdanom yn ôl ac ymlaen.

Gweddiwn dros *E.*, a fu'n edrych ymlaen â'r fath lawenydd

a chyffro at eni *brawd bach/chwaer fach* newydd.

Bydded *iddo/iddi* deimlo agosrwydd dy gariad.

Y mae dy law yn fy arwain:

dy ddeheulaw yn fy nghynnal.]

Y mae dy wybodaeth y tu hwnt i'n deall.

Cymorth ni i ddirnad dy ewyllys

ac i sefyll yn dy wŷydd â pharchedig ofn.

Prayers of Intercession

O God, you know us through and through.
Strengthen *N.* and *N.* and give them new hope.

Your hand will guide me:
your right hand holds me fast.

You know our rising and our going to rest.
Give this family the assurance of eternal life.

Your hand will guide me:
your right hand holds me fast.

You have known this child,
even before *he/she* came into being.
Receive *him/her* into your loving care.

Your hand will guide me:
your right hand holds me fast.

[You keep close behind and before.
We pray for *N.*, who had looked forward with such joy and
excitement to the birth of a new baby *brother/sister*.
May *he/she* know the closeness of your love.

Your hand will guide me:
your right hand holds me fast.]

Your knowledge is beyond our grasp.
Help us to perceive your will
and to stand in awe of your presence.

Gweddiwn ar Dduw ein Tad nefol a thosturiol:

**Ein Tad,
yr hwn wyt yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneled dy ewyllys;
megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol
a maddau i ni ein dyledion,
fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
Ac nac arwain ni i brofedigaeth;
eithr gwared ni rhag drwg.**

**Canys eiddot ti yw'r deyrnas,
a'r gallu, a'r gogoniant,
yn oes oesoedd. Amen.**

neu

**Ein Tad yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneled dy ewyllys,
ar y ddaear fel yn y nef.
Dyro inni heddiw ein bara beunyddiol;
a maddau inni ein troseddau,
fel yr ym ni wedi maddau
i'r rhai a droseddodd yn ein herbyn;
a phaid â'n dwyn i brawf,
ond gwared ni rhag yr Un drwg.**

**Oherwydd eiddot ti yw'r deyrnas
a'r gallu a'r gogoniant
am byth. Amen.**

Let us pray to God our loving and compassionate Father:

**Our Father who art in heaven,
hallowed be thy name;
thy kingdom come,
thy will be done,
on earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread.
and forgive us our trespasses
as we forgive those
who trespass against us.
And lead us not into temptation
but deliver us from evil.**

**For thine is the kingdom,
the power and the glory,
for ever and ever. Amen.**

or

**Our Father in heaven,
hallowed be your name;
your kingdom come,
your will done,
on earth as in heaven.
Give us today our daily bread.
Forgive us our sins
as we forgive those
who sin against us.
Save us from the time of trial
and deliver us from evil.**

**For the kingdom, the power
and the glory are yours,
now and for ever. Amen.**

Gweddi ar ôl Camesgor

Arglwydd Dduw,
sy'n llawn tiriondeb a thosturi,
traddodwn i'th gariad yr un *bychan hwn/fechan hon*.
Er byrred ei *fywyd/bywyd*,
cofleidia *ef/hi* yn dy gariad tragwyddol.
Bydded i'w *rieni/rhieni*,
a dristawyd mor enbyd o golli eu plentyn,
gael gwroldeb a gobaith.
Tywys hwy drwy eu poen a'u galar
i ddyddiau a fydd yn llawn o lawenydd a gorfoledd.
Byddent iddynt oll gwrdd ryw ddydd
yn llawenydd a thangnefedd dy deyrnas.
Gofynnwn hyn trwy Grist ein Harglwydd. **Amen.**

neu

Dad cariadus,
Ti yw ein noddfa a'n nerth,
ein gobaith a'n gofal cyson.
Cysura'r rhieni hyn a dyro iddynt wybod
bod yr un *bach/fach* y maent yn galaru *amdano/amdani*
yn awr wedi ei *ymddiried/hymddiried* i'th ofal cariadus.
Sych bob deigrin o'u llygaid
a chyfnertha eu calonnau drylliedig fel
gan ddyheu am fywyd,
y canfyddant gyflawnder yn Iesu dy Fab
y mae ei atgyfodiad
yn adfer ein bywydau i ti,
ac yn ein harwain i fywyd nefol.
Trwy'r un Iesu Grist ein Harglwydd. **Amen.**

neu

Arglwydd Dduw,
mae gorthrwm galar yn drwm ar y rhieni hyn.
Gwyddost eu poen a'r tristwch
a deimlant o golli'r plentyn.
Cysura hwy â'r wybodaeth
fod y plentyn yn fyw yn dy ofal cariadus.
Gofynnwn hyn trwy Grist ein Harglwydd. **Amen.**

Prayer after a Miscarriage

Lord God,
full of gentleness and compassion,
we commit to your love this little one.
Brought to life for so short a time,
embrace *him/her* in your eternal love.
May *his/her* parents,
deeply saddened by the loss of their child,
have courage and hope.
Bring them through their pain and grief
to days filled with happiness and joy.
May they all meet one day
in the joy and peace of your kingdom.
We ask this through Christ our Lord. **Amen.**

or

Loving Father,
you are our refuge and strength,
our hope and constant care.
Comfort these parents with the knowledge
that the child for whom they grieve
is now entrusted to your loving embrace.
Wipe every tear from their eyes
and mend their broken hearts that, yearning for life,
they may find fulfilment in Jesus your Son
whose rising from the dead
restores our lives to you,
and leads us to the life of heaven.
Through the same Jesus Christ our Lord. **Amen.**

or

Lord God,
the heaviness of grief is laid upon these parents.
You know their pain and sadness
which they feel at the loss of the child.
Console them with the knowledge
that *he/she* lives in your loving care.
We ask this through Christ our Lord. **Amen.**

Bendith

Bydded i'r Arglwydd eich bendithio a'ch cadw;
bydded i'r Arglwydd lewyrchu ei wyneb arnoch a bod yn
drugarog wrthy;ch;
bydded i'r Arglwydd edrych arnoch yn gariadus a rhoi i
chwi dangnefedd; a bendith Duw hollalluog,
y Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân,
a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad. **Amen.**

Blessing

The Lord bless you and keep watch over you;
the Lord's face shine on you and be gracious to you;
the Lord look lovingly on you and give you peace;
and the blessing of God almighty,
the Father, the Son, and the Holy Spirit,
be among you and remain with you always. **Amen.**

AMSER O WEDDI A MYFYRDOD I'R RHAI SY'N METHU Â BOD MEWN ANGLADD

Cymeradwywyd y Litwrgi a gynhwysir ar dudalennau 194 – 200 gan Fainc yr Esgobion (*Mai 2020*).

Pan fo rhywun annwyl ac adnabyddus inni yn marw, mae'n bwysig ffarwelio a chofio ac anrhydeddu bywyd a olygai lawer i ni. Ond yn wyneb y sefyllfa bresennol mae nifer a fyddai'n dymuno bod mewn angladd benodol yn cael eu gwahardd. Bydd y drefn fer hon yn gymorth ichi ffarwelio'n ffurfol yn eich cartref.

Wrth ichi ddarllen drwy'r weithred fer hon o addoli a chofio, dywedwch enw'r un a fu farw lle y gwelwch *E*. Efallai y carech oleuo kannwyll a'i gosod ger llun o'r un a gofir ac, efallai, chwarae darn o gerddoriaeth a olygai lawer *iddo/iddi*. Oedwch ac eisteddwch yn dawel. Meddyliwch am y rhai sydd yn yr angladd a chyflwynwch hwy i Dduw yn nhawelwch yr eiliad.

Goleuo'r gannwyll

Galkwch ddweud y geiriau hyn wrth oleuo'r gannwyll:

Iesu yw Goleuni'r Byd. Boed i'w oleuni, yn cyfodi mewn gogoniant, chwalu tywyllwch ein calonnau a'n meddyliau

Rhai geiriau cysurlon o'r Beibl:

Duw'r oesoedd yw dy noddfa, ac oddi tanodd y mae'r breichiau tragwyddol.

Deuteronomium 33. 27

Dyweddodd Iesu,
“Peidiwch â gadael i ddim gynhyrfu'ch calon, a pheidiwch ag ofni.”

Ioan 14. 27

A TIME OF PRAYER AND REFLECTION FOR THOSE WHO ARE UNABLE TO ATTEND A FUNERAL

The Liturgy included on pages 194 – 200 has been approved by the Bench of Bishops (*May 2020*).

When someone we know and love dies, it is important to say ‘farewell’, to remember them and to honour a life that has meant a lot to us. The current circumstances mean that some people who would have wished to attend the funeral may be prevented from doing so. This short guide will help you to say your formal goodbyes at home.

As you read through this short act of worship and remembrance, mention the name of the person who has died where you see *N*. You may like to light a candle, to place it near a photograph of the person you are thinking of and perhaps play a piece of music that meant a lot to them. Take a few moments to sit quietly. Think about those who are attending the funeral and hold them before God in the stillness of the moment.

Lighting the candle

You may say these words as you light a candle:

Jesus is the Light of the World. May his light, rising in glory, banish all darkness from our hearts and minds.

Some words of comfort from the Bible

The eternal God is your refuge: and underneath are the everlasting arms.

Deuteronomy 33. 27

Jesus said,
‘Do not let your hearts be troubled, neither let them be afraid’.

John 14. 27

Gweddi Agoriadol

Iesu cariadus, addewaist i'th ddisgyblion y byddet ti gyda hwy bob amser. Cynorthwya ni i wybod dy fod di gyda ni yn awr yn ein tristwch a'n galar. Pan wynebaist y groes dywedaist wrth dy ddisgyblion am beidio â gofidio nac ofni, oherwydd yr oeddet ti yn mynd o'u blaen hwy. Yn hyderus fod *E.* yn ddiogel yn dy gariad, cynorthwya ni i fod yn gadarn ein ffydd a dyro inni heddwch meddwl. Bydd gyda ni yn ystod yr ysbaid fer hon o fyfyrddod ac amgylcha ni â'th gariad ac â'th dangnefedd, yn awr ac am byth. Amen.

Darllener naill ai Salm 23

Yr Arglwydd yw fy mugail, ni bydd eisiau arnaf.
Gwna imi orwedd mewn porfeydd breision, a thywys fi gerllaw dyfroedd tawel, ac y mae ef yn fy adfywio.
Fe'm harwain ar hyd llwybrau cyfiawnder er mwyn ei enw.
Er imi gerdded trwy ddyffryn tywyll du, nid ofnaf unrhyw niwed, oherwydd yr wyt ti gyda mi, a'th wialen a'th ffon yn fy nghysuro.
Yr wyt yn arlwyyo bwrdd o'm blaen yng ngŵydd fy ngelynyon; yr wyt yn eneinio fy mhen ag olew; y mae fy nghwpan yn llawn.
Yn sicr, bydd daioni a thrugaredd yn fy nilyn bob dydd o'm bywyd, a byddaf yn byw yn nhŷ'r Arglwydd weddill fy nyddiau.

neu Salm 139. 1-11, 13

Arglwydd, yr wyt wedi fy chwilio a'm hadnabod.
Gwyddost ti pa bryd y byddaf yn eistedd ac yn codi:
yr wyt wedi deall fy meddwl o bell.
Yr wyt wedi mesur fy ngherdded a'm gorffwys:
ac yr wyt yn gyfarwydd â'm holl ffyrdd.
Oherwydd nid oes air ar fy nhafod:
heb i ti, Arglwydd, ei wybod i gyd.
Yr wyt wedi cau amdanaf yn ôl ac ymlaen:
ac wedi gosod dy law drosof.

Opening Prayer

Loving Jesus, you promised your disciples that you would be with them for ever. Help us to know that you are with us now in our sadness and our grief. When you faced the cross you told your disciples not to be anxious or afraid, because you were going before them. Trusting that *N.* is safe in your love, help us to have faith and peace of mind. Be with us in these moments of reflection and surround us with your love and your peace, now and always. Amen.

Read either Psalm 23

The Lord is my shepherd, I shall not want.
He makes me lie down in green pastures;
he leads me beside still waters; he restores my soul.
He leads me in right paths for his name's sake.
Even though I walk through the darkest valley, I fear no evil; for you are with me;
your rod and your staff - they comfort me.
You prepare a table before me in the presence of my enemies; you anoint my head with oil;
my cup overflows. Surely goodness and mercy shall follow me all the days of my life, and I shall dwell in the house of the Lord my whole life long.

or Psalm 139. 1-11, 13

O Lord, you have searched me out and known me:
you know my sitting down and my rising up, you discern my thoughts from afar.
You mark out my journeys and my resting place:
and are acquainted with all my ways.
For there is not a word on my tongue: but you,
O Lord, know it altogether.
You encompass me behind and before:
and lay your hand upon me.
Such knowledge is too wonderful for me:
so high that I cannot attain it.

Y mae'r wybodaeth hon yn rhy ryfedd i mi:
y mae'n rhy uchel i mi ei chyrraedd.
I ble yr af oddi wrth dy ysbryd?:
I ble y ffoaf o'th bresenoldeb?
Os dringaf i'r nefoedd, yr wyt yno:
os cyweiriaf wely yn Sheol, yr wyt yno hefyd.
Os cymeraf adenydd y wawr a thrigo ym mhellafoedd y môr:
yno hefyd fe fydd dy law yn fy arwain, a'th ddeheulaw yn fy
nghynnal.
Os dywedaf, "Yn sicr bydd y tywyllwch yn fy nghuddio: a'r
nos yn cau amdanaf",
Eto nid yw tywyllwch yn dywyllwch i ti: y mae'r nos yn
goleuo fel dydd, a'r un yw tywyllwch a goleuni.
Clodforaf di, oherwydd yr wyt yn ofnadwy a rhyfeddol,
ac y mae dy weithredoedd yn rhyfeddol:
yr wyt yn fy adnabod mor dda.

Efallai yr hoffech ddarllen, hefyd, un o'r darnau Ysgrhythurol isod.

Pan welodd Iesu y tyrfaeodd, aeth i fyny'r mynydd, ac wedi
iddo eistedd i lawr daeth ei ddisgyblion ato. Dechreuodd eu
hannerch a'u dysgu fel hyn: "Gwyn eu byd y rhai sy'n dlodion
yn yr ysbryd, oherwydd eiddynt hwy yw teyrnas nefoedd.
Gwyn eu byd y rhai sy'n galaru, oherwydd cânt hwy eu cysuro.
Gwyn eu byd y rhai addfwyn, oherwydd cânt hwy etifeddu'r
ddaeuar. Gwyn eu byd y rhai sy'n newynu a sychedu am
gyfiawnder, oherwydd cânt hwy eu digon. Gwyn eu byd y rhai
trugarog, oherwydd cânt hwy dderbyn trugaredd. Gwyn eu
byd y rhai pur eu calon, oherwydd cânt hwy weld Duw. Gwyn
eu byd y tangnefeddwyr, oherwydd cânt hwy eu galw'n blant
i Dduw. Gwyn eu byd y rhai a erlidiwyd yn achos cyfiawnder,
oherwydd eiddynt hwy yw teyrnas nefoedd. Gwyn eich byd
pan fydd pobl yn eich gwaradwyddo a'ch erlid, ac yn dweud
pob math o ddrygair celwyddog yn eich erbyn, o'm hachos i.
Llawenhewch a gorfoleddwch, oherwydd y mae eich gwobr yn
fawr yn y nefoedd; felly yn wir yr erlidiwyd y proffwydi oedd
o'ch blaen chwi.

Mathew 5. 1-12

Where can I go then from your spirit:
or where can I flee from your presence?
If I climb up to heaven, you are there:
if I make the grave my bed, you are there also.
If I take the wings of the morning:
and dwell in the uttermost parts of the sea,
Even there your hand shall lead me:
your right hand hold me fast.
If I say, "Surely the darkness will cover me:
and the light around me turn to night",
Even darkness is no darkness with you,
the night is as clear as the day:
darkness and light to you are both alike.
I thank you, for I am fearfully and wonderfully made:
marvellous are your works, my soul knows well.

You might also like to read one of the following Bible passages:

When Jesus saw the crowds, he went up the mountain; and after he sat down, his disciples came to him. Then he began to speak, and taught them, saying: Blessed are the poor in spirit, for theirs is the kingdom of heaven. Blessed are those who mourn, for they will be comforted. Blessed are the meek, for they will inherit the earth. Blessed are those who hunger and thirst for righteousness, for they will be filled. Blessed are the merciful, for they will receive mercy. Blessed are the pure in heart, for they will see God. Blessed are the peacemakers, for they will be called children of God. Blessed are those who are persecuted for righteousness' sake, for theirs is the kingdom of heaven. Blessed are you when people revile you and persecute you and utter all kinds of evil against you falsely on my account. Rejoice and be glad, for your reward is great in heaven, for in the same way they persecuted the prophets who were before you.

Matthew 5. 1-12

Dywedodd Martha wrth Iesu,

"Pe buasit ti yma, syr, ni buasai fy mrawd wedi marw. A hyd yn oed yn awr, mi wn y rhydd Duw i ti beth bynnag a ofynni ganddo." Dywedodd Iesu wrthi, "Fe atgyfoda dy frawd." "Mi wn," meddai Martha wrtho, "y bydd yn atgyfodi yn yr atgyfodiad ar y dydd olaf." Dywedodd Iesu wrthi, "Myfi yw'r atgyfodiad a'r bywyd. Pwy bynnag sy'n credu ynof fi, er iddo farw, fe fydd byw; a phob un sy'n byw ac yn credu ynof fi, ni bydd marw byth. A wyt ti'n credu hyn?" "Ydwyf, Arglwydd," atebodd hithau, "yr wyf fi'n credu mai tydi yw'r Meseia, Mab Duw, yr Un sy'n dod i'r byd."

Ioan 11. 21-27

Gwyddom fod Duw, ym mhob peth, yn gweithio er daioni gyda'r rhai sy'n ei garu, y rhai sydd wedi eu galw yn ôl ei fwriad. Oherwydd, cyn eu bod hwy, fe'u hadnabu, a'u rhagordeinio i fod yn unffurf ac unwedd â'i Fab, fel mai cyntafanedig fyddai ef ymhlith pobl lawer. A'r rhai a ragordeiniodd, fe'u galwodd hefyd; a'r rhai a alwodd, fe'u cyfiawnhaodd hefyd; a'r rhai a gyfiawnhaodd, fe'u gogoneddodd hefyd. O ystyried hyn oll, beth a ddywedwn? Os yw Duw trosom, pwy sydd yn ein herbyn? Nid arbedodd Duw ei Fab ei hun, ond ei draddodi i farwolaeth trosom ni oll. Ac os rhoddodd ei Fab, sut y gall beidio â rhoi pob peth i ni gydag ef? Pwy sydd i ddwyn cyhuddiad yn erbyn etholedigion Duw? Duw yw'r un sy'n dyfarnu'n gyfiawn. Pwy sydd yn ein collfarnu? Crist Iesu yw'r un a fu farw, yn hytrach a gyfodwyd, yr un hefyd sydd ar ddeheulaw Duw, yr un sydd yn ymbil trosom. Pwy a'n gwahana ni oddi wrth gariad Crist? Ai gorthrymder, neu ing, neu erlid, neu newyn, neu noethni, neu berygl, neu gleddyf? Hyn yn wir yw ein rhan, fel y mae'n ysgrifenedig: "Er dy fwyn di fe'n rhoddir i farwolaeth drwy'r dydd, fe'n cyfrifir fel defaid i'w lladd." Ond yn y pethau hyn i gyd y mae gennym fuddugoliaeth lwyr trwy'r hwn a'n carodd ni. Yr wyf yn gwbl sicr na all nac angau nac einioes, nac angylion na thywysogaethau, na'r presennol na'r dyfodol, na grymustersau nac uchelderau na dyfnderau, na dim arall a grewyd, ein gwahanu ni oddi wrth gariad Duw yng Nghrist Iesu ein Harglwydd.

Rhufeiniaid 8. 28-39

Martha said to Jesus,
‘Lord, if you had been here, my brother would not have died. But even now I know that God will give you whatever you ask of him.’ Jesus said to her, ‘Your brother will rise again.’ Martha said to him, ‘I know that he will rise again in the resurrection on the last day.’ Jesus said to her, ‘I am the resurrection and the life. Those who believe in me, even though they die, will live, and everyone who lives and believes in me will never die. Do you believe this?’ She said to him, ‘Yes, Lord, I believe that you are the Messiah, the Son of God, the one coming into the world.’

John 11. 21-27

We know that all things work together for good for those who love God, who are called according to his purpose. For those whom he foreknew he also predestined to be conformed to the image of his Son, in order that he might be the firstborn within a large family. And those whom he predestined he also called; and those whom he called he also justified; and those whom he justified he also glorified. What then are we to say about these things? If God is for us, who is against us? He who did not withhold his own Son, but gave him up for all of us, will he not with him also give us everything else? Who will bring any charge against God’s elect? It is God who justifies. Who is to condemn? It is Christ Jesus, who died, yes, who was raised, who is at the right hand of God, who indeed intercedes for us. Who will separate us from the love of Christ? Will hardship, or distress, or persecution, or famine, or nakedness, or peril, or sword? As it is written, ‘For your sake we are being killed all day long; we are accounted as sheep to be slaughtered.’ No, in all these things we are more than conquerors through him who loved us. For I am convinced that neither death, nor life, nor angels, nor rulers, nor things present, nor things to come, nor powers, nor height, nor depth, nor anything else in all creation, will be able to separate us from the love of God in Christ Jesus our Lord.

Romans 8. 28-39

Amser i fyfrio

Yn awr treuliwch ychydig o funudau yn myfrio ar y darlleniadau ac ar unrhyw eiriau sy'n siarad yn arbennig â chi. Trowch eich meddwl at yr un a fu farw. Os ydych gyda phobl eraill efallai yr hoffech rannu atgofion. Ystyriwch pam yr oedd yr ymadawedig mor arbennig i chi, cofiwch am yr hyn a wnaethoch gyda'ch gilydd ac er ei *fwyn/mwyn* –a'r hyn a wnaeth er eich mwyn chi. Meddyliwch beth y carech ei ddweud pe bai yma'n awr. Fe gofiwch am bethau yr ydych am ddiolch i Dduw amdanynt ac am bethau sy'n flin gennych amdanynt. Bydd tristwch, hefyd, am nad ydych yn gallu bod yn yr angladd. Gallwch offrymu'r meddyliau hyn i gyd i Dduw. Wedi rhai munudau o ddistawrwydd ewch ymlaen â'r gweddïau hyn:

Dad nefol,

diolchwn i ti am ein llunio ar dy ddelw di ac am roddi inni ddoniau a thalentau i'th wasanaethu.

Diolchwn iti am *E.*, am y blynyddoedd a gawsom gyda'n gilydd, am y daioni a welsom *ynddo/ynddi*, am y cariad a gawsom *ganddo/ganddi*. Dyro inni yn awr nerth a dewrder i'w *adael/gadael* yn dy ofal, yn hyderus yn dy addewid o fywyd tragwyddol; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn y weddi hon, pan geir "A. a B." enwch y rhai hynny sydd, efallai, yn yr angladd.

O Dduw,

rhoddaist ynom anadl einioes a byddwn yn marw yn dy freichiau.

Yn dy dyner drugaredd edrych yn dirion ar *A.* a *B.* wrth iddynt ddod ynghyd heddiw i alaru am *E.*, i ddiolch am ei *fywyd/bywyd* ac i'w *ymddiried/hymddiried* i ti.

Yn ein galar a'n braw cynnal ni a chysura ni; cofleidia ni â'th gariad, dyro inni obaith yn ein dryswch a gras i ymollwng i fywyd newydd; trwy Iesu Grist. Amen.

Time to reflect

Now spend a few moments thinking about the readings and any words that particularly speak to you. Take a few moments to think about the person who has died. If you are with other people you may like to share your memories together. Think about what made that person special to you, the things you did with and for them – things they did for you. Think about what you might like to say to them if they were here now. There will be things that you will want to thank God for and things you might regret or feel sorry about. There is also the sadness of not being able to attend the funeral. You can offer all these thoughts to God. After some moments of stillness continue with these prayers:

God our Father,
we thank you that you have made each of us in your own
image and given us gifts and talents with which to serve you.
We thank you for *N.*, the years we shared with *him/her*,
the good we saw in *him/her*,
the love we received from *him/her*.
Now give us strength and courage to leave *him/her* in your
care, confident in your promise of eternal life
through Jesus Christ our Lord. Amen.

*In this prayer at “A. and B.” mention the names of those you know
who may be attending the funeral.*

O God,
you brought us to birth, and in your arms we die.
In your gentle compassion, look with tenderness on
A. and B. as they gather today to mourn *N.*, to give
thanks for *his/her* life and entrust *him/her* to you.
In our shared grief and shock contain and comfort us;
embrace us with your love, give us hope in our confusion
and grace to let go into new life; through Jesus Christ.
Amen.

Gweddi'r Arglwydd

Ein Tad,
yr hwn wyt yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneler dy ewyllys;
megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol
a maddau i ni ein dyledion,
fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
Ac nac arwain ni i brofedigaeth;
eithr gwared ni rhag drwg.

Canys eiddot ti yw'r deyrnas,
a'r gallu, a'r gogoniant,
yn oes oesoedd. Amen.

Dywedir y weddi isod ar ddiwedd gwasanaeth yr angladd i gyflwyno'r ymadawedig i gariad a gofal Duw am byth. Terfynwn yr amser byr hwn o fyfyrddod â'r weddi arbennig hon:

O Dduw ein crëwr a'n gwaredwr,
trwy dy allu gorchfygodd Crist farwolaeth
a mynd i mewn i'w ogoniant.
Yn llawn hyder yn ei fuddugoliaeth a chan hawlio ei
addewidion, ymddiriedwn *E.* i'th ofal yn enw Iesu ein
Harglwydd, a fu farw ac sy'n fyw ac yn teyrnasu gyda thi,
yn awr a byth. Amen.

The Lord's Prayer

Our Father who art in heaven,
hallowed be thy name;
thy kingdom come,
thy will be done,
on earth as it is in heaven.
Give us this day our daily bread.
and forgive us our trespasses
as we forgive those
who trespass against us.
And lead us not into temptation
but deliver us from evil.

For thine is the kingdom,
the power and the glory,
for ever and ever. Amen.

The following prayer is used at the end of the funeral service to commend the person who has died to God's love and care for ever. We conclude this short time of reflection with this special prayer:

God our creator and redeemer,
by your power Christ conquered death
and entered into glory.
Confident of his victory and claiming his promises,
we entrust *N.* to your mercy in the name of Jesus our Lord,
who died and is alive and reigns with you,
now and for ever. Amen.

Gweddïau i gloi

O Arglwydd, cynnal ni trwy gydol dydd ein bywyd blin,
hyd onid estynno'r cysgodion a dyfod yr hwyr,
distewi o ddwndwr byd, tawelu o dwymyn bywyd,
a gorffen ein gwaith.

Yna, Arglwydd, yn dy drugaredd dyro inni breswylfa
ddiogel, gorffwysfa sanctaidd a thangnefedd yn y diwedd;
trwy Grist ein Harglwydd. Amen.

Arhosed cariad a chymorth Duw gyda ni am byth, a
gorffwysed *E.*, a'r holl ffyddloniaid ymadawedig mewn
tangnefedd byth bythoedd. Amen.

Closing prayers

Support us, O Lord,
all the day long of this troublous life,
until the shadows lengthen and the evening comes,
the busy world is hushed, the fever of life is over,
and our work is done.

Then, Lord, in your mercy grant us a safe lodging,
a holy rest, and peace at the last;
through Christ our Lord. Amen.

May God's love and help remain with us always and may *N.*
and all the faithful departed rest for ever in peace. Amen.

HAWLFRAINT
A
CHYDNABYDDIAETH

**COPYRIGHT
AND
ACKNOWLEDGEMENTS**

HAWLFRAINT

© *Hawlfraint Corff Cynrychiolwyr
yr Eglwys yng Nghymru 2020.*

Mae rhannau sylweddol o'r deunydd hawlfraint yn eiddo i Gorff Cynrychiolwyr yr Eglwys yng Nghymru ac ni ellir ei atgynhyrchu o dan delerau unrhyw drwydded a ganiateir gan yr Asiantaeth Trwyddedu Hawlfraint Cyf na'r Gymdeithas Trwyddedu Cyhoeddwy Cyf.

Cedwir pob hawl. Ni ellir atgynhyrchu unrhyw ran o'r llyfryn hwn, na'i storio ar system adalw, na'i drosglwyddo ar unrhyw ffurf na thrwy unrhyw gyfrwng, electronig, mecanyddol, llungopïo, recordio nac fel arall, heb ganiatâd ysgrifenedig ymlaen llaw oddi wrth yr Eglwys yng Nghymru, ac eithrio trwy ganiatâd penodol.

Caniatáu Atgynhyrchu

Gellir atgynhyrchu'r llyfr hwn, sef Gwasanaethau Angladd, neu unrhyw ran ohono i'w ddefnyddio heb dalu dim ar yr amod na werthir y copïau, na chynhyrchir mwy na 250 copi ac y dangosir ar y dudalen flaen enw'r plwyf, y gadeirlan neu'r sefydliad, ynghyd â disgrifiad o'r gwasanaeth ac y cynhwysir y gydnabyddiaeth a ganlyn:

Gwasanaethau Angladd. Y Llyfr Gweddi Gyffredin i'w arfer yn yr Eglwys yng Nghymru © Hawlfraint Corff Cynrychiolwyr yr Eglwys yng Nghymru 2020.

Dylai plwyfi, cadeirlannau neu sefydliadau sy'n dymuno atgynhyrchu'r llyfr hwn y tu allan i'r telerau uchod wneud cais ysgrifenedig a'i anfon at y Rheolwr Cyhoeddiadau:

publications@churchinwales.org.uk

Ym mhob achos, dylid anfon copi i'w gadw fel cofnod o bob un o'r argraffiadau at y Rheolwr Cyhoeddiadau i'r cyfeiriad isod:

*Cyhoeddiadau yr Eglwys yng Nghymru,
2 Sgwâr Callaghan, Caerdydd CF10 5BT.*

COPYRIGHT

© *Copyright the Representative Body of
the Church in Wales 2020.*

Substantial parts of copyright material are owned by the Representative Body of the Church in Wales and may not be reproduced within the terms of any licence granted by the Copyright Licensing Agency Limited or the Publishers Licensing Society Limited.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission in writing from the Church in Wales, except as expressly permitted.

Permitted Reproduction

This book or any part of it, entitled *Funeral Services* may be reproduced for use and without payment of a fee provided that copies are not sold, no more than 250 copies are reproduced and that the name of the parish, cathedral or institution is shown on the front cover or front page with the description of the service and that the following acknowledgement is included:
Funeral Services. The Book of Common Prayer for use in the Church in Wales © Copyright the Representative Body of the Church in Wales 2020.

Parishes, cathedrals or institutions wishing to reproduce this book outside of the terms above should apply in writing to do so from the Publications Manager:

publications@churchinwales.org.uk

In all cases a copy, to be kept as a record of each of the publications, should be sent to the Publications Manager at the address below:

*Church in Wales Publications,
2 Callaghan Square, Cardiff CF10 5BT.*

CYDNABYDDIAETH

Testun o Y Beibl Cymraeg Newydd (Argraffiad Diwygiedig)

© Y Gymdeithas Feiblaidd Frytanaid a Thramor 2004.

Defnyddiwyd drwy ganiatâd.

Cedwir pob hawl.

Pob testun arall © Hawlfraint Corff Cynrychiolwyr yr Eglwys
yng Nghymru 2020.

Cedwir pob hawl.

ACKNOWLEDGEMENTS

Texts from the New Revised Standard Version of the Bible Anglicized Edition, © Copyright 1989, 1995, Division of Christian Education of the National Council of the Churches of Christ in the United States of America, used as permitted.
All rights reserved.

The Lord's Prayer © Copyright of The English Language Liturgical Consultation (ELLC) 1988, used as permitted.
All rights reserved.

All other texts © Copyright of the Representative Body of the Church in Wales 2020.
All rights reserved.

Y LLYFR GWEDDI GYFFREDIN 1984
(Cyfrol II)

Dyfynnir rhannau o'r Beibl o'r fersiynau a ganlyn trwy ganiatâd:

The Revised Standard Version of the Bible (RSV), hawlfraint 1946, 1952, ©1971, ©1973 gan Adran Addysg Gristionogol Cyngor Cenedlaethol Eglwysi Crist yn Unol Daleithiau'r America.

The New English Bible (NEB), ©1961, 1970 gan Wasgau Prifysgolion Rhydychen a Chaergrawnt.

The Revised Psalter © Cofrestryddion cymanfaoedd Caergaint ac Efrog, 1966. Trosglwyddwyd yr hawlfraint i Fwrdd Cyllid Canolog Eglwys Loegr o'r cyntaf o Orffennaf 1981.

Cymdeithas y Beiblau sydd yn dal hawlfraint Y Beibl Cysegr Lân (Yr Hen Destament) a'r Beibl Cymraeg Newydd (Y Testament Newydd); ac eiddo Ymddiriedolwyr yr SPCK yw hawlfraint Y Beibl Cysegr Lân (Yr Apocryffa). Defnyddir hwy trwy ganiatâd.

Y Goron biau hawlfraint Y Llyfr Gweddi Gyffredin 1664 (*1662 yn Saesneg*). Atgynhychir rhannau ohono (â pheth cymhwys) trwy ganiatâd.

THE 1984 BOOK OF COMMON PRAYER
(Volume II)

Biblical passages are reproduced from:

The Revised Standard Version of the Bible (RSV), copyright 1946, 1952, ©1971, ©1973 by the Division of Christian Education of the National Council of the Churches of Christ in the USA.

The New English Bible (NEB), ©1961, 1970 Oxford and Cambridge University Presses.

The Revised Psalter © the Registrars of the Convocations of Canterbury and York, 1966. The copyright was assigned as from 1st July 1981 to the Central Board of Finance of the Church of England.

Y Beibl Cysegr Lân (Yr Hen Destament) and *Y Beibl Cymraeg Newydd (Y Testament Newydd)* are copyrighted by the Bible Society; and *Y Beibl Cysegr Lân (Yr Apocryffa)* by the trustees of SPCK; all are used by permission.

The 1662 (*1664 in Welsh*) Book of Common Prayer is Crown copyright; the material from the Prayer Book (some in adapted form) is reproduced with permission.